JASHER

CAPÍTULO 1

1 E dixo Deus: «Fagamos o home á nosa imaxe, segundo a nosa semellanza; e creou Deus o home á súa imaxe.
2 E Deus formou o home da terra, e soproulle nas narinas o alento de vida, e o home converteuse nunha alma vivente dotada de fala.
3 E o Señor dixo: Non é bo que o home estea só; fareille unha axuda que lle pareza.
4 E o Señor fixo caer un sono profundo sobre Adán, e durmiu, e quitoulle unha das costelas, e enriqueceu con carne, e formouna e levouna a Adán, e Adán espertou do seu sono, e velaquí unha muller estaba diante del.
5 E dixo: «Este é un óso dos meus ósos, e chamarase muller, porque foi tomada do home; e Adán chamoulle Eva, porque foi a nai de todos os vivos».
6 E Deus bendiciunos e chamoulles Adán e Eva o día que os creou, e dixo o Señor Deus: Sede fecundos e multiplicadevos e enchede a terra.
7 E o Señor Deus tomou a Adán e á súa muller, e colocounos no xardín do Edén para que o cultivasen e o gardasen; e ordenoulles, dicindo: De toda árbore do xardín podedes comer, pero da árbore do coñecemento do ben e do mal non comeredes, porque o día que dela comades, certamente morreredes.
8 E cando Deus os bendiciu e os ordenou, deixounos, e Adán e a súa esposa habitaron no xardín segundo o mandamento que o Señor lles dera.
9 E a serpe que Deus creara con eles na terra achegouse a eles para incitalos a que transgredisen o mandamento que Deus lles ordenara.
10 E a serpe seduciu e persuadiu á muller para que comese da árbore do coñecemento, e a muller escoitou a voz da serpe, e transgrediu a palabra de Deus, e tomou da árbore do coñecemento do ben e do mal, e comeu, e tomou del e deulle tamén ao seu marido e el comeu.
11 E Adán e a súa muller transgrediron o mandamento que Deus lles ordenou, e Deus souboo, e a súa ira acendeuse contra eles e maldiciunos.
12 E o Señor Deus botounos aquel día do xardín do Edén, para cultivar a terra da que foran tomados, e foron e habitaron ao leste do xardín do Edén; e Adán coñeceu á súa muller Eva, e ela deu a luz dous fillos e tres fillas.
13 E chamou o nome do primoxénito Caín, dicindo: «Adquirín un home do Señor». E o nome do outro chamou Abel, porque dixo: «En vanidade viñemos á terra e en vanidade seremos tomados dela».
14 E os rapaces creceron, e o seu pai deulles posesión da terra; e Caín foi labrego, e Abel pastor de ovellas.
15 E foi ao cabo duns poucos anos, cando trouxeron unha ofrenda aproximada ao Señor, e Caín trouxo do froito da terra, e Abel trouxo dos primoxénitos do seu rabaño, da súa graxa, e Deus volveuse e inclinouse cara a Abel e á súa ofrenda, e un lume baixou do Señor do ceo e o consumiu.
16 E o Señor non se volveu cara a Caín e á súa ofrenda, nin se inclinou a ela, porque trouxera do froito inferior da terra diante do Señor, e Caín estaba celoso contra o seu irmán Abel por mor disto, e buscou un pretexto para matalo.
17 E algún tempo despois, Caín e o seu irmán Abel, foron un día ao campo para facer o seu traballo; e estaban ambos no campo, Caín labrando e arando a súa terra, e Abel alimentando o seu rabaño; e o rabaño pasou aquela parte que Caín arara na terra, e iso aflixiu profundamente a Caín por isto.
18 E Caín achegouse ao seu irmán Abel, enfadado, e díxolle: Que hai entre min e ti, para que veñas habitar e traer o teu rabaño para apacentar na miña terra?
19 E Abel respondeu ao seu irmán Caín e díxolle: Que hai entre min e ti, para que comas a carne do meu rabaño e te vistas coa súa la?
20 E agora, polo tanto, quítalles a la ás miñas ovellas coa que te vestiches e págame polo seu froito e a súa carne que comiches; e cando o teñas feito, entón marcharei da túa terra, como dixeches.
21 E Caín díxolle ao seu irmán Abel: Se te mato hoxe, quen me reclamará o teu sangue?
22 E Abel respondeu a Caín, dicindo: Certamente Deus, que nos creou na terra, el vingarache a miña causa e esixirache o meu sangue se me matas, porque o Señor é o xuíz e o árbitro, e é El quen recompensará ao home segundo a súa maldade, e ao home malvado segundo a maldade que poida facer na terra.
23 E agora, se me matas aquí, certamente Deus coñece os teus designios secretos e xulgarate polo mal que declaraches que me farías hoxe.
24 E cando Caín ouviu as palabras que dixera o seu irmán Abel, velaquí que a ira de Caín acendeuse contra o seu irmán Abel por declarar isto.
25 E Caín apresurouse e levantouse, e colleu a parte de ferro do seu instrumento de arado, coa cal feriu de súpeto ao seu irmán e matouno, e Caín derramou o sangue do seu irmán Abel sobre a terra, e o sangue de Abel escorreu sobre a terra diante do rabaño.
26 E despois disto, Caín arrepentiuse de matar o seu irmán, e sentiuse moi aflixido, e chorou por el, e iso aflixiuno enormemente.
27 E Caín levantouse e cavou un burato no campo, onde puxo o corpo do seu irmán, e volveu o po sobre el.
28 E o Señor soubo o que Caín lle fixera ao seu irmán, e o Señor aparecéuselle a Caín e díxolle: Onde está Abel, o teu irmán, que estaba contigo?
29 E Caín enganou, e dixo: Non sei. Son eu o gardián do meu irmán? E o Señor preguntoulle: Que fixeches? A voz do sangue do teu irmán clama a min desde a terra onde o mataches.
30 Porque mataches o teu irmán e disimulaches diante de min, e imaxinaches no teu corazón que eu non te vin, nin coñecía todas as túas accións.
31 Pero ti fixeches isto e mataches o teu irmán por nada e porque che falou ben; e agora, polo tanto, maldito sexas da terra que abriu a súa boca para recibir o sangue do teu irmán da túa man, e onde o enterraches.
32 E acontecerá que cando a labres, non che dará máis a súa forza como ao principio, porque espiñas e cardos producirá a terra, e andarás movendo e errando pola terra ata o día da túa morte.
33 Naquel tempo, Caín saíu da presenza do Señor, do lugar onde estaba, e foi errando pola terra cara ao leste do Edén, el e todo o que lle pertencía.
34 E Caín coñeceu á súa muller naqueles días, e ela concibiu e deu a luz un fillo, e chamouno Enoc, dicindo:

Naquel tempo o Señor comezou a darlle descanso e tranquilidade na terra.
35 E naquel tempo Caín tamén comezou a edificar unha cidade: e edificou a cidade e chamoulle o nome Enoc, segundo o nome do seu fillo; porque naqueles días o Señor déralle descanso na terra, e non se moveu nin divagou como ao principio.
36 E a Enoc naceulle Irad, e Irad enxendrou a Mecuiael, e Mecuiael enxendrou a Metusael.

CAPÍTULO 2

1 E foi no ano cento trinta da vida de Adán sobre a terra, que coñeceu de novo a Eva, a súa esposa, e ela concibiu e deu a luz un fillo á súa semellanza e á súa imaxe, e chamouno Set, dicindo: Porque Deus me designou outra descendencia no lugar de Abel, porque Caín o matou.
2 E viviu Set cento cinco anos, e tivo un fillo; e Set chamou o nome do seu fillo Enos, dicindo: Porque nese tempo os fillos dos homes comezaron a multiplicarse e a aflixir as súas almas e corazóns transgredindo e rebelándose contra Deus.
3 E foi nos días de Enos que os fillos dos homes continuaron rebelándose e transgredindo contra Deus, para aumentar a ira do Señor contra os fillos dos homes.
4 E os fillos dos homes foron e serviron a outros deuses, e esqueceron o Señor que os creara na terra; e naqueles días os fillos dos homes fixeron imaxes de bronce e ferro, madeira e pedra, e inclináronse e servíronas.
5 E cada home fixo o seu deus e inclinouse ante eles, e os fillos dos homes abandonaron o Señor todos os días de Enos e dos seus fillos; e a ira do Señor acendeuse por mor das súas obras e abominacións que fixeron na terra.
6 E o Señor fixo que as augas do río Gihón os asolagasen, e destruíunos e consumiunos, e destruíu a terceira parte da terra; e a pesar disto, os fillos dos homes non se apartaron dos seus malos camiños, e as súas mans aínda estaban estendidas para facer o mal aos ollos do Señor.
7 E naqueles días non había sementeira nin colleita na terra; e non había comida para os fillos dos homes, e a fame era moi grande naqueles días.
8 E a semente que sementaron naqueles días na terra converteuse en espiñas, cardos e silvas; porque desde os días de Adán existía esta declaración concernente á terra, da maldición de Deus, coa que maldiciu a terra, por mor do pecado que Adán cometeu ante o Señor.
9 E foi cando os homes continuaron rebelándose e transgredindo contra Deus, e corrompendo os seus camiños, que a terra tamén se corrompeu.
10 E Enos viviu noventa anos e xerou a Cainán;
11 E Cainán creceu e tiña corenta anos, e volveuse sabio e tivo coñecemento e habilidade en toda sabedoría, e reinou sobre todos os fillos dos homes, e guiou os fillos dos homes á sabedoría e ao coñecemento; porque Cainán era un home moi sabio e tiña entendemento en toda sabedoría, e coa súa sabedoría gobernaba sobre espíritos e demos;
12 E Cainán sabía pola súa sabedoría que Deus destruiría os fillos dos homes por pecar na terra, e que o Señor nos últimos días traería sobre eles as augas do diluvio.
13 E naqueles días Cainán escribiu en táboas de pedra o que había de acontecer no tempo futuro, e púxoas nos seus tesouros.
14 E Cainán reinou sobre toda a terra, e converteu algúns dos fillos dos homes ao servizo de Deus.
15 E cando Cainán tiña setenta anos, tivo tres fillos e dúas fillas.
16 E estes son os nomes dos fillos de Cainán: o nome do primoxénito, Mahlalel, o do segundo, Enán e o do terceiro, Mered. As súas irmás foron Adá e Silá. Estes son os cinco fillos que lle naceron a Cainán.
17 E Lamec, fillo de Metusael, emparentou con Cainán por matrimonio, e tomou as súas dúas fillas por esposas, e Ada concibiu e deu a luz un fillo a Lamec, e chamouno Iabal.
18 E concibiu de novo e deu a luz un fillo, e chamouno Xubal; e Sila, a súa irmá, era estéril naqueles días e non tiña descendencia.
19 Porque naqueles días os fillos dos homes comezaron a transgredir contra Deus e a transgredir os mandamentos que el lle ordenara a Adán, para ser fecundos e multiplicarse na terra.
20 E algúns dos fillos dos homes fixeron que as súas esposas bebesen un brebaxe que as faría estériles, para que conservasen a súa figura e para que a súa fermosa aparencia non se desvanecese.
21 E cando os fillos dos homes fixeron beber a algunhas das súas mulleres, Silah bebeu con eles.
22 E as mulleres que estaban a ter fillos parecían abominables aos ollos dos seus maridos como viúvas, mentres estes vivían, porque só estaban unidas ás estériles.
23 E ao cabo dos días e dos anos, cando Sila envelleceu, o Señor abriulle o ventre.
24 E concibiu e deu a luz un fillo, e chamouno Tubal Caín, dicindo: Despois de que eu murchara, o obtiven do Deus Todopoderoso.
25 E concibiu de novo e deu a luz unha filla, e chamoulle Naama, porque dixo: Despois de murchar, atopei pracer e deleite.
26 E Lamec era vello e entrado en anos, e os seus ollos estaban tan nubrados que non podía ver, e Tubal Caín, o seu fillo, íao guiando. E foi un día que Lamec foi ao campo e Tubal Caín, o seu fillo, estaba con el, e mentres camiñaban polo campo, Caín, o fillo de Adán, avanzou cara a eles; porque Lamec era moi vello e non podía ver moito, e Tubal Caín, o seu fillo, era moi novo.
27 E Tubal Caín díxolle ao seu pai que tensase o arco, e coas frechas feriu a Caín, que aínda estaba lonxe, e matouno, porque lles parecía un animal.
28 E as frechas entraron no corpo de Caín aínda que estaba lonxe delas, e caeu ao chan e morreu.
29 E o Señor castigou a Caín pola súa maldade, segundo a súa maldade, que fixera co seu irmán Abel, segundo a palabra que o Señor lle dixera.
30 E aconteceu que cando morreu Caín, Lamec e Tubal foron ver o animal que mataran, e viron, e velaquí que Caín, o seu avó, caera morto na terra.
31 E Lamec sentiuse moi apenado por ter feito isto, e batendo as palmas golpeou o seu fillo e causouno a morte.
32 E as mulleres de Lamec ouviron o que Lamec fixera, e procuraron matalo.

33 E as mulleres de Lamec odiárono desde aquel día, porque matou a Caín e a Tubal Caín, e as mulleres de Lamec separáronse del, e non o escoitaron naqueles días.
34 E Lamec foi ás súas mulleres, e insistiulles que o escoitasen sobre este asunto.
35 E díxolles ás súas esposas Adá e Zilá: Escoitade a miña voz, esposas de Lamec, prestade atención ás miñas palabras, porque agora imaxinastes e dixestes que matei un home coas miñas feridas e un neno coas miñas rachas por non ter feito violencia, pero de seguro sabede que son vello e de pelo gris, e que os meus ollos están pesados pola idade, e fixen isto sen sabelo.
36 E as esposas de Lamec escoitárono neste asunto, e volveron a el co consello do seu pai Adán, pero non lle deron fillos desde aquela época, sabendo que a ira de Deus aumentaba naqueles días contra os fillos dos homes, para destruílos coas augas do diluvio polas súas malas accións.
37 E Mahlalel, fillo de Cainán, viviu sesenta e cinco anos e procreou a Xared; e Xared viviu sesenta e dous anos e procreou a Enoc.

CAPÍTULO 3

1 E Enoc viviu sesenta e cinco anos e enxendrou a Matusalén; e Enoc camiñou con Deus despois de enxendror a Matusalén, e serviu ao Señor, e desprezou os malos camiños dos homes.
2 E a alma de Enoc estaba envolvida na instrución do Señor, en coñecemento e en entendemento; e sabiamente retirouse dos fillos dos homes, e segredouse deles durante moitos días.
3 E foi ao cabo de moitos anos, mentres servía ao Señor e oraba diante del na súa casa, cando un anxo do Señor o chamou desde o ceo, e dixo: Aquí estou.
4 E dixo: Levántate, sae da túa casa e do lugar onde te agochas, e aparecédevos aos fillos dos homes, para que lles ensines o camiño por onde deben ir e a obra que deben realizar para entrar nos camiños de Deus.
5 E Enoc levantouse segundo a palabra do Señor, e saíu da súa casa, do seu lugar e da cámara na que estaba agochado; e foi aos fillos dos homes e ensinoulles os camiños do Señor, e nese momento reuniu aos fillos dos homes e familiarizounos coa instrución do Señor.
6 E mandou que se proclamase en todos os lugares onde habitaban os fillos dos homes, dicindo: Onde está o home que queira coñecer os camiños do Señor e as boas obras? Que veña a Enoc.
7 E todos os fillos dos homes reuníronse entón con el, porque todos os que desexaban isto foron a Enoc, e Enoc reinou sobre os fillos dos homes segundo a palabra do Señor, e viñeron e inclináronse ante el e escoitaron a súa palabra.
8 E o espírito de Deus estaba sobre Enoc, e ensinou a todos os seus homes a sabedoría de Deus e os seus camiños, e os fillos dos homes serviron ao Señor todos os días de Enoc, e viñeron escoitar a súa sabedoría.
9 E todos os reis dos fillos dos homes, tanto o primeiro como o último, xunto cos seus príncipes e xuíces, viñeron a Enoc cando oíron falar da súa sabedoría, e inclináronse ante el, e tamén lle pediron a Enoc que reinase sobre eles, ao que el consentiu.
10 E reuníronse en total cento trinta reis e príncipes, e fixeron rei a Enoc sobre eles, e todos estiveron baixo o seu poder e mando.
11 E Enoc ensinoulles sabedoría, coñecemento e os camiños do Señor; e fixo a paz entre eles, e a paz foi por toda a terra durante a vida de Enoc.
12 E Enoc reinou sobre os fillos dos homes douscentos corenta e tres anos, e fixo xustiza e rectitude con todo o seu pobo, e guiounos polos camiños do Señor.
13 E estas son as xeracións de Enoc, Matusalén, Eliseo e Elimelec, tres fillos; e as súas irmás foron Melcá e Nahmah. E Matusalén viviu oitenta e sete anos e xerou a Lamec.
14 E foi no ano cincuenta e seis da vida de Lamec cando morreu Adán; tiña novecentos trinta anos cando morreu, e os seus dous fillos, con Enoc e Metusalén, o seu fillo, enterrárono con gran pompa, como no enterro dos reis, na cova que Deus lle dixera.
15 E nese lugar todos os fillos dos homes fixeron un gran loito e pranto por mor de Adán; polo tanto, converteuse nun costume entre os fillos dos homes ata o día de hoxe.
16 E Adán morreu porque comeu da árbore do coñecemento; el e os seus fillos despois del, como dixera o Señor Deus.
17 E foi no ano da morte de Adán, que foi o douscentos corenta e tres anos do reinado de Enoc, nese tempo Enoc resolveu separarse dos fillos dos homes e agocharse como ao principio para servir ao Señor.
18 E Enoc fixoo así, pero non se ocultou completamente deles, senón que se mantivo lonxe dos fillos dos homes tres días e despois foi a eles durante un día.
19 E durante os tres días que estivo na súa cámara, rezou e loou ao Señor, o seu Deus, e o día en que foi e se lles apareceu aos seus súbditos ensinoulles os camiños do Señor, e todo o que lle preguntaron sobre o Señor, el díxolles.
20 E fixo deste xeito durante moitos anos, e despois ocultouse durante seis días, e apareceu ao seu pobo un día cada sete; e despois diso unha vez ao mes, e despois unha vez ao ano, ata que todos os reis, príncipes e fillos dos homes o buscaron, e desexaron de novo ver o rostro de Enoc e escoitar a súa palabra; pero non puideron, xa que todos os fillos dos homes tiñan moito medo de Enoc, e temían achegarse a el por mor do temor divino que se asentaba no seu rostro; polo tanto, ningún home podía miralo, temendo que fose castigado e morrese.
21 E todos os reis e príncipes resolveron reunir os fillos dos homes e vir a Enoc, pensando que todos lle poderían falar no momento en que se presentase entre eles, e así o fixeron.
22 E chegou o día en que Enoc saíu e todos se reuníron e viñeron a el, e Enoc faloulles as palabras do Señor e ensinoulles sabedoría e coñecemento, e inclináronse ante el e dixeron: Que viva o rei! Que viva o rei!
23 E algún tempo despois, cando os reis, os príncipes e os fillos dos homes estaban falando con Enoc, e Enoc estaba ensinándolles os camiños de Deus, velaquí que un anxo do Señor chamou entón a Enoc desde o ceo e quixo levalo ao ceo para facelo reinar alí sobre os fillos de Deus, como reinara sobre os fillos dos homes na terra.
24 Cando naquel momento Enoch ouviu isto, foi e reuniu a todos os habitantes da terra, e ensinoulles sabedoría e

coñecemento e deulles instrucións divinas, e díxolles: Tiven que ascender ao ceo, polo tanto, non sei o día da miña partida.
25 E agora, polo tanto, ensinareivos sabedoría e coñecemento e dareivos instrucións antes de deixarvos, como actuar na terra para que poidades vivir; e así o fixo.
26 E ensinoulles sabedoría e coñecemento, e deulles instrución, e reprendeunos, e puxo diante deles estatutos e xuízos para facer na terra, e fixo a paz entre eles, e ensinoulles a vida eterna, e habitou con eles algún tempo ensinándolles todas estas cousas.
27 E naquel tempo os fillos dos homes estaban con Enoc, e Enoc estaba a falarlles, e eles levantaron os seus ollos e a semellanza dun gran cabalo descendeu do ceo, e o cabalo camiñaba no aire;
28 E contáronlle a Enoc o que viran, e Enoc díxolles: Por min descende este cabalo á terra; chegou o momento en que debo marchar de vós e non me veredes máis.
29 E o cabalo baixou nese momento e parou diante de Enoc, e todos os fillos dos homes que estaban con Enoc vírono.
30 E Enoc ordenou entón de novo que se proclamase unha voz, dicindo: Onde está o home que se deleita en coñecer os camiños do Señor, o seu Deus? Que veña hoxe a Enoc antes de que sexa arrebatado de entre nós.
31 E todos os fillos dos homes reuníronse e viñeron a Enoc aquel día; e todos os reis da terra cos seus príncipes e conselleiros permaneceron con el aquel día; e Enoc entón ensinou aos fillos dos homes sabedoría e coñecemento, e deulles instrución divina; e mandoulles que servisen ao Señor e que andasen polos seus camiños todos os días das súas vidas, e continuou a facer a paz entre eles.
32 E foi despois disto que se levantou e montou no cabalo; e saíu adiante, e todos os fillos dos homes foron tras el, uns oitocentos mil homes; e foron con el unha xornada de viaxe.
33 E o segundo día díxolles: Volvede ás vosas tendas, para que ides? Quizais morrades. E algúns deles afastáronse del, e os que quedaron foron con el unha viaxe de seis días; e Enoch dicíalles todos os días: Volvede ás vosas tendas, para que non morrades; pero non quixeron volver, e foron con el.
34 E no sexto día algúns dos homes quedaron e agarráronse a el, e dixéronlle: Iremos contigo ao lugar onde vas; vive o Señor, que só a morte nos separará.
35 E insistiron tanto en ir con el, que deixou de falarlles; e seguironno e non volveron;
36 E cando os reis volveron, fixeron un censo para saber o número dos homes que quedaron e que foran con Enoc; e foi no sétimo día que Enoc ascendeu ao ceo nun remuíño, con cabalos e carros de lume.
37 E no oitavo día todos os reis que estiveran con Enoc enviaron a traer o número de homes que estaban con Enoc, do lugar desde o que ascendera ao ceo.
38 E todos aqueles reis foron ao lugar e atoparon a terra chea de neve, e sobre a neve había grandes pedras de neve, e un díxolle ao outro: Ven, abramos a neve e vexamos, quizais os homes que quedaron con Enoc estean mortos, e estean agora baixo as pedras de neve, e buscárono pero non o puideron atopar, porque ascendera ao ceo.

CAPÍTULO 4

1 E todos os días que viviu Enoc na terra foron trescentos sesenta e cinco anos.
2 E cando Enoc ascendeu ao ceo, todos os reis da terra levantáronse e tomaron a Matusalén, o seu fillo, e unxírono, e fixérono reinar sobre eles no lugar do seu pai.
3 E Matusalén actuou con rectitude ante Deus, como lle ensinara o seu pai Enoc, e así mesmo durante toda a súa vida ensinou aos fillos dos homes sabedoría, coñecemento e temor de Deus, e non se desviou do bo camiño nin á dereita nin á esquerda.
4 Mais nos últimos días de Matusalén, os fillos dos homes afastáronse do Señor, corromperon a terra, roubáronse e saqueáronse uns ós outros, e rebeláronse contra Deus e transgrediron, e corromperon os seus camiños, e non escoitaron a voz de Matusalén, senón que se rebelaron contra el.
5 E o Señor enfureceuse moito contra eles, e o Señor continuou a destruír a semente naqueles días, de xeito que non houbo nin sementeira nin colleita na terra.
6 Porque cando sementaban a terra para obter alimento para o seu sustento, velaquí que producían espiñas e cardos que non sementaban.
7 E aínda así os fillos dos homes non se apartaron dos seus malos camiños, e as súas mans seguían estendidas para facer o mal aos ollos de Deus, e provocaron ao Señor cos seus malos camiños, e o Señor enfureceuse moito e arrepentiuse de ter creado o home.
8 E pensou en destruílos e aniquilalos, e así o fixo.
9 Naqueles días, cando Lamec, fillo de Metusalén, tiña cento sesenta anos, morreu Set, fillo de Adán.
10 E todos os días que viviu Set foron novecentos doce anos, e morreu.
11 E Lamec tiña cento oitenta anos cando tomou con Asmúa, filla de Eliseo, fillo do seu tío Henoc, e ela concibiu.
12 E naquel tempo os fillos dos homes sementaron a terra, e produciuse un pouco de comida, pero os fillos dos homes non se apartaron dos seus malos camiños, e transgrediron e rebeláronse contra Deus.
13 E a muller de Lamec concibiu e deulle un fillo naquel tempo, no cambio de ano.
14 E Metusalén chamoulle Noé, dicindo: A terra estaba nos seus días en repouso e libre de corrupción; e Lamec, o seu pai, chamoulle Menahem, dicindo: Este consolaranos nas nosas obras e nos nosos traballos miserables na terra, que Deus maldiciu.
15 E o neno medrou e foi destetado, e seguiu os camiños do seu pai, Matusalén, perfecto e recto para con Deus.
16 E todos os fillos dos homes afastáronse dos camiños do Señor naqueles días, ao multiplicarse sobre a face da terra con fillos e fillas, e ensinábanse uns aos outros as súas malas prácticas e continuaron pecando contra o Señor.
17 E cada home fixo para si un deus, e roubaron e saquearon cada home ao seu veciño así como ao seu parente, e corromperon a terra, e a terra encheuse de violencia.
18 E os seus xuíces e gobernantes foron ás fillas dos homes e tomaron as súas mulleres pola forza dos seus maridos segundo a súa elección, e os fillos dos homes naqueles días tomaron do gando da terra, das bestas do campo e das aves do ceo, e ensinaron a mestura de animais dunha especie

coa outra, para con iso provocar ao Señor; e Deus viu toda a terra e estaba corrompida, porque toda carne corrompera os seus camiños sobre a terra, todos os homes e todos os animais.
19 E o Señor dixo: Rastrarei da face da terra o home que creei, si, desde o home ata as aves do ceo, xunto co gando e as bestas que están no campo, porque arrepíntome de telos creado.
20 E todos os homes que camiñaron polos camiños do Señor morreron naqueles días, antes de que o Señor trouxese sobre o home o mal que declarara, porque isto viña do Señor, para que non visen o mal do que o Señor falara con respecto aos fillos dos homes.
21 E Noé atopou graza aos ollos do Señor, e o Señor escolleuno a el e aos seus fillos para suscitar deles descendencia sobre a face de toda a terra.

CAPÍTULO 5

1 E foi no ano oitenta e catro da vida de Noé que morreu Enoc, fillo de Set; tiña novecentos cinco anos cando morreu.
2 E no ano cento setenta e nove da vida de Noé, morreu Cainán, fillo de Enos, e todos os días de Cainán foron novecentos dez anos, e morreu.
3 E no ano douscentos trinta e catro da vida de Noé, morreu Mahlalel, fillo de Cainán, e os días de Mahlalel foron oitocentos noventa e cinco anos, e morreu.
4 E Xared, fillo de Mahlalel, morreu naqueles días, no ano trescentos trinta e seis da vida de Noé; e todos os días de Xared foron novecentos sesenta e dous anos, e morreu.
5 E todos os que seguiron ao Señor morreron naqueles días, antes de ver o mal que Deus declarara que faría sobre a terra.
6 E despois de moitos anos, no ano catrocentos oitenta da vida de Noé, cando todos aqueles homes que seguiran ao Señor morreran de entre os fillos dos homes, e só quedaba Matusalén, Deus díxolles a Noé e a Matusalén, dicindo:
7 Falade e proclamade aos fillos dos homes, dicindo: Así di o Señor: Volvede dos vosos malos camiños e abandonade as vosas obras, e o Señor arrepentirase do mal que dixo que vos faría, de xeito que non acontecerá.
8 Porque así di o Señor: Velaquí, eu vos dou un período de cento vinte anos; se vos convertedes a min e abandonades os vosos malos camiños, entón eu tamén me apartarei do mal que vos dixen, e non existirá, di o Señor.
9 E Noé e Metusalén falaron todas as palabras do Señor aos fillos dos homes, día tras día, falándolles constantemente.
10 Mais os fillos dos homes non os escoitaron, nin inclinaron os seus oídos ás súas palabras, e foron de cerviza dura.
11 E o Señor concedeulles un período de cento vinte anos, dicindo: Se volven, entón Deus arrepentirase do mal, para non destruír a terra.
12 Noé, fillo de Lamec, abstívose de tomar muller naqueles días para ter fillos, porque dixo: Certamente Deus destruirá agora a terra, por que entón terei eu fillos?
13 E Noé era un home xusto, era perfecto na súa xeración, e o Señor escolleuno para suscitar descendencia da súa descendencia sobre a face da terra.
14 E o Señor díxolle a Noé: Toma para ti unha muller e enxendra fillos, porque te vin xusto diante de min nesta xeración.
15 E suscitarás descendencia, e os teus fillos contigo, no medio da terra; e Noé foi e tomou unha muller, e escolleu a Naama, filla de Enoc, e ela tiña cincocentos oitenta anos.
16 E Noé tiña catrocentos noventa e oito anos cando tomou por muller a Naama.
17 E Naama concibiu e deu a luz un fillo, e chamouno Iafet, dicindo: Deus engrandeceume na terra. E concibiu de novo e deu a luz un fillo, e chamouno Sem, dicindo: Deus fixo de min un remanente, para levantar descendencia no medio da terra.
18 E Noé tiña cincocentos dous anos cando Naama deu a luz a Sem, e os rapaces creceron e seguiron os camiños do Señor, en todo o que lles ensinaran Metusalén e Noé, o seu pai.
19 E Lamec, pai de Noé, morreu naqueles días; con todo, en verdade non andou con todo o seu corazón polos camiños do seu pai, e morreu no ano cento noventa e cinco da vida de Noé.
20 E todos os días de Lamec foron setecentos setenta anos, e morreu.
21 E todos os fillos dos homes que coñeceron ao Señor morreron aquel ano antes de que o Señor trouxese o mal sobre eles; porque o Señor quixo que morresen, para non ver o mal que Deus traería sobre os seus irmáns e parentes, como así o declarara facer.
22 Naquel tempo, o Señor díxolles a Noé e a Matusalén: «Levántedevos e proclamade aos fillos dos homes todas as palabras que vos dixen naqueles días, quizais se convertan dos seus malos camiños, e entón arrepentiréime do mal e non o traerei».
23 E Noé e Metusalén presentáronse e dixeron aos oídos dos fillos dos homes todo o que Deus lles dixera.
24 Mais os fillos dos homes non escoitaron, nin inclinaron os seus oídos a todas as súas declaracións.
25 E foi despois disto que o Señor díxolle a Noé: O fin de toda carne chegou diante de min, por mor das súas malas obras, e velaquí que eu destruirei a terra.
26 Toma madeira de arce, vai a un lugar determinado, fai unha arca grande e colócaa alí.
27 E así o farás: trescentos cóbados de longo, cincuenta cóbados de ancho e trinta cóbados de alto.
28 Farás unha porta aberta polo seu lado, rematada por riba cun cóbado, e cubrila con brea por dentro e por fóra.
29 E velaquí que eu traerei o diluvio das augas sobre a terra, e toda carne será destruída; debaixo dos ceos, todo o que hai sobre a terra perecerá.
30 Iredes, ti e a túa familia, e xuntaredes dúas parellas de todos os seres vivos, macho e femia, e traerédeos á arca para que fagan medrar deles sobre a terra.
31 E reúne para ti todo o alimento que comen todos os animais, para que haxa alimento para ti e para eles.
32 Escollerás para os teus fillos tres mozas de entre as fillas dos homes, e elas serán mulleres para os teus fillos.
33 E Noé levantouse e fixo a arca no lugar onde Deus lle mandara, e Noé fixo como Deus lle ordenara.
34 No ano cincocentos noventa e cinco de idade, Noé comezou a construír a arca, e fíxoa en cinco anos, como lle ordenara o Señor.

35 Entón Noé tomou por mulleres para os seus fillos as tres fillas de Eliaquim, fillo de Metusalén, como o Señor lle ordenara a Noé.
36 E foi nese tempo que morreu Metusalén, fillo de Enoc, aos novecentos sesenta anos de idade.

CAPÍTULO 6

1 Naquel tempo, despois da morte de Matusalén, o Señor díxolle a Noé: «Entra na arca ti e a túa familia; eu reunirei contigo todos os animais da terra, as bestas do campo e as aves do ceo, e todos virán e rodearán a arca».
2 Irás e sentarás ás portas da arca, e todos os animais, as bestas e as aves reuniranse e colocaranse diante de ti, e os que veñan e se agachen diante de ti, tomarás e entregarás nas mans dos teus fillos, que os levarán á arca, e deixarás fóra a todos os que estean diante de ti.
3 E o Señor fixo isto ao día seguinte, e animais, bestas e aves viñeron en grandes multitudes e rodearon a arca.
4 E Noé foi e sentouse á porta da arca, e de toda a carne que se agachaba diante del, meteuna na arca, e deixou na terra a todos os que estaban diante del.
5 E chegou unha leoa cos seus dous cachorros, macho e femia, e os tres agacháronse diante de Noé, e os dous cachorros levantáronse contra a leoa e ferirona, e fixérona fuxir do seu lugar, e ela foi, e volveron aos seus lugares, e agacháronse na terra diante de Noé.
6 E a leoa fuxiu e quedou no lugar dos leóns.
7 E Noé viu isto, e quedou moi abraiado, e levantouse e colleu os dous cachorros, e meteunos na arca.
8 E Noé meteu na arca de todos os seres viventes que había sobre a terra, de xeito que non quedou ningún agás o que Noé meteu na arca.
9 De dous en dous chegaron a Noé á arca, pero dos animais puros e das aves puras, elixiu sete parellas, como Deus lle mandara.
10 E todos os animais, e bestas, e aves, aínda estaban alí, e rodeaban a arca por todos os lugares, e a choiva non caeu ata sete días despois.
11 E naquel día, o Señor fixo tremer toda a terra, e o sol escureceu, e os alicerces do mundo tremeron, e toda a terra moveuse violentamente, e os lóstregos brillaron, e os tronos ruxiron, e todas as fontes da terra romperon, como non se coñecía antes aos habitantes; e Deus fixo este poderoso acto, para aterrorizar os fillos dos homes, para que non houbese máis mal sobre a terra.
12 E aínda así os fillos dos homes non se volveron dos seus malos camiños, e aumentaron a ira do Señor naquel momento, e nin sequera dirixiron os seus corazóns a todo isto.
13 E ao cabo de sete días, no ano seiscentos da vida de Noé, as augas do diluvio estaban sobre a terra.
14 E rómpense todas as fontes do abismo, e abríronse as catracas do ceo, e a choiva caeu sobre a terra corenta días e corenta noites.
15 Noé, a súa familia e todos os seres viventes que estaban con el entraron na arca por mor das augas do diluvio, e o Señor pechou a porta.
16 E todos os fillos dos homes que quedaron sobre a terra esgotáronse polo mal por mor da choiva, porque as augas viñan con máis violencia sobre a terra, e os animais e as bestas aínda rodeaban a arca.
17 E os fillos dos homes reuníronse, arredor de setecentos mil homes e mulleres, e viñeron a Noé á arca.
18 E chamaron a Noé, dicindo: Ábrenos para que poidamos entrar a ti na arca; e por que morreremos?
19 E Noé, cunha voz forte, respondeulles dende a arca, dicindo: Non vos rebelastes todos contra o Señor, e dixestes que el non existe? E, por iso, o Señor trouxo sobre vós este mal, para destruírvos e cortarvos da face da terra.
20 Non é isto o que vos dixen hai cento vinte anos, e non quixestes escoitar a voz do Señor, e agora desexades vivir na terra?
21 E dixéronlle a Noé: «Estamos listos para volver ao Señor; só ábrenos para que vivamos e non morramos».
22 E Noé respondeulles, dicindo: Velaquí agora que vedes a angustia das vosas almas, queredes volver ao Señor; por que non volvestes durante estes cento vinte anos, que o Señor vos concedeu como o período determinado?
23 Mais agora védesme dicir isto por mor dos problemas das vosas almas, agora tampouco o Señor vos escoitará, nin vos fará caso neste día, de xeito que agora non teredes éxito nos vosos desexos.
24 E os fillos dos homes achegáronse para romper a arca, para entrar por mor da choiva, porque non podían soportala.
25 E o Señor enviou todas as bestas e os animais que estaban arredor da arca. E as bestas vencéronos e botáronos dese lugar, e cada home seguiu o seu camiño e volveron esparexerse pola face da terra.
26 E a choiva seguía caendo sobre a terra, e caeu corenta días e corenta noites, e as augas prevaleceron moito sobre a terra; e toda carne que había sobre a terra ou nas augas morreu, xa fosen homes, animais, bestas, réptiles ou aves do ceo, e só quedou Noé e os que estaban con el na arca.
27 E as augas prevaleceron e aumentaron moito sobre a terra, e levantaron a arca e elevouse da terra.
28 E a arca flotaba sobre a face das augas, e era lanzada sobre as augas de xeito que todas as criaturas viventes que había dentro se revolvían coma un guiso nun caldeiro.
29 E unha gran ansiedade apoderouse de todas as criaturas viventes que estaban na arca, e a arca estaba a piques de ser esnaquizada.
30 E todos os seres viventes que estaban na arca estaban aterrados, e os leóns ruxían, e os bois muxían, e os lobos ouveaban, e cada ser vivente da arca falaba e lamentaba na súa propia lingua, de xeito que as súas voces chegaban a unha gran distancia, e Noé e os seus fillos choraban e choraban nas súas angustias; tiveron moito medo de chegar ás portas da morte.
31 E Noé rezou ao Señor e clamou a el por mor disto, e dixo: Oh Señor, axúdanos, porque non temos forzas para soportar este mal que nos envolveu, porque as ondas das augas nos rodearon, torrentes maléficos aterrorizaronnos, as trampas da morte viñeron diante de nós; respóndenos, oh Señor, respóndenos, ilumina o teu rostro cara a nós e ten piedade de nós, redímenos e líbranos.
32 E o Señor escoitou a voz de Noé, e o Señor lembrouse del.
33 E pasou un vento sobre a terra, e as augas acougáronse e a arca repousou.

34 E as fontes do abismo e as catracas do ceo foron pechadas, e a choiva do ceo foi detida.
35 E as augas diminuíron naqueles días, e a arca pousouse sobre os montes de Ararat.
36 E Noé abriu entón as fiestras da arca, e Noé seguiu invocando ao Señor naquel momento e dixo: Oh Señor, que formaches a terra e os ceos e todo o que hai neles, saca as nosas almas deste confinamento e da prisión onde nos puxeches, porque estou moi canso de suspirar.
37 E o Señor escoitou a voz de Noé e díxolle: Cando teñas cumprido un ano enteiro, sairás.
38 E ao redor do ano, cando se cumpriu un ano enteiro desde que Noé permaneceu na arca, as augas secáronse sobre a terra, e Noé quitou a cuberta da arca.
39 Naquel tempo, o día vinte e sete do segundo mes, a terra estaba seca, pero Noé, os seus fillos e os que estaban con el non saíron da arca ata que o Señor lles dixo.
40 E chegou o día en que o Señor lles dixo que saísen, e todos saíron da arca.
41 E foron e volveron cada un ao seu camiño e ao seu lugar, e Noé e os seus fillos habitaron na terra que Deus lles dixera, e serviron ao Señor todos os seus días, e o Señor bendiciu a Noé e aos seus fillos cando saíron da arca.
42 E díxolles: «Sede fecundos e enchede toda a terra; facedevos fortes e medradvos abundantemente na terra e multiplicádevos nela».

CAPÍTULO 7

1 E estes son os nomes dos fillos de Noé: Iafet, Ham e Sem; e tiveron fillos despois do diluvio, porque tomaran mulleres antes do diluvio.
2 Estes son os fillos de Iafet: Gomer, Magog, Madai, Iaván, Tubal, Mesec e Tiras, sete fillos.
3 E os fillos de Gomer foron Asquinaz, Refat e Tegarma.
4 E os fillos de Magog foron Elichanaf e Lubal.
5 E os fillos de Madai foron Acón, Zeelo, Chazoni e Lot.
6 E os fillos de Xaván foron Eliseo, Tarxis, Quitim e Dudonim.
7 E os fillos de Tubal foron Arifí, Quésed e Taarí.
8 E os fillos de Mesec foron Dedón, Zarón e Xebaxní.
9 E os fillos de Tiras foron Benib, Gera, Lupirión e Gilak; estes son os fillos de Iafet segundo as súas familias, e o seu número naqueles días era duns catrocentos sesenta homes.
10 E estes son os fillos de Ham: Cux, Mitzraim, Fut e Canaán, catro fillos; e os fillos de Cux foron Sebá, Havilah, Sabtá, Rama e Sateca, e os fillos de Rama foron Sebá e Dedán.
11 E os fillos de Mitzraim foron Lud, Anom, Patros, Caslot e Captor.
12 E os fillos de Fut foron Gebul, Hadán, Benah e Adán.
13 E os fillos de Canaán foron Sidón, Het, Amorí, Guergasi, Hivi, Arkee, Seni, Arodi, Zimodi e Chamothi.
14 Estes son os fillos de Ham, segundo as súas familias, e o seu número naqueles tempos era duns setecentos trinta homes.
15 E estes son os fillos de Sem: Elam, Asur, Arpaxad, Lud e Aram, cinco fillos; e os fillos de Elam foron Xuxán, Macul e Harmón.
16 E os fillos de Axar foron Mirós e Mokil, e os fillos de Arpaxad foron Xelac, Anar e Axcol.
17 E os fillos de Lud foron Petor e Bizión, e os fillos de Aram foron Uz, Cul, Gather e Mash.
18 Estes son os fillos de Sem, segundo as súas familias; e o seu número naqueles tempos era duns trescentos homes.
19 Estas son as xeracións de Sem: Sem xerou a Arpaxad, Arpaxad xerou a Xelac, e Xelac xerou a Éber. A Éber nacéronlle dous fillos; o nome dun era Péleg, porque nos seus días os fillos dos homes foron divididos, e nos últimos días, a terra foi dividida.
20 E o nome do segundo era Yoktan, que significa que no seu día as vidas dos fillos dos homes diminuían e minguaban.
21 Estes son os fillos de Ioctán: Almodad, Xelaf, Quezarmóvet, Ierac, Hadurom, Uzel, Diclá, Obal, Abimael, Sebá, Ofir, Havilah e Iobab; todos estes son os fillos de Ioctán.
22 E Péleg, o seu irmán, xerou a Ien, e Ien xerou a Serug, e Serug xerou a Nahor, e Nahor xerou a Térah. E Térah tiña trinta e oito anos, e xerou a Harán e Nahor.
23 E Cux, fillo de Ham, fillo de Noé, tomou unha muller naqueles días na súa vellez, e ela deu a luz un fillo, e chamárono Nimrod, dicindo: Naquel tempo os fillos dos homes comezaron de novo a rebelarse e a transgredir contra Deus, e o neno creceu, e o seu pai amouno moito, porque era fillo da súa vellez.
24 E as roupas de pel que Deus lles fixera a Adán e á súa muller, cando saíron do xardín, déronlle a Cux.
25 Pois despois da morte de Adán e da súa muller, as roupas déronlle a Enoc, fillo de Xared, e cando Enoc foi levado ata Deus, deullas a Matusalén, o seu fillo.
26 E cando morreu Metusalén, Noé colleunos e levounos á arca, e estiveron con el ata que saíu da arca.
27 E ao saír, Ham rouboulle aquelas roupas a Noé, seu pai, e colleunas e escondeunas dos seus irmáns.
28 E cando Ham xerou o seu primoxénito Cux, deulle as roupas en segredo, e estiveron con Cux moitos días.
29 E Cux tamén as ocultou aos seus fillos e irmáns, e cando Cux enxendrara a Nimrod, deulle esas roupas polo seu amor por el, e Nimrod creceu, e cando tiña vinte anos púxose aquelas roupas.
30 E Nimrod volveuse forte cando se puxo as roupas, e Deus deulle poder e forza, e foi un poderoso cazador na terra, si, foi un poderoso cazador no campo, e cazou os animais e construíu altares, e ofreciu sobre eles os animais diante do Señor.
31 E Nimrod fortaleceuse, e levantouse de entre os seus irmáns, e librou as batallas dos seus irmáns contra todos os seus inimigos arredor.
32 E o Señor entregou nas súas mans a todos os inimigos dos seus irmáns, e Deus prosperouno de cando en vez nas súas batallas, e reinou sobre a terra.
33 Polo tanto, converteuse en costume naqueles días, cando un home sacaba á batalla os que adestrara, dicíalles: Do mesmo xeito que Deus fixo con Nimrod, que era un poderoso cazador na terra, e que tivo éxito nas batallas que prevaleceron contra os seus irmáns, librounos das mans dos seus inimigos, así que Deus nos fortaleza e nos libre hoxe.
34 E cando Nimrod tiña corenta anos, naquel tempo houbo unha guerra entre os seus irmáns e os fillos de Iafet, de xeito que quedaron en poder dos seus inimigos.

35 E Nimrod saíu naquel tempo, e reuniu a todos os fillos de Cux e as súas familias, uns catrocentos sesenta homes, e tamén contratou a algúns dos seus amigos e coñecidos uns oitenta homes, e deulles o seu salario, e foi con eles á batalla, e cando estaba no camiño, Nimrod fortaleceu os corazóns da xente que foi con el.
36 E díxolles: Non teñas medo nin te asustes, porque todos os nosos inimigos serán entregados nas nosas mans, e podes facer con eles o que queiras.
37 E todos os homes que foron foron uns cincocentos, e loitaron contra os seus inimigos, e destruíronos e sometéronos, e Nimrod colocou oficiais permanentes sobre eles nos seus respectivos lugares.
38 E tomou algúns dos seus fillos como fianza, e todos eles foron servos de Nimrod e dos seus irmáns, e Nimrod e toda a xente que estaba con el volveu para a casa.
39 E cando Nimrod volveu alegremente da batalla, despois de ter vencido os seus inimigos, todos os seus irmáns, xunto cos que o coñecían de antes, reuníronse para facelo rei sobre eles, e puxéronlle a coroa real na cabeza.
40 E puxo sobre os seus súbditos e o seu pobo príncipes, xuíces e gobernantes, como é costume entre os reis.
41 E puxo a Térah, fillo de Nahor, por xefe do seu exército, e dignificouno e exaltouno por riba de todos os seus príncipes.
42 E mentres reinaba segundo o desexo do seu corazón, despois de ter vencido a todos os seus inimigos arredor, aconsellou cos seus conselleiros construír unha cidade para o seu palacio, e así o fixeron.
43 E atoparon un gran val fronte ao leste, e construíron unha cidade grande e extensa, e Nimrod chamou o nome da cidade que construíu Sinar, porque o Señor axitara vehementemente os seus inimigos e os destruíra.
44 E Nimrod habitou en Shinar, e reinou con seguridade, e loitou contra os seus inimigos e someteunos, e prosperou en todas as súas batallas, e o seu reino fíxose moi grande.
45 E todas as nacións e linguas ouviron a súa fama, e reuníronse ante el, e inclináronse ata a terra, e trouxéronlle ofrendas, e el converteuse no seu señor e rei, e todos viviron con el na cidade de Shinar, e Nimrod reinou na terra sobre todos os fillos de Noé, e todos estaban baixo o seu poder e consello.
46 E toda a terra era dunha soa lingua e de palabras unidas, pero Nimrod non andou polos camiños do Señor, e foi máis malvado que todos os homes que o precederon, desde os días do diluvio ata aqueles días.
47 E fixo deuses de madeira e pedra, e inclinouse ante eles, e rebelouse contra o Señor, e ensinou a todos os seus súbditos e á xente da terra os seus malvados camiños; e o seu fillo Mardón foi máis malvado que o seu pai.
48 E todo aquel que ouvía dos feitos de Mardón, fillo de Nimrod, dicía del: Dos malvados sae a maldade; polo tanto, converteuse nun proverbio en toda a terra, dicindo: Dos malvados sae a maldade; e estivo corrente nas palabras dos homes desde aquel tempo ata hoxe.
49 E Térah, fillo de Nahor, príncipe do exército de Nimrod, era naqueles días moi grande aos ollos do rei e dos seus súbditos, e o rei e os príncipes o amaban, e o elevaban moi alto.
50 E Térah tomou unha muller, e o seu nome era Amtelo, filla de Cornebo; e a muller de Térah concibiu e deulle un fillo naqueles días.
51 Térah tiña setenta anos cando o xerou, e Térah chamou o nome do seu fillo que lle nacera Abram, porque o rei o criara naqueles días e o dignara por riba de todos os seus príncipes que estaban con el.

CAPÍTULO 8

1 E foi na noite en que naceu Abram, que todos os servos de Terah, e todos os sabios de Nimrod, e os seus magos viñeron e comeron e beberon na casa de Terah, e alegráronse con el aquela noite.
2 E cando todos os magos e adiviños saíron da casa de Terah, levantaron os ollos cara ao ceo aquela noite para mirar as estrelas, e viron, e velaquí unha estrela moi grande que viña do leste e corría polos ceos, e tragou as catro estrelas dos catro lados dos ceos.
3 E todos os sabios do rei e os seus magos quedaron abraiados coa vista, e os sabios comprenderon este asunto e coñeceron a súa importancia.
4 E dixéronse uns aos outros: Isto só prefigura o fillo que lle naceu a Terah esta noite, que crecerá e será fecundo, e multiplicarase, e posuirá toda a terra, el e os seus fillos para sempre, e el e a súa descendencia matarán grandes reis e herdarán as súas terras.
5 E os magos e os magos volveron para a casa aquela noite, e pola mañá todos estes magos e magos levantáronse cedo e reuníronse nunha casa designada.
6 E falaron e dixéronse uns aos outros: Mirade, o espectáculo que vimos onte á noite está oculto ao rei, non lle foi revelado.
7 E se isto chegase a coñecer ao rei nos últimos días, el dirános: Por que me ocultastes este asunto? Entón todos sufriremos a morte; polo tanto, agora imos e contémoslle ao rei a visión que vimos e a súa interpretación, e entón permaneceremos libres de culpa.
8 E así o fixeron, e todos foron onde estaba o rei e inclináronse ante el ata o chan, e dixeron: Que viva o rei, que viva o rei.
9 Soubemos que lle nacera un fillo a Térah, fillo de Nahor, príncipe do teu exército, e onte pola noite fomos á súa casa, e comemos e bebemos e alegrámonos con el aquela noite.
10 E cando os teus servos saíron da casa de Terah para ir ás nosas respectivas casas e pasar alí a noite, levantamos os ollos ao ceo e vimos unha gran estrela que viña do leste, e a mesma estrela correu con gran velocidade e tragou catro grandes estrelas dos catro lados dos ceos.
11 E os teus servos quedaron abraiados coa visión que vimos, e ficamos moi aterrorizados, e fixemos o noso xuízo sobre a visión, e soubemos pola nosa sabedoría a interpretación correcta do mesmo, que isto se aplica ao fillo que lle nace a Terah, que crecerá e multiplicarase moito, e se fará poderoso, e matará a todos os reis da terra, e herdará todas as súas terras, el e a súa descendencia para sempre.
12 E agora, noso señor e rei, velaquí que che contamos verdadeiramente o que vimos con respecto a este neno.
13 Se lle parece ben ao rei darlle ao seu pai o valor deste neno, matarémolo antes de que medre e se multiplique no

país, e a súa maldade aumente contra nós, de xeito que nós e os nosos fillos perezan por culpa da súa maldade.
14 E o rei escoitou as súas palabras e pareceulles ben aos seus ollos, e mandou chamar a Terah, e Terah presentouse ante o rei.
15 E o rei díxolle a Térah: «Dixéronme que onte che naceu un fillo, e que deste xeito se observou nos ceos no seu nacemento».
16 E agora, pois, dáme o neno, para que o poidamos matar antes de que a súa maldade se apodere de nós, e eu che darei polo seu prezo a túa casa chea de prata e ouro.
17 E Térah respondeu ao rei e díxolle: Meu señor e rei, escoitei as túas palabras, e o teu servo fará todo o que o seu rei desexe.
18 Mais meu señor e meu rei, contareiche o que me aconteceu onte á noite, para ver que consello lle dará o rei ao seu servo, e entón responderei ao rei sobre o que acaba de dicir; e o rei dixo: Fala.
19 E Térah díxolle ao rei: «Aión, fillo de Mored, veu a min onte á noite, dicindo:
20 Dáme o cabalo grande e fermoso que che deu o rei, e eu che darei prata, ouro, palla e forraxe polo seu valor; e díxenlle: Espera ata que vexa o rei sobre as túas palabras, e mira o que o rei diga, iso farei.
21 E agora, meu señor e rei, velaquí que che dei a coñecer isto, e seguirei o consello que o meu rei lle dará ao seu servo.
22 E o rei ouviu as palabras de Terah, e a súa ira acendeuse e considerouno como un tolo.
23 E o rei respondeu a Térah, e díxolle: Es ti tan parvo, ignorante ou falto de entendemento, para facer isto, para dar o teu fermoso cabalo por prata e ouro ou mesmo por palla e forraxe?
24 ¿Estás tan escaso de prata e ouro, como para facer isto, porque non podes conseguir palla nin penso para alimentar o teu cabalo? E que che serve a prata e o ouro, ou a palla e o penso, para regalar ese fermoso cabalo que che dei, como non hai outro en toda a terra?
25 E o rei deixou de falar, e Térah respondeu ao rei, dicindo: Así lle dixo o rei ao seu servo;
26 Prégoche, meu señor e meu rei, que é isto que me dixeches, dicindo: Dá o teu fillo para que o matemos, e eu che darei prata e ouro polo seu valor; que farei coa prata e o ouro despois da morte do meu fillo? Quen herdará o meu favor? Entón, á miña morte, a prata e o ouro volverán ao meu rei, que os deu.
27 E cando o rei ouviu as palabras de Terah e a parábola que trouxo sobre o rei, aflixiuse moito e molestouse por isto, e a súa ira ardeu dentro del.
28 E viu Terah que a ira do rei estaba acesa contra el, e respondeu ao rei, dicindo: Todo o que teño está no poder do rei; calquera cousa que o rei desexe facer co seu servo, que o faga; mesmo o meu fillo, está no poder do rei, sen valor a cambio, el e os seus dous irmáns que son maiores ca el.
29 E o rei respondeu a Térah: Non, senón que comprarei o teu fillo máis novo por un prezo.
30 E Terah respondeu ao rei, dicindo: Prégoche, meu señor e rei, que permitas que o teu servo fale unha palabra diante de ti, e que o rei escoite a palabra do seu servo. E Terah dixo: Deixa que o meu rei me dea tres días para que considere este asunto dentro de min e consulte coa miña familia sobre as palabras do meu rei; e presionou moito ao rei para que accedese a isto.
31 E o rei escoitou a Terah, e fíxoo así, e deulle tres días de prazo, e Terah saíu da presenza do rei, e volveu á casa coa súa familia e faloulles de todas as palabras do rei; e o pobo tivo moito medo.
32 E foi no terceiro día que o rei mandou a Terah, dicindo: Envíame o teu fillo por un prezo, como che dixen; e se non o fas, enviarei e matarei a todos os que tes na túa casa, de xeito que non che quedará nin un can.
33 E Térah apresurouse (xa que o asunto era urxente por parte do rei) e colleu un neno dun dos seus servos, que a súa serva lle dera a luz aquel día, e Térah levou o neno ao rei e recibiu o prezo por el.
34 E o Señor estaba con Terah neste asunto, para que Nimrod non causase a morte de Abram, e o rei tomou o neno de mans de Terah e con todas as súas forzas esmagoulle a cabeza contra o chan, porque pensaba que fora Abram; e isto foille ocultado desde aquel día, e foi esquecido polo rei, xa que era a vontade da Providencia non sufrir a morte de Abram.
35 E Térah levou en segredo a Abram, o seu fillo, xunto coa súa nai e a súa aia, e escondeunos nunha cova, e trouxéulles as súas provisións mensualmente.
36 E o Señor estivo con Abram na cova, e este medrou. Abram estivo na cova dez anos. O rei e os seus príncipes, adiviños e sabios, pensaron que o rei matara a Abram.

CAPÍTULO 9

1 E Harán, fillo de Térah, o irmán máis vello de Abram, tomou muller naqueles días.
2 Harán tiña trinta e nove anos cando a tomou; e a muller de Harán concibiu e deu a luz un fillo, e chamouno Lot.
3 E concibiu de novo e deu a luz unha filla, e chamoulle Milca; e concibiu de novo e deu a luz unha filla, e chamoulle Sarai.
4 Harán tiña corenta e dous anos cando xerou a Sarai, o cal foi no décimo ano da vida de Abram; e naqueles días Abram, a súa nai e a súa aia saíron da cova, xa que o rei e os seus súbditos esqueceran o asunto de Abram.
5 E cando Abram saíu da cova, foi onde estaba Noé e o seu fillo Sem, e permaneceu con eles para aprender as instrucións do Señor e os seus camiños, e ninguén sabía onde estaba Abram, e Abram serviu a Noé e ao seu fillo Sem durante moito tempo.
6 E Abram estivo na casa de Noé trinta e nove anos, e Abram coñeceu ao Señor desde os tres anos de idade, e andou polos camiños do Señor ata o día da súa morte, como Noé e o seu fillo Sem lle ensinaran; e todos os fillos da terra naqueles días transgrediron grandemente contra o Señor, e rebeláronse contra el e serviron a outros deuses, e esqueceron ao Señor que os creara na terra; e os habitantes da terra fixeron para si, naquel tempo, cada home o seu deus; deuses de madeira e pedra que non podían falar, oír nin liberar, e os fillos dos homes servíronos e convertéronse nos seus deuses.
7 E o rei e todos os seus servos, e Terah con toda a súa casa foron entón os primeiros dos que serviron aos deuses de madeira e pedra.

8 E Terah tiña doce deuses de gran tamaño, feitos de madeira e pedra, segundo os doce meses do ano, e servía a cada un mensualmente, e cada mes Terah traía a súa ofrenda de comida e a súa libación aos seus deuses; así facía Terah todos os días.
9 E toda aquela xeración era malvada aos ollos do Señor, e así fixeron de cada home o seu deus, pero abandonaron o Señor que os creara.
10 E non se atopou naqueles días en toda a terra home que coñecese o Señor (pois cada home servía ao seu propio Deus), agás Noé e a súa familia, e todos os que estaban baixo o seu consello coñeceron o Señor naqueles días.
11 E Abram, fillo de Térah, medraba naqueles días na casa de Noé, e ninguén o sabía, e o Señor estaba con el.
12 E o Señor deulle a Abram un corazón comprensivo, e soubo que todas as obras daquela xeración eran vanas, e que todos os seus deuses eran vans e non servían para nada.
13 E Abram viu o sol brillando sobre a terra, e Abram dixo para si mesmo: Certamente agora este sol que brilla sobre a terra é Deus, e a el servirei.
14 E Abram serviu ao sol aquel día e rezoulle, e cando chegou a noite o sol púxose como de costume, e Abram dixo para si mesmo: Certamente este non pode ser Deus?
15 E Abram continuaba falando para si mesmo: «Quen é o que fixo os ceos e a terra? Quen creou na terra? Onde está?»
16 E a noite escureceu sobre el, e levantou os ollos cara ao oeste, ao norte, ao sur e ao leste, e viu que o sol desaparecera da terra, e o día escureceu.
17 E Abram viu as estrelas e a lúa diante del, e dixo: Certamente este é o Deus que creou toda a terra así como o home, e velaquí que estes os seus servos son deuses ao seu redor: e Abram serviu á lúa e rezoulle toda aquela noite.
18 E pola mañá, cando xa rañaba e o sol brillaba sobre a terra como de costume, Abram viu todas as cousas que o Señor Deus fixera na terra.
19 E Abram dixo para si mesmo: Certamente estes non son deuses os que fixeron a terra e toda a humanidade, senón que estes son os servos de Deus. E Abram permaneceu na casa de Noé e alí coñeceu ao Señor e os seus camiños, e serviu ao Señor todos os días da súa vida, e toda aquela xeración esqueceu ao Señor, e serviu a outros deuses de madeira e pedra, e rebelouse todos os seus días.
20 E o rei Nimrod reinou con seguridade, e toda a terra estaba baixo o seu control, e toda a terra era dunha soa lingua e palabras de unión.
21 E todos os príncipes de Nimrod e os seus grandes homes deron consello xuntos; Fut, Mitzraim, Cux e Canaán coas súas familias, e dixéronse uns aos outros: Imos, edifiquemos unha cidade e nela unha torre forte, cuxa cima chegue ao ceo, e faremos fama, para que poidamos reinar sobre todo o mundo, para que a maldade dos nosos inimigos cese de nós, para que poidamos reinar poderosamente sobre eles, e para que non sexamos dispersados pola terra por mor das súas guerras.
22 E todos eles foron diante do rei, e contáronlle estas palabras, e o rei estivo de acordo con eles neste asunto, e así o fixo.
23 E todas as familias reuníronse, compostas por uns seiscentos mil homes, e foron buscar un extenso terreo para construír a cidade e a torre, e buscaron en toda a terra e non atoparon ningún coma un val ao leste da terra de Shinar, a uns dous días de camiñada, e viaxaron alí e habitaron alí.
24 E comezaron a facer ladrillos e a prender lume para construír a cidade e a torre que tiñan pensado rematar.
25 E a construción da torre foi para eles unha transgresión e un pecado, e comezaron a construíla, e mentres construían contra o Señor Deus do ceo, imaxinaron nos seus corazóns guerra contra el e ascender ao ceo.
26 E todo este pobo e todas as familias dividíronse en tres partes; a primeira dixo: Subiremos ao ceo e loitaremos contra el; a segunda dixo: Subiremos ao ceo e colocaremos alí os nosos propios deuses e serviremoslles; e a terceira parte dixo: Subiremos ao ceo e ferirémolo con arcos e lanzas; e Deus coñecía todas as súas obras e todos os seus malos pensamentos, e viu a cidade e a torre que estaban construíndo.
27 E cando estaban construíndo, construíron unha gran cidade e unha torre moi alta e forte; e por mor da súa altura, o morteiro e os ladrillos non chegaron aos construtores na súa ascensión a ela, ata que os que subiron completaron un ano enteiro; e despois diso, chegaron aos construtores e déronlles o morteiro e os ladrillos; así se facía diariamente.
28 E velaquí que estes ascenderon e outros descenderon todo o día; e se un ladrillo lles caía das mans e se rompía, todos choraban por el, e se un home caía e morría, ningún deles o miraba.
29 E o Señor coñecía os seus pensamentos, e aconteceu que cando estaban construíndo lanzaron as frechas cara aos ceos, e todas as frechas caeron sobre eles cheas de sangue, e cando as viron dixéronse uns aos outros: Certamente matamos a todos os que están no ceo.
30 Pois isto viña do Señor para facelos errar e para destruílos de sobre a face da terra.
31 E construíron a torre e a cidade, e fixeron isto diariamente ata que transcorreron moitos días e anos.
32 E Deus díxolles aos setenta anxos que estaban diante del, aos que estaban preto del, dicindo: Imos descender e confundamos as súas linguas, para que un home non entenda a lingua do seu veciño; e así lles fixeron.
33 E desde aquel día seguinte, esqueceron cada home a lingua do seu veciño, e non podían entender falar nunha lingua, e cando o construtor tomaba das mans do seu veciño cal ou pedra que non ordenara, o construtor botábaa fóra e botábaa sobre o seu veciño, para que este morrese.
34 E fixeron así durante moitos días, e mataron a moitos deles deste xeito.
35 E o Señor feriu as tres divisións que alí había, e castigounas segundo as súas obras e designios; os que dixeron: Subiremos ao ceo e serviremos aos nosos deuses, convertéronse en monos e elefantes; e os que dixeron: Feriremos o ceo con frechas, o Señor matounos, un home pola man do seu veciño; e a terceira división dos que dixeron: Subiremos ao ceo e loitaremos contra el, o Señor dispersounos por toda a terra.
36 E os que quedaron entre eles, cando souberon e comprenderon o mal que lles viña sobre a cabeza, abandonaron o edificio e tamén se esparexeron sobre a face de toda a terra.
37 E deixaron de construír a cidade e a torre; por iso chamou aquel lugar Babel, porque alí o Señor confundiu a

lingua de toda a terra; velaquí que estaba ao leste da terra de Shinar.
38 E en canto á torre que construíron os fillos dos homes, a terra abriu a súa boca e tragou unha terceira parte dela, e un lume tamén descendeu do ceo e queimou outra terceira parte, e a outra terceira parte permanece ata hoxe, e é daquela parte que estaba no alto, e a súa circunferencia é de tres días de camiñada.
39 E moitos dos fillos dos homes morreron naquela torre, un pobo sen número.

CAPÍTULO 10

1 E Péleg, fillo de Héber, morreu naqueles días, no ano corenta e oito da vida de Abram, fillo de Térah, e todos os días de Péleg foron douscentos trinta e nove anos.
2 E cando o Señor dispersou os fillos dos homes por mor do seu pecado na torre, velaquí que se espallaron en moitas divisións, e todos os fillos dos homes foron dispersados polos catro recunchos da terra.
3 E todas as familias convertéronse, cada unha segundo a súa lingua, a súa terra ou a súa cidade.
4 E os fillos dos homes edificaron moitas cidades segundo as súas familias, en todos os lugares onde foron, e por toda a terra onde o Señor os dispersara.
5 E algúns deles construíron cidades en lugares dos que despois foron exterminados, e chamaron a estas cidades polos seus propios nomes, ou polos nomes dos seus fillos, ou segundo os seus acontecementos particulares.
6 E os fillos de Iafet, fillo de Noé, foron e construíron cidades nos lugares onde estaban dispersos, e chamaron a todas as súas cidades polos seus nomes, e os fillos de Iafet dividíronse sobre a face da terra en moitas divisións e linguas.
7 E estes son os fillos de Iafet segundo as súas familias: Gomer, Magog, Medai, Iaván, Tubal, Mesec e Tiras; estes son os fillos de Iafet segundo as súas xeracións.
8 E os fillos de Gomer, segundo as súas cidades, eran os Francos, que habitaban na terra de Franza, xunto ao río Franza, xunto ao río Senah.
9 E os fillos de Refat son os Bartonim, que habitan na terra de Bartonia xunto ao río Ledah, que desemboca no gran mar Gihón, é dicir, Océano.
10 E os fillos de Tugarma son dez familias, e estes son os seus nomes: Buzar, Parzunac, Balgar, Elicanum, Ragbib, Tarki, Bid, Zebuc, Ongal e Tilmaz; todos estes estendéronse e asentaronse no norte e construíron cidades para si mesmos.
11 E chamaron ás súas cidades polos seus propios nomes; eses son os que habitan xunto aos ríos Hitlá e Italac ata o día de hoxe.
12 Mais as familias de Angoli, Balgar e Parzunac habitan xunto ao gran río Dubnee; e os nomes das súas cidades tamén corresponden aos seus propios nomes.
13 E os fillos de Xaván son os xavaníes que habitan na terra de Makdonia, e os fillos de Medaiare son os orelum que habitan na terra de Curson, e os fillos de Tubal son os que habitan na terra de Tuskanah xunto ao río Pashiah.
14 E os fillos de Mesec son os xibaxníes, e os fillos de Tiras son Ruxax, Cuxníes e Ongolíes; todos estes foron e construíron cidades para si mesmos; esas son as cidades que están situadas xunto ao mar de Iabús, xunto ao río Cura, que desemboca no río Tragan.
15 E os fillos de Elisá son os Almanim, e eles tamén foron e construíron cidades para si mesmos; esas son as cidades situadas entre os montes de Xob e Xibatmo; e deles era o pobo de Lumbardi que habitaba fronte aos montes de Xob e Xibatmo, e conquistaron a terra de Italia e permaneceron alí ata o día de hoxe.
16 E os fillos de Quitim son os Romim que habitan no val de Canopia, xunto ao río Tibreu.
17 E os fillos de Dudonim son os que habitan nas cidades do mar de Gihón, na terra de Bordna.
18 Estas son as familias dos fillos de Iafet segundo as súas cidades e as súas linguas, cando se dispersaron arredor da torre, e chamaron ás súas cidades polos seus nomes e polos seus acontecementos; e estes son os nomes de todas as súas cidades segundo as súas familias, que edificaron naqueles días despois da torre.
19 E os fillos de Ham foron Cux, Mitzraim, Fut e Canaán, segundo as súas xeracións e cidades.
20 Todos estes foron e construíron cidades segundo atoparon lugares axeitados para eles, e chamaron ás súas cidades polos nomes dos seus pais: Cux, Mitzraim, Fut e Canaán.
21 E os fillos de Mitzraim son os ludim, os anamim, os lehabim, os naftuquím, os patrusim, os casluquím e os capturim, sete familias.
22 Todos estes habitan xunto ao río Sihor, que é o regato de Exipto, e construíron cidades e chamáronas polos seus propios nomes.
23 E os fillos de Patros e Casloc casaron entre si, e deles saíron os pelixtim, os azatim, os xerarim, os guitim e os ecronim, en total cinco familias; estes tamén construíron cidades, e chamaron ás súas cidades polos nomes dos seus pais ata o día de hoxe.
24 E os fillos de Canaán tamén edificaron cidades, e puxeron ás súas cidades os seus nomes, once cidades e outras sen número.
25 E catro homes da familia de Ham foron á terra da chaira; estes son os nomes dos catro homes, Sodoma, Gomorra, Adma e Seboim.
26 E estes homes edificaron catro cidades na terra da chaira, e puxeron os nomes das súas cidades cos seus propios nomes.
27 E eles, os seus fillos e todos os seus pertenentes habitaron nesas cidades, e foron frutíferos e multiplicáronse moito e viviron en paz.
28 E Seir, fillo de Hur, fillo de Heví, fillo de Canaán, foi e atopou un val fronte ao monte Parán, e edificou alí unha cidade, e el, os seus sete fillos e a súa familia habitaron alí, e chamou á cidade que edificou Seir, segundo o seu nome; esa é a terra de Seir ata o día de hoxe.
29 Estas son as familias dos fillos de Ham, segundo as súas linguas e cidades, cando se dispersaron polos seus países despois da torre.
30 E algúns dos fillos de Sem, fillo de Noé, pai de todos os fillos de Heber, tamén foron e construíron cidades nos lugares onde estaban dispersos, e chamaron ás súas cidades polos seus nomes.

31 E os fillos de Sem foron Elam, Asur, Arpaxad, Lud e Aram; e edificaron cidades e puxeron os nomes de todas as súas cidades polos seus propios nomes.
32 E Asur, fillo de Sem, os seus fillos e a súa familia saíron naquel tempo, un grupo moi numeroso, e foron a unha terra afastada que atoparon, e atopáronse cun val moi extenso na terra á que foron, e construíron catro cidades, e chamáronas polos seus propios nomes e acontecementos.
33 E estes son os nomes das cidades que os fillos de Asiria edificaron: Nínive, Resén, Calac e Rehoboter; e os fillos de Asiria habitan alí ata o día de hoxe.
34 E os fillos de Aram tamén foron e edificaron unha cidade, e chamaron á cidade Uz polo nome do seu irmán máis vello, e habitaron nela; esa é a terra de Uz ata o día de hoxe.
35 E no segundo ano despois da torre, un home da casa de Assur, chamado Bela, foi da terra de Nínive para residir coa súa familia onde queira que atopase un lugar; e chegaron ata fronte ás cidades da chaira fronte a Sodoma, e alí habitaron.
36 E o home levantouse e construíu alí unha pequena cidade, e chamoulle Bela, polo seu nome; esa é a terra de Zoar ata o día de hoxe.
37 E estas son as familias dos fillos de Sem segundo as súas linguas e cidades, despois de seren esparexidos pola terra despois da torre.
38 E todo reino, cidade e familia das familias dos fillos de Noé construíu moitas cidades despois disto.
39 E estableceron gobernos en todas as súas cidades, para seren regulados polas súas ordes; así fixeron todas as familias dos fillos de Noé para sempre.

CAPÍTULO 11

1 E Nimrod, fillo de Cux, estaba aínda na terra de Shinar, e reinou nela e habitou alí, e construíu cidades na terra de Shinar.
2 E estes son os nomes das catro cidades que construíu, e chamoulles os seus nomes segundo os acontecementos que lles aconteceron na construción da torre.
3 E chamou á primeira Babel, dicindo: Porque alí o Señor confundiu a lingua de toda a terra; e á segunda chamoulle Érec, porque de alí Deus os dispersou.
4 E ao terceiro chamouno Equed, dicindo que houbo unha gran batalla nese lugar; e ao cuarto chamouno Calnah, porque os seus príncipes e os seus homes poderosos foron consumidos alí, e irritaron ao Señor, rebeláronse e transgrediron contra el.
5 E cando Nimrod construíu estas cidades na terra de Shinar, colocou nelas o resto do seu pobo, os seus príncipes e os seus homes poderosos que quedaran no seu reino.
6 E Nimrod habitou en Babel, e alí renovou o seu reinado sobre o resto dos seus súbditos, e reinou con seguridade, e os súbditos e príncipes de Nimrod chamárono Amrafel, dicindo que na torre os seus príncipes e homes caeran por culpa del.
7 E a pesar disto, Nimrod non volveu ao Señor, e continuou na maldade e ensinando a maldade aos fillos dos homes; e Mardon, o seu fillo, era peor que o seu pai, e continuou a engadir ás abominacións do seu pai.
8 E fixo que os fillos dos homes pecasen, por iso se di: Dos malvados sae a maldade.
9 Naquel tempo houbo guerra entre as familias dos fillos de Ham, mentres habitaban nas cidades que construíran.
10 E Quedorlaomer, rei de Elam, afastouse das familias dos fillos de Ham, e loitou contra eles e someteunos, e foi ás cinco cidades da chaira e loitou contra elas e someteunas, e estiveron baixo o seu control.
11 E servírono doce anos, e pagáronlle un tributo anual.
12 Naquel tempo morreu Nahor, fillo de Serug, no ano corenta e nove da vida de Abram, fillo de Térah.
13 E no ano cincuenta da vida de Abram, fillo de Térah, Abram saíu da casa de Noé e foi á casa do seu pai.
14 E Abram coñeceu o Señor, e seguiu os seus camiños e as súas instrucións, e o Señor, o seu Deus, estaba con el.
15 E o seu pai Térah era naqueles días aínda capitán do exército do rei Nimrod, e aínda seguía a deuses estraños.
16 E Abram chegou á casa do seu pai e viu doce deuses nos seus templos, e a ira de Abram acendeuse cando viu estas imaxes na casa do seu pai.
17 E Abram dixo: «Vive o Señor, que estas imaxes non permanecerán na casa do meu pai; así me fará o Señor, que me creo, se non as rompo todas dentro de tres días».
18 E Abram marchou deles, e a súa ira ardía dentro del. E Abram apresurouse e foi da cámara ao patio exterior do seu pai, e atopou ao seu pai sentado no patio, e todos os seus servos con el, e Abram veu e sentou diante del.
19 E Abram preguntoulle a seu pai, dicindo: Pai, dime onde está Deus que creou o ceo e a terra, e todos os fillos dos homes sobre a terra, e quen te creou a ti e a min. E Térah respondeu ao seu fillo Abram e dixo: Velaquí, os que nos crearon están todos connosco na casa.
20 E Abram díxolle ao seu pai: Meu señor, móstramelas, por favor. E Terah levou a Abram á cámara do patio interior, e Abram viu, e velaquí que toda a cámara estaba chea de deuses de madeira e pedra, doce grandes imaxes e outras menores ca elas sen número.
21 E Térah díxolle ao seu fillo: Velaquí, estes son os que fixeron todo o que ves na terra, e os que nos crearon a min, a ti e a toda a humanidade.
22 E Térah inclinouse ante os seus deuses, e logo afastouse deles, e Abram, o seu fillo, marchou con el.
23 E cando Abram se foi de eles, foi á súa nai e sentou diante dela, e díxolle á súa nai: Velaquí que meu pai me mostrou os que fixeron o ceo e a terra, e todos os fillos dos homes.
24 Agora, pois, apurádevos e traede un cabrito do rabaño e preparade del un prato saboroso, para que o leve aos deuses do meu pai como ofrenda para que coman; quizais así poida ser aceptado por eles.
25 E a súa nai fixo así, e colleu un cabrito, e fixo un prato saboroso del, e trouxollo a Abram, e Abram colleu o prato saboroso da súa nai e presentouno diante dos deuses do seu pai, e achegouse a eles para que comesen; e o seu pai Terah non o sabía.
26 E Abram viu o día que estaba sentado entre eles, que non tiñan voz, nin oído, nin movemento, e ningún deles podía estender a man para comer.
27 E Abram burlouse deles, e dixo: Seguramente a comida saborosa que preparei non lles gustou, ou quizais foi demasiado pouca para eles, e por esa razón non quixeron

comer; polo tanto, mañá prepararei carne saborosa fresca, mellor e máis abundante ca esta, para que poida ver o resultado.
28 E foi ao día seguinte que Abram instruíu á súa nai sobre a comida saborosa, e a súa nai levantouse e colleu tres cabritos finos do rabaño, e fixo con eles unha excelente comida saborosa, como a que lle gustaba ao seu fillo, e deulla ao seu fillo Abram; e Térah, o seu pai, non o sabía.
29 E Abram colleu o prato saboroso da súa nai e trouxoo diante dos deuses do seu pai, na cámara; e achegouse a eles para que comesen, e puxoo diante deles, e Abram sentou diante deles todo o día, pensando que quizais poderían comer.
30 E Abram observounos, e velaquí que non tiñan voz nin oído, nin ningún deles estendía a man cara á carne para comer.
31 E á tarde daquel día, naquela casa, Abram foi vestido co espírito de Deus.
32 E clamou e dixo: Ai do meu pai e desta xeración malvada, cuxos corazóns están todos inclinados á vaidade, que serven a estes ídolos de madeira e pedra que non poden comer, cheirar, oír nin falar, que teñen bocas sen fala, ollos sen vista, oídos sen oído, mans sen sentimento e pernas que non se poden mover; como eles son os que os fixeron e os que confían neles.
33 E cando Abram viu todas estas cousas, a súa ira acendeuse contra o seu pai, e apresurouse e colleu unha machada na súa man, e chegou á cámara dos deuses, e quebrou todos os deuses do seu pai.
34 E cando acabou de romper as imaxes, puxo a machada na man do gran deus que estaba alí diante deles, e saíu; e Térah, o seu pai, volveu á casa, porque ouvira na porta o son do golpe da machada; así que Térah entrou na casa para saber que era aquilo.
35 E Térah, ao oír o ruído da machada na sala das imaxes, correu á sala das imaxes e atopou a Abram que saía.
36 E Terah entrou na habitación e atopou todos os ídolos caídos e rotos, e a machada na man do máis grande, que non estaba rota, e a comida saborosa que Abram, o seu fillo, fixera aínda estaba diante deles.
37 E cando Terah viu isto, a súa ira acendeuse moito, e apresurouse e foi da habitación onde estaba Abram.
38 E atopou a Abram, o seu fillo, sentado na casa, e díxolle: «Que obra é esta que fixeches cos meus deuses?
39 E Abram respondeu a Térah, seu pai, e dixo: Non así, meu señor, porque lles trouxen comida saborosa, e cando me acheguei a eles coa carne para que comesen, todos eles estenderon de súpeto as mans para comer antes de que o Grande estendese a súa man para comer.
40 E o grande viu as obras que fixeran diante del, e a súa ira acendeuse violentamente contra eles, e foi e colleu a machada que estaba na casa e veu a eles e rompeunos todos, e velaquí, a machada aínda está na súa man, como ves.
41 E a ira de Térah acendeuse contra o seu fillo Abram, cando falou isto; e Térah díxolle ao seu fillo Abram, na súa ira: Que historia é esta que contaches? Dime mentiras.
42 Hai nestes deuses espírito, alma ou poder para facer todo o que me dixeches? Non son madeira e pedra, e non os fixen eu mesmo, e podes dicir tales mentiras, dicindo que o gran deus que estaba con eles os feriu? Es ti quen lle puxeches a machada nas mans, e despois dixeches que os feriu a todos.
43 E Abram respondeu a seu pai e díxolle: E como podes servir entón a estes ídolos nos que non hai poder para facer nada? Poderán eses ídolos nos que confías librarte? Poderán escoitar as túas oracións cando os invocas? Poderán librarte das mans dos teus inimigos, ou loitarán as túas batallas por ti contra os teus inimigos, para que sirvas á madeira e á pedra que non poden nin falar nin oír?
44 E agora, de certo, non é bo para ti nin para os fillos dos homes que están relacionados contigo facer estas cousas; es tan parvo, tan parvo ou tan falto de entendemento que servirás á madeira e á pedra, e farás deste xeito?
45 E esquecedes o Señor Deus que fixo o ceo e a terra, e que vos creou na terra, e así traedes un gran mal sobre as vosas almas neste asunto servindo a pedra e a madeira?
46 Non pecaron os nosos pais nos tempos antigos neste asunto, e o Señor Deus do universo trouxo as augas do diluvio sobre eles e destruíu toda a terra?
47 E como podedes seguir facendo isto e servindo a deuses de madeira e pedra, que non poden oír, nin falar, nin liberarvos da opresión, facendo caer sobre vós a ira do Deus do universo?
48 Agora, polo tanto, meu pai, abstente disto, e non traias mal sobre a túa alma nin sobre as almas da túa casa.
49 E Abram apresurouse e saltou de diante do seu pai, e colleu a machada do ídolo máis grande do seu pai, coa cal Abram rompeuna e fuxiu.
50 E Terah, vendo todo o que fixera Abram, apresurouse a saír da súa casa, e foi ao rei e presentouse diante de Nimrod e presentouse diante del, e inclinouse ante o rei; e o rei dixo: Que queres?
51 E el dixo: Prégoche, meu señor, que me escoites. Hai cincuenta anos naceume un fillo, e así fixo aos meus deuses e así falou; e agora, polo tanto, meu señor e rei, mándao chamar para que veña diante de ti e xulgueo segundo a lei, para que sexamos librados da súa maldade.
52 E o rei enviou tres homes dos seus servos, e foron e trouxeron a Abram ante o rei. E Nimrod e todos os seus príncipes e servos estaban aquel día sentados diante del, e Térah tamén se sentou diante deles.
53 E o rei preguntoulle a Abram: «Que é isto que fixeches co teu pai e cos seus deuses?». E Abram respondeu ao rei coas palabras que lle dixera ao seu pai, e dixo: «O gran deus que estaba con eles na casa fixo con eles o que escoitaches».
54 E o rei díxolle a Abram: Tiñan poder para falar, comer e facer o que dixeches? E Abram respondeu ao rei: E se non hai poder neles, por que os serves e fas que os fillos dos homes errasen coas túas loucuras?
55 Imaxinas que poden librarte ou facer algo pequeno ou grande, para que os sirvas? E por que non sentirás o Deus de todo o universo, que te creou e no cuxo poder está matar e manter con vida?
56 0 rei tolo, simple e ignorante, ai de ti para sempre.
57 Pensei que lles ensinarías aos teus servos o camiño recto, pero non o fixeches, senón que encheches toda a terra cos teus pecados e cos pecados do teu pobo que seguiu os teus camiños.
58 Non sabes ti, ou non oíches que este mal que fas, os nosos antepasados pecaron nel nos días antigos, e o Deus

eterno trouxo as augas do diluvio sobre eles e destruíunos a todos, e tamén destruíu toda a terra por mor deles? E ti e o teu pobo erguerástesvos agora e farás unha obra semellante a esta, para baixar a ira do Señor Deus do universo e traer o mal sobre ti e sobre toda a terra?
59 Agora, polo tanto, deixa de lado esta mala acción que fas e serve ao Deus do universo, xa que a túa alma está nas súas mans, e entón iráche ben.
60 E se o teu corazón malvado non escoita as miñas palabras para que abandones os teus malos camiños e sirvas ao Deus eterno, entón morrerás en vergoña nos últimos días, ti, o teu pobo e todos os que estean relacionados contigo, escoitando as túas palabras ou andando nos teus malos camiños.
61 E cando Abram acabou de falar diante do rei e dos príncipes, Abram levantou os ollos aos ceos e dixo: O Señor ve a todos os malvados e os xulgará.

CAPÍTULO 12

1 E cando o rei ouviu as palabras de Abram, ordenou que o metesen na cadea; e Abram estivo dez días na cadea.
2 E ao final daqueles días, o rei ordenou que todos os reis, príncipes e gobernadores das diferentes provincias e os sabios se presentasen ante el, e sentásense diante del, e Abram aínda estaba na casa de confinamento.
3 E o rei dixo aos príncipes e sabios: «Escoitástes o que Abram, fillo de Terah, lle fixo ao seu pai? Así o fixo con el, e eu ordenei que o trouxesen diante de min, e así falou; o seu corazón non o reprochou, nin se moveu na miña presenza, e agora está encerrado na prisión.
4 Polo tanto, decidede cal é o xuízo que lle corresponde a este home que insultou ao rei; que falou e fixo todo o que escoitastes.
5 E todos responderon ao rei dicindo: O home que insulte ao rei debe ser colgado nunha madeira; pero despois de facer todo o que dixo e desprezar os nosos deuses, debe ser queimado vivo, porque esta é a lei neste asunto.
6 Se lle parece ben ao rei facer isto, que ordene aos seus servos que acenda lume día e noite no teu forno de ladrillos, e logo botaremos a este home nel. E o rei fíxoo así, e ordenou aos seus servos que preparasen lume durante tres días e tres noites no forno do rei, que está en Casdim; e o rei ordenoulles que sacase a Abram da prisión e o trouxese para queimal.
7 E todos os servos do rei, príncipes, señores, gobernadores e xuíces, e todos os habitantes da terra, arredor de novecentos mil homes, estaban de pé fronte ao forno para ver a Abram.
8 E todas as mulleres e os nenos apiñáronse nos tellados e nas torres para ver que lle pasaba a Abram, e todos quedaron xuntos a distancia; e non quedou un só home que non viñese aquel día a contemplar a escena.
9 E cando chegou Abram, os magos do rei e os sabios viron a Abram, e gritáronlle ao rei, dicindo: Señor noso, certamente este é o home que sabemos que foi o neno no cuxo nacemento a gran estrela tragou as catro estrelas, que declaramos ao rei hai agora cincuenta anos.
10 E velaquí que agora o seu pai tamén transgrediu os teus mandamentos e burlouse de ti ao traerche outro fillo, ao que mataches.
11 E cando o rei ouviu as súas palabras, enfureceuse moito, e ordenou que trouxesen a Térah diante del.
12 E o rei dixo: «Escoitaches o que dixeron os magos? Agora dime con verdade, como o fixeches; e se dis a verdade, serás absolto».
13 E vendo que a ira do rei estaba tan acesa, Térah díxolle ao rei: Meu señor e rei, escoitaches a verdade, e o que dixeron os sabios é correcto. E o rei dixo: Como puideches facer isto, transgredindo as miñas ordes e dándome un fillo que non concibiches, e obtendo valor por el?
14 E Térah respondeu ao rei: Porque os meus sentimentos estaban excitados polo meu fillo, nese momento, e collín un fillo da miña serva e leveino ao rei.
15 E o rei preguntou: «Quen che aconsellou isto? Dime, non me ocultes nada e entón non morrerás».
16 E Térah ficou moi aterrorizado na presenza do rei, e díxolle ao rei: Foi Harán, o meu fillo máis vello, quen me aconsellou isto; e Harán era naqueles días en que naceu Abram, con trinta e dous anos.
17 Pero Harán non lle aconsellou nada a seu pai, porque Térah díxolle isto ao rei para librar a súa alma do rei, porque tiña moito medo; e o rei díxolle a Térah: Harán, o teu fillo, que che aconsellou isto, morrerá no lume con Abram; porque a sentenza de morte está sobre el por rebelarse contra o desexo do rei ao facer isto.
18 E Harán naquel tempo sentiu a inclinación de seguir os camiños de Abram, pero gardouno para si mesmo.
19 E Harán dixo no seu corazón: Velaquí agora que o rei apoderouse de Abram por mor destas cousas que fixo Abram, e acontecerá que se Abram prevalece sobre o rei, eu o seguirei; pero se o rei prevalece, eu irei tras o rei.
20 E cando Térah lle falou isto ao rei acerca do seu fillo Harán, o rei ordenou que capturasen a Harán xunto con Abram.
21 E trouxéronlles a ambos, a Abram e a Harán, o seu irmán, para botalos ao lume; e estaban alí todos os habitantes da terra, os servos e os príncipes do rei, e todas as mulleres e os nenos pequenos, aquel día vixíaos.
22 E os servos do rei colleron a Abram e ao seu irmán, e quitáronlles toda a roupa, agás as pezas de roupa que levaban enriba.
23 E ataron as mans e os pés con cordas de liño, e os servos do rei levantáronos e botáronos a ambos no forno.
24 E o Señor amou a Abram e tivo compaixón del, e o Señor baixou e librou a Abram do lume e non se queimou.
25 Mais todas as cordas coas que o ataran queimáronse, mentres Abram permaneceu e andou no medio do lume.
26 E Harán morreu cando o botaron ao lume, e foi reducido a cinzas, porque o seu corazón non era perfecto co Señor; e aqueles homes que o botaron ao lume, a chama do lume estendeuse sobre eles, e foron queimados, e doce homes deles morreron.
27 E Abram camiñou no medio do lume tres días e tres noites, e todos os servos do rei vírono camiñando no lume, e viñeron e dixéronllo ao rei, dicindo: Velaquí, vimos a Abram camiñando no medio do lume, e nin sequera as súas roupas están queimadas, senón que o cordón co que estaba atado está queimado.
28 E cando o rei ouviu as súas palabras, o seu corazón desmaiouse e non lles creu; así que enviou outros príncipes fieis para ver este asunto, e foron e vírono e contáronllo ao

rei; e o rei levantouse para ir velo, e viu a Abram camiñando de aquí para alá no medio do lume, e viu o corpo de Harán queimado, e o rei marabillouse moito.
29 E o rei ordenou que sacasen a Abram do lume; e os seus servos achegáronse para sacalo, pero non puideron, porque o lume estaba arredor deles e a chama subía cara a eles desde o forno.
30 E os servos do rei fuxiron del, e o rei reprendeunos, dicindo: Apresúrate a sacar a Abram do lume para que non morras.
31 E os servos do rei achegáronse de novo para sacar a Abram, e as lapas caeron sobre eles e queimáronlles as caras, de xeito que oito deles morreron.
32 E cando o rei viu que os seus servos non podían achegarse ao lume para non se queimar, o rei chamou a Abram: «Oh servo do Deus que estás no ceo, sae de en medio do lume e ven aquí diante de min; e Abram escoitou a voz do rei, e saíu do lume e veu e presentouse diante do rei.
33 E cando Abram saíu, o rei e todos os seus servos viron a Abram chegando diante do rei, coas súas roupas enriba, porque non se queimaran, pero a corda coa que estaba atado queimouse.
34 E o rei preguntoulle a Abram: Como é que non te queimaches no lume?
35 E Abram respondeu ao rei: O Deus do ceo e da terra, no que confío e que ten todo no seu poder, libroume do lume no que me botaches.
36 E Harán, o irmán de Abram, foi queimado ata as cinzas, e buscaron o seu corpo, e atopárono consumido.
37 E Harán tiña oitenta e dous anos cando morreu no incendio de Casdim. E o rei, os príncipes e os habitantes da terra, vendo que Abram fora librado do lume, viñeron e inclináronse ante Abram.
38 E Abram díxolles: Non vos postredes ante min, senón postrádevos ante o Deus do mundo que vos creou, e servídeo, e seguide os seus camiños, porque el é quen me librou deste lume, e é el quen creou as almas e os espíritos de todos os homes, e formou o home no ventre da súa nai, e o trouxo ao mundo, e é el quen librará de toda dor aos que confían nel.
39 E esta cousa pareceu moi marabillosa aos ollos do rei e dos príncipes, que Abram se salvase do lume e que Harán fose queimado; e o rei deulle a Abram moitos agasallos e deulle os seus dous servos principais da casa do rei; o nome dun era Oni e o nome do outro era Eliezer.
40 E todos os reis, príncipes e servos déronlle a Abram moitos agasallos de prata, ouro e perlas, e o rei e os seus príncipes despediuno, e el marchou en paz.
41 E Abram saíu de onde estaba o rei en paz, e moitos dos servos do rei seguírono, e uns trescentos homes uníronse a el.
42 E Abram volveu aquel día e foi á casa do seu pai, el e os homes que o seguían, e Abram serviu ao Señor, o seu Deus, todos os días da súa vida, e andou polos seus camiños e seguiu a súa lei.
43 E desde aquel día en diante Abram inclinou os corazóns dos fillos dos homes a servir ao Señor.
44 Naquel tempo Nahor e Abram tomaron para si mulleres, fillas do seu irmán Harán. A muller de Nahor era Milcá e o nome da muller de Abram era Sarai. E Sarai, muller de Abram, era estéril; non tiña descendencia naqueles días.
45 E ao transcurso de dous anos desde que Abram saíu do lume, é dicir, no ano cincuenta e dous da súa vida, velaquí que o rei Nimrod estaba sentado en Babel no trono, e o rei adormeceu e soñou que estaba coas súas tropas e exércitos nun val fronte ao forno do rei.
46 E levantou os ollos e viu un home á semellanza de Abram que saía do forno, e que chegou e se presentou diante do rei coa súa espada desenvainada, e logo saltou cara ao rei coa súa espada, cando o rei fuxiu do home, porque tiña medo; e mentres corría, o home lanzou un ovo sobre a cabeza do rei, e o ovo converteuse nun gran río.
47 E o rei soñou que todas as súas tropas afundíanse nese río e morrían, e o rei fuxiu con tres homes que estaban diante del e escapou.
48 E o rei mirou a estes homes e estaban vestidos con traxes principescos como as roupas dos reis, e tiñan a aparencia e a maxestade dos reis.
49 E mentres corrían, o río volveu converterse nun ovo diante do rei, e do ovo saíu un paxariño que se presentou diante do rei, voou á súa cabeza e arrincoulle o ollo ao rei.
50 E o rei aflixiuse ao ver aquilo, e espertou do seu sono, e o seu espírito estaba axitado; e sentiu un gran terror.
51 E pola mañá o rei levantouse do seu leito cheo de medo, e mandou que todos os sabios e magos se presentasen diante del, cando o rei lles relatou o seu soño.
52 E un sabio servo do rei, chamado Anuki, respondeu ao rei, dicindo: Isto non é outra cousa que a maldade de Abram e a súa descendencia, que xurdirá contra o meu Señor e rei nos últimos días.
53 E velaquí que chegará o día en que Abram, a súa descendencia e os fillos da súa casa farán guerra ao meu rei, e ferirán todos os exércitos e as súas tropas do rei.
54 E en canto ao que dixeches acerca de tres homes que viches semellantes a ti, e que escaparon, isto significa que só ti escaparás con tres reis dos reis da terra que estarán contigo na batalla.
55 E o que viches do río que se converteu nun ovo como ao principio, e o paxariño que che sacou o ollo, isto non significa outra cousa que a descendencia de Abram que matará o rei nos últimos días.
56 Este é o soño do meu rei e esta é a súa interpretación: o soño é verdadeiro e a interpretación que che deu o teu servo é correcta.
57 Agora, pois, meu rei, de certo sabes que xa pasaron cincuenta e dous anos desde que os teus sabios viron isto no nacemento de Abram, e se o meu rei permite que Abram viva na terra, será para prexuízo do meu señor e rei, porque todos os días que Abram viva nin ti nin o teu reino se establecerán, porque isto sabíase anteriormente no seu nacemento; e por que non o matará o meu rei, para que a súa maldade sexa gardada de ti nos últimos días?
58 E Nimrod escoitou a voz de Anuki, e enviou algúns dos seus servos en segredo para ir apoderarse de Abram e levalo ante o rei para que sufrise a morte.
59 E Eliezer, o servo de Abram, a quen o rei lle dera, estaba nese momento na presenza do rei, e ouviu o que Anuki lle aconsellara ao rei e o que o rei dixera para causar a morte de Abram.

60 E Eliezer díxolle a Abram: «Apresúrate, levántate e salva a túa alma, para que non morras a mans do rei, porque así viu nun soño con respecto a ti, e así o interpretou Anuki, e así tamén aconsellou Anuki ao rei con respecto a ti.
61 E Abram escoitou a voz de Eliezer, e Abram apresurouse e correu en busca de seguridade á casa de Noé e do seu fillo Sem, e alí escondeuse e atopou un lugar seguro; e os servos do rei viñeron á casa de Abram para buscalo, pero non o puideron atopar, e buscaron por todo o país e non se lle atopou, e foron e buscaron en todas as direccións e non se lle atopou.
62 E cando os servos do rei non puideron atopar a Abram, volveron ao rei, pero a ira do rei contra Abram acougouse, xa que non o atoparon, e o rei botou da súa mente este asunto relativo a Abram.
63 E Abram estivo agochado na casa de Noé durante un mes, ata que o rei esqueceu este asunto, pero Abram aínda tiña medo do rei; e Térah foi ver a Abram, o seu fillo, en segredo, na casa de Noé, e Térah era moi grande aos ollos do rei.
64 E Abram díxolle a seu pai: Non sabes que o rei pensa matarme e aniquilar o meu nome da terra polo consello dos seus malvados conselleiros?
65 A quen tes aquí e que tes nesta terra? Levántate, imos xuntos á terra de Canaán, para que nos liberemos da súa man, para que ti non perezas tamén por culpa del nos últimos días.
66 Non sabes ou non oíches que non é por amor que Nimrod che dá toda esta honra, senón que só para o seu beneficio che outorga todo este ben?
67 E se che fai un ben maior ca este, certamente estas son só vaidades do mundo, porque a riqueza e as riquezas non poden servir no día da ira e da ira.
68 Agora, polo tanto, escoita a miña voz, e levántmonos e imos á terra de Canaán, lonxe do alcance do dano de Nimrod; e serve ao Señor que te creou na terra e che irá ben; e rexeita todas as cousas vanas que persegues.
69 E Abram deixou de falar, cando Noé e o seu fillo Sem responderon a Terah, dicindo: Verdadeira é a palabra que Abram che dixo.
70 E Térah escoitou a voz do seu fillo Abram, e Térah fixo todo o que Abram dixo, porque isto viña do Señor, para que o rei non causase a morte de Abram.

CAPÍTULO 13

1 E Térah colleu o seu fillo Abram e o seu neto Lot, fillo de Harán, e Sarai a súa nora, a esposa do seu fillo Abram, e todas as almas da súa casa e foi con eles desde Ur Casdim para ir á terra de Canaán. E cando chegaron ata a terra de Harán, quedaron alí, porque era terra moi boa para pastar e de extensión suficiente para os que os acompañaban.
2 E a xente da terra de Harán viu que Abram era bo e recto con Deus e cos homes, e que o Señor, o seu Deus, estaba con el, e algúns dos da xente da terra de Harán viñeron e uníronse a Abram, e el ensinoulles a instrución do Señor e os seus camiños; e estes homes permaneceron con Abram na súa casa e adheríronse a el.
3 E Abram permaneceu na terra tres anos, e ao cabo de tres anos o Señor aparecéuselle a Abram e díxolle: Eu son o Señor que te saquei de Ur Casdim e te librou das mans de todos os teus inimigos.
4 E agora, polo tanto, se escoitas a miña voz e gardas os meus mandamentos, os meus estatutos e as miñas leis, entón farei caer os teus inimigos diante de ti, e multiplicarei a túa descendencia como as estrelas do ceo, e enviarei a miña bendición sobre todas as obras das túas mans, e non che faltará nada.
5 Levántate agora, toma a túa muller e todo o que te pertence, e vai á terra de Canaán, e quédate alí, e alí serei para ti un Deus, e bendicireite. E Abram levantouse e tomou a súa muller e todo o que tiña, e foi á terra de Canaán, como lle dixera o Señor; e Abram tiña cincuenta anos cando saíu de Harán.
6 E Abram chegou á terra de Canaán e habitou no medio da cidade, e alí plantou a súa tenda entre os fillos de Canaán, habitantes da terra.
7 E o Señor apareceu a Abram cando chegou á terra de Canaán, e díxolle: Esta é a terra que che dei a ti e á túa descendencia despois de ti para sempre, e farei a túa descendencia coma as estrelas do ceo, e darei á túa descendencia por herdanza todas as terras que ves.
8 E Abram edificou un altar no lugar onde Deus lle falara, e alí Abram invocou o nome do Señor.
9 Naquel tempo, ao cabo de tres anos que Abram habitou na terra de Canaán, morreu Noé nese ano, que foi o ano cincuenta e oito da vida de Abram; e todos os días que viviu Noé foron novecentos cincuenta anos, e morreu.
10 E Abram habitou na terra de Canaán, el, a súa muller e todos os seus pertenencias, e todos os que o acompañaban, xunto cos que se uniran a el da xente da terra; pero Nahor, irmán de Abram, e Térah, seu pai, e Lot, fillo de Harán, e todos os seus pertenencias, habitaron en Harán.
11 No quinto ano de que Abram habitou na terra de Canaán, os habitantes de Sodoma e Gomorra e todas as cidades da chaira rebeláronse contra o poder de Quedorlaomer, rei de Elam; porque todos os reis das cidades da chaira serviran a Quedorlaomer durante doce anos e lle pagaran un tributo anual; mais naqueles días, no trece ano, rebeláronse contra el.
12 E no décimo ano de Abram habitou na terra de Canaán houbo guerra entre Nimrod, rei de Shinar, e Quedorlaomer, rei de Elam, e Nimrod veu loitar contra Quedorlaomer e someterlo.
13 Porque Quedorlaomer era naquel tempo un dos príncipes dos exércitos de Nimrod, e cando toda a xente da torre se dispersou e os que quedaron tamén se esparexeron pola face da terra, Quedorlaomer foi á terra de Elam e reinou nela e rebelouse contra o seu señor.
14 E naqueles días, cando Nimrod viu que as cidades da chaira se rebelaran, foi con orgullo e ira á guerra contra Quedorlaomer, e Nimrod reuniu a todos os seus príncipes e súbditos, uns setecentos mil homes, e foi contra Quedorlaomer, e Quedorlaomer saíu ao seu encontro con cinco mil homes, e preparáronse para a batalla no val de Babel que está entre Elam e Shinar.
15 E todos aqueles reis loitaron alí, e Nimrod e o seu pobo foron derrotados diante do pobo de Quedorlaomer, e caeron dos homes de Nimrod uns seiscentos mil, e Mardón, o fillo do rei, caeu entre eles.

16 E Nimrod fuxiu e volveu con vergoña e desgraza á súa terra, e estivo baixo sometimento a Quedorlaomer durante moito tempo, e Quedorlaomer volveu á súa terra e enviou príncipes do seu exército aos reis que habitaban ao seu redor, a Arioc rei de Elasar, e a Tidal rei de Goyim, e fixo un pacto con eles, e todos foron obedientes aos seus mandatos.
17 E foi no quinceano ano de Abram habitando na terra de Canaán, que é o setenta ano da vida de Abram, e o Señor apareceu a Abram nese ano e díxolle: Eu son o Señor que te saquei de Ur Casdim para darche esta terra en herdanza.
18 Agora, polo tanto, camiña diante de min e sé perfecto e garda os meus mandamentos, porque a ti e á túa descendencia darei esta terra por herdanza, desde o río Mitzraim ata o gran río Éufrates.
19 E volverás aos teus pais en paz e en boa idade, e a cuarta xeración volverá aquí a esta terra e herdaraa para sempre; e Abram edificou un altar, e invocou o nome do Señor que se lle apareceu, e ofreceu sacrificios sobre o altar ao Señor.
20 Naquel tempo, Abram volveu e foi a Harán para ver o seu pai e a súa nai, e a casa do seu pai, e Abram, a súa muller e todo o que lle pertencía volveron a Harán, e Abram habitou en Harán cinco anos.
21 Moitos dos habitantes de Harán, arredor de setenta e dous homes, seguiron a Abram, e Abram ensinoulles as instrucións do Señor e os seus camiños, e ensinoulles a coñecer o Señor.
22 Naqueles días, o Señor apareceu a Abram en Harán e díxolle: «Velaquí que che falei hai vinte anos, dicindo:
23 Sae da túa terra, do teu lugar de nacemento e da casa do teu pai, á terra que che mostrei para darlla a ti e aos teus fillos, porque alí naquela terra te bendicirei e farei de ti unha gran nación, e engrandecerei o teu nome, e en ti serán benditas as familias da terra.
24 Agora, pois, levántate, sae deste lugar, ti, a túa muller e todo o que te pertence, tamén todos os nacidos na túa casa e todas as almas que creaches en Harán, e sácaas contigo de aquí, e levántate para volver á terra de Canaán.
25 E Abram levantouse e tomou á súa muller Sarai e todo o que lle pertencía e todo o que nacera na súa casa e as almas que crearan en Harán, e saíron para ir á terra de Canaán.
26 E Abram foi e volveu á terra de Canaán, segundo a palabra do Señor. E Lot, fillo do seu irmán Harán, foi con el, e Abram tiña setenta e cinco anos cando saíu de Harán para volver á terra de Canaán.
27 E chegou á terra de Canaán, segundo a palabra do Señor a Abram, e plantou a súa tenda e habitou na chaira de Mamre, e con el estaba Lot, fillo do seu irmán, e todo o que lle pertencía.
28 E o Señor apareceuse de novo a Abram e díxolle: Á túa descendencia dareille esta terra; e alí edificou un altar ao Señor que se lle aparecera, que aínda está hoxe nas chairas de Mambré.

CAPÍTULO 14

1 Naqueles días había na terra de Shinar un home sabio que tiña entendemento en toda sabedoría, e de fermoso aspecto, pero era pobre e indigente; o seu nome era Rikaion e tiña dificultades para manterse.
2 E resolveu ir a Exipto, a Oswiris, fillo de Anom, rei de Exipto, para mostrarlle ao rei a súa sabedoría; porque quizais atopase graza aos seus ollos, para o levantar e darlle mantemento; e Rikayon fíxoo.
3 E cando Rikayon chegou a Exipto, preguntoulles aos habitantes de Exipto sobre o rei, e os habitantes de Exipto contáronlle o costume do rei de Exipto, porque era entón costume do rei de Exipto que saíse do seu palacio real e fose visto fóra só un día ao ano, e despois diso o rei volvía ao seu palacio para permanecer alí.
4 E o día en que o rei saíu, pronunciou xuízo na terra, e todo aquel que tiña un preito presentouse ante o rei aquel día para obter a súa petición.
5 E cando Rikayon soubo do costume en Exipto e de que non podía presentarse en presenza do rei, aflixiuse moito e ficou moi triste.
6 E pola noite Rikayon saíu e atopou unha casa en ruínas, que antes fora unha panadería en Exipto, e pasou alí toda a noite con amargura de alma e afogado pola fame, e o sono quitáralle os ollos.
7 E Rikayon considerou para si que debía facer na vila ata que o rei fixese a súa aparición, e como podería manterse alí.
8 E levantouse pola mañá e camiñou, e atopouse no seu camiño cos que vendían verduras e diversas clases de sementes coas que abastecían aos habitantes.
9 E Rikayon quixo facer o mesmo para conseguir manutención na cidade, pero descoñecía os costumes da xente e era coma un cego entre eles.
10 E foi e conseguiu verduras para vendelas para o seu sustento, e a chusma reuniuse arredor del e ridiculizouse del, e quitáronlle as verduras e non lle deixou nada.
11 E levantouse de alí con amargura na alma, e foi suspirando á panadería onde pasara a noite anterior, e durmiu alí a segunda noite.
12 E aquela noite volveu razoar para si como podería salvarse da fame e ideou un plan para actuar.
13 E levantouse pola mañá e actuou con enxeño, e foi e contratou trinta homes fortes da multitude, levando os seus instrumentos de guerra nas mans, e levounos ao teito do sepulcro exipcio, e colocounos alí.
14 E ordenoulles, dicindo: Así di o rei: Fortalecedevos e sede homes valentes, e non deixedes que ninguén sexa enterrado aquí ata que se dean dúascentas moedas de prata, e entón poderá ser enterrado; e aqueles homes fixeron segundo a orde de Rikayon co pobo de Exipto durante todo aquel ano.
15 E en oito meses Rikayon e os seus homes acumularon grandes riquezas de prata e ouro, e Rikayon colleu unha gran cantidade de cabalos e outros animais, e contratou máis homes, e deulles cabalos e quedaron con el.
16 E cando chegou o ano, na época en que o rei saíu á cidade, todos os habitantes de Exipto reuníronse para falarlle sobre o traballo de Rikayon e os seus homes.
17 O rei saíu o día sinalado, e todos os exipcios viñeron diante del e gritaron cara a el, dicindo:
18 Que o rei viva para sempre. Que é isto que fas na cidade cos teus servos, non permitindo que se enterre un cadáver ata que se dea tanta prata e ouro? Fixouse algunha vez algo semellante en toda a terra, desde os días dos antigos reis, e

mesmo desde os días de Adán, ata hoxe, que os mortos non sexan enterrados só por un prezo fixo?
19 Sabemos que é costume dos reis cobrar un imposto anual dos vivos, pero ti non só fas isto, senón que tamén lles cobras un imposto día a día aos mortos.
20 Agora, oh rei, non podemos soportar isto máis, porque toda a cidade está arruinada por isto, e non o sabes?
21 E cando o rei ouviu todo o que dixeran, enfureceuse moito, e a súa ira ardeu dentro del por este asunto, porque non sabía nada diso.
22 E o rei preguntou: «Quen é e onde é o que se atreve a facer esta cousa malvada na miña terra sen a miña orde? Seguro que mo dirás».
23 E contáronlle todas as obras de Rikayon e os seus homes, e a ira do rei espertouse, e ordenou que Rikayon e os seus homes fosen levados diante del.
24 E Rikayon tomou uns mil nenos, fillos e fillas, e vestiunos con seda e bordados, e púxoos en cabalos e enviounos ao rei por medio dos seus homes, e tamén tomou unha gran cantidade de prata e ouro e pedras preciosas, e un cabalo forte e fermoso, como agasallo para o rei, co cal presentouse ante o rei e inclinouse ata a terra ante el; e o rei, os seus servos e todos os habitantes de Exipto marabilláronse da obra de Rikayon, e viron as súas riquezas e o agasallo que lle trouxera ao rei.
25 E lle gustou moito ao rei e marabillouse diso; e cando Rikayon se sentou diante del, o rei preguntoulle sobre todas as súas obras, e Rikayon pronunciou todas as súas palabras sabiamente diante do rei, dos seus servos e de todos os habitantes de Exipto.
26 E cando o rei escoitou as palabras de Rikaión e a súa sabedoría, Rikaión atopou graza aos seus ollos, e atopou graza e bondade de todos os servos do rei e de todos os habitantes de Exipto, por mor da súa sabedoría e excelentes discursos, e desde aquela época amárono enormemente.
27 E o rei respondeu e díxolle a Rikayon: O teu nome non se chamará máis Rikayon, senón que Faraón será o teu nome, xa que esixiches un imposto aos mortos; e chamoulle Faraón.
28 E o rei e os seus súbditos amaban a Rikayon pola súa sabedoría, e consultaron con todos os habitantes de Exipto para nomealo prefecto baixo o rei.
29 E todos os habitantes de Exipto e os seus sabios fixeron así, e converteuse en lei en Exipto.
30 E nomearon a Rikayon faraón prefecto baixo Oswiris rei de Exipto, e Rikayon faraón gobernou sobre Exipto, administrando xustiza diariamente a toda a cidade, pero Oswiris o rei xulgaba á xente da terra un día do ano, cando saía a facer a súa aparición.
31 E o faraón Rikayon usurpou astutamente o goberno de Exipto e esixiu impostos a todos os habitantes de Exipto.
32 E todos os habitantes de Exipto amaban moito a Rikaion, e promulgaron un decreto para chamar Faraón a todo reis que reinase sobre eles e a súa descendencia en Exipto.
33 Polo tanto, todos os reis que reinaron en Exipto desde aquela época en diante foron chamados Faraón ata o día de hoxe.

CAPÍTULO 15

1 E naquel ano houbo unha grave fame en toda a terra de Canaán, e os habitantes da terra non puideron sobrevivir por mor da fame, porque era moi grave.
2 E Abram e todos os seus pertencían levantáronse e baixaron a Exipto por mor da fame, e cando chegaron ao regato de Mitzraim, permaneceron alí algún tempo para descansar da fatiga do camiño.
3 E Abram e Sarai camiñaban pola beira do regato de Mitzraim, e Abram viu que a súa esposa Sarai era moi fermosa.
4 E Abram díxolle á súa muller Sarai: Xa que Deus te creou cun rostro tan fermoso, teño medo dos exipcios, non sexa que me maten e te leven, porque o temor de Deus non hai nestes lugares.
5 Entón farás isto: dirás que es a miña irmá a todo o que che pregunte, para que eu teña sorte e poidamos vivir e non morreren.
6 E Abram ordenou o mesmo a todos os que viñeran con el a Exipto por mor da fame; tamén lle ordenou ao seu sobriño Lot, dicindo: Se os exipcios che preguntan por Sarai, di que é a irmá de Abram.
7 E con todas estas ordes, Abram non confiou nelas, senón que tomou a Sarai e colocouna nun cofre e agochouno entre os seus obxectos, porque Abram estaba moi preocupado por Sarai por mor da maldade dos exipcios.
8 E Abram e todos os seus pertencían levantáronse do regato de Mitzraim e chegaron a Exipto; e apenas entraran polas portas da cidade cando os gardas se lles presentaron dicindo: Dadlle o décimo ao rei do que tedes, e entón podedes entrar na cidade; e Abram e os que estaban con el fixeron así.
9 E Abram chegou a Exipto coa xente que estaba con el, e cando chegaron trouxeron o cofre no que estaba agochada Sarai, e os exipcios viron o cofre.
10 E os servos do rei achegáronse a Abram, dicíndolle: Que tes aquí neste cofre que non vimos? Agora abre o cofre e dálle ao rei o décimo de todo o que contén.
11 E Abram dixo: «Non abrirei este cofre, pero dareiche todo o que me pidas». E os oficiais do faraón responderon a Abram, dicindo: «É un cofre de pedras preciosas; dános o décimo».
12 Abram respondeu: «Dareiche todo o que desexes, pero non abras o cofre».
13 E os oficiais do rei presionaron a Abram, e chegaron ao cofre e abriron con forza, e viron, e velaquí, unha fermosa muller estaba no cofre.
14 E cando os oficiais do rei viron a Sarai, quedaron abraiados pola súa beleza, e todos os príncipes e servos do faraón reuníronse para ver a Sarai, porque era moi fermosa. E os oficiais do rei correron e contáronlle ao faraón todo o que viran, e eloxiaron a Sarai ao rei; e o faraón ordenou que a trouxesen, e a muller presentouse ante o rei.
15 E o faraón contemplou a Sarai e ela agradoulle moito, e ficou impresionado pola súa beleza, e o rei alegrouse moito por ela, e fixo agasallos aos que lle trouxeron as novas dela.
16 E a muller foi levada á casa do faraón, e Abram lamentouse por mor da súa muller, e rezoulle ao Señor que a librase das mans do faraón.
17 E Sarai tamén rezou naquel momento e dixo: Oh, Señor Deus, ti dixéchesslle ao meu Señor Abram que fose da súa terra e da casa do seu pai á terra de Canaán, e

prometéchesslle facerlle ben se cumpría os teus mandamentos; agora velaquí que fixemos o que nos ordenaches, e deixamos a nosa terra e as nosas familias, e fomos a unha terra estraña e a un pobo que non coñecíamos antes.
18 E viñemos a esta terra para evitar a fame, e este mal accidente aconteceume; agora, polo tanto, oh Señor Deus, líbranos e sálvanos da man deste opresor, e fágame ben por mor da túa misericordia.
19 E o Señor escoitou a voz de Sarai, e o Señor enviou un anxo para librala do poder do Faraón.
20 E o rei veu e sentou diante de Sarai, e velaquí un anxo do Señor estaba sobre eles, e apareceu a Sarai e díxolle: Non temas, porque o Señor escoitou a túa oración.
21 E o rei achegouse a Sarai e preguntoulle: Que é para ti ese home que te trouxo aquí? E ela respondeu: É o meu irmán.
22 E o rei dixo: «É nosa responsabilidade facelo grande, elevalo e facerlle todo o ben que nos mandes; e naquel tempo o rei enviou a Abram prata, ouro e pedras preciosas en abundancia, xunto con gando, servos e criadas; e o rei ordenou que trouxesen a Abram, e sentou no patio da casa real, e o rei exaltou moito a Abram aquela noite.
23 E o rei achegouse para falar con Sarai, e estendeu a man para tocala, cando o anxo o feriu forte, e el quedou aterrado e contivo a man de achegarse a ela.
24 E cando o rei se achegou a Sarai, o anxo feriuno ao chan, e fixo así con el toda a noite, e o rei quedou aterrado.
25 E o anxo aquela noite feriu gravemente a todos os servos do rei e a toda a súa casa, por mor de Sarai, e houbo un gran lamento aquela noite entre a xente da casa do faraón.
26 E o faraón, vendo o mal que lle acontecía, dixo: "Por causa desta muller me aconteceu isto". E afastouse dela e faloulle palabras agradables.
27 E o rei díxolle a Sarai: «Dime, por favor, sobre o home con quen viñeches aquí». E Sarai respondeu: «Este home é o meu marido, e eu díxenche que era o meu irmán porque tiña medo de que o matases por maldade».
28 E o rei mantívose lonxe de Sarai, e as pragas do anxo do Señor cesaron del e da súa casa; e o faraón soubo que fora ferido por mor de Sarai, e o rei quedou moi abraiado por isto.
29 E pola mañá o rei chamou a Abram e díxolle: Que é isto que me fixeches? Por que dixeches que era a miña irmá? Por iso a tomei por muller, e por iso esta grave praga veu sobre min e sobre a miña casa.
30 Agora, pois, aquí tes a túa muller; tómaa e vaite da nosa terra, non sexa que morramos todos por culpa dela. E o faraón colleu máis gando, servos e servas, prata e ouro, para darlle a Abram, e devolveulle a súa muller Sarai.
31 E o rei tomou unha moza que enxendrara coas súas concubinas, e deulla a Sarai por serva.
32 E o rei díxolle á súa filla: «Mellor é que sexas, filla miña, criada na casa deste home que ama na miña, despois de ver o mal que nos aconteceu por culpa desta muller».
33 E Abram levantouse, e el e todo o que lle pertencía saíu de Exipto; e o Faraón ordenou a algúns dos seus homes que o acompañasen a el e a todos os que ían con el.
34 E Abram volveu á terra de Canaán, ao lugar onde fixera o altar, onde plantara a súa tenda ao principio.
35 E Lot, fillo de Harán, irmán de Abram, tiña moitísimo gando, ovellas, vacas e tendas, porque o Señor fora xeneroso con eles por mor de Abram.
36 E cando Abram habitaba na terra, os pastores de Lot riñeron cos pastores de Abram, porque a súa propiedade era demasiado grande para que permanecesen xuntos na terra, e a terra non podía sustentalos por mor do seu gando.
37 E cando os pastores de Abram foron apacentar o seu rabaño, non entraron nos campos da xente da terra, pero o gando dos pastores de Lot fixo o contrario, porque se lles permitiu apacentar nos campos da xente da terra.
38 E a xente da terra viu este acontecemento cada día, e viñeron a Abram e riñeron con el por mor dos pastores de Lot.
39 E Abram díxolle a Lot: Que é isto que me fas, para facerme desprezable para os habitantes da terra, que lle ordenas ao teu pastor que apacente o teu gando nos campos doutras xentes? Non sabes que son un estraño nesta terra entre os fillos de Canaán, e por que me fas isto?
40 E Abram discutía con Lot todos os días por mor disto, pero Lot non quixo escoitar a Abram, e continuou facendo o mesmo e os habitantes da terra viñeron e llo dixeron a Abram.
41 E Abram díxolle a Lot: «Ata cando serás para min un tropezo para os habitantes da terra? Agora, prégoche que non haxa máis rifas entre nós, porque somos parentes».
42 Mais prégoche que te apartes de min, vai e escolle un lugar onde poidas vivir co teu gando e todo o que te pertence, pero manténte lonxe de min, ti e a túa familia.
43 E non teñas medo de marchar de min, porque se alguén che fai algún dano, avísame e eu vingarei a túa causa del, só que apártate de min.
44 E despois de que Abram lle dixera todas estas palabras a Lot, Lot levantouse e levantou os ollos cara á chaira do Xordán.
45 E viu que todo aquel lugar estaba ben regado e bo para o home, así como que proporcionaba pasto para o gando.
46 E Lot marchou de Abram para aquel lugar, e alí plantou a súa tenda e habitou en Sodoma, e separáronse un do outro.
47 E Abram habitou na chaira de Mambré, que está en Hebrón, e plantou alí a súa tenda, e Abram permaneceu nese lugar moitos anos.

CAPÍTULO 16

1 Naquel tempo, Quedorlaomer, rei de Elam, enviou mensaxeiros a todos os reis veciños, a Nimrod, rei de Shinar, que estaba entón baixo o seu poder, a Tidal, rei de Goyim, e a Arioc, rei de Elasar, cos que fixo un pacto, dicindo: Subíde a min e axudádeme, para que poidamos derrotar todas as vilas de Sodoma e os seus habitantes, porque se rebelaron contra min estes trece anos.
2 E estes catro reis subiron con todos os seus campamentos, uns oitocentos mil homes, e foron como estaban, e mataron a todo home que atoparon no seu camiño.
3 E os cinco reis de Sodoma e Gomorra, Sinab, rei de Admah, Semeber, rei de Zeboim, Bera, rei de Sodoma, Berxá, rei de Gomorra, e Bela, rei de Zoar, saíron ao seu encontro, e todos se xuntaron no val de Siddim.

4 E estes nove reis fixeron guerra no val de Siddim; e os reis de Sodoma e Gomorra foron derrotados diante dos reis de Elam.
5 E o val de Siddim estaba cheo de pozos de cal e os reis de Elam perseguiron os reis de Sodoma, e os reis de Sodoma cos seus campamentos fuxiron e caeron nos pozos de cal, e todos os que quedaron foron á montaña para protexerse, e os cinco reis de Elam viñeron tras eles e perseguíronos ata as portas de Sodoma, e tomaron todo o que había en Sodoma.
6 E saquearon todas as cidades de Sodoma e Gomorra, e tamén levaron a Lot, fillo do irmán de Abram, e as súas propiedades, e apoderáronse de todos os bens das cidades de Sodoma, e marcharon; e Unic, servo de Abram, que estaba na batalla, viu isto, e contoulle a Abram todo o que os reis fixeran ás cidades de Sodoma, e que Lot fora levado cativo por eles.
7 E Abram ouviu isto, e levantouse con uns trescentos dezaoito homes que estaban con el, e aquela noite perseguiu a estes reis e derrotounos, e todos caeron diante de Abram e dos seus homes, e non quedou ninguén máis que os catro reis que fuxiran, e seguiron cada un polo seu propio camiño.
8 E Abram recuperou todos os bens de Sodoma, e tamén recuperou a Lot e os seus bens, as súas mulleres e os seus pequenos e todo o que lle pertencía, de xeito que a Lot non lle faltou nada.
9 E cando volveu de derrotar estes reis, el e os seus homes pasaron polo val de Siddim, onde os reis fixeran a guerra entre eles.
10 Bera, rei de Sodoma, e o resto dos seus homes que estaban con el saíron dos pozos de cal nos que caeran para atoparse con Abram e os seus homes.
11 Adonisédek, rei de Xerusalén, que se chamaba Sem, saíu cos seus homes ao encontro de Abram e do seu pobo, con pan e viño, e quedaron xuntos no val de Melec.
12 E Adon-Sédec bendiciu a Abram, e Abram deulle a décima parte de todo o que trouxera do botín dos seus inimigos, porque Adon-Sédec era sacerdote diante de Deus.
13 E todos os reis de Sodoma e Gomorra que alí estaban, cos seus servos, achegáronse a Abram e rogáronlle que lles devolvese os servos que fixera cativos e que tomase para si todos os bens.
14 E Abram respondeu aos reis de Sodoma, dicindo: Polo Señor que vive, que creou o ceo e a terra, e que redimiu a miña alma de toda aflición, e que me librou hoxe dos meus inimigos e os entregou nas miñas mans, non levarei nada que sexa voso, para que non vos gabedes mañá, dicindo: Abram enriqueceuse cos nosos bens que salvou.
15 Porque o Señor, o meu Deus, en quen confío, díxome: Non che faltará nada, porque eu te bendicirei en todas as obras das túas mans.
16 E agora, pois, aquí tes todo o que che pertence; tómao e vaite. Vive o Señor, eu non che quitarei nin unha soa persoa viva nin un cordón de zapatos nin un fío, agás o custo da comida dos que viñeron comigo á batalla, e tamén as porcións dos homes que viñeron comigo, Anará, Axcol e Mambré, eles e os seus homes, así como os que quedaron para vixiar a equipaxe; eles levarán a súa parte do botín.
17 E os reis de Sodoma déronlle a Abram segundo todo o que lle dixera, e presionárono para que tomase o que quixese, pero el non quixo.
18 E despediu os reis de Sodoma e o resto dos seus homes, e deulles ordes sobre Lot, e foron aos seus respectivos lugares.
19 E tamén despediu a Lot, fillo do seu irmán, cos seus bens, e foi con eles, e Lot volveu á súa casa, a Sodoma, e Abram e o seu pobo volveu á súa casa ás chairas de Mambré, que está en Hebrón.
20 Naquel tempo, o Señor apareceu de novo a Abram en Hebrón e díxolle: «Non temas; a túa recompensa é moi grande diante de min; non te abandonarei ata que te multiplique e te bendiga e faga a túa descendencia coma as estrelas do ceo, que non se poden medir nin numerar».
21 Darei á túa descendencia todas estas terras que ves cos teus ollos, a eles dareilles en herdanza para sempre; só sé forte e non temas, camiña diante de min e sé perfecto.
22 E no ano setenta e oito da vida de Abram, nese ano morreu Reú, fillo de Péleg, e todos os días de Reú foron douscentos trinta e nove anos, e morreu.
23 Sarai, filla de Harán, muller de Abram, era aínda estéril naqueles días; non lle deu a Abram fillo nin filla.
24 E vendo que non tiña fillos, tomou á súa serva Agar, que lle dera o faraón, e deulla por muller ao seu marido Abram.
25 Pois Agar aprendeu todos os camiños de Sarai, tal como lle ensinara Sarai, e non deixou de seguir os seus bos camiños.
26 E Sarai díxolle a Abram: Velaquí a miña serva Agar; vai onda ela para que dea a luz sobre os meus xeonllos, para que eu tamén teña fillos por medio dela.
27 E ao cabo dos dez anos que Abram viviu na terra de Canaán, que é o oitenta e cinco ano da vida de Abram, Sarai deulle a Agar.
28 E Abram escoitou a voz da súa muller Sarai, e tomou á súa serva Agar, e Abram achegouse a ela, e ela concibiu.
29 E cando Agar viu que concibira, alegrouse moito, e a súa señora foi desprezada aos seus ollos, e dixo para si mesma: Isto só pode ser que eu son mellor diante de Deus que Sarai, a miña señora, porque todos os días que a miña señora estivo co meu señor, ela non concibiu, pero o Señor fixo que eu concibise del en tan pouco tempo.
30 E cando Sarai viu que Agar concibira con Abram, Sarai tivo celos da súa serva, e Sarai dixo para si mesma: Isto non é outra cousa que non sexa que ela debe ser mellor ca min.
31 E Sarai díxolle a Abram: «Caia a miña inxustiza sobre ti, porque cando lle rogabas ao Señor por fillos, por que non rogabas por min, para que o Señor me dese descendencia de ti?»
32 E cando lle falo a Agar na túa presenza, ela despreza as miñas palabras, porque concibiu, e ti non lle dis nada. Que o Señor xulgue entre min e ti polo que me fixeches.
33 E Abram respondeu a Sarai: Velaquí a túa serva na túa man; fai con ela o que che pareza ben. E Sarai aflixiuna, e Agar fuxiu dela ao deserto.
34 E un anxo do Señor atopouna no lugar onde fuxira, xunto a un pozo, e díxolle: Non temas, porque multiplicarei a túa descendencia, pois darás a luz un fillo e chamarásIle

Ismael; agora, volve a Sarai, a túa señora, e sométete ás súas mans.
35 E Agar chamou ao lugar daquel pozo Beer-Lahai-Roi, que está entre Cades e o deserto de Bered.
36 E Agar volveu naquel tempo á casa do seu amo, e ao cabo dos días Agar deulle un fillo a Abram, e Abram chamouno Ismael; e Abram tiña oitenta e seis anos cando o xerou.

CAPÍTULO 17

1 E naqueles días, no ano noventa e un da vida de Abram, os fillos de Quitim fixeron guerra aos fillos de Tubal, porque cando o Señor dispersou os fillos dos homes sobre a face da terra, os fillos de Quitim foron e asentáronse na chaira de Canopia, e construíronse cidades e habitaron xunto ao río Tibreu.
2 E os fillos de Tubal habitaron en Tuscanan, e os seus límites chegaban ao río Tibreu, e os fillos de Tubal construíron unha cidade en Tuscanan, e chamaron á cidade Sabinah, polo nome de Sabinah, fillo de Tubal, o seu pai, e habitaron alí ata o día de hoxe.
3 E foi nese tempo que os fillos de Quitim fixeron guerra aos fillos de Tubal, e os fillos de Tubal foron derrotados diante dos fillos de Quitim, e os fillos de Quitim fixeron caer trescentos setenta homes dos fillos de Tubal.
4 Naquel tempo, os fillos de Tubal xuraron aos fillos de Quitim, dicindo: «Non vos casaredes entre nós, e ningún home dará a súa filla a ningún dos fillos de Quitim».
5 Pois todas as fillas de Tubal eran fermosas naqueles tempos, porque non se atopaban entón en toda a terra mulleres tan fermosas como as fillas de Tubal.
6 E todos os que se deleitaban na beleza das mulleres ían ás fillas de Tubal e tomaban mulleres delas, e os fillos dos homes, reis e príncipes, que se deleitaban moito na beleza das mulleres, tomaban mulleres naqueles días das fillas de Tubal.
7 E ao cabo de tres anos despois de que os fillos de Tubal xuraran aos fillos de Quitim que non lles darían as súas fillas por mulleres, uns vinte homes dos fillos de Quitim foron tomar algunhas das fillas de Tubal, pero non atoparon ningunha.
8 Porque os fillos de Tubal cumpriron os seus xuramentos de non casar con eles, e non quebrantaron os seus xuramentos.
9 E nos días da sega, os fillos de Tubal foron aos seus campos para recoller a súa colleita, cando os mozos de Quitim se reuniron e foron á cidade de Sabinah, e cada home tomou unha moza das fillas de Tubal, e chegaron ás súas cidades.
10 E os fillos de Tubal oíron diso e foron á guerra con eles, e non puideron prevalecer sobre eles, porque o monte era extremadamente alto para eles, e cando viron que non podían prevalecer sobre eles, volveron á súa terra.
11 E ao comezo do ano, os fillos de Tubal foron e contrataron uns dez mil homes das cidades que estaban preto deles, e foron á guerra cos fillos de Quitim.
12 E os fillos de Tubal foron á guerra cos fillos de Quitim, para destruír a súa terra e angustialos, e neste enfrontamento os fillos de Tubal prevaleceron sobre os fillos de Quitim, e os fillos de Quitim, vendo que estaban moi angustiados, levantaron os fillos que tiveran coas fillas de Tubal, sobre o muro que fora construído, para estar diante dos ollos dos fillos de Tubal.
13 E os fillos de Quitim dixéronlles: «Viñestes para facer a guerra contra os vosos fillos e fillas, e non somos considerados como a vosa carne e os vosos ósos desde aquela ata agora?»
14 E cando os fillos de Tubal oíron isto, deixaron de facer guerra aos fillos de Quitim, e marcharon.
15 E volveron ás súas cidades, e os fillos de Quitim reuníronse naquel momento e construíron dúas cidades xunto ao mar, e chamaron a unha Purtu e á outra Ariza.
16 E Abram, fillo de Térah, tiña entón noventa e nove anos.
17 Naquel tempo aparecéuselle o Señor e díxolle: «Farei a miña alianza entre min e ti, e multiplicarei moito a túa descendencia. Esta é a alianza que fago entre min e ti: que todo neno varón sexa circuncidado, ti e a túa descendencia despois de ti».
18 Aos oito días de idade será circuncidado, e esta alianza será na vosa carne por unha alianza perpetua.
19 E agora, polo tanto, o teu nome non se chamará máis Abram, senón Abraham, e a túa muller non se chamará máis Sarai, senón Sara.
20 Pois bendicireivos aos dous, e multiplicarei a túa descendencia despois de ti, ata que chegarás a ser unha gran nación, e reis sairán de ti.

CAPÍTULO 18

1 Abraham levantouse e fixo todo o que Deus lle ordenara, e colleu os homes da súa casa e os comprados co seu diñeiro, e circuncidounos como o Señor lle ordenara.
2 E non quedou ningún que non circuncidase, e Abraham e o seu fillo Ismael foron circuncidados na carne do seu prepucio; trece anos tiña Ismael cando foi circuncidado na carne do seu prepucio.
3 E no terceiro día Abraham saíu da súa tenda e sentou á porta para gozar da calor do sol, mentres a dor da súa carne.
4 E o Señor aparecéuselle na chaira de Mamre, e enviou tres dos seus anxos ministros para visitalo, e el estaba sentado á porta da tenda, e levantou os ollos e viu, e velaquí que tres homes viñan de lonxe, e el levantouse e correu ao seu encontro, e inclinouse ante eles e levounos á súa casa.
5 E díxolles: Se agora atopo graza aos vosos ollos, achegádevos e comede un bocado de pan. E insistiunos, e eles achegáronse e deulles auga e lavaron os pés, e púxoos debaixo dunha árbore á entrada da tenda.
6 E Abraham correu e colleu un becerro tenro e bo, e apresurouse a matalo, e deullo ao seu servo Eliezer para que o preparase.
7 Abraham entrou onde estaba Sara na tenda e díxolle: «Prepara axiña tres medidas de fariña fina, amásaa e fai bolos para cubrir a pota da carne». E ela fíxoo.
8 E Abraham apresurouse e trouxolles manteiga e leite, carne de vaca e de cordeiro, e deulles para comer antes de que a carne do becerro estivese o suficientemente feita, e comeron.
9 E cando remataron de comer, un deles díxolle: Volverei a ti no tempo da vida, e Sara, a túa muller, terá un fillo.

10 E os homes partiron despois e seguiron os seus camiños, aos lugares aos que foran enviados.
11 Naqueles días, toda a xente de Sodoma e Gomorra, e das cinco cidades enteiras, eran extremadamente malvadas e pecadoras contra o Señor, e provocaban o Señor coas súas abominacións, e fortalecéronse no envellecemento abominable e con desprezo diante do Señor, e a súa maldade e os seus crimes eran naqueles días grandes diante do Señor.
12 E tiñan na súa terra un val moi extenso, aproximadamente a medio día de camiñada, e nel había fontes de auga e moita herba arredor da auga.
13 E toda a xente de Sodoma e Gomorra ía alí catro veces ao ano, coas súas mulleres, fillos e todo o que lles pertencía, e alí alegrábanse con pandeiros e danzas.
14 E no tempo de alegría todos se levantaban e agarraban ás esposas dos seus veciños, e algúns, ás fillas virxes dos seus veciños, e gozaban delas, e cada home vía á súa esposa e filla nas mans do seu veciño e non dicía nin unha palabra.
15 E fixeron así dende a mañá ata a noite, e despois volvían para a casa cada home á súa casa e cada muller á súa tenda; así facían sempre catro veces ao ano.
16 Tamén cando un estraño chegaba ás súas cidades e traía bens que comprara para vendelos alí, a xente destas cidades reuníase, homes, mulleres e nenos, novos e vellos, e ían onde o home e lle quitaban os seus bens pola forza, dándolle un pouco a cada un ata que se acababan todos os bens do dono que trouxera á terra.
17 E se o dono dos bens discutía con eles, dicindo: Que traballo é este que me fixestes?, entón achegábanse a el un por un, e cada un mostráballe o pouco que collera e burlábase del, dicindo: Só collín o pouco que me deches; e cando oía isto de todos eles, levantábase e marchaba deles con tristeza e amargura de alma, cando todos se erguían e o perseguían, e o botaban fóra da cidade con gran estrondo e tumulto.
18 E había un home do país de Elam que ía tranquilamente polo camiño, montado no seu burro, que levaba un fino manto de diversas cores, e o manto estaba atado cunha corda sobre o burro.
19 E o home ía de viaxe pola rúa de Sodoma cando se puxo o sol pola tarde, e permaneceu alí para pasar a noite, pero ninguén o deixou entrar na súa casa; e naquel tempo había en Sodoma un home malvado e trapalleiro, hábil para facer o mal, e o seu nome era Hedad.
20 E ergueu os ollos e viu o viaxeiro na rúa da cidade, e achegouse a el e preguntoulle: De onde vés e a onde vas?
21 E o home díxolle: Estou viaxando de Hebrón a Elam, onde pertenzo, e ao pasar, púxose o sol e ninguén me deixou entrar na súa casa, aínda que tiña pan e auga, palla e comida para o meu burro, e non me falta nada.
22 E Hedad respondeu e díxolle: Todo o que precises será subministrado por min, pero non pasarás a noite na rúa.
23 E Hedad levouno á súa casa, e quitoulle o manto ao burro coa corda, e levounos á súa casa, e deulle ao burro palla e forraxe mentres o viaxeiro comeu e bebeu na casa de Hedad, e ficou alí aquela noite.
24 E pola mañá o viaxeiro levantouse cedo para continuar a súa viaxe, cando Hedad lle dixo: Espera, reconforta o teu corazón cun bocado de pan e despois vai. E o home fíxoo; e permaneceu con el, e ambos comeron e beberon xuntos durante o día, cando o home levantouse para ir.
25 E Hedad díxolle: Velaquí que o día está declinando, mellor que quedes toda a noite para que o teu corazón se console; e el insistiuno de xeito que se quedou alí toda a noite, e o segundo día levantouse cedo para marchar, cando Hedad insistiuno, dicindo: Consoloa o teu corazón cun bocado de pan e despois vai; e el permaneceu e comeu con el tamén o segundo día, e entón o home levantouse para continuar a súa viaxe.
26 E Hedad díxolle: Velaquí que o día está declinando; quédate comigo para consolar o teu corazón, e pola mañá levántate cedo e vai polo teu camiño.
27 E o home non quixo quedar, senón que se levantou e ensillou o seu burro, e mentres el ensillou o seu burro, a muller de Hedad díxolle ao seu marido: Mira, este home quedou connosco dous días comendo e bebendo e non nos deu nada, e agora marchará de nós sen dar nada? E Hedad díxolle: Cala.
28 E o home ensallou o seu burro para ir, e pediulle a Hedad que lle dese a corda e o manto para atalo ao burro.
29 E Hedad preguntoulle: Que dis? E el respondeulle: Que me deas, meu señor, o cordón e o manto feito de diversas cores que agochaches contigo na túa casa para gardalos.
30 E Hedad respondeu ao home, dicindo: Esta é a interpretación do teu soño: a corda que viches significa que a túa vida se alongará coma unha corda, e ver o manto coloreado con todo tipo de cores significa que terás unha viña na que plantarás árbores de todo tipo de froitos.
31 E o viaxeiro respondeu, dicindo: Non así, meu señor, porque eu estaba esperto cando che dei o cordón e tamén un manto tecido con diferentes cores, que lle quitaches ao burro para gardalos para min; e Hedad respondeu e dixo: Certamente che dixen a interpretación do teu soño e é un bo soño, e esta é a súa interpretación.
32 Agora os fillos dos homes dánme catro moedas de prata, que é o meu encargo para interpretar os soños, e só de ti pido tres moedas de prata.
33 E o home irritouse polas palabras de Hedad, e chorou amargamente, e levou a Hedad a Serak, xuíz de Sodoma.
34 E o home expuxo a súa causa ante o xuíz Serak, cando Hedad respondeu, dicindo: Non é así, senón que así é o asunto; e o xuíz díxolle ao viaxeiro: Este home, Hedad, diche a verdade, porque é famoso nas cidades pola interpretación precisa dos soños.
35 E o home clamou por palabra do xuíz, e dixo: Non así, meu Señor, porque foi o día que lle dei a corda e o manto que levaba o burro, para gardalos na súa casa; e ambos disputaron diante do xuíz, dicindo un: Así foi o asunto, e o outro declarando o contrario.
36 E Hedad díxolle ao home: Dáme catro moedas de prata que cobro polas miñas interpretacións dos soños; non che farei ningunha concesión; e dáme o custo das catro comidas que comiches na miña casa.
37 E o home díxolle a Hedad: «De verdade che pagarei polo que comín na túa casa; só dame o cordón e o manto que agochaches na túa casa».
38 E Hedad respondeu diante do xuíz e díxolle ao home: Non che dixen a interpretación do teu soño? O cordón significa que os teus días serán prolongados coma un

cordón, e o manto, que terás unha viña na que plantarás todo tipo de árbores froiteiras.
39 Esta é a interpretación correcta do teu soño. Dáme agora as catro moedas de prata que preciso como compensación, porque non che farei ningunha concesión.
40 E o home chorou ante as palabras de Hedad e ambos riñeron ante o xuíz, e o xuíz deu ordes aos seus servos, que os botaron precipitadamente da casa.
41 E marcharon rifando do xuíz, cando a xente de Sodoma os ouviu, e reuníronse arredor deles e clamaron contra o estraño, e botárono precipitadamente da cidade.
42 E o home continuou a súa viaxe montado no seu burro con amargura na alma, lamentándose e chorando.
43 E mentres camiñaba, choraba polo que lle acontecera na corrupta cidade de Sodoma.

CAPÍTULO 19

1 E as cidades de Sodoma tiñan catro xuíces en catro cidades, e estes eran os seus nomes: Serak na cidade de Sodoma, Sharkad en Gomorra, Zabnac en Admah e Menón en Zeboim.
2 E Eliezer, o servo de Abraham, aplicoulles diferentes nomes, e converteu a Serak en Shakra, a Sharkad en Shakrura, a Zebnac en Kezobim e a Menon en Matzlodin.
3 E por desexo dos seus catro xuíces, a xente de Sodoma e Gomorra tiña camas erguidas nas rúas das cidades, e se un home chegaba a estes lugares, agarrábano e levábano a unha das súas camas, e pola forza obrigábano a deitarse nelas.
4 E mentres se deitaba, tres homes poñíanse á súa cabeceira e tres aos seus pés, e medíano polo longo da cama, e se o home era máis pequeno que a cama, estes seis homes estirábano por cada extremo, e cando lles gritaba non lle respondían.
5 E se era máis longo que a cama, achegaban os dous lados da cama en cada extremo, ata que o home chegase ás portas da morte.
6 E se continuaba a berrarlles, respondíanlle, dicindo: Así se lle fará a un home que entre na nosa terra.
7 E cando os homes escoitaron todas estas cousas que fixeran os habitantes das cidades de Sodoma, evitaron ir alí.
8 E cando un pobre chegaba á súa terra, dábanlle prata e ouro, e facían un prego en toda a cidade para que non lle desen nin un anaco de pan para comer, e se o estraño quedaba alí algúns días e morría de fame, sen poder conseguir nin un anaco de pan, entón, á súa morte, toda a xente da cidade viña e levaba a prata e o ouro que lle deran.
9 E aqueles que podían recoñecer a prata ou o ouro que lle deran, levárono de volta, e á súa morte tamén o despoxaron das súas roupas, e pelexaban por elas, e o que prevalecía sobre o seu veciño levábaas.
10 Despois diso levábano e enterrábano debaixo dalgúns arbustos nos desertos; así facían todos os días con calquera que viña a eles e morría na súa terra.
11 E co paso do tempo, Sara enviou a Eliezer a Sodoma para ver a Lot e preguntarlle como estaba.
12 Eliezer foi a Sodoma e atopou un home de Sodoma que loitaba cun estraño, e o home de Sodoma desposuíu ao pobre home de toda a súa roupa e marchou.
13 E este pobre home clamou a Eliezer e imploroulle o seu favor por mor do que lle fixera o home de Sodoma.
14 E díxolle: Por que te portas así co pobre que veu á túa terra?
15 E o home de Sodoma respondeu a Eliezer, dicindo: É este home teu irmán, ou os habitantes de Sodoma te puxeron hoxe por xuíz, para que fales deste home?
16 E Eliezer loitou co home de Sodoma por mor do pobre home, e cando Eliezer se achegou para recuperar a roupa do pobre home de Sodoma, apresurouse e cunha pedra feriu a Eliezer na fronte.
17 E o sangue corría copiosamente da fronte de Eliezer, e cando o home viu o sangue, agarrou a Eliezer, dicíndolle: Dáme o meu salario por librarme de ti deste sangue malo que tiña na fronte, porque tal é o costume e a lei na nosa terra.
18 E Eliezer díxolle: Feríchesme e esíxesme que che pague o teu salario; e Eliezer non quixo escoitar as palabras do home de Sodoma.
19 E o home agarrou a Eliezer e levouno a Sakra, xuíz de Sodoma, para xulgalo.
20 E o home díxolle ao xuíz, dicindo: Prégoche, meu señor, así fixo este home, porque eu o ferín cunha pedra e o sangue manoulle da fronte, e non está disposto a darme o meu salario.
21 E o xuíz díxolle a Eliezer: Este home diche a verdade, dálle o seu salario, porque este é o costume na nosa terra; e Eliezer ouviu as palabras do xuíz, e levantou unha pedra e golpeou o xuíz, e a pedra golpeoulle a fronte, e o sangue correu copiosamente da fronte do xuíz, e Eliezer dixo: Se este é o costume na túa terra, dálle a este home o que eu debería darlle, porque esta foi a túa decisión, ti a decretaches.
22 E Eliezer deixou o home de Sodoma co xuíz, e este marchou.
23 E cando os reis de Elam fixeron guerra cos reis de Sodoma, os reis de Elam capturaron todas as propiedades de Sodoma, e levaron cativo a Lot, cos seus bens, e cando lle foi dito a Abraham, foi e fixo guerra cos reis de Elam, e recuperou das súas mans todas as propiedades de Lot, así como as propiedades de Sodoma.
24 Naquel tempo, a muller de Lot deulle unha filla, e chamoulle Paltith, dicindo: Porque Deus o librou a el e a toda a súa casa dos reis de Elam; e Paltith, filla de Lot, creceu, e un dos homes de Sodoma tomouna por muller.
25 E un home pobre chegou á cidade para buscar manutención, e permaneceu na cidade algúns días, e toda a xente de Sodoma fixo proclamar o seu costume de non darlle a este home un bocado de pan para comer, ata que caese morto na terra, e así o fixeron.
26 E Paltith, a filla de Lot, viu a este home deitado nas rúas famento, e ninguén lle daba nada para mantelo con vida, e estaba a piques de morrer.
27 E a súa alma encheuse de compaixón por mor do home, e alimentouno en segredo con pan durante moitos días, e a alma deste home reviviu.
28 Pois cando saía a buscar auga, botaba o pan na cántaro, e cando chegaba ao lugar onde estaba o pobre, collía o pan da cántaro e dáballe de comer; así fixo moitos días.
29 E toda a xente de Sodoma e Gomorra preguntábase como podía aquel home soportar a fame durante tantos días.

30 E dixéronse uns aos outros: Isto só pode ser porque come e bebe, porque ninguén pode soportar a fame durante tantos días ou vivir como este home, sen que sequera cambie o seu rostro; e tres homes agocháronse nun lugar onde estaba o pobre home, para saber quen era o que lle trouxera pan para comer.
31 E Paltith, filla de Lot, saíu aquel día a buscar auga, e puxo pan no seu cántaro de auga, e foi sacar auga xunto ao lugar do pobre, e sacou o pan do cántaro e deullo ao pobre, e el comeuno.
32 E os tres homes viron o que Paltith lle fixo ao pobre home, e dixéronlle: Entón, es ti quen o mantivo, e por iso non morreu de fame, nin cambiou de aspecto nin morreu como os demais.
33 E os tres homes saíron do lugar onde estaban agochados, e apoderáronse de Paltith e do pan que tiña na man o pobre.
34 E tomaron a Paltith e trouxérona ante os seus xuíces, e dixéronlles: Así fixo ela, e foi ela quen lle proporcionou pan ao pobre, polo tanto non morreu todo este tempo; agora, polo tanto, decláranos o castigo debido a esta muller por ter transgredido a nosa lei.
35 E a xente de Sodoma e Gomorra reuníronse e acenderon lume na rúa da cidade, e colleron á muller e botárona ao lume, e queimárona ata converterse en cinza.
36 E na cidade de Admah había unha muller á que lle fixeron o mesmo.
37 Pois un viaxeiro chegou á cidade de Admah para pasar a noite alí, coa intención de volver para a casa pola mañá, e sentouse fronte á porta da casa do pai da moza, para quedar alí, xa que o sol se puxera cando chegara a aquel lugar; e a moza víuno sentado á porta da casa.
38 E el pediulle un pouco de auga, e ela preguntoulle: «Quen es ti?». E el respondeulle: «Hoxe ía de camiño e cheguei aquí ao pór do sol. Así que pasarei aquí toda a noite, e pola mañá levantareime cedo e continuarei a miña viaxe».
39 E a moza entrou na casa e trouxolle ao home pan e auga para que comese e bebese.
40 E este asunto chegou a coñecer á xente de Admah, e reuníronse e levaron a moza ante os xuíces, para que a xulgasen por este acto.
41 E o xuíz dixo: O xuízo de morte debe dictarse sobre esta muller porque transgrediu a nosa lei, e, polo tanto, esta é a decisión que a concierne.
42 E a xente daquelas cidades reuniuse e trouxo á moza, e unxírona con mel da cabeza aos pés, como decretara o xuíz, e colocárona diante dun enxame de abellas que estaban entón nas súas colmeas, e as abellas voaron sobre ela e picárona de tal xeito que todo o seu corpo se inchou.
43 E a moza berrou por mor das abellas, pero ninguén se fixo cargo dela nin tivo compaixón dela, e os seus berros subiron ao ceo.
44 E o Señor irritouse por isto e por todas as obras das cidades de Sodoma, porque tiñan abundancia de comida e tranquilidade entre elas, e aínda así non sustentaban os pobres e os necesitados, e naqueles días as súas malas accións e pecados fixéronse grandes diante do Señor.
45 E o Señor mandou chamar dous dos anxos que viñeran á casa de Abraham para destruír Sodoma e as súas cidades.
46 E os anxos levantáronse da porta da tenda de Abraham, despois de comer e beber, e chegaron a Sodoma pola tarde, e Lot estaba entón sentado na porta de Sodoma, e cando os viu levantouse para recibilos, e inclinouse ata o chan.
47 E presionounos moito e levounos á súa casa, e deulles comida, que eles comeron, e pasaron a noite na súa casa.
48 E os anxos dixéronlle a Lot: «Levántate e sae deste lugar, ti e todo o que te pertence, para que non sexas consumido pola iniquidade desta cidade; porque o Señor destruirá este lugar».
49 E os anxos agarraron a Lot da man, da súa muller e dos seus fillos, e de todo o que lle pertencía, e sacárono e deixárono fóra das cidades.
50 E dixéronlle a Lot: «Escapa para salvar a túa vida». E fuxiu el e todo o que tiña.
51 Entón o Señor fixo chover xofre e lume do ceo sobre Sodoma, sobre Gomorra e sobre todas estas cidades.
52 E derrubou estas cidades, toda a chaira e todos os habitantes das cidades, e o que medraba na terra; e Ado, a muller de Lot, mirou cara atrás para ver a destrución das cidades, porque a súa compaixón conmoveuse por mor das súas fillas que quedaron en Sodoma, porque non foron con ela.
53 E cando ela mirou cara atrás, converteuse nunha estatua de sal, e aínda está nese lugar ata o día de hoxe.
54 E os bois que estaban nese lugar lambían diariamente o sal ata as puntas dos pés, e pola mañá brotaba de novo, e volvíano lamber ata o día de hoxe.
55 E Lot e dúas das súas fillas que quedaron con el fuxiron e escaparon á cova de Adulam, e permaneceron alí por algún tempo.
56 E Abraham levantouse cedo pola mañá para ver o que lles acontecera ás cidades de Sodoma; e mirou e viu o fume das cidades subindo coma o fume dun forno.
57 E Lot e as súas dúas fillas quedaron na cova, e fixeron que o seu pai bebese viño, e deitáronse con el, porque dixeron que non había home na terra que puidese xerar descendencia delas, porque pensaban que toda a terra fora destruída.
58 E ambas deitáronse co seu pai, e concibiron e tiveron fillos, e a primoxénita chamou o nome do seu fillo Moab, dicindo: Do meu pai o concibín; el é o pai dos moabitas ata o día de hoxe.
59 E a máis nova tamén chamou ao seu fillo Benamí; el é o pai dos fillos de Amón ata o día de hoxe.
60 E despois disto, Lot e as súas dúas fillas marcharon de alí, e habitou ao outro lado do Xordán coas súas dúas fillas e os seus fillos. E os fillos de Lot creceron, e foron e tomaron mulleres da terra de Canaán, e procrearon fillos e foron frutíferos e multiplicáronse.

CAPÍTULO 20

1 Naquel tempo Abraham partiu da chaira de Mambré e foi á terra dos filisteos, e habitou en Guerar. No ano vinte e cinco de estar Abraham na terra de Canaán, e no cenésimo ano da súa vida, chegou a Guerar, na terra dos filisteos.
2 E cando entraron na terra, díxolle a Sara, a súa muller: «Dille a calquera que che pregunte que es a miña irmá, para que poidamos escapar da maldade dos habitantes da terra».
3 E mentres Abraham vivía na terra dos filisteos, os servos de Abimélec, rei dos filisteos, viron que Sara era moi

fermosa, e preguntáronlle a Abraham por ela, e el respondeu: Ela é a miña irmá.
4 E os servos de Abimélec foron a Abimélec, dixéndolle: Un home da terra de Canaán veu vivir na terra, e ten unha irmá que é moi fermosa.
5 E Abimélec escoitou as palabras dos seus servos que lle eloxiaban a Sara, e Abimélec enviou os seus oficiais, e trouxeron a Sara ao rei.
6 E Sara chegou á casa de Abimelec, e o rei viu que Sara era fermosa, e ela lle gustou moito.
7 E achegouse a ela e díxolle: Que é para ti ese home co que viñeches á nosa terra? E Sara respondeu e dixo: El é o meu irmán, e viñemos da terra de Canaán para habitar onde puidésemos atopar un lugar.
8 E Abimelec díxolle a Sara: Velaquí, a miña terra está diante de ti; coloca ao teu irmán en calquera parte desta terra que che agrade, e será o noso deber exaltalo e elevalo por riba de todo o pobo da terra, xa que é o teu irmán.
9 E Abimélec mandou chamar a Abraham, e Abraham veu onde estaba Abimélec.
10 E Abimélec díxolle a Abraham: Velaquí que ordenei que sexas honrado como desexas por mor da túa irmá Sara.
11 Abraham saíu de onde estaba o rei, e o agasallo do rei seguiuno.
12 Coma pola tarde, antes de que os homes se deiten a descansar, o rei estaba sentado no seu trono, e un sono profundo caeu sobre el, e deitouse no trono e durmiu ata a mañá.
13 E soñou que un anxo do Señor viña a el cunha espada desembainada na man, e o anxo estaba sobre Abimélec, e quería matalo coa espada, e o rei aterrorizouse no seu soño, e dixo ao anxo En que pequei contra ti para que veñas matarme coa túa espada?
14 E o anxo respondeu e díxolle a Abimélec: Velaquí que morres por mor da muller que trouxeches onte á túa casa, porque é unha muller casada, a esposa de Abraham, que veu á túa casa; agora, pois, devolve a ese home a súa esposa, porque ela é a súa esposa; e se non a devolves, sabe que certamente morrerás, ti e todo o que te pertence.
15 E aquela noite houbo un gran clamor na terra dos filisteos, e os habitantes da terra viron a figura dun home de pé cunha espada desembainada na man, e feriu os habitantes da terra coa espada, si, continuou a ferilos.
16 E o anxo do Señor feriu toda a terra dos filisteos aquela noite, e houbo unha gran confusión aquela noite e á mañá seguinte.
17 E todos os ventres quedaron pechados, e todos os seus fluxos, e a man do Señor estaba sobre eles por mor de Sara, muller de Abraham, a quen Abimélec tomara.
18 E pola mañá levantouse Abimelec con terror e confusión e con gran medo, e mandou e mandou chamar os seus servos, e contoulles o seu soño, e o pobo tivo moito medo.
19 E un home que estaba entre os servos do rei respondeu ao rei, dicindo: Oh, rei soberano, devolve esta muller ao seu marido, porque el é o seu marido, porque o mesmo lle aconteceu ao rei de Exipto cando este home chegou a Exipto.
20 E dixo da súa muller: «É a miña irmá; así é como fai cando vén vivir na terra onde vive como forasteiro».
21 E o faraón mandou e tomou esta muller por esposa, e o Señor trouxo sobre el graves pragas ata que devolveu a muller ao seu marido.
22 Agora, polo tanto, oh rei soberano, sabe o que aconteceu onte á noite en toda a terra, porque houbo unha consternación moi grande e unha gran dor e lamento, e sabemos que foi por mor da muller que tomaches.
23 Agora, polo tanto, devolve esta muller ao seu marido, para que non nos aconteza como lle aconteceu ao faraón, rei de Exipto, e aos seus súbditos, e para que non morramos; e Abimélec apresurouse e chamou e fixo que chamase a Sara, e ela presentouse diante del, e el fixo que chamase a Abraham, e el presentouse diante del.
24 E Abimélec díxolles: Que é esta obra que fixestes dicindo que sodes irmán e irmá, e eu tomei a esta muller por muller?
25 E Abraham respondeu: Porque pensei que ía morrer por mor da miña muller; e Abimélec colleu rabaños e vacas, servos e servas, e mil moedas de prata, e deullas a Abraham, e devolveulle a Sara.
26 E Abimélec díxolle a Abraham: Velaquí toda a terra diante de ti; habita nela onde queiras.
27 Abraham e Sara, a súa muller, saíron da presenza do rei con honra e respecto, e habitaron na terra, mesmo en Guerar.
28 E todos os habitantes da terra dos filisteos e os servos do rei aínda estaban con dor, por mor da praga que o anxo lles inflixira toda a noite por mor de Sara.
29 E Abimélec mandou chamar a Abraham, dicindo: «Roga agora polos teus servos ao Señor, o teu Deus, para que elimine esta mortalidade de entre nós».
30 E Abraham rezou por Abimélec e os seus súbditos, e o Señor escoitou a oración de Abraham, e curou a Abimélec e a todos os seus súbditos.

CAPÍTULO 21

1 E foi nese tempo, ao cabo dun ano e catro meses de que Abraham habitaba na terra dos filisteos, en Guerar, que Deus visitou a Sara, e o Señor lembrouse dela, e ela concibiu e deu a luz un fillo a Abraham.
2 Abraham chamou Isaac ao fillo que lle nacera Sara.
3 E Abraham circuncidou o seu fillo Isaac aos oito días de idade, como Deus lle mandara a Abraham que fixese coa súa descendencia despois del; e Abraham tiña cen anos, e Sara noventa, cando lles naceu Isaac.
4 E o neno medrou e foi destetado, e Abraham fixo un gran banquete o día en que Isaac foi destetado.
5 E Sem e Éber e todo o pobo importante da terra, e Abimélec, rei dos filisteos, e os seus servos, e Picol, o capitán do seu exército, viñeron comer e beber e alegrarse no banquete que Abraham fixera o día en que o seu fillo Isaac foi destetado.
6 Tamén Térah, o pai de Abraham, e Nahor, o seu irmán, chegaron de Harán, eles e todos os seus pertencían, porque se alegraron moito ao saber que lle nacera un fillo a Sara.
7 E chegaron a Abraham, e comeron e beberon no banquete que Abraham fixera o día en que Isaac foi destetado.
8 E Térah e Nahor alegáronse con Abraham, e permaneceron con el moitos días na terra dos filisteos.

9 Naquel tempo morreu Serug, fillo de Reú, no primeiro ano do nacemento de Isaac, fillo de Abraham.
10 E todos os días de Serug foron douscentos trinta e nove anos, e morreu.
11 E Ismael, fillo de Abraham, xa era maior naqueles días; tiña catorce anos cando Sara lle deu a luz a Isaac a Abraham.
12 E Deus estaba con Ismael, fillo de Abraham, e este medrou, e aprendeu a usar o arco e converteuse en arqueiro.
13 E cando Isaac tiña cinco anos, estaba sentado con Ismael á porta da tenda.
14 E Ismael achegouse a Isaac e sentou fronte a el, e colleu o arco e tensouno e meteu a frecha nel, e pretendía matar a Isaac.
15 E Sara viu o acto que Ismael desexaba facer co seu fillo Isaac, e aflixiuse moito por mor do seu fillo, e mandou chamar a Abraham e díxolle: Expulsa a esta escrava e ao seu fillo, porque o seu fillo non será herdeiro co meu fillo, porque así quixo facerlle hoxe.
16 E Abraham escoitou a voz de Sara, e levantouse cedo pola mañá, e tomou doce pans e unha botella de auga, que lle deu a Agar, e despediuna co seu fillo, e Agar foi co seu fillo ao deserto, e habitaron no deserto de Paran cos habitantes do deserto, e Ismael era un arqueiro, e habitou no deserto moito tempo.
17 E el e a súa nai foron despois á terra de Exipto, e habitaron alí, e Agar tomou unha muller para o seu fillo de Exipto, e o seu nome era Meribá.
18 E a muller de Ismael concibiu e deu a luz catro fillos e dúas fillas, e Ismael, a súa nai, a súa muller e os seus fillos foron e volveron despois ao deserto.
19 E fixeron tendas no deserto, no que habitaban, e continuaron viaxando e despois descansando mensual e anualmente.
20 E Deus deulle a Ismael rabaños, manadas e tendas por mor de Abraham, o seu pai, e o home aumentou o gando.
21 E Ismael habitou en desertos e en tendas, viaxando e descansando durante moito tempo, e non viu a cara do seu pai.
22 E pouco despois, Abraham díxolle a Sara, a súa muller: «Irei ver o meu fillo Ismael, porque teño ganas de velo, xa que non o vexo dende hai moito tempo».
23 E Abraham cabalgou nun dos seus camelos cara ao deserto para buscar o seu fillo Ismael, porque ouvira que vivía nunha tenda no deserto con todo o que lle pertencía.
24 Abraham foi ao deserto e chegou á tenda de Ismael arredor do mediodía, e preguntou por Ismael, e atopou a muller de Ismael sentada na tenda cos seus fillos, e Ismael, o seu marido, e a súa nai non estaban con eles.
25 E Abraham preguntoulle á muller de Ismael, dicindo: Onde foi Ismael? E ela respondeu: Foi ao campo a cazar. E Abraham aínda estaba montado no camelo, porque non quería baixar ao chan, xa que lle xurara á súa muller Sara que non baixaría do camelo.
26 E Abraham díxolle á muller de Ismael: «Filla miña, dáme un pouco de auga para que poida beber, que estou cansado da viaxe».
27 E a muller de Ismael respondeu e díxolle a Abraham: Non temos auga nin pan. E ela permaneceu sentada na tenda e non se decatou de Abraham, nin lle preguntou quen era.
28 Pero ela estaba golpeando os seus fillos na tenda e maldicindoos, e tamén maldiciu o seu marido Ismael e reprochouno, e Abraham escoitou as palabras da muller de Ismael aos seus fillos, e enfadouse moito e descontentouse.
29 E Abraham chamou á muller para que saíse da tenda, e a muller chegou e púxose diante de Abraham, porque Abraham aínda estaba montado no camelo.
30 E Abraham díxolle á muller de Ismael: Cando o teu marido Ismael volva á casa, dille estas palabras:
31 Un home moi vello da terra dos filisteos veu aquí a buscarte, e esta era a súa aparencia e figura; non lle preguntei quen era, e vendo que non estabas aquí, faloume e dixo: Cando Ismael, o teu marido, volva, dille que así dixo este home: Cando volvas a casa, aparta este cravo da tenda que colocaches aquí e coloca outro cravo no seu lugar.
32 E Abraham rematou as súas instrucións á muller, e virouse e marchou para a casa montado no camelo.
33 E despois diso Ismael volveu da caza, el e a súa nai, e volveu á tenda, e a súa muller díxolle estas palabras,
34 Un home moi vello da terra dos filisteos veu buscarte, e esta era a súa aparencia e figura; non lle preguntei quen era, e vendo que non estabas na casa, díxome: Cando o teu marido volva a casa, dille que así di o vello: Quita o cravo da tenda que puxeches aquí e coloca outro cravo no seu lugar.
35 E Ismael ouviu as palabras da súa muller, e soubo que era o seu pai, e que a súa muller non o honraba.
36 E Ismael entendeu as palabras que o seu pai lle dixera á súa esposa, e Ismael escoitou a voz do seu pai, e Ismael rexeitou a aquela muller e ela marchou.
37 E Ismael foi despois á terra de Canaán, e tomou outra esposa e levouna á súa tenda, ao lugar onde vivía entón.
38 E ao cabo de tres anos, Abraham dixo: Volverei ver o meu fillo Ismael, porque non o vin hai moito tempo.
39 E montou no seu camelo e foi ao deserto, e chegou á tenda de Ismael arredor do mediodía.
40 E preguntou por Ismael, e a súa muller saíu da tenda e dixo: Non está aquí, meu señor, porque foi cazar aos campos e alimentar os camelos. E a muller díxolle a Abraham: Entra, meu señor, na tenda e come un bocado de pan, porque a túa alma debe estar cansada por mor da viaxe.
41 E Abraham respondeulle: Non pararei porque teño présa en continuar a miña viaxe, pero dame un pouco de auga para beber, porque teño sede. E a muller apresurouse e correu á tenda e trouxo auga e pan a Abraham, os cales puxo diante del e instouno a comer, e el comeu e bebeu e o seu corazón consolouse e bendiciu ao seu fillo Ismael.
42 E rematou de comer e bendiciu o Señor, e díxolle á muller de Ismael: Cando Ismael volva á casa, dille estas palabras:
43 Un home moi vello da terra dos filisteos veu aquí e preguntou por ti, e ti non estabas aquí; e eu trouxenlle pan e auga, e comeu e bebeu, e o seu corazón consolouse.
44 E díxome estas palabras: Cando Ismael, o teu marido, volva á casa, dille: O cravo da tenda que tes é moi bo; non o quites da tenda.
45 E Abraham acabou de darlle ordes á muller, e cabalgou cara á súa casa, á terra dos filisteos; e cando Ismael chegou á súa tenda, a súa muller saíu ao seu encontro con alegría e un corazón alegre.

46 E ela díxolle: Un vello veu aquí da terra dos filisteos e esta era a súa aparencia, e preguntou por ti e non estabas aquí, así que trouxen pan e auga, e comeu e bebeu e o seu corazón consolouse.
47 E díxome estas palabras: Cando Ismael, o teu marido, volva á casa, dille: O cravo da tenda que tes é moi bo; non o quites da tenda.
48 E Ismael soubo que era o seu pai, e que a súa muller o honra, e o Señor bendiciu a Ismael.

CAPÍTULO 22

1 E Ismael levantouse entón e colleu a súa muller, os seus fillos, o seu gando e todo o que lle pertencía, e partiu de alí e foi para o seu pai á terra dos filisteos.
2 Abraham relatoulle a Ismael, o seu fillo, o que fixera coa primeira muller que Ismael tomara, e todo o que fixera.
3 E Ismael e os seus fillos viviron con Abraham moitos días naquela terra, e Abraham viviu na terra dos filisteos moito tempo.
4 E os días aumentaron e chegaron a vinte e seis anos, e despois diso Abraham cos seus servos e todo o que lle pertencía partiu da terra dos filisteos e trasladouse a unha gran distancia, e chegaron preto de Hebrón, e permaneceron alí, e os servos de Abraham cavaron pozos de auga, e Abraham e todo o que lle pertencía habitaron xunto á auga, e os servos de Abimelec, rei dos filisteos, escoitaron o rumor de que os servos de Abraham cavaran pozos de auga nos confíns da terra.
5 E viñeron e rixaron cos servos de Abraham, e roubáronlles o gran pozo que cavaran.
6 E Abimélec, rei dos filisteos, soubo deste asunto, e el con Picol, capitán do seu exército, e vinte dos seus homes foi a Abraham, e Abimélec falou a Abraham acerca dos seus servos, e Abraham reprendeu a Abimélec polo pozo que os seus servos lle roubaran.
7 E Abimélec respondeu a Abraham: «Vive o Señor, que creou toda a terra, que non souben nada do que fixeron os meus servos cos teus, ata hoxe».
8 Abraham colleu sete cordeiras e deullas a Abimélec, dicindo: «Toma estas das miñas mans, para que me sirvan de testemuño de que eu cavei este pozo».
9 E Abimélec colleu as sete cordeiras que Abraham lle dera, porque tamén lle dera gando e manadas en abundancia, e Abimélec xurou a Abraham respecto do pozo, polo que chamou a aquel pozo Beerseba, porque alí ambos xuraron respecto del.
10 E ambos fixeron un pacto en Beerseba, e Abimelec levantouse con Picol, o capitán do seu exército, e todos os seus homes, e volveron á terra dos filisteos, e Abraham e todos os seus pertencían habitaron en Beerseba, e estivo naquela terra moito tempo.
11 E Abraham plantou un gran bosque en Beerseba, e fíxolle catro portas que daban aos catro lados da terra, e plantou nel unha viña, de xeito que se un viaxeiro chegaba a Abraham, entraba por calquera porta que estivese no seu camiño, e permanecía alí e comía e bebía e satisfacíase e logo marchaba.
12 Porque a casa de Abraham estaba sempre aberta aos fillos dos homes que pasaban e volvían de paso, que viñan comer e beber diariamente na casa de Abraham.
13 E a calquera home que tivese fame e chegase á casa de Abraham, Abraham dáballe pan para que comese e bebese e se satisfagase, e a calquera que chegase espido á súa casa, vestíao coas roupas que elixise, e dáballe prata e ouro e dáballe a coñecer o Señor que o creara na terra; isto fixo Abraham durante toda a súa vida.
14 Abraham, os seus fillos e todo o que lle pertencía habitaron en Beerxeba, e plantou a súa tenda ata Hebrón.
15 E Nahor, o irmán de Abraham, e o seu pai e todos os seus pertencían habitaron en Harán, porque non viñeran con Abraham á terra de Canaán.
16 E lle naceron fillos a Nahor, que lle deu Milcá, filla de Harán e irmá de Sara, muller de Abraham.
17 E estes son os nomes dos que lle naceron: Uz, Buz, Quemuel, Quesed, Chazo, Pildash, Tidlaf e Betuel; oito fillos. Estes son os fillos que Milcá lle deu a Nahor, irmán de Abraham.
18 Nahor tivo unha concubina chamada Reumah; ela tamén lle deu a Nahor a Zebach, Gachax, Tachax e Maacha, que foron catro fillos.
19 E os fillos que lle naceron a Nahor foron doce fillos, ademais das súas fillas, e tamén tiveron fillos en Harán.
20 E os fillos de Uz, primoxénito de Nahor, foron Abi, Queref, Gadín, Melús e Débora, a súa irmá.
21 E os fillos de Buz foron Beraquel, Naamat, Xeva e Madonú.
22 E os fillos de Quemuel foron Aram e Recob.
23 E os fillos de Quesed foron Anamlec, Mesai, Benón e Yifí; e os fillos de Chazo foron Pildas, Mequí e Ofer.
24 E os fillos de Pildash foron Arud, Chamum, Mered e Moloc.
25 E os fillos de Tidlaf foron Musán, Cusán e Mutzi.
26 E os fillos de Betuel foron Secar, Labán e a súa irmá Rebeca.
27 Estas son as familias dos fillos de Nahor, que lles naceron en Harán; e Aram, fillo de Quemuel, e Recob, o seu irmán, partiron de Harán, e atoparon un val no país xunto ao río Éufrates.
28 E edificaron alí unha cidade, e puxéronlle o nome de Petor, fillo de Aram, que é Aram-Naheraim, que leva ata o día de hoxe.
29 E os fillos de Kesed tamén foron habitar onde puideron atopar un lugar, e foron e atoparon un val fronte á terra de Shinar, e habitaron alí.
30 E alí construíronse unha cidade, e chamaron á cidade Kesed, polo nome do seu pai; esa é a terra de Kasdim ata o día de hoxe. E os Kasdim habitaron nesa terra, e foron frutíferos e multiplicáronse enormemente.
31 E Térah, pai de Nahor e Abraham, foi e tomou outra muller na súa vellez, e o seu nome era Pelilah, e ela concibiu e deulle un fillo e chamouno Zobá.
32 E Térah viviu vinte e cinco anos despois de enxergar a Zobá.
33 E Térah morreu nese ano, é dicir, no ano trinta e cinco do nacemento de Isaac, fillo de Abraham.
34 E os días de Térah foron douscentos cinco anos, e foi enterrado en Harán.
35 E Zobá, fillo de Térah, viviu trinta anos e xerou a Aram, Aclis e Merik.
36 E Aram, fillo de Zobá, fillo de Térah, tivo tres mulleres e procreou doce fillos e tres fillas; e o Señor deulle a Aram,

fillo de Zobá, riquezas e posesións, e abundancia de gando, rabaños e manadas, e o home medrou moito.
37 Aram, fillo de Zobá, e o seu irmán e toda a súa familia partiron de Harán, e foron vivir onde atopasen un lugar, porque a súa propiedade era demasiado grande para permanecer en Harán; pois non podían quedarse en Harán xunto cos seus irmáns, os fillos de Nahor.
38 Aram, fillo de Zobá, foi cos seus irmáns e atoparon un val lonxe, cara ao leste, e alí asentaronse.
39 E tamén edificaron alí unha cidade, e chamárona Aram, polo nome do seu irmán máis vello; ese é Aram Zobá ata o día de hoxe.
40 Isaac, fillo de Abraham, estaba a medrar naqueles días, e o seu pai Abraham ensinoulle o camiño do Señor para que coñecese ao Señor, e o Señor estaba con el.
41 Cando Isaac tiña trinta e sete anos, Ismael, o seu irmán, andaba con el pola tenda.
42 E Ismael gabouse de si mesmo a Isaac, dicindo: Tiña trece anos cando o Señor falou ao meu pai que nos circuncidase, e fixen segundo a palabra do Señor que lle dixo ao meu pai, e entreguei a miña alma ao Señor, e non transgredín a súa palabra que lle ordenou ao meu pai.
43 Isaac respondeu a Ismael: «Por que te gabas comigo disto, dun anaco da túa carne que tomaches do teu corpo, sobre o cal o Señor che ordenou?»
44 Vive o Señor, o Deus do meu pai Abraham, que se o Señor lle dixese ao meu pai: Toma agora ao teu fillo Isaac e tráeo como ofrenda diante de min, non me abstenería, senón que accedería con alegría.
45 E o Señor escoitou a palabra que Isaac lle dixera a Ismael, e pareceulle ben aos ollos do Señor, e pensou en probar a Abraham neste asunto.
46 E chegou o día en que os fillos de Deus viñeron e se presentaron ante o Señor, e Satán tamén veu cos fillos de Deus ante o Señor.
47 E o Señor preguntoulle a Satán: «De onde vés?». E Satán respondeu ao Señor: «De percorrer a terra e de camiñar por ela».
48 E o Señor díxolle a Satán: Cal é a túa palabra para min con respecto a todos os fillos da terra? E Satán respondeu ao Señor e dixo: Vin a todos os fillos da terra que te serven e se lembran de ti cando che requiren algo.
49 E cando lles dás o que che esixen, quédanse tranquilos, abandónante e xa non se lembran de ti.
50 Viches a Abraham, fillo de Terah, que ao principio non tivo fillos, e serviuche e erixiu altares para ti onde queira que viña, e trouxo ofrendas sobre eles, e proclamou continuamente o teu nome a todos os fillos da terra?
51 E agora que lle naceu o seu fillo Isaac, abandonoute, fixo un gran banquete para todos os habitantes da terra e esqueceu o Señor.
52 Porque en medio de todo o que fixo non che trouxo ofrenda, nin holocausto nin sacrificio de paz, nin boi, nin cordeiro, nin cabra, de todo o que matou o día que o seu fillo foi destetado.
53 Desde o nacemento do seu fillo ata agora, trinta e sete anos, non edificou ningún altar diante de ti nin che trouxo ningunha ofrenda, porque viu que lle deches o que el pediu diante de ti, e por iso te abandonou.
54 E o Señor díxolle a Satán: «Consideraches así o meu servo Abraham? Porque non hai ninguén coma el na terra, un home perfecto e recto diante de min, que teme a Deus e evita o mal. Vivo eu, se lle dixese: Trae a Isaac, o teu fillo, diante de min, non mo negaría, moito máis se lle dixese que traia diante de min un holocausto do seu rabaño ou das súas vacas».
55 E Satán respondeu ao Señor e dixo: Fálalle, pois, agora a Abraham como dixeches, e verás se non transgredirá hoxe e rexeitará as túas palabras.

CAPÍTULO 23

1 Naquel tempo, chegou a palabra do Señor a Abraham, e díxolle: Abraham. E el respondeu: Aquí estou.
2 E díxolle: Toma agora o teu fillo, o teu único fillo que amas, Isaac, e vai á terra de Moriah, e ofréceo alí en holocausto sobre un dos montes que se che mostrará, porque alí verás unha nube e a gloria do Señor.
3 E Abraham pensou para si: Como separarei o meu fillo Isaac de Sara, a súa nai, para presentalo como holocausto diante do Señor?
4 Abraham entrou na tenda e sentouse diante de Sara, a súa muller, e díxolle estas palabras:
5 O meu fillo Isaac xa é maior e non estudou por algún tempo o servizo do seu Deus; mañá irei e levareino a Sem e a Éber, o seu fillo, e alí aprenderá os camiños do Señor, porque eles ensinaránlle a coñecer ao Señor, así como a saber que cando ora continuamente diante do Señor, el responderalle; polo tanto, alí coñecerá o xeito de servir ao Señor, o seu Deus.
6 E Sara dixo: «Faleches ben. Vai, meu señor, e fai con el o que dixeches; pero non o afastes moito de min, nin o deixes quedar alí moito tempo, porque a miña alma está ligada á súa.
7 E Abraham díxolle a Sara: «Filla miña, roguémoslle ao Señor, o noso Deus, para que nos faga o ben».
8 E Sara levou o seu fillo Isaac e el ficou con ela toda aquela noite, e ela bicouno e abrazouno, e deulle instrucións ata a mañá.
9 E ela díxolle: «Fillo meu, como pode a miña alma separarse de ti?». E aínda así bicouno e abrazouno, e deulle instrucións a Abraham respecto del.
10 E Sara díxolle a Abraham: «Señor meu, por favor, coida do teu fillo e pon os teus ollos nel, porque non teño outro fillo nin filla fóra del».
11 Non o abandones. Se ten fame, dálle pan, e se ten sede, dálle auga para beber; non o deixes ir a pé nin sentar ao sol.
12 Non o deixes ir só polo camiño, nin o obrigues a facer o que queira; fai con el o que che diga.
13 E Sara chorou amargamente toda a noite por Isaac, e deulle instrucións ata a mañá.
14 E pola mañá Sara escolleu un vestido moi fino e fermoso dos vestidos que tiña na casa, que lle dera Abimélec.
15 E vestiu con el a Isaac, o seu fillo, e púxolle un turbante na cabeza, e encerrou unha pedra preciosa na parte superior do turbante, e deulles provisións para o camiño, e saíron, e Isaac foi co seu pai Abraham, e algúns dos seus servos acompañáronos para despedilos do camiño.
16 Sara saíu con eles e acompañounos polo camiño para despedilos, e dixéronlle: «Voltade á tenda».

17 E cando Sara ouviu as palabras do seu fillo Isaac, chorou amargamente, e Abraham, o seu marido, chorou con ela, e o seu fillo chorou con eles un gran pranto; tamén os que ían con eles choraron moito.
18 E Sara agarrou ao seu fillo Isaac, e apertouno nos seus brazos, e abrazouno e continuou chorando con el, e Sara dixo: Quen sabe se despois deste día te volverei ver?
19 Abraham, Sara e Isaac seguiron chorando xuntos, e todos os que os acompañaban polo camiño choraron con eles. Despois Sara apartouse do seu fillo, chorando amargamente, e todos os seus servos e servas volveron con ela á tenda.
20 Abraham foi con Isaac, o seu fillo, para presentalo como ofrenda diante do Señor, tal como lle mandara.
21 Abraham levou consigo dous dos seus mozos: Ismael, fillo de Agar, e Eliezer, o seu servo, e foron con eles. Mentres camiñaban polo camiño, os mozos dixéronlles estas palabras:
22 E Ismael díxolle a Eliezer: «Agora meu pai Abraham vai con Isaac para subilo como holocausto ao Señor, tal como lle ordenou».
23 Agora, cando volva, darame todo o que posúe, para herdar despois del, porque eu son o seu primoxénito.
24 E Eliezer respondeu a Ismael e díxolle: Certamente Abraham rexeitouche xunto coa túa nai, e xurou que non herdarías nada de todo o que posúe, e a quen dará todo o que ten, con todos os seus tesouros, senón a min, o seu servo, que fun fiel na súa casa, que o servín noite e día, e fixen todo o que me pediu? A min legará á súa morte todo o que posúe.
25 E mentres Abraham ía polo camiño co seu fillo Isaac, Satán apareceu e apareceu a Abraham na figura dun home moi vello, humilde e de espírito contrito, e achegouse a Abraham e díxolle: Es ti parvo ou bruto, para facerlle isto hoxe ao teu único fillo?
26 Porque Deus che deu un fillo nos teus últimos días, na túa vellez, e irás e o matarás hoxe porque non cometeu violencia, e farás que a alma do teu único fillo pereza da terra?
27 Non sabes e comprendes que isto non pode vir do Señor? Porque o Señor non pode facerlle ao home tal mal na terra como para dicirlle: Vai matar o teu fillo.
28 E Abraham ouviu isto e soubo que era a palabra de Satán quen trataba de apartalo do camiño do Señor, pero Abraham non quixo escoitar a voz de Satán, e Abraham reprendeuno de xeito que se foi.
29 E Satán volveu e veu a Isaac; e apareceu a Isaac na figura dun mozo fermoso e ben feito.
30 E achegouse a Isaac e díxolle: Non sabes nin entendes que o teu vello e parvo pai te leva hoxe ao matadoiro por nada?
31 Agora, fillo meu, non o escoites nin lle fagas caso, porque é un vello parvo, e non deixes que a túa preciosa alma e a túa fermosa figura se perdan da terra.
32 Isaac ouviu isto e díxolle a Abraham: «Escoitaches, meu pai, o que dixo este home? Así falou».
33 E Abraham respondeu ao seu fillo Isaac e díxolle: Fai caso del e non escoites as súas palabras, nin lle prestes atención, porque é Satán, que tenta desviarnos hoxe dos mandamentos de Deus.
34 E Abraham aínda reprendeu a Satán, e Satán apartouse deles, e vendo que non podía prevalecer sobre eles, escondeuse deles, e foi e pasou diante deles no camiño; e transformouse nun gran regato de auga no camiño, e Abraham, Isaac e os seus dous mozos chegaron a aquel lugar, e viron un regato grande e poderoso como as augas impetuosas.
35 E entraron no regato e atravesárono, e as augas ao principio lles chegaron ás pernas.
36 E afondaron no regato e as augas chegáronlles ao pescozo, e todos estaban aterrorizados por mor da auga; e mentres cruzaban o regato, Abraham recoñeceu aquel lugar e soubo que antes non había auga alí.
37 E Abraham díxolle ao seu fillo Isaac: Coñezo este lugar onde non había regato nin auga; agora, polo tanto, é este Satán quen nos fai todo isto, para desviarnos hoxe dos mandamentos de Deus.
38 E Abraham reprendeuno e díxolle: Que o Señor te reprenda, oh Satán, vaite de nós, porque andamos polos mandamentos de Deus.
39 E Satán sentiu medo á voz de Abraham, e afastouse deles, e o lugar volveu converterse en terra seca como estaba ao principio.
40 Abraham foi con Isaac cara ao lugar que Deus lle indicara.
41 E ao terceiro día Abraham levantou os ollos e viu de lonxe o lugar que Deus lle indicara.
42 E apareceulle unha columna de lume que se estendía desde a terra ata o ceo, e unha nube de gloria sobre o monte, e a gloria do Señor foi vista na nube.
43 E Abraham díxolle a Isaac: Fillo meu, ves nese monte, que vemos de lonxe, o que eu vexo nel?
44 Isaac respondeu e díxolle a seu pai: «Vexo unha columna de lume e unha nube, e a gloria do Señor vese sobre a nube».
45 E Abraham soubo que o seu fillo Isaac era aceptado diante do Señor para o holocausto.
46 E Abraham díxolles a Eliezer e a Ismael, o seu fillo: «Ves tamén vós o que nós vemos no monte que está lonxe?»
47 E responderon e dixeron: Non vemos nada máis que como os outros montes da terra. E Abraham sabía que non eran aceptados ante o Señor para ir con eles, e Abraham díxolles: Quédate aquí co burro mentres eu e o meu fillo Isaac iremos a aquel monte e adoraremos alí ante o Señor e despois volveremos con vós.
48 E Eliezer e Ismael permaneceron nese lugar, como Abraham lle ordenara.
49 E Abraham colleu leña para o holocausto e púxolla enriba do seu fillo Isaac, e colleu o lume e o coitelo, e ambos foron a aquel lugar.
50 E mentres camiñaban, Isaac díxolle a seu pai: Mira, vexo o lume e a leña, pero onde está entón o cordeiro que será o holocausto diante do Señor?
51 Abraham respondeu ao seu fillo Isaac: «O Señor escolleute a ti, fillo meu, para ser o holocausto perfecto en lugar do cordeiro».
52 Isaac díxolle a seu pai: «Farei todo o que o Señor che dixo con alegría e alegría de corazón».
53 E Abraham volveu preguntarlle a Isaac, o seu fillo: «Hai no teu corazón algún pensamento ou consello sobre isto

que non sexa apropiado? Dimo, fillo meu, por favor, non mo ocultes».
54 E Isaac respondeu a seu pai Abraham e díxolle: Meu pai, así como vive o Señor e como vive a túa alma, non hai nada no meu corazón que me faga desviarme nin á dereita nin á esquerda da palabra que che dixo.
55 Nin membro nin músculo se moveu nin se moveu por isto, nin hai no meu corazón ningún pensamento ou consello malvado respecto disto.
56 Mais eu teño o corazón alegre e alegre neste asunto, e digo: Bendito sexa o Señor, que hoxe me escolleu para ser un holocausto diante del.
57 E Abraham alegrouse moito das palabras de Isaac, e seguiron adiante e chegaron xuntos ao lugar do que o Señor falara.
58 E Abraham achegouse para construír o altar nese lugar, e Abraham estaba chorando, e Isaac colleu pedras e argamasa ata que remataron de construír o altar.
59 E Abraham colleu a leña e colocouna enriba do altar que construíra.
60 E colleu o seu fillo Isaac e atouno para poñelo enriba da leña que había enriba do altar, para sacrificalo como holocausto diante do Señor.
61 E Isaac díxolle ao seu pai: Átame firmemente e logo colócame sobre o altar para que non me volva e me mova, e me libere da forza do coitelo sobre a miña carne e profane así o holocausto; e Abraham fixo así.
62 E Isaac aínda lle dicía ao seu pai: «Oh, meu pai, cando me mates e me queimes como ofrenda, leva contigo o que quede das miñas cinzas para levalo a Sara, a miña nai, e dille: Este é o aroma doce de Isaac; pero non lle digas isto se se sente preto dun pozo ou en calquera lugar alto, non sexa que bote a súa alma tras de min e morra.
63 E Abraham ouviu as palabras de Isaac, e alzou a súa voz e chorou cando Isaac falou estas palabras; e as bágoas de Abraham caeron sobre Isaac, o seu fillo, e Isaac chorou amargamente, e díxolle ao seu pai: Apresúrate, oh pai meu, e fai comigo a vontade do Señor, o noso Deus, como che mandou.
64 E os corazóns de Abraham e Isaac alegáronse por esta cousa que o Señor lles ordenara; pero o ollo chorou amargamente mentres que o corazón se alegraba.
65 E Abraham atou o seu fillo Isaac e colocouno no altar, enriba da leña. Isaac estendeu o pescozo sobre o altar diante do seu pai, e Abraham estendeu a man para coller o coitelo e sacrificar o seu fillo como holocausto diante do Señor.
66 Naquel momento, os anxos da misericordia achegáronse ao Señor e faláronlle acerca de Isaac, dicindo:
67 Oh Señor, ti es un Rei misericordioso e compasivo sobre todo o que creaches no ceo e na terra, e ti sostés todo iso; concede, polo tanto, rescate e redención en lugar do teu servo Isaac, e ten piedade e compaixón de Abraham e do seu fillo Isaac, que hoxe están cumprindo os teus mandamentos.
68 Viches, Señor, como Isaac, fillo de Abraham, o teu servo, está atado ao matadoiro coma un animal? Agora, pois, que a túa compaixón se esperte por eles, Señor.
69 Naquel tempo apareceu o Señor a Abraham e chamouno dende o ceo, e díxolle: Non estendas a túa man sobre o rapaz nin lle fagas nada, porque agora sei que temes a Deus ao realizar este acto e ao non me negar o teu fillo, o teu único fillo.
70 E Abraham ergueu os ollos e viu, e velaquí que un carneiro estaba atrapado nun silvo cos seus cornos; ese era o carneiro que o Señor Deus creara na terra o día que fixo a terra e o ceo.
71 Porque o Señor preparara este carneiro desde aquel día para ser holocausto no lugar de Isaac.
72 E este carneiro avanzaba cara a Abraham cando Satán o agarrou e lle enredou os cornos na maleza, para que non puidese avanzar cara a Abraham, para que Abraham puidese matar o seu fillo.
73 E Abraham, vendo o carneiro achegándose a el e Satán retivéndoo, colleuno e levouno diante do altar, e soltou o seu fillo Isaac das súas ataduras, e puxo o carneiro no seu lugar, e Abraham matou o carneiro sobre o altar, e presentouno como ofrenda no lugar do seu fillo Isaac.
74 E Abraham salpicou parte do sangue do carneiro sobre o altar, e exclamou e dixo: Este é o lugar do meu fillo, e que isto sexa considerado hoxe como o sangue do meu fillo diante do Señor.
75 E todo o que Abraham fixo nesta ocasión xunto ao altar, exclamaba e dicía: Isto está no lugar do meu fillo, e que hoxe sexa considerado ante o Señor no lugar do meu fillo; e Abraham rematou todo o servizo xunto ao altar, e o servizo foi aceptado ante o Señor, e foi considerado como se fose Isaac; e o Señor bendiciu a Abraham e á súa descendencia aquel día.
76 E Satán foi a Sara, e apareceulle na figura dun ancián moi humilde e manso, e Abraham aínda estaba ocupado na ofrenda queimada diante do Señor.
77 E díxolle: Non sabes toda a obra que Abraham fixo hoxe co teu único fillo? Pois colleu a Isaac e edificou un altar, e matouno, e presentouno como sacrificio sobre o altar, e Isaac chorou e chorou diante do seu pai, pero non o mirou, nin tivo compaixón del.
78 E Satán repetiu estas palabras, e afastouse dela, e Sara ouviu todas as palabras de Satán, e imaxinou que era un ancián de entre os fillos dos homes que estivera co seu fillo, e viñera e lle contara estas cousas.
79 E Sara alzou a voz e chorou e gritou amargamente por mor do seu fillo; e botouse ao chan e botou po sobre a súa cabeza, e dixo: Oh, fillo meu, Isaac, fillo meu, oxalá eu morrese hoxe no teu lugar. E continuou chorando e dixo: Síntome triste por ti, oh, fillo meu, fillo meu Isaac, oxalá eu morrese hoxe no teu lugar.
80 E ela continuou chorando, e dixo: Síntome triste por ti despois de criarte e educarte; agora a miña alegría convértese en loito por ti, eu que ansiaba por ti, e chorei e recei a Deus ata que te dei a luz aos noventa anos; e agora serviches hoxe para o coitelo e o lume, para ser feita unha ofrenda.
81 Mais consólome contigo, fillo meu, porque é palabra do Señor, pois cumpriches o mandamento do teu Deus; pois quen pode transgredir a palabra do noso Deus, nas cuxas mans está a alma de toda criatura vivente?
82 Ti es xusto, oh Señor, noso Deus, porque todas as túas obras son boas e xustas; porque eu tamén me alegro coa túa palabra que ordenaches, e mentres os meus ollos choran amargamente, o meu corazón se alegra.

83 E Sara pousou a cabeza sobre o peito dunha das súas servas, e quedou inmóbil coma unha pedra.
84 Despois levantouse e foi facendo preguntas ata chegar a Hebrón, e preguntou a todos os que atopaba camiñando polo camiño, e ninguén puido dicirlle o que lle sucedera ao seu fillo.
85 E ela chegou coas súas criadas e servos a Quireat-Arba, que é Hebrón, e preguntou polo seu fillo, e permaneceu alí mentres enviaba algúns dos seus servos a buscar onde fora Abraham con Isaac; foron buscalo á casa de Sem e Eber, e non o puideron atopar, e buscaron por toda a terra e el non estaba alí.
86 E velaquí, Satán apareceu a Sara na forma dun ancián, e veu e púxose diante dela, e díxolle: Falei falsamente contigo, porque Abraham non matou ao seu fillo e non está morto; e cando ela ouviu a palabra, a súa alegría foi tan violenta por mor do seu fillo, que a súa alma desbordouse de alegría; morreu e foi reunida co seu pobo.
87 E cando Abraham rematou o seu servizo, volveu co seu fillo Isaac aos seus mozos, e levantáronse e foron xuntos a Beerseba, e volveron á casa.
88 E Abraham buscou a Sara, e non a puido atopar, e preguntou por ela, e dixéronlle: Ela foi ata Hebrón para buscarvos aos dous onde forades, porque así lle foi informado.
89 E Abraham e Isaac foron a ela a Hebrón, e cando descubriron que estaba morta, levantaron as súas voces e choraron amargamente por ela; e Isaac caeu sobre o rostro da súa nai e chorou por ela, e dixo: Oh, nai miña, nai miña, como me deixaches, e onde fuches? Oh, como, como me deixaches!
90 E Abraham e Isaac choraron moito e todos os seus servos choraron con eles por mor de Sara, e lamentaron por ela un loito grande e pesado.

CAPÍTULO 24

1 E a vida de Sara foi de cento vinte e sete anos, e Sara morreu; e Abraham levantouse de diante do seu morto para buscar un lugar de sepultura para enterrar a súa muller Sara; e foi e falou aos fillos de Het, os habitantes da terra, dicindo:
2 Eu son estraño e forasteiro contigo na túa terra; dáme unha posesión dun lugar de sepultura na túa terra, para que poida enterrar o meu morto diante de min.
3 E os fillos de Het dixéronlle a Abraham: Velaquí, a terra está diante de ti; no mellor dos nosos sepulcros enterra o teu morto, porque ninguén che impedirá enterrar o teu morto.
4 E Abraham díxolles: Se estades de acordo con isto, ide e rogádelle por min a Efrón, fillo de Zocar, pedíndolle que me dea a cova de Macpelah, que está no extremo do seu campo, e eu comprareina polo que el desexe por ela.
5 E Efrón habitou entre os fillos de Het, e foron e chamárono, e el presentouse diante de Abraham, e Efrón díxolle a Abraham, Velaquí todo o que lle pides ao teu servo, fará; e Abraham respondeu: Non, senón que comprarei a cova e o campo que tes por valor, para que sexan unha posesión dun lugar de sepultura para sempre.
6 E Efrón respondeu e dixo: Velaquí o campo e a cova diante de ti; dá o que queiras. E Abraham respondeu: Só polo prezo completo o comprarei da túa man e da man dos que entran pola porta da túa cidade e da man da túa descendencia para sempre.
7 E Efrón e todos os seus irmáns escoitaron isto, e Abraham pesoulle a Efrón catrocentos siclos de prata nas mans de Efrón e nas mans de todos os seus irmáns; e Abraham escribiu esta transacción, e escribiuna e testemuñouna con catro testemuñas.
8 E estes son os nomes das testemuñas: Amigal, fillo de Abixná o hitita, Adicorom, fillo de Asunac o hevita, Abdón, fillo de Aquiram o gomerita, e Bakdil, fillo de Abudix o sidonita.
9 Abraham colleu o libro da compra e gardouno nos seus tesouros, e estas son as palabras que Abraham escribiu no libro, a saber:
10 Que a cova e o campo que Abraham comprou a Efrón o hitita e á súa descendencia, e aos que saíron da súa cidade e á súa descendencia para sempre, serán unha compra para Abraham, para a súa descendencia e para os que deriven dos seus lombos, como posesión dun lugar de sepultura para sempre; e púxolle un selo e confirmouno con testemuñas.
11 E o campo, a cova que había nel e todo aquel lugar quedaron en posesión de Abraham e da súa descendencia despois del, dos fillos de Het; velaquí que está diante de Mamre, en Hebrón, que está na terra de Canaán.
12 E despois disto Abraham enterrou alí á súa muller Sara, e aquel lugar e todos os seus límites convertéronse en posesión de lugar de sepultura para Abraham e para a súa descendencia.
13 E Abraham enterrou a Sara con pompa, como se observaba no enterro dos reis, e foi enterrada con roupas moi finas e fermosas.
14 Xunto ao seu cadaleito estaban Sem, os seus fillos Éber e Abimélec, xunto con Anar, Axcol e Mamré, e todos os nobres da terra seguiron o seu cadaleito.
15 E os días de Sara foron cento vinte e sete anos, e morreu, e Abraham fixo un loito grande e pesado, e realizou os ritos do loito durante sete días.
16 E todos os habitantes da terra consolaron a Abraham e a Isaac, o seu fillo, por mor de Sara.
17 E cando pasaron os días do seu loito, Abraham despediu ao seu fillo Isaac, e este foi á casa de Sem e Heber, para aprender os camiños do Señor e as súas instrucións, e Abraham permaneceu alí tres anos.
18 Naquel tempo, Abraham levantouse con todos os seus servos, e volveron para a casa en Beerxeba, e Abraham e todos os seus servos quedaron en Beerxeba.
19 E na revolución do ano morreu Abimelec, rei dos filisteos, nese ano; tiña cento noventa e tres anos cando morreu; e Abraham foi co seu pobo á terra dos filisteos, e consolaron a toda a casa e a todos os seus servos, e despois volveu e volveu para a casa.
20 E foi despois da morte de Abimélec que a xente de Guerar colleu a Benmalic, o seu fillo, cando tiña só doce anos, e fixérono deitar no lugar do seu pai.
21 E chamáronlle Abimélec, polo nome do seu pai, porque así era o seu costume facer en Guerar. E Abimélec reinou no lugar do seu pai, e sentou no seu trono.

22 E Lot, fillo de Harán, tamén morreu naqueles días, no ano trinta e nove da vida de Isaac, e todos os días que viviu Lot foron cento corenta anos, e morreu.
23 E estes son os fillos de Lot, que lle naceron as súas fillas. O nome da primoxénita era Moab e o nome da segunda era Benamí.
24 E os dous fillos de Lot foron e tomaron mulleres da terra de Canaán, e lles deron fillos. E os fillos de Moab foron Ed, Mayon, Tarsus e Kanvil, catro fillos; estes son os pais dos fillos de Moab ata o día de hoxe.
25 E todas as familias dos fillos de Lot foron vivir onde queiran, porque foron frutíferas e multiplicaronse abundantemente.
26 E foron e construíron cidades na terra onde habitaban, e chamaron ás cidades que construíron cos seus propios nomes.
27 E Nahor, fillo de Térah, irmán de Abraham, morreu naqueles días, no ano corenta da vida de Isaac. E todos os días de Nahor foron cento setenta e dous anos; despois morreu e foi enterrado en Harán.
28 E cando Abraham soubo que o seu irmán morrera, lamentouse moito e chorou polo seu irmán moitos días.
29 Abraham chamou a Eliezer, o seu xefe dos servos, para darlle ordes sobre a súa casa, e este veu e presentouse diante del.
30 E Abraham díxolle: Velaquí que son vello, non sei o día da miña morte; porque son avanzado en días; agora, pois, levántate, sae e non tomes muller para o meu fillo deste lugar e desta terra, de entre as fillas dos cananeos entre os que habitamos.
31 Pero vai á miña terra e ao meu lugar de nacemento, e toma de alí unha esposa para o meu fillo, e o Señor Deus do ceo e da terra, que me tomou da casa do meu pai e me trouxo a este lugar, e díxome: Á túa descendencia dareille esta terra por herdanza para sempre, enviará o seu anxo diante de ti e prosperará o teu camiño, para que poidas conseguir unha esposa para o meu fillo da miña familia e da casa do meu pai.
32 E o servo respondeu ao seu amo Abraham e díxolle: Velaquí, vou ao teu lugar de nacemento e á casa do teu pai, e tomarei unha muller para o teu fillo de alí; pero se a muller non quere seguirme a esta terra, levarei eu o teu fillo de volta á terra do teu lugar de nacemento?
33 E Abraham díxolle: Garda que non traias aquí de volta o meu fillo, porque o Señor, diante do cal andei, enviará o seu anxo diante de ti e fará prosperar o teu camiño.
34 E Eliezer fixo como Abraham lle ordenou, e Eliezer xurou a Abraham, o seu señor, sobre este asunto; e Eliezer levantouse e tomou dez camelos dos camelos do seu señor, e dez homes dos servos do seu señor con el, e levantáronse e foron a Harán, a cidade de Abraham e Nahor, para buscar unha esposa para Isaac, fillo de Abraham; e mentres eles estaban fóra, Abraham enviou á casa de Sem e Eber, e trouxeron de alí ao seu fillo Isaac.
35 Isaac volveu á casa do seu pai en Beerxeba, mentres que Eliezer e os seus homes chegaron a Harán; e pararon na cidade xunto ao bebedoiro, e fixo que os seus camelos se axeonllasen xunto á auga e quedaron alí.
36 E Eliezer, servo de Abraham, rezou e dixo: Oh Deus de Abraham, meu señor, envíame hoxe boa sorte e mostra bondade ao meu señor, para que hoxe lle deas ao fillo do meu señor unha esposa da súa familia.
37 E o Señor escoitou a voz de Eliezer, por mor do seu servo Abraham, e atopouse por casualidade coa filla de Betuel, fillo de Milcah, esposa de Nahor, irmán de Abraham, e Eliezer chegou á súa casa.
38 E Eliezer relatoulles todas as súas preocupacións, e que era servo de Abraham, e eles alegráronse moito con el.
39 E todos eles bendiciron ao Señor, que fixera isto, e déronlle por esposa para Isaac a Rebeca, filla de Betuel.
40 A moza era moi fermosa, era virxe, e Rebeca tiña dez anos naqueles tempos.
41 E Betuel, Labán e os seus fillos fixeron un banquete aquela noite, e Eliezer e os seus homes viñeron e comeron e beberon e alegráronse alí aquela noite.
42 E Eliézer levantouse pola mañá, el e os homes que estaban con el, e chamou a toda a familia de Betuel, dicindo: Deixádeme ir para que vaia ao meu señor. E levantáronse e enviaron a Rebeca e á súa nodriza Débora, filla de Uz, e déronlle prata e ouro, servos e servas, e bendiciuna.
43 E despediron a Eliezer cos seus homes; e os criados levaron a Rebeca, e ela foi e volveu ao seu amo á terra de Canaán.
44 Isaac tomou a Rebeca, e ela converteuse na súa muller, e levouna á tenda.
45 Isaac tiña corenta anos cando tomou por muller a Rebeca, filla do seu tío Betuel.

CAPÍTULO 25

1 E foi nese tempo que Abraham volveu tomar unha muller na súa vellez, e o seu nome era Queturah, da terra de Canaán.
2 E ela deulle a luz a Zimrán, Joksán, Medán, Madián, Ixbac e Xúac, que foron seis fillos. E os fillos de Zimrán foron Abihén, Molic e Narim.
3 E os fillos de Joksán foron Xeba e Dedán; e os fillos de Medán foron Amida, Ioab, Goquí, Eliseo e Notach; e os fillos de Madián foron Efa, Éfer, Hanoc, Abida e Eldaah.
4 E os fillos de Ishbak foron Makiro, Beyodua e Tator.
5 E os fillos de Súach foron Bildad, Mamdad, Munán e Mebán; todas estas son as familias dos fillos de Queturah, a muller cananea, que lle deu a luz a Abraham, o hebreo.
6 E Abraham despediu a todos estes, e deulles agasallos, e marcharon do seu fillo Isaac para vivir onde atopasen un lugar.
7 E todos estes foron ao monte do leste, e edificaron seis cidades nas que habitaron ata o día de hoxe.
8 Mais os fillos de Xeba e Dedán, fillos de Xocsán, cos seus fillos, non viviron cos seus irmáns nas súas cidades, senón que viaxaron e acamparon en terras e desertos ata o día de hoxe.
9 E os fillos de Madián, fillo de Abraham, foron ao leste da terra de Cux, e alí atoparon un gran val no país oriental, e quedaron alí e construíron unha cidade, e habitaron nela, que é a terra de Madián ata o día de hoxe.
10 E Madián habitou na cidade que el construíu, el, os seus cinco fillos e todos os seus pertencían.

11 E estes son os nomes dos fillos de Madián segundo os seus nomes nas súas cidades: Efa, Éfer, Hanoc, Abidá e Eldaá.
12 E os fillos de Efa foron Metac, Mesar, Avi e Tzanúa; e os fillos de Efer foron Efrón, Sur, Alirún e Medin; e os fillos de Hanoc foron Reuel, Requem, Azí, Aliosub e Alad.
13 E os fillos de Abida foron Cur, Melud, Queruy e Molqui; e os fillos de Eldaah foron Miquer, Reba, Malquiya e Gabol; estes son os nomes dos madianitas segundo as súas familias; e despois as familias de Madián estendéronse por toda a terra de Madián.
14 E estas son as xeracións de Ismael, fillo de Abraham, que Hagar, serva de Sara, lle deu a luz a Abraham.
15 E Ismael tomou unha muller da terra de Exipto, e o seu nome era Ribá, que é Meribá.
16 Ribá deulle a Ismael os fillos de Nebaiot, Quedar, Adbeel, Mibsam e Bosmat, a súa irmá.
17 E Ismael abandonou a súa muller Ribah, e ela marchou del e volveu a Exipto á casa do seu pai, e viviu alí, porque fora moi mala aos ollos de Ismael e aos ollos do seu pai Abraham.
18 E Ismael tomou despois unha muller da terra de Canaán, e o seu nome era Malcuth, e ela lle deu a luz a Nishmá, Dumá, Masá, Chadad, Tema, Ietur, Nafis e Quedmá.
19 Estes son os fillos de Ismael, e estes son os seus nomes, sendo doce príncipes segundo as súas nacións; e as familias de Ismael espalláronse despois, e Ismael tomou os seus fillos e todos os bens que gañara, xunto coas almas da súa casa e todo o que lle pertencía, e foron vivir onde atopasen un lugar.
20 E foron e habitaron preto do deserto de Parán, e a súa vivenda foi desde Havilah ata Xur, que está diante de Exipto, mentres vas cara a Asiria.
21 E Ismael e os seus fillos habitaron na terra, e tiveron fillos, e foron fecundos e multiplicaronse abundantemente.
22 E estes son os nomes dos fillos de Nebaiot, primoxénito de Ismael: Mend, Send e Maión; e os fillos de Quedar foron Alión, Quezem, Camad e Elí.
23 E os fillos de Adbeel foron Camad e Iabín; e os fillos de Mibsam foron Abdías, Ebedmélec e Ieús; estas son as familias dos fillos de Ribá, muller de Ismael.
24 E os fillos de Mismá, fillo de Ismael, foron Samúa, Zecarión e Obed; e os fillos de Dumá foron Quezed, Elí, Macmad e Amed.
25 E os fillos de Masá foron Melón, Mulá e Ebidadón; e os fillos de Chadad foron Azur, Minzar e Ebedmélec; e os fillos de Tema foron Seir, Sadón e Iacol.
26 E os fillos de Ietur foron Merit, Iaix, Alio e Pacot; e os fillos de Nafis foron Ebed-Tamed, Abiasaf e Mir; e os fillos de Kedma foron Calip, Tachti e Omir; estes foron os fillos de Malcut, esposa de Ismael, segundo as súas familias.
27 Todas estas son as familias de Ismael segundo as súas xeracións, e habitaron nas terras onde construíran cidades ata o día de hoxe.
28 Rebeca, filla de Betuel, muller de Isaac, fillo de Abraham, era estéril naqueles días; non tiña descendencia; e Isaac viviu co seu pai na terra de Canaán; e o Señor estaba con Isaac; e Arpaxad, fillo de Sem, fillo de Noé, morreu naqueles días, no ano corenta e oito da vida de Isaac, e todos os días que viviu Arpaxad foron catrocentos trinta e oito anos, e morreu.

CAPÍTULO 26

1 No ano cincuenta e nove da vida de Isaac, fillo de Abraham, a súa muller Rebeca era aínda estéril naqueles tempos.
2 E Rebeca respondeu a Isaac: De verdade oín, meu señor, que a túa nai Sara era estéril nos seus días ata que o meu señor Abraham, o teu pai, rezou por ela e ela concibiu del.
3 Agora, polo tanto, levántate, ora tamén ti a Deus, e el escoitará a túa oración e lembrarase de nós polas súas misericordias.
4 Isaac respondeulle á súa muller Rebeca: «Abraham xa lle rezou a Deus por min para que multiplicase a súa descendencia; agora, polo tanto, esta esterilidade debe vir de ti».
5 E Rebeca díxolle: Pero levántate agora ti tamén e ora, para que o Señor escoite a túa oración e me conceda fillos. E Isaac escoitou as palabras da súa muller, e Isaac e a súa muller levantáronse e foron á terra de Moriah para orar alí e buscar ao Señor, e cando chegaron a ese lugar, Isaac levantouse e orou ao Señor por mor da súa muller porque era estéril.
6 E Isaac dixo: Oh, Señor Deus do ceo e da terra, cuxa bondade e misericordias enchen a terra, ti que tomaches a meu pai da casa do seu pai e do seu lugar de nacemento, e o trouxeches a esta terra, e lle dixeches: Á túa descendencia dareille a terra, e ti prometéchesslle e declaráchesslle: Multiplicarei a túa descendencia como as estrelas do ceo e como a area do mar, agora que se verifiquen as túas palabras que lle dixeches a meu pai.
7 Porque ti es o Señor, o noso Deus, os nosos ollos están postos en ti para que nos des descendencia humana, como nos prometiches, porque ti es o Señor, o noso Deus, e os nosos ollos están postos só en ti.
8 E o Señor escoitou a oración de Isaac, fillo de Abraham, e o Señor implorouno, e Rebeca, a súa muller, concibiu.
9 E uns sete meses despois, os nenos loitaron entre si dentro dela, e doeuna moito estar cansada por mor deles, e dixo a todas as mulleres que había entón na terra: Pasouvos algo así como me pasou a min? E elas dixéronlle: Non.
10 E ela díxolles: Por que estou eu soa nisto entre todas as mulleres que había sobre a terra? E foi á terra de Moriah para buscar ao Señor por mor disto; e foi a Sem e a Éber, o seu fillo, para preguntarlles sobre este asunto, e para que buscasen ao Señor neste asunto respecto dela.
11 E tamén lle pediu a Abraham que buscase e preguntase ao Señor sobre todo o que lle acontecera.
12 E todos eles consultaron ao Señor sobre este asunto, e trouxéronlle palabra do Señor e dixéronlle: Dous fillos tes no ventre, e dúas nacións xurdirán deles; e unha nación será máis forte que a outra, e a maior servirá á menor.
13 Cando se lle cumpriron os días para dar a luz, axeonllouse e viu que tiña xemelgos no ventre, tal como lle dixera o Señor.
14 E o primeiro saíu vermello todo por riba coma un manto peludo, e todo o pobo da terra chamouno Esaú, dicindo: Este foi perfecto desde o ventre.

15 E despois diso veu o seu irmán, e a súa man agarrou o calcañar de Esaú; por iso chamáronlle Xacob.
16 Isaac, fillo de Abraham, tiña sesenta anos cando os xerou.
17 E os rapaces chegaron ao seu quinceano ano, e chegaron á sociedade dos homes. Esaú era un home astuto e enganoso, e un cazador experto no campo, e Xacob era un home perfecto e sabio, que vivía en tendas, apacentaba rabaños e aprendeba as instrucións do Señor e os mandamentos do seu pai e da súa nai.
18 Isaac e os fillos da súa casa viviron co seu pai Abraham na terra de Canaán, como Deus lles mandara.
19 E Ismael, fillo de Abraham, foi cos seus fillos e todo o que lles pertencía, e volveron alí á terra de Havilah, e habitaron alí.
20 E todos os fillos das concubinas de Abraham foron vivir á terra do leste, porque Abraham os despedira do seu fillo e déralles agasallos, e eles marcharon.
21 Abraham deulle todo o que tiña ao seu fillo Isaac, e tamén todos os seus tesouros.
22 E ordenoulle, dicindo: Non sabes e entendes que o Señor é Deus no ceo e na terra, e que non hai outro fóra del?
23 E foi el quen me colleu da casa do meu pai e do meu lugar de nacemento, e deume todas as delicias da terra; quen me librou do consello dos malvados, porque nel confiei.
24 E el trouxome a este lugar, e libroume de Ur Casdim; e díxome: Á túa descendencia dareille todas estas terras, e herdaranas cando garden os meus mandamentos, os meus estatutos e os meus xuízos que che ordenei, e que lles ordenarei.
25 Agora, fillo meu, escoita a miña voz e garda os mandamentos do Señor, o teu Deus, que che ordenei. Non te desvíes do camiño correcto nin á dereita nin á esquerda, para que che vaia ben a ti e aos teus fillos despois de ti para sempre.
26 E lembrade as marabillosas obras do Señor e a súa bondade que mostrou connosco, ao librarnos das mans dos nosos inimigos, e o Señor o noso Deus fixo que caesen nas nosas mans; e agora, polo tanto, garda todo o que che mandei, e non te afastes dos mandamentos do teu Deus, e non sirvas a ninguén fóra del, para que che vaia ben a ti e á túa descendencia despois de ti.
27 E ensina aos teus fillos e á túa descendencia as instrucións do Señor e os seus mandamentos, e ensínalles o camiño recto polo que deben seguir, para que lles vaia ben para sempre.
28 E Isaac respondeu ao seu pai e díxolle: Iso que o meu Señor mandou, iso farei, e non me apartarei dos mandamentos do Señor, o meu Deus, gardarei todo o que me mandou; e Abraham bendiciu ao seu fillo Isaac, e tamén aos seus fillos; e Abraham ensinoulle a Xacob a instrución do Señor e os seus camiños.
29 E foi nese tempo que Abraham morreu, no ano quince da vida de Xacob e Esaú, fillos de Isaac, e todos os días de Abraham foron cento setenta e cinco anos, e morreu e foi reunido co seu pobo nunha boa vellez, vello e satisfeito de días, e Isaac e Ismael, os seus fillos, enterrárono.
30 E cando os habitantes de Canaán souberon que Abraham morrera, viñeron todos cos seus reis e príncipes e todos os seus homes para enterrar a Abraham.
31 E todos os habitantes da terra de Harán, e todas as familias da casa de Abraham, e todos os príncipes e grandes, e os fillos de Abraham coas concubinas, todos viñeron cando souberon da morte de Abraham, e corresponderon á bondade de Abraham, e consolaron a Isaac, o seu fillo, e enterraron a Abraham na cova que comprara a Efrón o hitita e aos seus fillos, para posesión dun lugar de sepultura.
32 E todos os habitantes de Canaán e todos os que coñeceran a Abraham choraron por Abraham un ano enteiro, e homes e mulleres fixeron lamento por el.
33 E todos os nenos pequenos e todos os habitantes da terra choraron por Abraham, porque Abraham fora bo con todos eles, e porque fora recto con Deus e cos homes.
34 E non xurdiu home que temese a Deus como Abraham, porque temera ao seu Deus desde a súa mocidade, e servira ao Señor, e seguira en todos os seus camiños durante a súa vida, desde a súa infancia ata o día da súa morte.
35 E o Señor estaba con el e librouno do consello de Nimrod e do seu pobo, e cando fixo guerra aos catro reis de Elam, conquistounos.
36 E trouxo a todos os fillos da terra ao servizo de Deus, e ensinoulles os camiños do Señor e fíxolles coñecer ao Señor.
37 E formou un souto e plantou nel unha viña, e sempre lles preparaba na súa tenda comida e bebida aos que pasaban pola terra, para que se satisfixesen na súa casa.
38 E o Señor Deus librou toda a terra por mor de Abraham.
39 Despois da morte de Abraham, Deus bendiciu o seu fillo Isaac e os seus fillos, e o Señor estivo con Isaac, como estivera co seu pai Abraham, porque Isaac gardou todos os mandamentos do Señor, como lle ordenara o seu pai Abraham; non se desviou nin á dereita nin á esquerda do camiño recto que lle indicara o seu pai.

CAPÍTULO 27

1 E Esaú naquel tempo, despois da morte de Abraham, ía con frecuencia ao campo a cazar.
2 E Nimrod, rei de Babel, que se chamaba Amrafel, tamén ía con frecuencia cos seus homes poderosos a cazar no campo e a pasear cos seus homes na fresca do día.
3 E Nimrod estivo observando a Esaú todos os días, porque Nimrod sentía celos contra Esaú todo o tempo.
4 Un día, Esaú foi ao campo a cazar e atopou a Nimrod camiñando polo deserto cos seus dous homes.
5 E todos os seus homes poderosos e o seu pobo estaban con el no deserto, pero afastáronse del e partiron del en diferentes direccións para cazar, e Esaú agochouse para Nimrod, e este espreitouno no deserto.
6 E Nimrod e os seus homes que estaban con el non o coñecían, e Nimrod e os seus homes camiñaban con frecuencia polo campo á fresca do día, para saber onde estaban cazando os seus homes no campo.
7 E Nimrod e dous dos seus homes que estaban con el chegaron ao lugar onde estaban, cando Esaú saíu de súpeto do seu agocho, sacou a súa espada e correu a présa cara a Nimrod e cortoulle a cabeza.
8 E Esaú librou unha loita desesperada cos dous homes que estaban con Nimrod, e cando o chamaron, Esaú volveuse cara a eles e feriunos ata a morte coa súa espada.

9 E todos os homes poderosos de Nimrod, que o deixaran para ir ao deserto, oíron o berro a distancia, e recoñeceron as voces daqueles dous homes, e correron para saber a causa del, cando atoparon o seu rei e os dous homes que estaban con el mortos no deserto.
10 E cando Esaú viu os homes poderosos de Nimrod vir de lonxe, fuxiu, e así escapou; e Esaú colleu as valiosas roupas de Nimrod, que o pai de Nimrod lle legara a Nimrod, e coas que Nimrod prevaleceu sobre toda a terra, e correu e escondeunas na súa casa.
11 E Esaú colleu aquelas roupas e correu á cidade por mor dos homes de Nimrod, e chegou á casa do seu pai cansado e esgotado pola loita, e estaba a piques de morrer de dor cando se achegou ao seu irmán Xacob e sentou diante del.
12 E díxolle ao seu irmán Xacob: Velaquí, morrerei hoxe, e por que me falta entón o dereito de primoxenitura? E Xacob actuou sabiamente con Esaú neste asunto, e Esaú vendeulle o seu dereito de primoxenitura a Xacob, porque así fora provocado polo Señor.
13 E a parte de Esaú na cova do campo de Macpelah, que Abraham comprara aos fillos de Het para posesión dun cemiterio, Esaú tamén lla vendeu a Xacob, e Xacob comproulle todo ao seu irmán Esaú polo prezo que lle dera.
14 E Xacob escribiu todo isto nun libro, e testemuñou diso con testemuñas, e selouno, e o libro permaneceu nas mans de Xacob.
15 E cando morreu Nimrod, fillo de Cux, os seus homes levantárono e levárono consternados, e enterrárono na súa cidade, e todos os días que viviu Nimrod foron douscentos quince anos e morreu.
16 E os días que Nimrod reinou sobre o pobo da terra foron cento oitenta e cinco anos; e Nimrod morreu pola espada de Esaú con vergoña e desprezo, e a descendencia de Abraham causou a súa morte como vira no seu soño.
17 E á morte de Nimrod o seu reino dividiuse en moitas divisións, e todas aquelas partes sobre as que reinou Nimrod foron restauradas aos respectivos reis da terra, que as recuperaron despois da morte de Nimrod, e todo o pobo da casa de Nimrod estivo durante moito tempo escravizado de todos os demais reis da terra.

CAPÍTULO 28

1 E naqueles días, despois da morte de Abraham, nese ano o Señor trouxo unha grave fame á terra, e mentres a fame facía estragos na terra de Canaán, Isaac levantouse para baixar a Exipto por mor da fame, como fixera o seu pai Abraham.
2 E o Señor aparecéuselle aquela noite a Isaac e díxolle: Non baixes a Exipto; levántate e vai a Guerar, a Abimélec, rei dos filisteos, e quédate alí ata que remate a fame.
3 Isaac levantouse e foi a Guerar, como lle mandara o Señor, e permaneceu alí un ano enteiro.
4 Cando Isaac chegou a Guerar, a xente da terra viu que Rebeca, a súa muller, era de fermosa aparencia, e preguntáronlle a Isaac pola súa muller, e el respondeu: «É a miña irmá», porque tiña medo de dicir que era a súa muller, para que a xente da terra non o matase por mor dela.
5 E os príncipes de Abimelec foron e gabáronlle á muller ao rei, pero el non lles respondeu nin fixo caso ás súas palabras.
6 Pero oíunos dicir que Isaac a declarara a súa irmá, polo que o rei gardou isto para si.
7 E despois de que Isaac permanecese tres meses no país, Abimélec mirou pola fiestra e viu que Isaac estaba xogando coa súa muller Rebeca, porque Isaac vivía na casa exterior do rei, de xeito que a casa de Isaac estaba fronte á casa do rei.
8 E o rei díxolle a Isaac: «Que nos fixeches dicindo da túa muller que é a miña irmá? Con que facilidade podería un dos grandes do pobo deitarse con ela, e entón terías traído culpa sobre nós!».
9 Isaac respondeu a Abimélec: «Tiven medo de morrer por mor da miña muller, por iso dixen: É a miña irmá».
10 Naquel tempo, Abimelec deu ordes a todos os seus príncipes e grandes homes, e levaron a Isaac e a Rebeca, a súa muller, e trouxéronos ante o rei.
11 E o rei mandou que os vestisen con roupas principescas, e que os fixesen cabalgar polas rúas da cidade, e que proclamasen diante deles por toda a terra, dicindo: Este é o home e esta é a súa muller; calquera que toque a este home ou á súa muller, certamente morrerá. E Isaac volveu coa súa muller á casa do rei, e o Señor estaba con Isaac e continuou a crecer e non lle faltou nada.
12 E o Señor fixo que Isaac atopase graza aos ollos de Abimélec e aos ollos de todos os seus súbditos, e Abimélec obrou ben con Isaac, porque Abimélec lembrouse do xuramento e da alianza que existía entre o seu pai e Abraham.
13 E Abimélec díxolle a Isaac: Velaquí toda a terra diante de ti; habita onde che pareza ben ata que volvas á túa terra. E Abimélec deulle a Isaac campos e viñas e a mellor parte da terra de Guerar, para que sementase, colleitase e comese os froitos da terra ata que pasasen os días da fame.
14 Isaac sementou naquela terra e colleu cen veces máis ese ano, e o Señor bendiciuno.
15 E o home enriqueceuse, e tivo rabaños e manadas, e unha gran cantidade de servos.
16 E cando pasaron os días da fame, o Señor aparecéuselle a Isaac e díxolle: Levántate, sae deste lugar e volve á túa terra, á terra de Canaán; e Isaac levantouse e volveu a Hebrón, que está na terra de Canaán, el e todo o que lle pertencía, como o Señor lle ordenara.
17 E despois disto, morreu Xelac, fillo de Arpaxad, nese ano, que é o dezaoito ano das vidas de Xacob e Esaú; e todos os días que viviu Xelac foron catrocentos trinta e tres anos, e despois morreu.
18 Naquel tempo, Isaac enviou o seu fillo máis novo Xacob á casa de Sem e Éber, e aprendeu as instrucións do Señor. Xacob permaneceu na casa de Sem e Éber durante trinta e dous anos, e o seu irmán Esaú non foi, porque non quixo ir, e permaneceu na casa do seu pai na terra de Canaán.
19 E Esaú andaba continuamente cazando nos campos para traer para a casa o que podía conseguir, así fixo Esaú todos os días.
20 E Esaú era un home astuto e enganoso, que perseguía os corazóns dos homes e os enganaba, e Esaú era un home valente no campo, e co paso do tempo foi cazar como de costume; e chegou ata o campo de Seir, que é Edom.
21 E permaneceu na terra de Seir cazando no campo un ano e catro meses.

22 E alí viu Esaú na terra de Seir a filla dun cananeo, e o seu nome era Iehudit, filla de Beerí, fillo de Éfer, das familias de Het, fillo de Cananeo.
23 E Esaú tomouna por muller, e achegouse a ela; corenta anos tiña Esaú cando a tomou, e levouna a Hebrón, terra onde vivía o seu pai, e habitou alí.
24 E aconteceu naqueles días, no ano cento décimo da vida de Isaac, é dicir, no ano cincuenta da vida de Xacob, nese ano morreu Sem, fillo de Noé; Sem tiña seiscentos anos cando morreu.
25 E cando Sem morreu, Xacob volveu a seu pai a Hebrón, que está na terra de Canaán.
26 No ano cincuenta e seis da vida de Xacob, chegou xente de Harán, e a Rebeca informáronlle do seu irmán Labán, fillo de Betuel.
27 Pois a muller de Labán era estéril naqueles días e non tiña fillos, e tampouco ningunha das súas servas lle tiña.
28 E o Señor lembrouse despois de Adina, a muller de Labán, e ela concibiu e deu a luz dúas fillas xemelgas, e Labán puxo ás súas fillas o nome da máis vella Lea e o nome da máis nova Raquel.
29 E aquela xente veu e contou estas cousas a Rebeca, e Rebeca alegrouse moito de que o Señor visitara o seu irmán e de que tivese fillos.

CAPÍTULO 29

1 Isaac, fillo de Abraham, xa era vello e entrado en días, e os seus ollos volvéronse pesados pola idade; estaban nubrados e non podían ver.
2 Naquel tempo, Isaac chamou a Esaú, seu fillo, e díxolle: «Colle, por favor, as túas armas, a túa alxaba e o teu arco. Levántate e sae ao campo, e tráeme carne de cervo. Prepárame un prato saboroso e tráemo para que o coma, para bendicirte antes da miña morte, xa que xa estou vello e teño os pelos brancos».
3 E Esaú fixo así; e colleu a súa arma e saíu ao campo para cazar carne de cervo, como de costume, para levarllo a seu pai como lle ordenara, para que o bendicise.
4 E Rebeca ouviu todas as palabras que Isaac lle dixera a Esaú, e apresurouse a chamar ao seu fillo Xacob, dicindo: Así lle dixo teu pai ao teu irmán Esaú, e así oín eu; agora, apresúrate e fai o que che direi.
5 Levántate, por favor, e vai ao rabaño e tráeme dous bos cabritos, e eu comprarei o prato saboroso para o teu pai. Ti levarás o prato saboroso para que coma antes de que o teu irmán volva da caza, para que o teu pai te bendiga.
6 E Xacob apresurouse e fixo como lle mandara a súa nai, e preparou o prato saboroso e presentouno diante do seu pai antes de que Esaú volvese da súa caza.
7 Isaac preguntoulle a Xacob: «Quen es ti, fillo meu?». El respondeu: «Son Esaú, o teu primoxénito. Fixen o que me ordenaches. Levántate, por favor, e come da miña caza, para que a túa alma me bendiga, como me dixeches».
8 E Isaac levantouse e comeu e bebeu, e o seu corazón consolouse, e bendiciu a Xacob, e Xacob marchou de onde estaba o seu pai; e tan pronto como Isaac bendiciu a Xacob e se afastou del, velaquí que Esaú veu da súa caza do campo, e tamén fixo comida saborosa e trouxolla ao seu pai para que comese e o bendicise.
9 E Isaac preguntoulle a Esaú: «E quen foi o que colleu carne de cervo e ma trouxo antes de que chegases, e a quen eu bendicin?». E Esaú soubo que o seu irmán Xacob fixera isto, e a ira de Esaú acendeuse contra o seu irmán Xacob por actuar así con el.
10 E dixo Esaú: Non se lle chama con razón Xacob? Porque me suplantou dúas veces, quitou o meu dereito de primoxenitura e agora quitou a miña bendición; e Esaú chorou moito; e cando Isaac ouviu a voz do seu fillo Esaú chorando, Isaac díxolle a Esaú: Que podo facer, fillo meu, o teu irmán veu con astucia e quitou a túa bendición; e Esaú odiou ao seu irmán Xacob por mor da bendición que o seu pai lle dera, e a súa ira acendéuse moito contra el.
11 E Xacob tivo moito medo do seu irmán Esaú, e levantouse e fuxiu á casa de Éber, fillo de Sem, e alí escondeuse por mor do seu irmán. E Xacob tiña sesenta e tres anos cando saíu da terra de Canaán, de Hebrón, e Xacob estivo agochado na casa de Éber catorce anos por mor do seu irmán Esaú, e alí continuou aprendendo os camiños do Señor e os seus mandamentos.
12 E cando Esaú viu que Xacob fuxira e escapara del, e que Xacob obtivera a bendición con astucia, entón Esaú aflixiuse moito, e tamén se enfadou co seu pai e a súa nai; e tamén se levantou e tomou á súa esposa e afastouse do seu pai e da súa nai á terra de Seir, e habitou alí; e Esaú viu alí unha muller de entre as fillas de Het, cuxo nome era Bosmat, filla de Elón o hitita, e tomouna por esposa ademais da súa primeira esposa, e Esaú chamoulle Adá, dicindo que a bendición pasara del nese tempo.
13 E Esaú habitou na terra de Seir seis meses sen ver ao seu pai e á súa nai, e despois Esaú tomou as súas mulleres e levantouse e volveu á terra de Canaán, e Esaú puxo as súas dúas mulleres na casa do seu pai en Hebrón.
14 E as mulleres de Esaú irritaron e irritaron a Isaac e a Rebeca coas súas obras, porque non andaban polos camiños do Señor, senón que servían aos deuses de madeira e pedra do seu pai, como lles ensinara o seu pai, e eran peores que o seu pai.
15 E seguiron os malos desexos dos seus corazóns, e ofreceron sacrificios e queimaron incenso aos baales, e Isaac e Rebeca cansáronse deles.
16 E Rebeca dixo: Estou farta da miña vida por mor das fillas de Het. Se Xacob toma por muller unha das fillas de Het, coma estas, que son das fillas da terra, de que me servirá entón a vida?
17 Naqueles días, Ada, muller de Esaú, concibiu e deulle un fillo, e Esaú chamou o nome do fillo que lle nacera Elifaz. Esaú tiña sesenta e cinco anos cando ela o deu a luz.
18 E Ismael, fillo de Abraham, morreu naqueles días, no ano sesenta e catro da vida de Xacob, e todos os días que viviu Ismael foron cento trinta e sete anos, e despois morreu.
19 E cando Isaac soubo que Ismael morrera, fixo choro por el, e Isaac lamentouno moitos días.
20 E ao cabo de catorce anos que Xacob residiu na casa de Heber, Xacob desexou ver ao seu pai e á súa nai, e Xacob chegou á casa do seu pai e da súa nai en Hebrón, e Esaú esquecera naqueles días o que Xacob lle fixera ao quitarlle a bendición naqueles días.

21 E cando Esaú viu a Xacob chegando onde estaban o seu pai e a súa nai, lembrouse do que Xacob lle fixera, e enfureceuse moito contra el e procurou matalo.
22 Isaac, fillo de Abraham, era vello e entrado en días, e Esaú dixo: «Achégase o momento da morte do meu pai, e cando morra, matarei ao meu irmán Xacob».
23 E isto foille contado a Rebeca, e ela apresurouse e mandou chamar ao seu fillo Xacob, e díxolle: Levántate, vai e fuxe a Harán, onde está o meu irmán Labán, e quédate alí algún tempo, ata que a ira do teu irmán se aparte de ti, e entón volverás.
24 E Isaac chamou a Xacob e díxolle: Non tomes muller das fillas de Canaán, porque así nos ordenou o noso pai Abraham segundo a palabra que o Señor lle ordenara, dicindo: Á túa descendencia darei esta terra; se os teus fillos gardan o meu pacto que fixen contigo, entón tamén cumprirei cos teus fillos o que che dixen e non os abandonarei.
25 Agora, fillo meu, escoita a miña voz en todo o que che mandei, e abstente de tomar muller das fillas de Canaán; levántate, vai a Harán, á casa de Betuel, pai da túa nai, e toma de alí unha muller das fillas de Labán, irmán da túa nai.
26 Polo tanto, garda que non te esquezas do Señor, o teu Deus, e de todos os seus camiños na terra á que vas, e que te unas coa xente da terra, que sigas vanidades e que abandones o Señor, o teu Deus.
27 Pero cando chegues á terra, serve alí ao Señor, non te desvíes nin á dereita nin á esquerda do camiño que che indiquei e que aprendiches.
28 E que Deus Todopoderoso che conceda favor aos ollos da xente da terra, para que poidas tomar alí unha esposa segundo a túa elección; unha que sexa boa e recta nos camiños do Señor.
29 E que Deus che dea a ti e á túa descendencia a bendición do teu pai Abraham, e te faga fecundo e multiplique, e que chegues a ser unha multitude de pobos na terra á que vas, e que Deus te faga volver a esta terra, a terra da morada do teu pai, con fillos e con grandes riquezas, con alegría e con pracer.
30 E Isaac acabou de mandarlle a Xacob e de bendicilo, e deulle moitos agasallos, xunto con prata e ouro, e despediuno; e Xacob escoitou ao seu pai e á súa nai; bicounos e levantouse e foi a Padan-Aram; e Xacob tiña setenta e sete anos cando saíu da terra de Canaán, de Beerxeba.
31 E cando Xacob se foi para ir a Harán, Esaú chamou ao seu fillo Elifaz e díxolle en segredo, dicindo: Agora apresúrate, colle a túa espada na túa man e persigue a Xacob e pasa diante del no camiño, e agóchao, e mátao coa túa espada nun dos montes, e toma todo o que lle pertence e volve.
32 Elifaz, fillo de Esaú, era un home activo e experto no tiro con arco, como lle ensinara o seu pai; era tamén un cazador recoñecido no campo e un home valente.
33 E Elifaz fixo como lle ordenara o seu pai, e Elifaz tiña nese momento trece anos, e Elifaz levantouse e foi e levou consigo dez dos irmáns da súa nai e perseguiu a Xacob.
34 Seguiu de preto a Xacob e agachouno na fronteira da terra de Canaán, fronte á cidade de Xequem.
35 E Xacob viu a Elifaz e aos seus homes perseguíndoo, e Xacob detívose no lugar onde ía, para saber o que era aquilo, porque non o sabía; e Elifaz sacou a súa espada e seguiu avanzando, el e os seus homes, cara a Xacob; e Xacob díxolles: Que vos importa que viñestes aquí, e que significa que me perseguides coas vosas espadas.
36 E Elifaz achegouse a Xacob, e este respondeulle: «Así me ordenou o meu pai, e agora, polo tanto, non me desviarei das ordes que me deu o meu pai». E cando Xacob viu que Esaú lle falara a Elifaz que empregase a forza, Xacob achegouse e suplicoulle a Elifaz e aos seus homes, dicíndolle:
37 Velaquí todo o que teño e o que meu pai e miña nai me deron, tómao e vaite de min, e non me mates, e que isto che sexa contado por xustiza.
38 E o Señor fixo que Xacob atopase favor aos ollos de Elifaz, fillo de Esaú, e dos seus homes, e escoitaron a voz de Xacob, e non o mataron, e Elifaz e os seus homes levaron todo o que pertencía a Xacob xunto coa prata e o ouro que trouxera consigo de Beerxeba; non lle deixaron nada.
39 E Elifaz e os seus homes afastáronse del e volveron a Esaú a Beerxeba, e contáronlle todo o que lles sucedera con Xacob, e déronlle todo o que lle quitaran a Xacob.
40 Esaú indignouse contra o seu fillo Elifaz e contra os seus homes, porque non mataran a Xacob.
41 E responderon e dixéronlle a Esaú: Porque Xacob nos suplicou neste asunto que non o matásemos, a nosa compaixón espertou cara a el, e tomamos todo o que lle pertencía e trouxémolo a ti; e Esaú tomou toda a prata e o ouro que Elifaz lle quitara a Xacob e gardounos na súa casa.
42 Naquel tempo, cando Esaú viu que Isaac bendicira a Xacob e lle ordenara, dicíndolle: Non tomarás muller de entre as fillas de Canaán, e que as fillas de Canaán eran malas aos ollos de Isaac e Rebeca,
43 Despois foi á casa do seu tío Ismael e, ademais das súas mulleres maiores, tomou por esposa a Maclat, filla de Ismael e irmá de Nebaiot.

CAPÍTULO 30

1 E Xacob seguiu o seu camiño cara a Harán, e chegou ata o monte Moriah, e pasou alí toda a noite preto da cidade de Luz; e o Señor apareceu alí a Xacob aquela noite, e díxolle: Eu son o Señor Deus de Abraham e o Deus do teu pai Isaac; a terra na que deitas daréina a ti e á túa descendencia.
2 E velaquí, eu estou contigo e gardareite onde queiras que vaias, e multiplicarei a túa descendencia como as estrelas do ceo, e farei caer a todos os teus inimigos diante de ti; e cando fagan guerra contigo, non prevalecerán sobre ti, e traereite de volta a esta terra con alegría, con fillos e con grandes riquezas.
3 E Xacob espertou do seu sono e alegrouse moito pola visión que vira; e chamou a aquel lugar Betel.
4 E Xacob levantouse daquel lugar cheo de alegría, e ao camiñar os seus pés sentíronse lixeiros de alegría, e foi de alí á terra dos fillos do Oriente, e volveu a Harán e sentouse xunto ao pozo do pastor.
5 E alí atopou uns homes que ían de Harán para apacentar os seus rabaños, e Xacob preguntoulles, e eles dixeron: Somos de Harán.

6 E preguntoulles: Coñecedes a Labán, fillo de Nahor? E eles responderon: Coñecémolo, e velaquí que a súa filla Raquel vén apacentar o rabaño do seu pai.
7 Mentres aínda falaba con eles, chegou Raquel, filla de Labán, para apacentar as ovellas do seu pai, porque era pastora.
8 Cando Xacob viu a Raquel, filla de Labán, irmán da súa nai, correu e bicouna, e alzou a voz e chorou.
9 E Xacob díxolle a Raquel que era fillo de Rebeca, a irmá do seu pai, e Raquel correu e díxollo ao seu pai, e Xacob continuou chorando porque non tiña nada consigo para levar á casa de Labán.
10 Cando Labán soubo que chegara Xacob, fillo da súa irmá, correu, bicouno, abrazouno e meteuno na casa, deulle pan e el comeu.
11 Xacob contoulle a Labán o que lle fixera o seu irmán Esaú e o que lle fixera o seu fillo Elifaz no camiño.
12 E Xacob residiu na casa de Labán durante un mes, e Xacob comeu e bebeu na casa de Labán. Despois, Labán díxolle a Xacob: Dime cal será o teu salario, pois como podes servirme de balde?
13 E Labán non tiña fillos, senón só fillas, e as súas outras esposas e criadas eran aínda estériles naqueles días; e estes son os nomes das fillas de Labán que a súa esposa Adina lle dera a luz; o nome da maior era Lea e o nome da máis nova era Raquel; e Lea era de ollos sensibles, pero Raquel era fermosa e ben vista, e Xacob a amaba.
14 E Xacob díxolle a Labán: Servireite sete anos por Raquel, a túa filla máis nova; e Labán consentiu nisto, e Xacob serviu a Labán sete anos pola súa filla Raquel.
15 E no segundo ano da súa estadía en Harán, é dicir, no ano setenta e nove da vida de Xacob, morreu nese ano Éber, fillo de Sem; tiña catrocentos sesenta e catro anos cando morreu.
16 E cando Xacob soubo que Éber morrera, aflixiuse moito, e lamentouno e fixo choro por el moitos días.
17 E no terceiro ano de que Xacob viviu en Harán, Bosmat, filla de Ismael, muller de Esaú, deulle un fillo, e Esaú chamoulle Reuel.
18 E no cuarto ano da residencia de Xacob na casa de Labán, o Señor visitou a Labán e lembrouse del por mor de Xacob, e naceronlle fillos, e o seu primoxénito foi Beor, o seu segundo foi Alib e o terceiro foi Corash.
19 E o Señor deulle a Labán riquezas e honra, fillos e fillas, e o home medrou moito por mor de Xacob.
20 E Xacob naqueles días servía a Labán en toda clase de traballo, na casa e no campo, e a bendición do Señor estaba en todo o que pertencía a Labán na casa e no campo.
21 E no quinto ano morreu Iehudit, filla de Beerí, muller de Esaú, na terra de Canaán; e non tivo fillos, senón só fillas.
22 E estes son os nomes das fillas que lle deu a Esaú: o nome da maior era Marsit e o nome da máis nova era Puit.
23 Cando morreu Iehudit, Esaú levantouse e foi a Seir para cazar no campo, como de costume, e Esaú habitou na terra de Seir durante moito tempo.
24 E no sexto ano Esaú tomou por muller, ademais das súas outras mulleres, a Ahlibama, filla de Zebeón o heveo, e Esaú levouna á terra de Canaán.
25 Ahlibama concibiu e deulle a Esaú tres fillos: Ieús, Iaalán e Coré.
26 Naqueles días, na terra de Canaán, houbo unha disputa entre os pastores de Esaú e os pastores dos habitantes da terra de Canaán, porque o gando e os bens de Esaú eran demasiado abundantes para que el permanecese na terra de Canaán, na casa do seu pai, e a terra de Canaán non o podía sustentar por mor do seu gando.
27 E cando Esaú viu que a súa disputa aumentaba cos habitantes da terra de Canaán, levantouse e tomou as súas mulleres, os seus fillos e as súas fillas, e todo o que lle pertencía, e o gando que posuía, e todos os bens que adquirira na terra de Canaán, e afastouse dos habitantes da terra á terra de Seir, e Esaú e todo o que lle pertencía habitou na terra de Seir.
28 Pero de cando en vez Esaú ía ver o seu pai e a súa nai á terra de Canaán, e casou cos horeos, e deu as súas fillas aos fillos de Seir, o horeo.
29 E deulle a súa filla máis vella Marsit a Anah, fillo de Zebeón, irmán da súa muller, e Puit deulle a Azar, fillo de Bilhán o horeo; e Esaú habitou no monte, el e os seus fillos, e foron fecundos e multiplicáronse.

CAPÍTULO 31

1 E no sétimo ano, rematou o servizo que Xacob lle servira a Labán, e Xacob díxolle a Labán: Dáme a miña muller, porque os días do meu servizo están cumpridos; e Labán fíxoo así, e Labán e Xacob reuniron a toda a xente daquel lugar e fixeron un banquete.
2 E pola noite chegou Labán á casa, e despois chegou Xacob coa xente do banquete, e Labán apagou todas as luces que había na casa.
3 E Xacob preguntou a Labán: Por que nos fas isto? E Labán respondeu: Así é o noso costume de actuar nesta terra.
4 E despois Labán tomou á súa filla Lea e levouna a Xacob, e chegou a ela, e Xacob non sabía que era Lea.
5 E Labán deulle por serva á súa filla Lea a súa serva Zilpah.
6 E toda a xente na festa soubo o que Labán lle fixera a Xacob, pero non llo dixeron a Xacob.
7 E todos os veciños viñeron aquela noite á casa de Xacob, e comeron e beberon e alegráronse, e tocaron diante de Lea con pandeiros e con danzas, e responderon diante de Xacob: Heleah, Heleah.
8 E Xacob ouviu as súas palabras pero non entendeu o seu significado, senón que pensou que ese podería ser o seu costume nesta terra.
9 E os veciños dixeron estas palabras diante de Xacob durante a noite, e Labán apagou todas as luces que había na casa aquela noite.
10 E pola mañá, cando apareceu o día, Xacob volveuse cara á súa muller e viu, e velaquí que era Lea a que estivera deitada no seu seo, e Xacob dixo: Velaquí, agora sei o que dixeron os veciños onte á noite, Heleah, dixeron, e eu non o sabía.
11 Xacob chamou a Labán e díxolle: "Que é isto que me fixeches? Certamente che servín por Raquel, e por que me enganaches e me deches a Lea?"
12 E Labán respondeu a Xacob, dicindo: Non se fai así no noso lugar dar a máis nova antes da máis vella; polo tanto,

se queres tomar tamén á súa irmá, tómaa para ti polo servizo que me servirás durante outros sete anos.
13 E Xacob fixo así, e tamén tomou a Raquel por muller, e serviu a Labán sete anos máis, e tamén Xacob chegou a Raquel, e amou a Raquel máis que a Lea, e Labán deulle a súa serva Bilhah por serva.
14 E cando o Señor viu que Lea era aborrecida, o Señor abriulle o ventre, e ela concibiu e deu a luz a Xacob catro fillos naqueles días.
15 E estes son os seus nomes: Rubén, Simeón, Leví e Xudá; e despois deixou de dar a luz.
16 Naquel tempo Raquel era estéril e non tiña descendencia, e Raquel envexaba á súa irmá Lea. Cando Raquel viu que non lle daba fillos a Xacob, tomou á súa serva Bilhah, e deulle a Xacob dous fillos, Dan e Naftalí.
17 E cando Lea viu que deixara de dar a luz, tamén tomou á súa serva Zilpah e deulla a Xacob por muller. E Xacob tamén chegou a Zilpah, e ela tamén lle deu a Xacob dous fillos, Gad e Aser.
18 E Lea concibiu de novo e deu a luz a Xacob naqueles días dous fillos e unha filla, e estes son os seus nomes: Isacar, Zebulón e a súa irmá Dina.
19 E Raquel era aínda estéril naqueles días, e Raquel rezou ao Señor naquel tempo, e dixo, Oh Señor Deus, lembra de min e visítame, por favor, porque agora o meu marido me abandonará, porque non lle dei fillos.
20 Agora, Señor Deus, escoita a miña súplica diante de ti, e ve a miña aflición, e dame fillos coma unha das servas, para que non poida soportar máis a miña oprobio.
21 Deus escoitouna e abriulle o ventre, e Raquel concibiu e deu a luz un fillo, e dixo: «O Señor quitou a miña oprobio». E chamouno Xosé, dicindo: «Que o Señor me engada outro fillo». E Xacob tiña noventa e un anos cando o deu a luz.
22 Naquel tempo, a nai de Xacob, Rebeca, enviou a Xacob á súa maid Déborah, filla de Uz, e a dous dos servos de Isaac.
23 E chegaron a Xacob a Harán e dixéronlle: Rebeca enviounos a ti para que volvas á casa do teu pai á terra de Canaán; e Xacob escoitounos no que lle dixera a súa nai.
24 Naquel tempo, cumpríronse os outros sete anos que Xacob serviu a Labán por Raquel, e foi ao cabo de catorce anos que vivira en Harán cando Xacob díxolle a Labán: Dáme as miñas esposas e déixame ir para que poida ir á miña terra, porque velaquí, a miña nai envioume desde a terra de Canaán para que volvese á casa do meu pai.
25 E Labán díxolle: Non é así, por favor; se atopei graza aos teus ollos, non me abandones; fixa o teu salario e eu o darei, e quédate comigo.
26 E díxolle Xacob: Isto é o que me darás como salario: hoxe pasarei por todo o teu rabaño e quitarei deles todo cordeiro pintado, manchado e pardo entre as ovellas e entre as cabras; e se fas isto por min, volverei e apacentarei o teu rabaño e o coidarei como ao principio.
27 E Labán fixo así, e Labán retirou do seu rabaño todo o que Xacob lle dixera e deullo.
28 E Xacob puxo todo o que lle quitara ao rabaño de Labán nas mans dos seus fillos, e Xacob estaba apacentando o resto do rabaño de Labán.
29 E cando os servos de Isaac que enviara a Xacob viron que Xacob non volvería con eles á terra de Canaán, onde estaba o seu pai, afastáronse del e volveron á súa casa, á terra de Canaán.
30 E Déborah quedou con Xacob en Harán, e non volveu cos servos de Isaac á terra de Canaán, e Déborah residiu coas mulleres e fillos de Xacob en Harán.
31 E serviu Xacob a Labán seis anos máis, e cando tiveron as ovellas, Xacob apartou delas as que eran pintas e manchadas, como determinara con Labán, e Xacob fixo así na casa de Labán durante seis anos, e o home medrou en abundancia e tivo gando, criadas e servos, camelos e asnos.
32 E Xacob tiña dúascentas mandas de gando, e o seu gando era de gran tamaño e de fermosa aparencia e moi produtivo, e todas as familias dos fillos dos homes desexaban obter algo do gando de Xacob, porque eran extremadamente prósperos.
33 E moitos dos fillos dos homes viñeron para adquirir algo do rabaño de Xacob, e Xacob deulles unha ovella por servo ou por criada ou por burro ou por camelo, ou calquera cousa que Xacob desexase deles, déronlle.
34 E Xacob obtivo riquezas, honra e posesións por medio destas transaccións cos fillos dos homes, e os fillos de Labán envexáronlle esta honra.
35 E co paso do tempo ouviu as palabras dos fillos de Labán, dicindo: Xacob levou todo o que era do noso pai, e co que era do noso pai adquiriu toda esta gloria.
36 E Xacob contemplou o rostro de Labán e dos seus fillos, e velaquí que non era para con el naqueles días como fora antes.
37 E o Señor apareceu a Xacob ao remate dos seis anos e díxolle: Levántate, sae desta terra e volve á terra onde naciches, e eu estarei contigo.
38 E Xacob levantouse nese momento e montou os seus fillos, esposas e todo o que lle pertencía en camelos, e saíu para ir á terra de Canaán, onde estaba o seu pai Isaac.
39 E Labán non sabía que Xacob o deixara, porque Labán estivera aquel día esquilando ovellas.
40 E Raquel roubou as imaxes do seu pai, e colleunas e escondeunas no camelo no que estaba sentada, e seguiu adiante.
41 E esta é a maneira das imaxes: coller un home que é o primoxénito e matalo e quitarlle o cabelo da cabeza, e tomar sal e salgar a cabeza e unxila con aceite, logo tomar unha pequena táboa de cobre ou unha táboa de ouro e escribir o nome nela, e colocar a táboa debaixo da lingua, e tomar a cabeza coa táboa debaixo da lingua e poñela na casa, e acender lámpadas diante dela e inclinarse ante ela.
42 E no momento en que se inclinan ante el, fálalles en todos os asuntos que lle piden, mediante o poder do nome que está escrito nel.
43 E algúns fanas con figuras de homes, de ouro e prata, e van a elas en tempos que coñecen, e as figuras reciben a influencia das estrelas e cóntanlles cousas futuras, e deste xeito foron as imaxes que Raquel roubou ao seu pai.
44 E Raquel roubou estas imaxes que pertencían ao seu pai, para que Labán non soubese por elas onde fora Xacob.
45 E Labán volveu á casa e preguntou por Xacob e a súa casa, e non o atoparon, e Labán buscou as súas imaxes para saber onde fora Xacob, e non as puido atopar, e foi a outras imaxes, e preguntoulles e elas dixéronlle que Xacob fuxira del á casa do seu pai, á terra de Canaán.

46 E Labán levantouse entón e tomou os seus irmáns e todos os seus servos, e saíu e perseguiu a Xacob, e alcanzouno no monte Gilead.
47 E Labán díxolle a Xacob: Que me fixeches para fuxir e enganarme, e levar as miñas fillas e os seus fillos coma cativos levados pola espada?
48 E non me permitiches bicalos e despedilos con alegría, e roubaches os meus deuses e marchaches.
49 E Xacob respondeu a Labán, dicindo: Porque tiña medo de que me quitases as túas fillas pola forza; e agora, quen atopes os teus deuses, morrerá.
50 E Labán buscou as imaxes e examinou en todas as tendas e mobles de Xacob, pero non as puido atopar.
51 E Labán díxolle a Xacob: Faremos un pacto xuntos e será un testemuño entre min e ti; se afligires ás miñas fillas, ou tomas outras mulleres ademais das miñas fillas, mesmo Deus será testemuña entre min e ti neste asunto.
52 E colleron pedras e fixeron un montón, e Labán dixo: Este montón é testemuña entre min e ti; por iso chamoulle o nome de Galaad.
53 E Xacob e Labán ofreceron sacrificio no monte, e comeron alí xunto ao montón, e quedaron no monte toda a noite, e Labán levantouse cedo pola mañá, e chorou coas súas fillas e bicounas, e volveu ao seu lugar.
54 E apresurouse e enviou ao seu fillo Beor, que tiña dezasete anos, con Abicorof, fillo de Uz, fillo de Nahor, e con eles dez homes.
55 E apresuráronse e foron, e pasaron polo camiño diante de Xacob, e chegaron por outro camiño á terra de Seir.
56 E chegaron a Esaú e dixéronlle: Así di o teu irmán e parente, Labán, fillo de Betuel, irmán da túa nai:
57 Xa escoitaches o que me fixo o teu irmán Xacob, quen veu a min espido e descalzo por primeira vez? Fun ao seu encontro e trouxeno á miña casa con honra, e fixenno grande, e deille as miñas dúas fillas por esposas e tamén dúas das miñas criadas.
58 E Deus bendiciuno por min, e medrou abundantemente, e tivo fillos, fillas e servas.
59 Tamén ten unha inmensa cantidade de rabaños e manadas, camelos e asnos, e tamén prata e ouro en abundancia; e cando viu que a súa riqueza aumentaba, deixoume mentres eu ía esquilar as miñas ovellas, e levantouse e fuxiu en segredo.
60 E montou as súas mulleres e fillos en camelos, e levou todo o seu gando e propiedades que adquirira na miña terra, e alzou o seu rostro para ir ao seu pai Isaac, á terra de Canaán.
61 E non me permitiu bicar as miñas fillas e os seus fillos, e levou as miñas fillas coma cativas levadas pola espada, e tamén roubou os meus deuses e fuxiu.
62 E agora deixeino no monte do regato de Jabuc, a el e a todo o que lle pertence; non lle falta nada.
63 Se o teu desexo é ir a el, vai entón e alí o atoparás, e poderás facer con el o que a túa alma desexe; e os mensaxeiros de Labán viñeron e contáronlle a Esaú todas estas cousas.
64 E Esaú ouviu todas as palabras dos mensaxeiros de Labán, e a súa ira acendeuse moito contra Xacob, e lembrouse do seu odio, e a súa ira ardeu dentro del.
65 E Esaú apresurouse e tomou os seus fillos e servos e as almas da súa casa, que eran sesenta homes, e foi e reuniu todos os fillos de Seir o horeo e o seu pobo, que eran trescentos corenta homes, e tomou a todos estes catrocentos homes con espadas desenvainadas, e foi onde estaba Xacob para ferilo.
66 E Esaú dividiu este número en varias partes, e tomou os sesenta homes dos seus fillos e servos e as almas da súa casa como un só xefe, e púxoos ao coidado de Elifaz, o seu fillo máis vello.
67 E as cabezas restantes deullas ao coidado dos seis fillos de Seir o horeo, e colocou a cada home sobre as súas xeracións e fillos.
68 E todo o campamento foi como estaba, e Esaú foi entre eles cara a Xacob, e guiounos con rapidez.
69 E os mensaxeiros de Labán partiron de Esaú e foron á terra de Canaán, e chegaron á casa de Rebeca, a nai de Xacob e Esaú.
70 E dixéronlle: Velaquí, o teu fillo Esaú foi contra o seu irmán Xacob con catrocentos homes, porque ouviu que viña, e foi facer guerra con el, e ferilo e quitarlle todo o que ten.
71 Rebeca apresurouse e enviou setenta e dous homes de entre os servos de Isaac para que atopasen a Xacob no camiño, porque pensaba: «Quizais Esaú faga guerra no camiño cando o atope».
72 E estes mensaxeiros foron polo camiño para atoparse con Xacob, e atopárono no camiño do regato, ao outro lado do regato Jabuk, e Xacob dixo cando os viu: Este campamento está destinado para min por Deus. E Xacob chamou o nome dese lugar Machnayim.
73 E Xacob coñeceu a toda a xente do seu pai, e bicounos e abrazounos e foi con eles, e Xacob preguntoulles polo seu pai e a súa nai, e eles dixeron: Estaban ben.
74 E estes mensaxeiros dixéronlle a Xacob: «A túa nai Rebeca enviounos a ti, dicindo: "Oín, fillo meu, que o teu irmán Esaú saíu ao teu encontro polo camiño con homes dos fillos de Seir o horeo".
75 E, polo tanto, fillo meu, escoita a miña voz e mira co teu consello o que farás, e cando el chegue a ti, suplícalle e non lle fales precipitadamente, e dálle un agasallo do que posúes e do que Deus che favoreceu.
76 E cando che pregunte polos teus asuntos, non lle ocultes nada, quizais se arrepinta da súa ira contra ti e así salves a túa alma, a ti e a todo o que che pertence, porque é o teu deber honralo, porque é o teu irmán maior.
77 E cando Xacob ouviu as palabras da súa nai que lle dixeran os mensaxeiros, Xacob alzou a voz e chorou amargamente, e fixo como a súa nai lle ordenou entón.

CAPÍTULO 32

1 Naquel tempo, Xacob enviou mensaxeiros a seu irmán Esaú, cara á terra de Seir, e dirixiulle palabras de súplica.
2 E ordenoulles, dicindo: Así lle diredes ao meu señor, a Esaú: Así di o teu servo Xacob: Non pense o meu señor que a bendición coa que me bendiciu o meu pai me resultou beneficiosa.
3 Porque levo vinte anos con Labán, e el enganoume e cambiou o meu salario dez veces, como xa lle foi dito ao meu señor.

4 E servíno na súa casa con moito esforzo, e despois Deus viu a miña aflición, o meu traballo e a obra das miñas mans, e fixo que atopase graza e favor aos seus ollos.
5 E despois, pola gran misericordia e bondade de Deus, adquirín bois, asnos e gando, servos e servas.
6 E agora vou á miña terra e á miña casa, a meu pai e a miña nai, que están na terra de Canaán; e mandei mensaxeiros para que o meu señor saiba todo isto, para atopar favor aos ollos do meu señor, para que non pense que eu mesmo obtiven riquezas, ou que a bendición coa que meu pai me bendiciu me beneficiou.
7 E aqueles mensaxeiros foron a Esaú, e atopárono nos límites da terra de Edom, camiñando cara a Xacob, e catrocentos homes dos fillos de Seir o horeo estaban de pé coas espadas desenvainadas.
8 E os mensaxeiros de Xacob contáronlle a Esaú todas as palabras que Xacob lles dixera acerca de Esaú.
9 E Esaú respondeulles con orgullo e desprezo, e díxolles: De certo oín e verdadeiramente me foi contado o que Xacob fixo a Labán, quen o exaltou na súa casa e lle deu as súas fillas por esposas, e xerou fillos e fillas, e aumentou abundantemente en riqueza e riquezas na casa de Labán por medio del.
10 E cando viu que a súa riqueza era abundante e as súas riquezas grandes, fuxiu con todo o que lle pertencía da casa de Labán, e levou as fillas de Labán lonxe da presenza do seu pai, coma cativas tomadas pola espada sen dicirlle nada.
11 E non só lle fixo isto a Labán, senón que tamén me fixo isto a min e me suplantou dúas veces, e calei eu?
12 Polo tanto, hoxe saín cos meus campamentos ao seu encontro, e farei con el segundo o desexo do meu corazón.
13 E os mensaxeiros volveron e viñeron a Xacob e dixéronlle: Chegamos a onde estaba o teu irmán, Esaú, e contámoslle todas as túas palabras, e así nos respondeu, e velaquí que vén ao teu encontro con catrocentos homes.
14 Agora, pois, sabe e mira o que debes facer, e roga diante de Deus para que te libre del.
15 E cando ouviu as palabras que o seu irmán lles dixera aos mensaxeiros de Xacob, Xacob sentiuse moi asustado e angustiado.
16 E Xacob rezou ao Señor, o seu Deus, e dixo: Señor, Deus dos meus pais Abraham e Isaac, ti dixéchesme cando marchei da casa do meu pai, dicindo:
17 Eu son o Señor, Deus do teu pai Abraham, e o Deus de Isaac. Douche esta terra e á túa descendencia despois de ti. Farei a túa descendencia coma as estrelas do ceo, estenderaste polos catro lados do ceo e serán benditas en ti e na túa descendencia todas as familias da terra.
18 Cumpriches as túas palabras e déchesme riquezas, fillos e gando, segundo o máis profundo desexo do meu corazón, concedeches ao teu servo; déchesme todo o que che pedín, de xeito que non me faltou nada.
19 E despois dixéchesme: Volta cos teus pais e co teu lugar de nacemento, e eu aínda che farei ben.
20 E agora que cheguei, e ti me libraches de Labán, caerei nas mans de Esaú, que me matará, si, xunto coas nais dos meus fillos.
21 Agora, pois, Señor Deus, líbrame tamén das mans do meu irmán Esaú, porque lle teño moito medo.
22 E se non hai xustiza en min, facédeo por mor de Abraham e do meu pai Isaac.
23 Pois sei que mediante bondade e misericordia adquirín esta riqueza; polo tanto, agora prégoche que me libres hoxe coa túa bondade e que me respondas.
24 E Xacob deixou de orar ao Señor, e dividiu a xente que estaba con el cos rabaños e o gando en dous campamentos, e deu a metade ao coidado de Damesek, fillo de Eliezer, servo de Abraham, para un campamento, cos seus fillos, e a outra metade deu ao coidado do seu irmán Elianos, fillo de Eliezer, para que fose un campamento cos seus fillos.
25 E ordenoulles, dicindo: Mantédevos lonxe dos vosos campamentos, e non vos acheguedes demasiado uns aos outros, e se Esaú chega a un campamento e o mata, o outro campamento que está lonxe del escapará del.
26 E Xacob ficou alí aquela noite, e durante toda a noite deulles instrucións aos seus servos con respecto ás forzas e aos seus fillos.
27 E o Señor escoitou a oración de Xacob aquel día, e o Señor librou entón a Xacob das mans do seu irmán Esaú.
28 E o Señor enviou tres anxos dos anxos do ceo, e foron diante de Esaú e chegaron a el.
29 E estes anxos aparecéronlle a Esaú e ao seu pobo como dous mil homes, montados en cabalos equipados con toda clase de instrumentos de guerra, e apareceron á vista de Esaú e de todos os seus homes divididos en catro campamentos, con catro xefes para eles.
30 E un campamento seguiu adiante e atoparon a Esaú vindo con catrocentos homes cara ao seu irmán Xacob, e este campamento correu cara a Esaú e o seu pobo e aterrorizounos, e Esaú caeu do cabalo alarmado, e todos os seus homes separáronse del nese lugar, porque estaban moi asustados.
31 E todo o campamento berrou tras eles cando fuxiron de Esaú, e todos os homes de guerra responderon, dicindo:
32 Certamente somos servos de Xacob, que é o servo de Deus, e quen, entón, poderá opoñerse a nós? E Esaú díxolles: Oh, entón, o meu señor e irmán Xacob é o voso señor, a quen non vin en vinte anos, e agora que hoxe vin velo, tratádesme deste xeito?
33 E os anxos respondéronlle dicindo: Vive o Señor, se non fose Xacob, de quen falas como o teu irmán, non deixariamos a ninguén sobrevivente de ti e do teu pobo, senón que só por mor de Xacob non lles faremos nada.
34 E este campamento pasou de lonxe de Esaú e dos seus homes, e marchou, e Esaú e os seus homes afastáranse deles aproximadamente unha legua cando o segundo campamento chegou cara a el con toda clase de armas, e tamén fixeron con Esaú e cos seus homes como lles fixera o primeiro campamento.
35 E cando o deixaron para seguir adiante, velaquí que o terceiro campamento veu cara a el e todos quedaron aterrorizados, e Esaú caeu do cabalo, e todo o campamento gritou, e dixo: Certamente somos servos de Xacob, que é o servo de Deus, e quen pode resistir contra nós?
36 E Esaú volveulles responder dicindo: Oh, entón, Xacob, meu señor e o voso señor é o meu irmán, e durante vinte anos non vin o seu rostro e, como oín hoxe que viña, fun hoxe ao seu encontro, e tratádesme deste xeito?
37 E eles respondéronlle, e dixéronlle: Vive o Señor, se non fose Xacob o teu irmán, como dixeches, non deixariamos ningún remanente de ti e dos teus homes, pero

por mor de Xacob, de quen dis que é o teu irmán, non nos meteremos contigo nin cos teus homes.
38 E o terceiro campamento tamén pasou deles, e el continuou o seu camiño cos seus homes cara a Xacob, cando o cuarto campamento chegou cara a el, e tamén fixeron con el e cos seus homes o que fixeran os demais.
39 E cando Esaú viu o mal que os catro anxos lle fixeran a el e aos seus homes, tivo moito medo do seu irmán Xacob, e foi ao seu encontro en paz.
40 E Esaú ocultou o seu odio contra Xacob, porque temía pola súa vida por mor do seu irmán Xacob, e porque imaxinaba que os catro campamentos cos que se topara eran servos de Xacob.
41 E Xacob quedou aquela noite cos seus servos nos seus campamentos, e resolveu cos seus servos darlle a Esaú un agasallo de todo o que tiña con el e de toda a súa propiedade; e Xacob levantouse pola mañá, el e os seus homes, e escolleron de entre o gando un agasallo para Esaú.
42 E esta é a cantidade do agasallo que Xacob escolleu do seu rabaño para darlle ao seu irmán Esaú: escolleu dúascentas corenta cabezas dos rabaños, escolleu trinta camelos e asnos de cada un, e cincuenta vacas dos rabaños.
43 E repartiu todas elas en dez mandas, e colocou cada clase á parte, e entregounas nas mans de dez dos seus servos, cada manda á parte.
44 E ordenoulles, e díxolles: Mantedevos lonxe uns dos outros, e deixade un espazo entre as mandas. E cando Esaú e os que están con el vos atopen e vos pregunten, dicindo: De quen sodes vós, e a onde ides, e de quen pertence todo isto diante de vós, lles diredes: Somos os servos de Xacob, e vimos ao encontro de Esaú en paz, e velaquí que Xacob vén detrás de nós.
45 E o que temos diante é un agasallo enviado por Xacob ao seu irmán Esaú.
46 E se vos preguntan: Por que se demora detrás de vós, en vir ao encontro do seu irmán e velo, entón lles dirás: Seguro que vén alegre detrás de nós ao encontro do seu irmán, porque dixo: Aplacareino co agasallo que lle vén, e despois disto verei o seu rostro, quizais me acepte.
47 Así que todo o agasallo pasou nas mans dos seus servos, e foron diante del aquel día, e el pernoitou aquela noite cos seus campamentos xunto á beira do regato de Jabuc, e levantouse no medio da noite, e tomou as súas mulleres e as súas criadas, e todo o que lle pertencía, e aquela noite pasounos polo vao de Jabuc.
48 E cando pasou todo o que tiña ao outro lado do regato, Xacob quedou só, e un home atopouno, e loitou con el aquela noite ata o amencer, e o oco da coxa de Xacob dislocárase por loitar con el.
49 E ao amencer o home deixou alí a Xacob, e bendiciuno e marchou, e Xacob pasou o regato ao amencer, e coxeou da súa coxa.
50 E saíu o sol sobre el cando pasou o regato, e chegou ao lugar do seu gando e dos seus fillos.
51 E seguiron ata o mediodía, e mentres camiñaban, o agasallo ía diante deles.
52 E Xacob levantou os ollos e mirou, e velaquí que Esaú viña de lonxe, con moitos homes, uns catrocentos, e Xacob tiña moito medo do seu irmán.
53 E Xacob apresurouse e repartiu os seus fillos entre as súas mulleres e as súas servas, e meteu a súa filla Dina nun cofre e entregouna nas mans dos seus servos.
54 E pasou diante dos seus fillos e esposas para atoparse co seu irmán, e inclinouse ata o chan, si, inclinouse sete veces ata que se achegou ao seu irmán, e Deus fixo que Xacob atopase graza e favor aos ollos de Esaú e os seus homes, porque Deus escoitara a oración de Xacob.
55 E o medo e o terror de Xacob caeron sobre o seu irmán Esaú, porque Esaú tiña moito medo de Xacob polo que os anxos de Deus lle fixeran a Esaú, e a ira de Esaú contra Xacob converteuse en bondade.
56 E cando Esaú viu a Xacob correndo cara a el, tamén correu cara a el e abrazouno, e botouse ao seu pescozo, e bicáronse e choraron.
57 E Deus puxo temor e bondade por Xacob nos corazóns dos homes que viñeran con Esaú, e tamén bicaron a Xacob e abrazárono.
58 E tamén Elifaz, fillo de Esaú, cos seus catro irmáns, fillos de Esaú, chorou con Xacob, e bicárono e abrazárono, porque o medo a Xacob caera sobre todos eles.
59 Esaú ergueu os ollos e viu as mulleres cos seus descendentes, os fillos de Xacob, que camiñaban detrás de Xacob e se inclinaban polo camiño ante Esaú.
60 E Esaú preguntoulle a Xacob: «Quen son estes que tes, irmán meu? Son os teus fillos ou os teus servos?». E Xacob respondeu a Esaú: «Son os meus fillos, que Deus lle concedeu ao teu servo».
61 E mentres Xacob falaba con Esaú e cos seus homes, Esaú viu todo o campamento e díxolle a Xacob: «De onde sacaches todo o campamento que atopei onte á noite?». E Xacob respondeu: «Para atopar graza aos ollos do meu señor, é o que Deus lle concedeu graciosamente ao teu servo».
62 E o agasallo chegou diante de Esaú, e Xacob insistiu a Esaú, dicindo: Toma, por favor, o agasallo que lle traio ao meu señor. E Esaú dixo: Por que é este o meu propósito? Garda para ti o que tes.
63 E dixo Xacob: «É miña responsabilidade dar todo isto, xa que vin a túa cara, para que aínda vivas en paz».
64 Esaú negouse a aceptar o agasallo, e Xacob díxolle: «Rógoche, meu señor, se atopei graza aos teus ollos, acepta o meu agasallo da miña man, porque vin a túa cara coma se vise unha cara de deus, porque te compraciches comigo».
65 E Esaú colleu o agasallo, e Xacob tamén lle deu a Esaú prata, ouro e bedelio, porque o presionou tanto que os colleu.
66 E Esaú repartiu o gando que había no campamento, e deulle a metade aos homes que viñeran con el, porque viñeran a soldo, e a outra metade entregouna nas mans dos seus fillos.
67 E a prata, o ouro e o bedelio deullos nas mans de Elifaz, o seu fillo máis vello, e Esaú díxolle a Xacob: «Déixanos quedar contigo e iremos lentamente contigo ata que chegues ao meu lugar comigo, para que habitemos alí xuntos».
68 E Xacob respondeu ao seu irmán e dixo: Eu faría o que o meu señor me diga, pero o meu señor sabe que os nenos son tenros, e os rabaños e as vacas coas súas crías que están comigo van lentamente, porque se fosen rápido, todos morrerían, porque ti coñeces as súas cargas e a súa fatiga.

69 Polo tanto, que o meu señor pase diante do seu servo, e eu irei amodo por mor dos nenos e do rabaño, ata que chegue á casa do meu señor en Seir.
70 E Esaú díxolle a Xacob: «Poñerei contigo algúns da xente que está comigo para que te coiden no camiño e para que leven as túas fatigas e a túa carga». E dixo: «Que fai falta, meu señor, se podo atopar graza aos teus ollos?».
71 Velaquí, eu irei a ti a Seir para habitar alí xuntos, como dixeches; vai, pois, ti co teu pobo, porque eu te seguirei.
72 E Xacob díxolle isto a Esaú para apartalo del e os seus homes, para que Xacob puidese despois ir á casa do seu pai á terra de Canaán.
73 E Esaú escoitou a voz de Xacob, e volveu cos catrocentos homes que estaban con el no seu camiño a Seir, e Xacob e todo o que lle pertencía foi aquel día ata o extremo da terra de Canaán nos seus límites, e permaneceu alí algún tempo.

CAPÍTULO 33

1 E algún tempo despois de que Xacob se afastou dos límites da terra, e chegou á terra de Xalem, que é a cidade de Xequem, que está na terra de Canaán, e descansou diante da cidade.
2 E comprou unha parcela do campo que había alí, aos fillos de Hamor, a xente da terra, por cinco siclos.
3 E alí construíu Xacob unha casa, e plantou alí a súa tenda, e fixo cabanas para o seu gando; por iso chamou a aquel lugar Sucot.
4 E Xacob permaneceu en Sucot un ano e seis meses.
5 Naquel tempo, algunhas das mulleres dos habitantes da terra foron á cidade de Xequem para bailar e alegrarse coas fillas da xente da cidade, e cando saíron, Raquel e Lea, as mulleres de Xacob, coas súas familias, tamén foron para ver a alegría das fillas da cidade.
6 E Dina, a filla de Xacob, tamén foi con elas e viu ás fillas da cidade, e permaneceron alí diante destas fillas mentres toda a xente da cidade estaba de pé xunto a elas para contemplar as súas alegrías, e todos os importantes da cidade estaban alí.
7 E Xequem, fillo de Hamor, príncipe da terra, tamén estaba alí para velos.
8 E Xequem viu a Dina, a filla de Xacob, sentada coa súa nai diante das fillas da cidade, e a moza gustoulle moito, e alí preguntoulles aos seus amigos e á súa xente, dicindo: De quen é a filla que está sentada entre as mulleres, á que eu non coñezo nesta cidade?
9 E dixéronlle: Certamente esta é a filla de Xacob, fillo de Isaac o hebreo, que leva algún tempo vivindo nesta cidade, e cando se informou de que as fillas da terra ían saír a alegrarse, ela foi coa súa nai e as súas criadas para sentarse entre elas, como ves.
10 E Xequem viu a Dina, a filla de Xacob, e cando a mirou, a súa alma fixouse en Dina.
11 E mandou que a levasen á forza, e Dina chegou á casa de Xequem e agarrouna á forza e deitouse con ela e humillouna, e amouno moito e colocouna na súa casa.
12 E viñeron e contáronlle o asunto a Xacob, e cando Xacob soubo que Xequem afeminara á súa filla Dina, Xacob enviou doce dos seus servos para buscar a Dina da casa de Xequem, e foron e chegaron á casa de Xequem para levar a Dina de alí.
13 E cando chegaron, Xequem saíu a eles cos seus homes e botounos da súa casa, e non lles permitiu que se achegasen a Dina, senón que Xequem estaba sentado con Dina bicándoa e abrazándoa diante dos seus ollos.
14 E os servos de Xacob volveron e contáronlle, dicindo: Cando chegamos, el e os seus homes botáronnos, e así fixo Xequem a Dina diante dos nosos ollos.
15 E Xacob soubo ademais que Xequem lle deshonrara á súa filla, pero non dixo nada, e os seus fillos estaban apacentando o seu gando no campo, e Xacob permaneceu en silencio ata o seu regreso.
16 E antes de que os seus fillos chegasen á casa, Xacob enviou dúas criadas de entre as fillas dos seus servos para coidar de Dina na casa de Xequem e para que permanecesen con ela, e Xequem enviou tres dos seus amigos a seu pai Hamor, fillo de Chiddekem, fillo de Pered, dicindo: Conségueme esta moza por esposa.
17 E Hamor, fillo de Chiddekem o heveo, chegou á casa do seu fillo Xequem, e sentouse diante del, e Hamor díxolle ao seu fillo Xequem: Non hai, pois, ningunha muller entre as fillas do teu pobo para que tomes unha muller hebrea que non é do teu pobo?
18 E Xequem díxolle: "Só a ela debes mercala para min, porque é agradable aos meus ollos." E Hamor fixo segundo a palabra do seu fillo, porque era moi querido por el.
19 E Hamor saíu a Jacob para falar con el sobre este asunto, e cando el saíra da casa do seu fillo Xequem, antes de que viñese a Jacob para falar con el, velaquí que os fillos de Jacob viñan do campo, en canto oíron o que fixera Xequem, fillo de Hamor.
20 E os homes estaban moi aflixidos pola súa irmá, e todos volveron a casa enfadados, antes de que chegase o momento de recoller o gando.
21 E viñeron e sentáronse diante do seu pai e faláronlle acesos de ira, dicindo: Certamente a morte é debida a este home e á súa casa, porque o Señor Deus de toda a terra ordenou a Noé e aos seus fillos que o home nunca roubase nin cometa adulterio; agora velaquí que Siquem tanto devastou como fornicou coa nosa irmá, e ningún de todo o pobo da cidade lle dixo unha palabra.
22 Certamente sabes e entendes que a sentenza de morte é debida a Xequem, ao seu pai e a toda a cidade por mor do que fixo.
23 E mentres falaban diante do seu pai sobre este asunto, velaquí Hamor, pai de Xequem, veu para dicirlle a Xacob as palabras do seu fillo acerca de Dinah, e sentouse diante de Xacob e diante dos seus fillos.
24 E Hamor díxolles, dicindo: A alma do meu fillo Xequem desexa a vosa filla; por favor, dádellela por muller e casade connosco; dádnos as vosas fillas e nós darémosvos as nosas fillas, e habitaredes connosco na nosa terra e seremos como un só pobo na terra.
25 Pois a nosa terra é moi extensa, así que habitade nela e comerciade nela e adquiride posesións nela, e facede nela o que desexedes, e ninguén vos impedirá dicindo unha palabra.
26 E Hamor deixou de falarlles a Xacob e aos seus fillos, e velaquí que o seu fillo Xequem viña tras del, e sentouse diante deles.

27 E Xequem falou diante de Xacob e dos seus fillos, dicindo: Que atope graza nos vosos ollos, e que me deades a vosa filla, e farei por ela todo o que me digades.
28 Pídeme dote e agasallos en abundancia, e eu dareicheos; e farei todo o que me digas; e calquera que se rebele contra as túas ordes, morrerá; só dame a moza por esposa.
29 E Simeón e Leví responderon con engano a Hamor e ao seu fillo Xequem, dicindo: Todo o que nos dixestes, faremos por vós.
30 E velaquí que a nosa irmá está na túa casa, pero manténte lonxe dela ata que enviemos mensaxes ao noso pai Isaac sobre este asunto, porque non podemos facer nada sen o seu consentimento.
31 Porque el coñece os camiños do noso pai Abraham, e todo o que nos diga, nós dirémosvolo, e non vos ocultaremos nada.
32 E Simeón e Leví dixéronlles isto a Xequem e ao seu pai para atopar un pretexto e consultar sobre que se debía facer con Xequem e coa súa cidade neste asunto.
33 Cando Xequem e o seu pai escoitaron as palabras de Simeón e Leví, pareceulles ben, e Xequem e o seu pai saíron para volver para a casa.
34 E cando marcharon, os fillos de Xacob dixeron ao seu pai, dicindo: Velaquí, sabemos que a morte é debida a estes malvados e á súa cidade, porque transgrediron o que Deus ordenara a Noé e aos seus fillos e á súa descendencia despois deles.
35 E tamén porque Xequem fixo isto á nosa irmá Dina ao contaminala, pois tal vileza nunca se cometerá entre nós.
36 Agora, pois, sabe e mira o que farás, e busca consello e pretexta o que se lles debe facer, para matar a todos os habitantes desta cidade.
37 E Simeón díxolles: Velaquí un consello axeitado para vós: dicídelles que circunciden a todo varón de entre eles, como nós estamos circuncidados; e se non queren facelo, quitarémoslles a nosa filla e marcharémos.
38 E se consinten en facer isto e o farán, entón cando estean afundidos pola dor, atacarémolos coas nosas espadas, coma se fose alguén tranquilo e pacífico, e mataremos a todos os homes entre eles.
39 E o consello de Simeón gustoulles, e Simeón e Leví decidiron facerlles o que se lles propuxera.
40 E á mañá seguinte, Xequem e o seu pai Hamor volveron a Xacob e aos seus fillos para falarlles de Dinah e para escoitar que resposta darían os fillos de Xacob ás súas palabras.
41 E os fillos de Xacob faláronlles con engano, dicindo: "Contámoslle ao noso pai Isaac todas as vosas palabras, e as vosas palabras agradáronlle".
42 Pero el falounos, dicindo: Así lle ordenou o seu pai Abraham de parte de Deus, o Señor de toda a terra, que calquera home que non sexa da súa descendencia e que queira tomar unha das súas fillas, faga que se circuncide a todo varón que lle pertence, como nós estamos circuncidados, e entón poderemos darlle a nosa filla por esposa.
43 Agora xa vos demos a coñecer todos os nosos camiños que noso pai nos falou, porque non podemos facer isto do que nos falastes, dar a nosa filla a un home incircunciso, porque é unha deshonra para nós.
44 Mais aquí consentiremos convosco en darvos a nosa filla, e tamén tomaremos para nós as vosas fillas, e habitaremos entre vós e seremos un só pobo como falastes, se nos escoitastes e consentides en ser coma nós, en circuncidar a todo varón que vos pertence, como nós estamos circuncidados.
45 E se non nos escoitades, circuncidando a todo varón como nós somos circuncidados, como mandamos, entón viremos a vós, collerémosvos a nosa filla e irémonos.
46 E Xequem e o seu pai Hamor escoitaron as palabras dos fillos de Xacob, e a cousa agradoulles moito, e Xequem e o seu pai Hamor apresuráronse a facer os desexos dos fillos de Xacob, porque Xequem estaba moi enamorado de Dinah, e a súa alma estaba prendada dela.
47 E Xequem e o seu pai Hamor apresuráronse á porta da cidade, e reuniron a todos os homes da súa cidade e dixéronlles as palabras dos fillos de Xacob, dicindo:
48 Chegamos a estes homes, os fillos de Xacob, e falámoslles con respecto á súa filla, e estes homes consentirán en facer segundo os nosos desexos, e velaquí que a nosa terra é de gran extensión para eles, e habitarán nela e comerciarán nela, e seremos un só pobo; tomaremos as súas fillas, e as nosas fillas darémoslles por esposas.
49 Pero só con esta condición estes homes consentirán en facer isto, que todo varón entre nós sexa circuncidado como eles son circuncidados, como o seu Deus lles mandou, e cando nós teñamos feito segundo as súas instrucións de ser circuncidados, entón eles vivirán entre nós, xunto co seu gando e as súas posesións, e seremos como un só pobo con eles.
50 E cando todos os homes da cidade escoitaron as palabras de Xequem e do seu pai Hamor, entón todos os homes da súa cidade estiveron de acordo con esta proposta, e obedeceron para ser circuncidados, porque Xequem e o seu pai Hamor eran moi estimados por eles, sendo os príncipes da terra.
51 E ao día seguinte, Xequem e o seu pai Hamor levantáronse cedo pola mañá, e reuniron a todos os homes da súa cidade no medio da cidade, e chamaron aos fillos de Xacob, que circuncidaron a todos os homes que lles pertencían aquel día e ao seguinte.
52 E circuncidaron a Xequem e a Hamor, o seu pai, e aos cinco irmáns de Xequem, e logo cada un levantouse e foi para a súa casa, porque este asunto viña do Señor contra a cidade de Xequem, e do Señor viña o consello de Simeón neste asunto, para que o Señor entregase a cidade de Xequem nas mans dos dous fillos de Xacob.

CAPÍTULO 34

1 E o número de todos os homes circuncidados foi de seiscentos corenta e cinco homes e douscentos corenta e seis nenos.
2 Mais Chiddekem, fillo de Pered, pai de Hamor, e os seus seis irmáns non quixeron escoitar a Shequem nin ao seu pai Hamor, e non quixeron ser circuncidados, porque a proposta dos fillos de Xacob era repugnante aos seus ollos, e a súa ira acendéuse moito por isto, porque o pobo da cidade non os escoitara.
3 E pola tarde do segundo día atoparon oito nenos pequenos que non foran circuncidados, porque as súas nais

os agocharan de Xequem, do seu pai Hamor e dos homes da cidade.
4 E Xequem e o seu pai Hamor enviaron a que os trouxesen diante deles para que fosen circuncidados, cando Chiddekem e os seus seis irmáns saltaron sobre eles coas súas espadas e intentaron matalos.
5 E procuraron matar tamén a Xequem e ao seu pai Hamor, e procuraron matar a Dina con eles por mor deste asunto.
6 E dixéronlles: Que fixestes? Non hai mulleres entre as fillas dos vosos irmáns, os cananeos, para que queirades tomar para vós fillas dos hebreos, que non coñecíades antes, e fagades este acto que os vosos pais nunca vos ordenaron?
7 Pensas que terás éxito con esta acción que fixeches? E que lles responderás neste asunto aos teus irmáns os cananeos, que virán mañá e che preguntarán sobre este asunto?
8 E se a vosa acción non lles parece xusta e boa, que faredes polas vosas vidas, e eu polas nosas, se non escoitastes as nosas voces?
9 E se os habitantes da terra e todos os teus irmáns, os fillos de Ham, oísen falar da túa acción, dicindo:
10 Por mor dunha muller hebrea fixeron Xequem, o seu pai Hamor e todos os habitantes da súa cidade o que descoñecían e o que os seus antepasados nunca lles ordenaran. Onde fuxiredes, pois, ou onde agocharedes a vosa vergoña todos os vosos días diante dos vosos irmáns, os habitantes da terra de Canaán?
11 Agora, polo tanto, non podemos soportar isto que fixeches, nin podemos soportar este xugo que os nosos antepasados non nos impuxeron.
12 Velaquí, mañá iremos e reuniremos a todos os nosos irmáns, os irmáns cananeos que habitan na terra, e todos viremos e vos feriremos a vós e a todos os que confían en vós, para que non quede ningún resto de vós nin deles.
13 E cando Hamor, o seu fillo Xequem e toda a xente da cidade escoitaron as palabras de Chiddequem e dos seus irmáns, sentiron un medo terrible polas súas vidas por estas palabras, e arrepentíronse do que fixeran.
14 E Xequem e o seu pai Hamor responderon ao seu pai Chiddekem e aos seus irmáns, e dixéronlles: Todas as palabras que nos dixestes son verdadeiras.
15 Non digades nin imaxinádevos que, por amor aos hebreos, fixemos isto que os nosos antepasados non nos mandaron.
16 Mais como vimos que non era a súa intención nin o seu desexo acceder aos nosos desexos con respecto á súa filla en canto a que a levásemos, agás con esta condición, escoitamos as súas voces e fixemos este acto que vistes, para obter o noso desexo deles.
17 E cando obteñamos deles a nosa petición, volveremos a eles e faremos con eles o que nos digades.
18 Rogámosvos, pois, que esperedes e demoredes ata que a nosa carne sexa curada e volvamos ser fortes de novo, e entón iremos xuntos contra eles e faremos con eles o que hai nos vosos corazóns e nos nosos.
19 E Dinah, a filla de Xacob, ouviu todas estas palabras que dixeran Chiddéquem e os seus irmáns, e o que lles responderan Hamor, o seu fillo Xequem e a xente da súa cidade.
20 E apresurouse a enviar unha das criadas que seu pai enviara para coidala na casa de Xequem, a Xacob, seu pai, e aos seus irmáns, dicíndolle:
21 Así vos deron consellos Chiddekem e os seus irmáns, e así lles responderon Hamor, Xequem e a xente da cidade.
22 E cando Xacob ouviu estas palabras, encheuse de ira, e indignouse con elas, e a súa ira acendeuse contra eles.
23 E Simeón e Leví xuraron, dicindo: «Vive o Señor, Deus de toda a terra, que mañá a estas horas non quedará ningún resto en toda a cidade».
24 E agocháronse vinte mozos que non estaban circuncidados, e estes mozos loitaron contra Simeón e Leví, e Simeón e Leví mataron dezaoito deles, e dous fuxiron deles e escaparon a uns pozos de cal que había na cidade, e Simeón e Leví buscáronos, pero non os puideron atopar.
25 Simeón e Leví seguiron a percorrer a cidade, e mataron a todo o pobo da cidade a gume de espada, e non deixaron a ninguén con vida.
26 E houbo unha gran consternación no medio da cidade, e o clamor da xente da cidade subiu ao ceo, e todas as mulleres e os nenos gritaron en voz alta.
27 Simeón e Leví mataron toda a cidade; non deixaron ningún home con vida en toda a cidade.
28 E mataron a Hamor e a Xequem, o seu fillo, a gume da espada, e levaron a Dina da casa de Xequem, e marcharon de alí.
29 E os fillos de Xacob foron e volveron, e atacaron os mortos, e saquearon todos os seus bens que había na cidade e no campo.
30 E mentres estaban a recoller o botín, trescentos homes levantáronse e botáronlles po e golpeáronos con pedras, cando Simeón volveuse cara a eles e matounos a todos a fío da espada, e Simeón volveuse diante de Leví e entrou na cidade.
31 E levaron as súas ovellas, os seus bois e os seus gando, e tamén o resto das mulleres e os nenos, e leváronnos a todos estes, e abriron unha porta e saíron e chegaron ao seu pai Xacob con vigor.
32 E cando Xacob viu todo o que lle fixeran á cidade e o botín que lles quitaran, Xacob enfadouse moito con eles e díxolles: Que é isto que me fixestes? Velaquí que atopei descanso entre os habitantes cananeos da terra e ningún deles se meteu comigo.
33 E agora fixestes que me fixesedes desagradable para os habitantes da terra, entre os cananeos e os perizitas, e eu son só dun pequeno número, e todos eles reuniranse contra min e mataránme cando oian da túa obra cos seus irmáns, e eu e a miña casa seremos destruídos.
34 E Simeón e Leví e todos os seus irmáns con eles responderon a seu pai Xacob e dixéronlle: Velaquí que vivimos na terra, e fará Xequem isto á nosa irmá? Por que gardas silencio sobre todo o que fixo Xequem? E tratará á nosa irmá coma a unha prostituta polas rúas?
35 E o número de mulleres que Simeón e Leví levaron cativas da cidade de Xequem, ás que non mataron, foi de oitenta e cinco, que non coñeceran home.
36 E entre eles había unha moza de fermosa aparencia e ben vista, chamada Bunah, e Simeón tomouna por esposa, e o número dos homes que levaron cativos e non mataron foi de corenta e sete homes, e os demais mataron.

37 E todos os mozos e mozas que Simeón e Leví levaran cativos da cidade de Xequem foron servos dos fillos de Xacob e dos seus fillos despois deles, ata o día en que os fillos de Xacob saíron da terra de Exipto.
38 E cando Simeón e Leví saíron da cidade, os dous mozos que quedaran, que se agocharan na cidade e non morreran entre a xente da cidade, levantáronse, e estes mozos entraron na cidade e camiñaron por ela, e atoparon a cidade desolada sen home, e só mulleres chorando, e estes mozos gritaron e dixeron: Velaquí, este é o mal que os fillos de Xacob o hebreo fixeron a esta cidade ao destruír hoxe unha das cidades cananeas, e non tiveron medo polas súas vidas de toda a terra de Canaán.
39 E estes homes deixaron a cidade e foron á cidade de Tapnac, e chegaron alí e contáronlles aos habitantes de Tapnac todo o que lles acontecera, e todo o que os fillos de Xacob fixeran á cidade de Xequem.
40 E a información chegou a Iasub, rei de Tapnach, e enviou homes á cidade de Xequem para ver aqueles mozos, porque o rei non lles creu neste relato, dicindo: Como puideron dous homes arrasar unha cidade tan grande como Xequem?
41 E os mensaxeiros de Iasub volveron e dixéronlle: «Chegamos á cidade e está destruída. Non hai alí un home, só mulleres que choran. Tampouco hai rabaños nin vacas, porque todo o que había na cidade levárono os fillos de Xacob».
42 E Iasub quedou abraiado por isto, dicindo: Como puideron dous homes facer tal cousa, destruír unha cidade tan grande, e ningún home ser capaz de lles facer fronte?
43 Pois nada semellante non aconteceu desde os días de Nimrod, nin sequera desde o tempo máis remoto aconteceu nada semellante; e Iasub, rei de Tapnach, dixo ao seu pobo: Sede valentes, e iremos loitar contra estes hebreos, e faremos con eles o que fixeron coa cidade, e vingamos a causa do pobo da cidade.
44 E Iasub, rei de Tapnach, consultou cos seus conselleiros sobre este asunto, e os seus conselleiros dixéronlle: Só non prevalecerás sobre os hebreos, porque deben ser poderosos para facer esta obra para toda a cidade.
45 Se dous deles arrasasen toda a cidade e ninguén se lles puxese en contra, se ti vas contra eles, todos eles levantaranse contra nós e nos destruirán igualmente.
46 Mais se envías mensaxe a todos os reis que nos rodean e os deixas xuntar, iremos con eles e loitaremos contra os fillos de Xacob; entón prevalecerás contra eles.
47 Iasub escoitou as palabras dos seus conselleiros, e as súas palabras complacéronse a el e ao seu pobo, e así o fixo. E Iasub, rei de Tapnac, enviou mensaxes a todos os reis dos amorreos que rodeaban Siquem e Tapnac, dicindo:
48 Sube comigo e axúdame, e feriremos a Xacob o hebreo e a todos os seus fillos, e exterminarémolos da terra, porque así fixo coa cidade de Xequem, e ti non o sabes?
49 E todos os reis dos amorreos souberon o mal que os fillos de Xacob lle fixeran á cidade de Xequem, e quedaron moi abraiados por iso.
50 E os sete reis dos amorreos reuníronse con todos os seus exércitos, uns dez mil homes con espadas desenvainadas, e viñeron loitar contra os fillos de Xacob; e Xacob ouviu que os reis dos amorreos se reuniran para loitar contra os seus fillos, e Xacob tivo moito medo, e iso angustiouno.
51 E Xacob exclamou contra Simeón e Leví, dicindo: Que acto é este que fixestes? Por que me prexudicastes, traendo contra min a todos os fillos de Canaán para destruírme a min e á miña familia? Porque eu estaba tranquilo, eu e a miña familia, e vós fixéstesme isto, e provocastes os habitantes da terra contra min cos vosos feitos.
52 E Xudá respondeu a seu pai, dicindo: Foi en balde que os meus irmáns Simeón e Leví mataron a todos os habitantes de Xequem? Seguramente foi porque Xequem humillou á nosa irmá e transgrediu o mandato do noso Deus a Noé e aos seus fillos, pois Xequem levou á nosa irmá pola forza e cometeu adulterio con ela.
53 E Xequem fixo todo este mal e ningún dos habitantes da súa cidade se interpuxo con el para dicirlle: Por que fas isto? Certamente por isto foron os meus irmáns e atacaron a cidade, e o Señor entregouna nas súas mans, porque os seus habitantes transgrediran os mandamentos do noso Deus. É entón en balde que fixeron todo isto?
54 E agora, por que tes medo ou angustia, e por que estás disgustado cos meus irmáns, e por que se acendeu a túa ira contra eles?
55 Certamente o noso Deus, que entregou nas súas mans a cidade de Xequem e os seus habitantes, tamén entregará nas nosas mans a todos os reis cananeos que veñen contra nós, e faremos con eles como fixeron os meus irmáns con Xequem.
56 Agora, tranquilízate con eles e desbota os teus medos, pero confía no Señor o noso Deus e rógalle que nos axude e nos libre, e que entregue os nosos inimigos nas nosas mans.
57 Xudá chamou a un dos servos do seu pai: «Vai ver onde están eses reis cos seus exércitos que veñen contra nós».
58 E o servo foi e mirou lonxe, e subiu fronte ao monte Sihón, e viu todos os campamentos dos reis de pé nos campos, e volveu a Xudá e dixo: Velaquí os reis están situados no campo con todos os seus campamentos, un pobo extremadamente numeroso, coma a area na beira do mar.
59 E Xudá díxolles a Simeón e a Leví e a todos os seus irmáns: Fortalecédevos e sede fillos de valentía, porque o Señor, o noso Deus, está connosco; non os temades.
60 Que cada home se adiante, cinxido coas súas armas de guerra, o seu arco e a súa espada, e iremos loitar contra estes homes incircuncisos; o Señor é o noso Deus, El nos salvará.
61 E levantáronse, e cada un cinguiu as súas armas de guerra, grandes e pequenos, once fillos de Xacob, e todos os servos de Xacob con eles.
62 E todos os servos de Isaac que estaban con Isaac en Hebrón, viñeron a eles equipados con toda clase de armas de guerra, e os fillos de Xacob e os seus servos, que eran cento doce homes, foron contra estes reis, e Xacob tamén foi con eles.
63 Os fillos de Xacob enviaron a seu pai Isaac, fillo de Abraham, a Hebrón, que é Quireat-Arbá, dicíndolle:
64 Rogámosche por nós ao Señor, o noso Deus, que nos protexa das mans dos cananeos que veñen contra nós e que os entregue nas nosas mans.
65 E Isaac, fillo de Abraham, rezou ao Señor polos seus fillos, e dixo: Oh, Señor Deus, prometéchesllе ao meu pai, dicindo: Multiplicarei a túa descendencia como as estrelas

do ceo, e tamén me prometéchesme, e confirmas a túa palabra, agora que os reis de Canaán se xuntan para facer a guerra cos meus fillos porque non cometeron violencia.
66 Agora, pois, Señor Deus, Deus de toda a terra, perverte, por favor, o consello destes reis para que non loiten contra os meus fillos.
67 E imprime o terror dos meus fillos nos corazóns destes reis e do seu pobo e abate o seu orgullo, para que se afasten dos meus fillos.
68 E coa túa man forte e brazo estendido libra deles os meus fillos e os seus servos, porque o poder e a forza están nas túas mans para facer todo isto.
69 E os fillos de Xacob e os seus servos foron cara a estes reis, e confiaron no Señor o seu Deus, e mentres ían, Xacob o seu pai tamén rezou ao Señor e dixo: Oh, Señor Deus, Deus poderoso e exaltado, que reinou desde os días antigos, desde entón ata agora e para sempre;
70 Ti es Aquel que provoca guerras e as fai cesar, na túa man están o poder e a forza para exaltar e derrubar; oh, que a miña oración sexa aceptable diante de ti para que te volvas a min coas túas misericordias, para imprimir os corazóns destes reis e do seu pobo co terror dos meus fillos, e aterrorizalos a eles e aos seus campamentos, e coa túa gran bondade librar a todos aqueles que confían en ti, porque es ti quen podes someternos aos pobos e reducir as nacións ao noso poder.

CAPÍTULO 35

1 E viñeron todos os reis dos amorreos e puxéronse no campo para consultar cos seus conselleiros que se debía facer cos fillos de Xacob, porque aínda lles tiñan medo, dicindo: Velaquí que dous deles mataron a toda a cidade de Xequem.
2 E o Señor escoitou as oracións de Isaac e Xacob, e encheu os corazóns de todos os conselleiros destes reis de gran medo e terror, de xeito que exclamaron unanimemente:
3 ¿Es vós parvos hoxe, ou non tedes entendemento, para loitar contra os hebreos, e por que vos deleitaredes hoxe na vosa propia destrución?
4 Velaquí que dous deles chegaron á cidade de Xequem sen medo nin terror, e mataron a todos os habitantes da cidade, de xeito que ninguén se lles levantou, e como serás capaz de loitar contra todos eles?
5 Certamente sabes que o seu Deus os aprecia moito e que fixo por eles cousas poderosas como non se fixeron desde os días antigos; e entre todos os deuses das nacións non hai ninguén que poida facer fazañas como as súas.
6 Certamente librou o seu pai Abraham, o hebreo, da man de Nimrod e da man de todo o seu pobo, que moitas veces procuraran matalo.
7 Librouno tamén do lume no que o botara o rei Nimrod, e librouno del o seu Deus.
8 E quen máis pode facer algo semellante? Seguramente foi Abraham quen matou os cinco reis de Elam, cando tocaron o fillo do seu irmán, que naqueles días vivía en Sodoma.
9 E colleu o seu servo, que era fiel na súa casa, e algúns dos seus homes, e perseguiron os reis de Elam nunha noite e matáronos, e devolveron ao fillo do seu irmán todos os bens que lle arrebatara.
10 E seguramente sabedes que o Deus destes hebreos está moi compracido con eles, e eles tamén están compracidos con el, porque saben que os librou de todos os seus inimigos.
11 E velaquí que, polo seu amor ao seu Deus, Abraham colleu o seu único e prezado fillo e pretendía traelo como ofrenda queimada ao seu Deus, e se non fose por Deus que llo impediu facelo, entón o faría polo seu amor ao seu Deus.
12 E Deus viu todas as súas obras, e xuroulle, e prometeulle que libraría os seus fillos e toda a súa descendencia de todo problema que lles acontecese, porque fixera isto, e polo seu amor ao seu Deus sufocara a súa compaixón polo seu fillo.
13 E non escoitaches o que o seu Deus fixo ao Faraón, rei de Exipto, e a Abimelec, rei de Guerar, ao tomar a muller de Abraham, quen dixo dela: É a miña irmá, para que non o matasen por mor dela e non pensasen en tomala por muller? E Deus fixo con eles e co seu pobo todo o que escoitaches.
14 E velaquí, nós mesmos vimos cos nosos ollos que Esaú, o irmán de Xacob, veu a el con catrocentos homes, coa intención de matalo, porque lembrou que lle quitara a bendición do seu pai.
15 E foi ao seu encontro cando veu de Siria, para ferir a nai cos fillos, e quen o librou das súas mans senón o seu Deus, no que confiaba? Librouno da man do seu irmán e tamén das mans dos seus inimigos, e certamente volverá a protexelos.
16 Quen non sabe que foi o seu Deus quen os inspirou con forza para facerlle á cidade de Xequem o mal do que escoitaches falar?
17 Poderían, entón, dous homes destruír coa súa propia forza unha cidade tan grande como Xequem se non fose polo seu Deus, no que confiaban? El dixo e fixo todo isto para matar os habitantes da cidade na súa cidade.
18 E poderás entón prevalecer sobre os que saíron xuntos da túa cidade para loitar contra todos eles, mesmo se mil veces máis viñesen na túa axuda?
19 Seguramente sabedes e comprendedes que non ides loitar contra eles, senón que ides guerra contra o seu Deus, que os escolleu, e por iso ides todos hoxe para ser destruídos.
20 Agora, polo tanto, abstédevos deste mal que estades a tentar traer sobre vós mesmos, e mellor será para vós non ir á batalla contra eles, aínda que sexan poucos en número, porque o seu Deus está con eles.
21 Cando os reis dos amorreos escoitaron todas as palabras dos seus conselleiros, os seus corazóns enchíronse de terror, e tiveron medo dos fillos de Xacob e non quixeron loitar contra eles.
22 E inclinaron os seus oídos ás palabras dos seus conselleiros, e escoitaron todas as súas palabras, e as palabras dos conselleiros agradaron moito aos reis, e así o fixeron.
23 E os reis viráronse e abstivéronse dos fillos de Xacob, porque non se atreveron a achegarse a eles para facerlles a guerra, porque lles tiñan moito medo, e os seus corazóns derretéronse dentro deles polo medo que lles tiñan.
24 Porque isto procedía do Señor a eles, pois escoitou as oracións dos seus servos Isaac e Xacob, porque confiaran nel; e todos estes reis volveron cos seus campamentos

aquel día, cada un á súa propia cidade, e non loitaron naquel momento cos fillos de Xacob.
25 E os fillos de Xacob estiveron alí aquel día ata a tarde fronte ao monte Sihón, e vendo que estes reis non viñan loitar contra eles, os fillos de Xacob volveron para a casa.

CAPÍTULO 36

1 Naquel tempo, o Señor aparecéuselle a Xacob, dicindo: «Levántate, vai a Betel e quédate alí; fai alí un altar ao Señor que se che apareceu, que te librou a ti e aos teus fillos da aflición».
2 E levantouse Xacob cos seus fillos e todo o que lle pertencía, e foron e chegaron a Betel segundo a palabra do Señor.
3 E Xacob tiña noventa e nove anos cando subiu a Betel, e Xacob, os seus fillos e toda a xente que estaba con el, quedaron en Betel, en Luz, e alí construíu un altar ao Señor que se lle aparecera, e Xacob e os seus fillos quedaron en Betel seis meses.
4 Naquel tempo morreu Débora, filla de Uz, a criada de Rebeca, que estivera con Xacob; e Xacob enterrouna debaixo de Betel, debaixo dunha aciñeira que había alí.
5 E Rebeca, filla de Betuel, nai de Xacob, tamén morreu naquel tempo en Hebrón, que é Quireat-Arbá, e foi enterrada na cova de Macpelah, que Abraham comprara aos fillos de Het.
6 E a vida de Rebeca foi de cento trinta e tres anos, e morreu. E cando Xacob soubo que a súa nai Rebeca estaba morta, chorou amargamente pola súa nai, e fixo un gran loito por ela, e por Déborah, a súa aia, debaixo do carballo, e chamou a aquel lugar Alón-bacut.
7 E Labán o sirio morreu naqueles días, porque Deus o ferira por quebrantar a alianza que existía entre el e Xacob.
8 E Xacob tiña cen anos cando o Señor se lle apareceu, e o bendiciu e chamouno Israel. E Raquel, a muller de Xacob, concibiu naqueles días.
9 Naquel tempo, Xacob e todos os seus pertencían partiron de Betel para ir á casa do seu pai, a Hebrón.
10 Mentres ían polo camiño, e aínda faltaba un pouco para chegar a Efrata, Raquel deu a luz un fillo, e tivo un parto difícil, e morreu.
11 E Xacob enterrouna no camiño de Efrata, que é Belén, e puxo unha estela sobre o seu sepulcro, que está alí ata o día de hoxe; e os días de Raquel foron corenta e cinco anos, e morreu.
12 E Xacob chamou Benxamín ao fillo que lle nacera, que lle dera Raquel, porque lle nacera na terra da dereita.
13 E foi despois da morte de Raquel, que Xacob plantou a súa tenda na tenda da súa serva Bilhah.
14 E Rubén tivo celos da súa nai Lea por mor disto, e encheuse de ira, e levantouse na súa ira e foi e entrou na tenda de Bilhah e de alí levou a cama do seu pai.
15 Naquel tempo, a primoxenitura, xunto cos cargos reais e sacerdotais, foi retirada aos fillos de Rubén, porque profanara a cama do seu pai, e a primoxenitura foille dada a Xosé, o cargo real a Xudá e o sacerdocio a Leví, porque Rubén profanara a cama do seu pai.
16 E estas son as xeracións de Xacob, que lle naceron en Padan-Aram; os fillos de Xacob foron doce.
17 Os fillos de Lea foron Rubén, o primoxénito, Simeón, Leví, Xudá, Isacar, Zebulón e a súa irmá Dina; e os fillos de Raquel foron Xosé e Benxamín.
18 Os fillos de Zilpah, serva de Lea, foron Gad e Aser, e os fillos de Bilhah, serva de Raquel, foron Dan e Naftalí; estes son os fillos que lle naceron a Xacob en Padan-Aram.
19 E Xacob, os seus fillos e todo o que lle pertencía viaxaron e chegaron a Mamré, que é Quireat-Arbá, que está en Hebrón, onde Abraham e Isaac residiron, e Xacob, os seus fillos e todo o que lle pertencía, viviu co seu pai en Hebrón.
20 E o seu irmán Esaú, os seus fillos e todo o que lle pertencía foron á terra de Seir e habitaron alí, e tiveron posesións na terra de Seir; e os fillos de Esaú foron frutíferos e multiplicáronse moito na terra de Seir.
21 Estas son as xeracións de Esaú que lle naceron na terra de Canaán. Os fillos de Esaú foron cinco.
22 Ada deulle a Esaú o seu primoxénito Elifaz, e tamén lle deu a Reuel; Ahlibama deulle a Ieús, Ialam e Coré.
23 Estes son os fillos de Esaú que lle naceron na terra de Canaán; os fillos de Elifaz, fillo de Esaú, foron Temán, Omar, Sefo, Gatam, Quenaz e Amalex; e os fillos de Reuel foron Nacat, Zerac, Xamá e Mizá.
24 E os fillos de Ieús foron Timná, Alvá e Ietet; e os fillos de Ialam foron Alá, Finor e Quenaz.
25 E os fillos de Coré foron Temán, Mibzar, Magdiel e Eram; estas son as familias dos fillos de Esaú segundo os seus ducados na terra de Seir.
26 E estes son os nomes dos fillos de Seir o horeo, habitantes da terra de Seir: Lotán, Xobal, Sibeón, Anah, Disán, Ézer e Disón, sendo sete fillos.
27 E os fillos de Lotán foron Hori, Hemán e a súa irmá Timná, que é Timná, que veu a Xacob e aos seus fillos, e eles non a escoitaron, e ela foi e converteuse en concubina de Elifaz, fillo de Esaú, e deulle a luz a Amalec.
28 E os fillos de Xobal foron Alván, Manáhat, Ebal, Xefo e Onam, e os fillos de Sibeón foron Ajá e Aná. Este foi aquel Aná que atopou os Yemim no deserto cando alimentaba os burros do seu pai Sibeón.
29 E mentres alimentaba os xumentos do seu pai, levounos ao deserto en diferentes momentos para alimentalos.
30 E houbo un día que os levou a un dos desertos na beira do mar, fronte ao deserto do pobo, e mentres os estaba alimentando, velaquí unha tormenta moi forte veu do outro lado do mar e pousouse sobre os burros que estaban alí apacentándose, e todos se detiveron.
31 E despois saíron do deserto, ao outro lado do mar, arredor de cento vinte animais grandes e terribles, e chegaron todos ao lugar onde estaban os asnos, e alí se colocaron.
32 E aqueles animais, de metade para abaixo, tiñan a forma dos fillos dos homes, e de metade para arriba, algúns tiñan a semellanza de osos, e outros a semellanza dos kephas, con colas detrás deles desde entre os seus ombreiros chegando ata a terra, como as colas do duchephat, e estes animais viñeron e montaron e cabalgaron nestes asnos, e leváronos, e foron ata o día de hoxe.
33 E un destes animais achegouse a Anah e feriuno coa cola, e despois fuxiu daquel lugar.
34 E cando viu esta obra, temeu moito pola súa vida, e fuxiu e escapou á cidade.

35 E contoulles aos seus fillos e irmáns todo o que lle acontecera, e moitos homes foron buscar os burros pero non os puideron atopar, e Anah e os seus irmáns non volveron a aquel lugar desde o día seguinte, porque tiñan moito medo polas súas vidas.
36 E os fillos de Anah, fillo de Seir, foron Disón e a súa irmá Ahlibama. E os fillos de Disón foron Hemdán, Exbán, Itrán e Querán. E os fillos de Ézer foron Bilhán, Zaaván e Acán. E os fillos de Disón foron Uz e Arán.
37 Estas son as familias dos fillos de Seir o horeo, segundo os seus ducados na terra de Seir.
38 E Esaú e os seus fillos habitaron na terra de Seir o horeo, o habitante da terra, e tiveron posesións nela e foron frutíferos e multiplicáronse moito, e Xacob e os seus fillos e todo o que lles pertencía, habitaron co seu pai Isaac na terra de Canaán, como o Señor lle ordenara a Abraham, o seu pai.

CAPÍTULO 37

1 No ano cento cinco da vida de Xacob, que era o noveno ano que Xacob vivía cos seus fillos na terra de Canaán, chegou de Padan-Aram.
2 E naqueles días Xacob viaxou cos seus fillos desde Hebrón, e foron e volveron á cidade de Xequem, eles e todo o que lles pertencía, e habitaron alí, porque os fillos de Xacob obtiveron boas e abundantes terras de pasto para o seu gando na cidade de Xequem, despois de que a cidade de Xequem fose reconstruída, e había nela uns trescentos homes e mulleres.
3 E Xacob, os seus fillos e todo o que lle pertencía habitaban na parte do campo que Xacob comprara a Hamor, pai de Xequem, cando chegou de Padan-Aram, antes de que Simeón e Leví atacasen a cidade.
4 E todos aqueles reis dos cananeos e amorreos que rodeaban a cidade de Xequem souberon que os fillos de Xacob volveran a Xequem e se estableceran alí.
5 E dixeron: «Volverán os fillos de Xacob o hebreo á cidade e habitarán nela, despois de golpear e expulsar os seus habitantes? Volverán agora e expulsarán tamén os que viven na cidade ou os matarán?»
6 E volveron reunirse todos os reis de Canaán, e viñeron xuntos para facer a guerra a Xacob e aos seus fillos.
7 Iasub, rei de Tapnach, enviou tamén mensaxes a todos os reis veciños: a Elán, rei de Gaash, a Ihúri, rei de Siló, a Paratón, rei de Chazar, a Susí, rei de Sartón, a Labán, rei de Bet-Corán, e a Sabir, rei de Otnai-mah:
8 Subíde a min e axudádeme, e feramos a Xacob o hebreo e aos seus fillos, e a todo o que lle pertence, porque volveron a Xequem para posuíla e para matar os seus habitantes como antes.
9 E todos estes reis reuníronse e viñeron con todos os seus campamentos, un pobo extremadamente numeroso coma a area na beira do mar, e todos estaban fronte a Tapnach.
10 E Iasub, rei de Tapnac, saíu a eles con todo o seu exército, e acampou con eles fronte a Tapnac, fóra da cidade, e dividiron a todos estes reis en sete divisións, sendo sete campamentos contra os fillos de Xacob.
11 E enviaron unha declaración a Xacob e ao seu fillo, dicindo: Vide todos nós para que teñamos unha entrevista xuntos na chaira, e vinguemos a causa dos homes de Xequem aos que matades na súa cidade, e agora volveredes á cidade de Xequem e habitaredes nela, e mataredes aos seus habitantes como antes.
12 E os fillos de Xacob ouviron isto e a súa ira acendeuse moito polas palabras dos reis de Canaán, e dez dos fillos de Xacob apresuráronse e levantáronse, e cada un deles cinguiuse as súas armas de guerra; e había con eles cento dous dos seus servos equipados en orde de batalla.
13 E todos estes homes, os fillos de Xacob cos seus servos, foron cara a estes reis, e Xacob, o seu pai, estaba con eles, e todos eles estaban enriba do montón de Xequem.
14 E Xacob rezou ao Señor polos seus fillos, e estendeu as mans ao Señor, e dixo: Oh Deus, ti es un Deus Todopoderoso, ti es o noso pai, ti nos formaches e somos as obras das túas mans; prégoche que liberes os meus fillos pola túa misericordia da man dos seus inimigos, que hoxe veñen loitar contra eles e salvalos da súa man, porque na túa man está o poder e a forza, para salvar aos poucos dos moitos.
15 E dálles aos meus fillos, os teus servos, forza de corazón e forza para loitar contra os seus inimigos, para someteros e facer caer os seus inimigos diante deles, e non deixes que os meus fillos e os seus servos morran a mans dos fillos de Canaán.
16 Mais se che parece ben quitarlles a vida aos meus fillos e aos seus servos, tómaos coa túa gran misericordia por medio dos teus ministros, para que non perezan hoxe ás mans dos reis dos amorreos.
17 E cando Xacob deixou de rezarlle ao Señor, a terra tremeu do seu lugar, e o sol escureceu, e todos estes reis quedaron aterrorizados e unha gran consternación apoderouse deles.
18 E o Señor escoitou a oración de Xacob, e o Señor impresionou os corazóns de todos os reis e dos seus exércitos co terror e o temor reverencial dos fillos de Xacob.
19 Porque o Señor fíxolles oír o son dos carros, o son dos cabalos poderosos dos fillos de Xacob e o son dun gran exército que os acompañaba.
20 E estes reis foron apoderados dun gran terror polos fillos de Xacob, e mentres estaban nos seus aposentos, velaquí que os fillos de Xacob avanzaron contra eles con cento doce homes, cun grande e tremendo berro.
21 E cando os reis viron os fillos de Xacob avanzando cara a eles, aínda máis se asustaron, e inclinaronse a retirarse diante dos fillos de Xacob como ao principio, e non a loitar contra eles.
22 Pero eles non se retiraron, dicindo: «Sería unha deshonra para nós retirarnos así dúas veces diante dos hebreos».
23 E os fillos de Xacob achegáronse e avanzaron contra todos estes reis e os seus exércitos, e viron, e velaquí, que era un pobo moi poderoso, numeroso como a area do mar.
24 E os fillos de Xacob invocaron ao Señor e dixeron: Axúdanos, oh Señor, axúdanos e respóndenos, porque confiamos en ti, e non nos deixes morrer ás mans destes homes incircuncisos, que hoxe viñeron contra nós.
25 E os fillos de Xacob cinguiron as súas armas de guerra, e tomaron nas súas mans cada un o seu escudo e a súa xavelina, e achegáronse á batalla.

26 Xudá, fillo de Xacob, correu primeiro diante dos seus irmáns, e dez dos seus servos con el, e dirixiuse cara a estes reis.
27 E Iasub, rei de Tapnach, tamén saíu primeiro co seu exército diante de Xudá, e Xudá viu a Iasub e o seu exército vindo cara a el, e a ira de Xudá acendeuse, e a súa ira ardeu dentro del, e achegouse á batalla na que Xudá arriscou a súa vida.
28 E Iasub e todo o seu exército avanzaban contra Xudá, e ía montado nun cabalo moi forte e poderoso, e Iasub era un home moi valente, e cuberto de ferro e bronce de pé a cabeza.
29 E mentres estaba sobre o cabalo, disparaba frechas con ambas as mans por diante e por detrás, como era o seu costume en todas as súas batallas, e nunca fallaba o lugar ao que apuntaba as súas frechas.
30 E cando Iasub veu loitar contra Xudá, e estaba lanzando moitas frechas contra Xudá, o Señor atou a man de Iasub, e todas as frechas que disparou rebotaron sobre os seus propios homes.
31 E a pesar disto, Iasub seguiu avanzando cara a Xudá, para desafialo coas frechas, pero a distancia entre eles era duns trinta cóbados, e cando Xudá viu a Iasub lanzando as súas frechas contra el, correu cara a el coa súa forza excitada pola ira.
32 Xudá colleu do chan unha gran pedra, que pesaba sesenta siclos, e correu cara a Iasub e golpeouno coa pedra no escudo, de xeito que Iasub quedou abraiado polo golpe e caeu do seu cabalo ao chan.
33 E o escudo rompeu da man de Iasub, e pola forza do golpe saltou a unha distancia duns quince cóbados, e o escudo caeu diante do segundo campamento.
34 Os reis que viñeran con Iasub viron de lonxe a forza de Xudá, fillo de Xacob, e o que lle fixera a Iasub, e tiveron un medo terrible de Xudá.
35 E reuníronse preto do campamento de Iasub, vendo a súa confusión, e Xudá sacou a súa espada e feriu a corenta e dous homes do campamento de Iasub, e todo o campamento de Iasub fuxiu diante de Xudá, e ninguén se lle puxo fronte, e deixaron a Iasub e fuxiron del, e Iasub aínda estaba postrado no chan.
36 E vendo Iasub que todos os homes do seu campamento fuxiran del, apresurouse e levantouse cheo de terror contra Xudá, e púxose de pé fronte a Xudá.
37 E Iasub tivo un combate singular con Xudá, enfrontándose escudo contra escudo, e todos os homes de Iasub fuxiron, porque tiñan moito medo de Xudá.
38 E Iasub colleu a súa lanza na man para golpear a Xudá na cabeza, pero Xudá colocou rapidamente o seu escudo na cabeza contra a lanza de Iasub, de xeito que o escudo de Xudá recibiu o golpe da lanza de Iasub, e o escudo tamén quedou partido.
39 E cando Xudá viu que o seu escudo estaba rachado, sacou axiña a súa espada e feriu a Iasub nos nocellos, e cortoulle os pés, de xeito que Iasub caeu ao chan, e a lanza caeu da súa man.
40 Xudá colleu axiña a lanza de Iasub, cortoulle a cabeza e lanzouna xunto aos seus pés.
41 Cando os fillos de Xacob viron o que Xudá lle fixera a Iasub, todos correron contra as filas dos outros reis, e os fillos de Xacob loitaron contra o exército de Iasub e os exércitos de todos os reis que alí estaban.
42 E os fillos de Xacob fixeron caer quince mil dos seus homes, e golpeáronos coma se estivesen golpeando cabazas, e os demais fuxiron para salvar as súas vidas.
43 Xudá aínda estaba xunto ao cadáver de Iasub, e quitoulle a Iasub a súa cota de malla.
44 E Xudá tamén quitou o ferro e o bronce que rodeaba a Iasub, e velaquí que nove homes dos capitáns de Iasub viñeron loitar contra Xudá.
45 Xudá apresurouse e colleu unha pedra do chan, e con ela golpeou a un deles na cabeza, e o seu cranio quedou fracturado, e o corpo tamén caeu do cabalo ao chan.
46 E os oito capitáns que quedaran, vendo a forza de Xudá, tiveron moito medo e fuxiron, e Xudá cos seus dez homes perseguiunos, e alcanzáronos e matáronos.
47 E os fillos de Xacob aínda estaban a golpear os exércitos dos reis, e mataron a moitos deles, pero aqueles reis mantiveron audazmente a súa posición cos seus capitáns, e non se retiraron dos seus lugares, e exclamaron contra aqueles dos seus exércitos que fuxiran de diante dos fillos de Xacob, pero ninguén os escoitou, porque temían polas súas vidas por medo de morrer.
48 E todos os fillos de Xacob, despois de derrotar os exércitos dos reis, volveron e presentaronse ante Xudá, e Xudá aínda estaba matando os oito capitáns de Iasub e quitándolles as roupas.
49 E Leví viu a Elón, rei de Gaash, que se achegaba a el cos seus catorce capitáns para derrotalo, pero Leví non o sabía con certeza.
50 E Elón cos seus capitáns achegouse máis, e Leví mirou cara atrás e viu que lle estaban dando batalla pola retagarda, e Leví correu con doce dos seus servos, e foron e mataron a Elón e aos seus capitáns co gume da espada.

CAPÍTULO 38

1 E Ihuri, rei de Siloh, subiu para axudar a Elón, e achegouse a Xacob, cando Xacob sacou o arco que tiña na man e cunha frecha feriu a Ihuri, causándolle a morte.
2 E cando morreu Ihuri, rei de Shiloh, os catro reis restantes fuxiron do seu posto cos demais capitáns, e tentaron retirarse, dicindo: Non temos máis forza cos hebreos despois de que mataran os tres reis e os seus capitáns que eran máis poderosos ca nós.
3 E cando os fillos de Xacob viron que os reis restantes marcharan do seu posto, perseguíronos, e Xacob tamén veu do montón de Xequem, do lugar onde estaba parado, e foron tras os reis e achegáronse a eles cos seus servos.
4 E os reis e os capitáns co resto dos seus exércitos, vendo que os fillos de Xacob se achegaban a eles, temeron polas súas vidas e fuxiron ata chegar á cidade de Chazar.
5 E os fillos de Xacob perseguíronos ata a porta da cidade de Chazar, e inflixiron unha gran malleira entre os reis e os seus exércitos, uns catro mil homes, e mentres eles estaban a ferir o exército dos reis, Xacob estaba ocupado co seu arco, limitándose a ferir os reis, e matounos a todos.
6 E matou a Paratón, rei de Chazar, na porta da cidade de Chazar, e despois feriu a Susi, rei de Sartón, e a Labán, rei de Bet-corín, e a Sabir, rei de Machnaymah, e matounos a

todos con frechas, unha frecha para cada un deles, e morreron.
7 E os fillos de Xacob, vendo que todos os reis estaban mortos e que estaban desfeitas e retirándose, continuaron a batalla cos exércitos dos reis fronte á porta de Chazar, e aínda así derrotaron a uns catrocentos dos seus homes.
8 E tres homes dos servos de Xacob caeron naquela batalla, e cando Xudá viu que tres dos seus servos morreran, aflixiuse moito, e a súa ira ardeu dentro del contra os amorreos.
9 E todos os homes que quedaban dos exércitos dos reis tiñan moito medo polas súas vidas, e correron e romperon a porta das murallas da cidade de Chazar, e todos entraron na cidade para se poñer a salvo.
10 E agocháronse no medio da cidade de Chazar, porque a cidade de Chazar era moi grande e extensa, e cando todos estes exércitos entraron na cidade, os fillos de Xacob correron tras eles ata a cidade.
11 E catro homes valentes, experimentados na batalla, saíron da cidade e plantáronse contra a entrada da cidade, con espadas e lanzas nas mans, e colocáronse fronte aos fillos de Xacob, e non lles deixaron entrar na cidade.
12 E Naftalí correu e púxose entre eles e coa súa espada feriu a dous deles e cortoulles a cabeza dun só golpe.
13 E volveuse cara aos outros dous, e velaquí que fuxiran, e perseguiunos, alcanzounos, feriunos e matounos.
14 E chegaron os fillos de Xacob á cidade e viron, e velaquí que había outra muralla na cidade, e buscaron a porta da muralla e non a puideron atopar, e Xudá saltou sobre a cima da muralla, e Simeón e Leví seguírono, e os tres baixaron da muralla á cidade.
15 E Simeón e Leví mataron a todos os homes que fuxiran á cidade para se protexer, e tamén aos habitantes da cidade coas súas mulleres e pequenos, mataron a gume da espada, e os berros da cidade subiron ao ceo.
16 E Dan e Naftalí saltaron sobre a muralla para ver que causaba o ruído de lamentos, porque os fillos de Xacob estaban preocupados polos seus irmáns, e escoitaron os habitantes da cidade falar con choros e súplicas, dicindo: Tomade todo o que posuímos na cidade e idevos, só que non nos matedes.
17 E cando Xudá, Simeón e Leví deixaron de golpear os habitantes da cidade, subiron á muralla e chamaron a Dan e Naftalí, que estaban na muralla, e ao resto dos seus irmáns, e Simeón e Leví informáronlles da entrada á cidade, e todos os fillos de Xacob viñeron recoller o botín.
18 E os fillos de Xacob tomaron o botín da cidade de Chazar, os rabaños e os rabaños, e as propiedades, e levaron todo o que se puido capturar, e marcharon da cidade aquel día.
19 E ao día seguinte os fillos de Xacob foron a Sartón, porque ouviron que os homes de Sartón que permaneceran na cidade estaban a reunirse para loitar contra eles por matar o seu rei, e Sartón era unha cidade moi alta e fortificada, e tiña unha profunda muralla que a rodeaba.
20 E o piar da muralla tiña uns cincuenta cóbados e a súa anchura corenta cóbados, e non había lugar para que un home entrase na cidade por mor da muralla. E os fillos de Xacob viron a muralla da cidade, e buscaron unha entrada nela, pero non a puideron atopar.
21 Pois a entrada á cidade estaba pola parte traseira, e todo home que quería entrar na cidade viña por ese camiño e rodeaba toda a cidade, e despois entraba na cidade.
22 E vendo os fillos de Xacob que non podían atopar o camiño para a cidade, a súa ira acendeuse moito, e os habitantes da cidade, vendo que os fillos de Xacob viñan a eles, tiveron moito medo deles, porque ouviran falar da súa forza e do que lle fixeran a Chazar.
23 E os habitantes da cidade de Sartón non puideron saír cara aos fillos de Xacob despois de se ter reunido na cidade para loitar contra eles, por medo a que así entrasen na cidade; pero cando viron que viñan cara a eles, tiveron moito medo deles, porque ouviran falar da súa forza e do que lle fixeran a Chazar.
24 Entón, os habitantes de Sartón retiraron rapidamente a ponte da estrada da cidade, do seu sitio, antes de que chegasen os fillos de Xacob, e trouxérona á cidade.
25 E os fillos de Xacob viñeron e buscaron o camiño para a cidade, e non o puideron atopar; e os habitantes da cidade subiron ao cumio da muralla e viron, e velaquí que os fillos de Xacob buscaban unha entrada para a cidade.
26 E os habitantes da cidade reprocharon aos fillos de Xacob desde o alto da muralla, e maldixéronos, e os fillos de Xacob escoitaron os reproches, e enfurecéronse moito, e a súa ira ardeu dentro deles.
27 E os fillos de Xacob foron irritados con eles, e todos se levantaron e saltaron sobre o terraplén coa forza da súa forza, e coa súa forza pasaron os corenta cóbados de anchura do terraplén.
28 E cando pasaron a muralla, detivéronse debaixo da muralla da cidade, e atoparon todas as portas da cidade pechadas con portas de ferro.
29 E os fillos de Xacob achegáronse para romper as portas das portas da cidade, e os habitantes non os deixaron, porque desde o alto da muralla lanzaban pedras e frechas contra eles.
30 E o número da xente que estaba sobre a muralla era duns catrocentos homes, e cando os fillos de Xacob viron que os homes da cidade non os deixaban abrir as portas da cidade, saltaron e subiron ao cumio da muralla, e Xudá subiu primeiro á parte leste da cidade.
31 Gad e Aser subiron tras el ata o extremo oeste da cidade; Simeón e Leví ao norte; e Dan e Rubén ao sur.
32 E os homes que estaban no cumio da muralla, os habitantes da cidade, vendo que os fillos de Xacob subían cara a eles, fuxiron todos da muralla, baixaron á cidade e agocháronse no medio da cidade.
33 E Isacar e Naftalí, que quedaron baixo a muralla, achegáronse e romperon as portas da cidade, e acenderon lume ás portas da cidade, de xeito que o ferro se fundiu, e todos os fillos de Xacob entraron na cidade, eles e todos os seus homes, e loitaron cos habitantes da cidade de Sartón, e feríronos co gume da espada, e ninguén se levantou diante deles.
34 E uns douscentos homes fuxiron da cidade, e todos foron e se agocharon nunha torre da cidade, e Xudá perseguiunos ata a torre e derrubou a torre, que caeu sobre os homes, e todos morreron.
35 E os fillos de Xacob subiron polo camiño do tellado daquela torre, e viron, e velaquí que había outra torre forte e alta a certa distancia na cidade, e o seu cumio chegaba ao

ceo, e os fillos de Xacob apresuráronse e baixaron, e foron con todos os seus homes a aquela torre, e atopárona chea duns trescentos homes, mulleres e nenos.
36 E os fillos de Xacob inflixiron unha gran malleira entre aqueles homes da torre, e estes fuxiron e fuxiron deles.
37 Simeón e Leví perseguíronos, cando doce homes poderosos e valentes saíron a eles do lugar onde se agocharan.
38 E aqueles doce homes mantiveron unha forte batalla contra Simeón e Leví, e Simeón e Leví non puideron prevalecer sobre eles, e aqueles homes valentes romperon os escudos de Simeón e Leví, e un deles golpeou a cabeza de Leví coa súa espada, cando Leví apresuradamente lle puxo a man á cabeza, porque tiña medo da espada, e a espada golpeou a man de Leví, e faltou pouco para que a man de Leví fose cortada.
39 E Leví colleu a espada do home valente que tiña na man, e quitouna con forza do home, e con ela golpeou a cabeza do home poderoso, e cortoulle a cabeza.
40 E once homes achegáronse para loitar contra Leví, porque viron que un deles fora morto, e os fillos de Xacob loitaron, pero os fillos de Xacob non puideron prevalecer sobre eles, porque aqueles homes eran moi poderosos.
41 E vendo os fillos de Xacob que non podían vencerlos, Simeón deu un berro forte e tremendo, e os once homes poderosos quedaron abraiados coa voz dos berros de Simeón.
42 E Xudá recoñeceu de lonxe a voz dos berros de Simeón, e Naftalí e Xudá correron cos seus escudos contra Simeón e Leví, e atopáronos loitando con aqueles homes poderosos, incapaces de prevalecer sobre eles porque os seus escudos estaban rotos.
43 E Naftalí viu que os escudos de Simeón e Leví estaban rotos, e colleu dous escudos dos seus servos e levoullos a Simeón e Leví.
44 E Simeón, Leví e Xudá loitaron aquel día os tres contra os once homes valentes ata a hora do solpor, pero non puideron vencelos.
45 E isto foille contado a Xacob, e aflixiuse profundamente, e rezou ao Señor, e el e o seu fillo Naftalí foron contra estes homes poderosos.
46 E Xacob achegouse e tensou o seu arco, e achegouse aos homes fortes, e matou a tres dos seus homes co arco, e os oito restantes volveron, e velaquí, a guerra librada contra eles por diante e por detrás, e tiveron moito medo polas súas vidas, e non puideron resistir diante dos fillos de Xacob, e fuxiron deles.
47 E na súa fuxida atoparon a Dan e Aser que viñan cara a eles, e de súpeto caeron sobre eles, e loitaron con eles, e mataron a dous deles, e Xudá e os seus irmáns perseguíronos, e golpearon aos restantes, e matáronos.
48 E todos os fillos de Xacob volveron e percorreron a cidade, buscando se podían atopar algún home, e atoparon uns vinte mozos nunha cova da cidade, e Gad e Aser golpeáronos a todos, e Dan e Naftalí atopáronse co resto dos homes que fuxiran e escaparan da segunda torre, e golpeáronos a todos.
49 E os fillos de Xacob feriron a todos os habitantes da cidade de Sartón, pero as mulleres e os nenos deixáronos na cidade e non os mataron.
50 E todos os habitantes da cidade de Sartón eran homes poderosos, un deles perseguiría a mil, e dous deles non fuxirían de dez mil dos demais homes.
51 E os fillos de Xacob mataron a todos os habitantes da cidade de Sartón co gume da espada, de xeito que ninguén se levantou contra eles, e deixaron as mulleres na cidade.
52 E os fillos de Xacob tomaron todo o botín da cidade e capturaron o que desexaban, e tomaron rabaños e manadas e propiedades da cidade, e os fillos de Xacob fixeron con Sartón e os seus habitantes o mesmo que fixeran con Chazar e os seus habitantes, e viráronse e marcharon.

CAPÍTULO 39

1 E cando os fillos de Xacob partiron da cidade de Sartón, percorreran uns douscentos cóbados cando atoparon os habitantes de Tapnac que viñan cara a eles, porque saíron a loitar contra eles, porque derrotaran o rei de Tapnac e todos os seus homes.
2 Así que todos os que quedaron na cidade de Tapnach saíron a loitar contra os fillos de Xacob, e pensaron en recuperarlles o botín e os despojos que capturaran de Chazar e Sartón.
3 E o resto dos homes de Tapnach loitou cos fillos de Xacob nese lugar, e os fillos de Xacob derrotáronos, e fuxiron diante deles, e perseguiunos ata a cidade de Arbelán, e todos caeron diante dos fillos de Xacob.
4 E os fillos de Xacob volveron e viñeron a Tapnac para levarse o botín de Tapnac, e cando chegaron a Tapnac ouviron que a xente de Arbelán saíra ao seu encontro para salvar o botín dos seus irmáns, e os fillos de Xacob deixaron dez dos seus homes en Tapnac para saquear a cidade, e saíron cara á xente de Arbelán.
5 E os homes de Arbelán saíron coas súas mulleres a loitar contra os fillos de Xacob, porque as súas mulleres eran expertas na batalla, e saíron en número duns catrocentos homes e mulleres.
6 E todos os fillos de Xacob berraron cunha voz forte, e todos correron cara aos habitantes de Arbelán, e cunha voz grande e tremenda.
7 E os habitantes de Arbelán oíron o ruxido dos fillos de Xacob, e o seu ruxido coma o ruxido dos leóns e coma o ruxido do mar e das súas ondas.
8 E o medo e o terror apoderáronse dos seus corazóns por mor dos fillos de Xacob, e tiveron un medo terrible deles, e retiraronse e fuxiron diante deles á cidade, e os fillos de Xacob perseguiunos ata a porta da cidade, e atopáronse con eles na cidade.
9 E os fillos de Xacob loitaron contra eles na cidade, e todas as súas mulleres estaban ocupadas en lanzar unha fonda contra os fillos de Xacob, e o combate foi moi severo entre eles todo aquel día ata a tarde.
10 E os fillos de Xacob non puideron prevalecer sobre eles, e os fillos de Xacob case pereceran naquela batalla, e os fillos de Xacob clamaron ao Señor e gañaron moito forza ao caer a noite, e os fillos de Xacob feriron a todos os habitantes de Arbelán polo gume da espada, homes, mulleres e pequenos.
11 E tamén ao resto do pobo que fuxira de Sartón, os fillos de Xacob feríronos en Arbelán, e os fillos de Xacob fixeron con Arbelán e Tapnach o mesmo que fixeran con

Chazar e Sartón, e cando as mulleres viron que todos os homes estaban mortos, subiron aos tellados da cidade e feriron aos fillos de Xacob facendo caer pedras coma choiva.
12 E os fillos de Xacob apresuráronse e entraron na cidade e apoderáronse de todas as mulleres e matáronas co gume da espada, e os fillos de Xacob capturaron todo o botín e o botín, rabaños, manadas e gando.
13 E os fillos de Xacob fixeron con Macnaimah o mesmo que fixeran con Tapnach, con Chazar e con Siloh, e marcharon de alí e marcharon.
14 E o quinto día os fillos de Xacob souberon que o pobo de Gaash se reunira contra eles para loitar, porque mataran o seu rei e os seus capitáns, pois houbera catorce capitáns na cidade de Gaash, e os fillos de Xacob matáranos a todos na primeira batalla.
15 E os fillos de Xacob cinguironse aquel día coas súas armas de guerra e marcharon á batalla contra os habitantes de Gaash, e en Gaash había un pobo forte e poderoso do pobo dos amorreos, e Gaash era a cidade máis forte e mellor fortificada de todas as cidades dos amorreos, e tiña tres muros.
16 E chegaron os fillos de Xacob a Gaash e atoparon as portas da cidade pechadas, e uns cincocentos homes de pé no cumio da muralla exterior, e un pobo numeroso coma a area na beira do mar estaban emboscados contra os fillos de Xacob desde fóra da cidade, na parte traseira dela.
17 E os fillos de Xacob achegáronse para abrir as portas da cidade, e mentres se achegaban, velaquí que os que estaban emboscados na retagarda da cidade saíron dos seus lugares e rodearon os fillos de Xacob.
18 E os fillos de Xacob estaban rodeados pola xente de Gaax, e a batalla era tanto por diante como por detrás, e todos os homes que estaban na muralla lanzaban sobre eles frechas e pedras dende a muralla.
19 Xudá, vendo que os homes de Gaash se estaban facendo demasiado pesados para eles, deu un berro estridente e tremendo, e todos os homes de Gaash quedaron aterrorizados coa voz do berro de Xudá, e homes caeron da muralla co seu potente berro, e todos os que estaban de fóra e de dentro da cidade tiveron moito medo polas súas vidas.
20 E os fillos de Xacob achegáronse a romper as portas da cidade, cando os homes de Gaash lanzaron pedras e frechas contra eles desde o alto da muralla, e fixéronos fuxir dende a porta.
21 E os fillos de Xacob volveron contra os homes de Gaash que estaban con eles desde fóra da cidade, e golpeáronos terriblemente, coma se golpeasen cabazas, e non puideron resistir aos fillos de Xacob, porque o medo e o terror apoderáronse deles co berro de Xudá.
22 E os fillos de Xacob mataron a todos aqueles homes que estaban fóra da cidade, e os fillos de Xacob aínda se achegaron para entrar na cidade e loitar baixo as murallas da cidade, pero non puideron porque todos os habitantes de Gaash que quedaron na cidade rodearan as murallas de Gaash en todas as direccións, de xeito que os fillos de Xacob non puideron achegarse á cidade para loitar con eles.
23 E os fillos de Xacob achegáronse a un recuncho para loitar debaixo da muralla, os habitantes de Gaash lanzaron frechas e pedras contra eles coma chuvia de choiva, e fuxiron de debaixo da muralla.
24 E a xente de Gaax que estaba na muralla, vendo que os fillos de Xacob non podían vencerlos debaixo da muralla, reprendeu aos fillos de Xacob con estas palabras, dicindo:
25 Que che pasa na batalla que non podes prevalecer? Podes, entón, facer á poderosa cidade de Gaash e aos seus habitantes o que fixeches coas cidades dos amorreos que non eran tan poderosas? Seguramente fixestes esas cousas con eses débiles entre nós, e matáchelos á entrada da cidade, porque non tiñan forza cando estaban aterrorizados ao son dos vosos berros.
26 E agora, seredes capaces de loitar neste lugar? Seguramente aquí morreredes todos, e nós faremos vinganza pola causa desas cidades que arrasastes.
27 E os habitantes de Gaash reprocharon gravemente aos fillos de Xacob e insultáronos cos seus deuses, e continuaron a lanzarlles frechas e pedras desde a muralla.
28 E Xudá e os seus irmáns escoitaron as palabras dos habitantes de Gaash e a súa ira acendéuse moito, e Xudá tivo celos do seu Deus neste asunto, e clamou e dixo: Oh Señor, axuda, envía axuda a nós e aos nosos irmáns.
29 E correu a unha distancia con todas as súas forzas, coa espada desembainada na man, e saltou da terra e, coa forza da súa forza, subiu á muralla, e a espada caeu da súa man.
30 Xudá berrou contra a muralla, e todos os homes que estaban na muralla quedaron aterrorizados, e algúns deles caeron da muralla á cidade e morreron, e os que aínda estaban na muralla, cando viron a forza de Xudá, tiveron moito medo e fuxiron para salvar as súas vidas á cidade en busca de seguridade.
31 E algúns se animaron a loitar contra Xudá sobre a muralla, e estiveron a piques de matalo cando viron que non había espada na man de Xudá, e pensaron en botalo fóra da muralla aos seus irmáns, e vinte homes da cidade subiron para axudalos, e rodearon a Xudá e todos gritaron por el, e achegáronse a el con espadas desenvainadas, e aterrorizaron a Xudá, e Xudá gritou aos seus irmáns desde a muralla.
32 E Xacob e os seus fillos sacaron o arco de debaixo da muralla e feriron a tres dos homes que estaban na cima da muralla, e Xudá continuou a chorar e exclamou: Oh Señor, axúdanos, oh Señor, líbranos! E gritou cunha voz forte sobre a muralla, e o berro ouviuse a unha gran distancia.
33 E despois deste berro volveu berrar, e todos os homes que rodeaban a Xudá no cumio da muralla quedaron aterrorizados, e cada un tirou a espada da man ao son dos berros e do seu tremor de Xudá, e fuxiu.
34 E Xudá colleu as espadas que lles caeran das mans, e Xudá loitou contra eles e matou a vinte dos seus homes na muralla.
35 E arredor de oitenta homes e mulleres subiron aínda a muralla desde a cidade e rodearon todos a Xudá, e o Señor imprimiu o medo nos corazóns de Xudá, de xeito que non puideron achegarse a el.
36 E Xacob e todos os que estaban con el sacaron o arco de debaixo da muralla, e mataron a dez homes enriba da muralla, e caeron debaixo da muralla, diante de Xacob e dos seus fillos.
37 E a xente que estaba sobre a muralla, vendo que vinte dos seus homes caeran, seguiron correndo contra Xudá coas espadas desenvainadas, pero non puideron achegarse a el porque estaban moi aterrorizados pola forza de Xudá.

38 E un dos seus homes valentes, chamado Arud, achegouse para golpear a Xudá na cabeza coa súa espada, cando Xudá apresurouse a poñerlle o escudo na cabeza, e a espada golpeou o escudo, e este quedou partido en dous.
39 E este home poderoso, despois de derrotar a Xudá, fuxiu para salvar a súa vida, por medo a Xudá, e os seus pés esvararon contra o muro e caeu entre os fillos de Xacob que estaban debaixo do muro, e os fillos de Xacob golpeárono e matárono.
40 A Xudá doíalle a cabeza polo golpe do home poderoso, e case morreu por iso.
41 E Xudá berrou sobre o muro debido á dor producida polo golpe, cando Dan o ouviu, e a súa ira ardeu dentro del, e el tamén se levantou e foi lonxe e correu e saltou da terra e subiu ao muro coa forza excitada pola súa ira.
42 E cando Dan chegou á muralla preto de Xudá, todos os homes que estaban na muralla fuxiron, e subiron á segunda muralla, e lanzaron frechas e pedras sobre Dan e Xudá desde a segunda muralla, e intentaron expulsalos da muralla.
43 E as frechas e as pedras feriron a Dan e Xudá, e case morreron na muralla, e onde queira que Dan e Xudá fuxisen da muralla, eran atacados con frechas e pedras da segunda muralla.
44 E Xacob e os seus fillos aínda estaban á entrada da cidade, debaixo da primeira muralla, e non puideron tender o seu arco contra os habitantes da cidade, xa que non os podían ver, estando sobre a segunda muralla.
45 E Dan e Xudá, cando xa non puideron soportar as pedras e as frechas que caían sobre eles desde a segunda muralla, ambos saltaron sobre a segunda muralla preto da xente da cidade, e cando a xente da cidade que estaba na segunda muralla viu que Dan e Xudá viñeran a eles na segunda muralla, todos gritaron e descenderon entre as murallas.
46 E Xacob e os seus fillos ouviron o ruído dos berros da xente da cidade, e aínda estaban na entrada da cidade, e estaban preocupados por Dan e Xudá, que non eran vistos por eles, xa que estaban sobre a segunda muralla.
47 E Naftalí subiu coa súa forza excitada pola ira e saltou contra a primeira muralla para ver que causaba o ruído de berros que escoitaran na cidade, e Isacar e Zebulón achegáronse para romper as portas da cidade, e abriron as portas da cidade e entraron na cidade.
48 E Naftalí saltou da primeira muralla á segunda, e veu axudar aos seus irmáns, e aos habitantes de Gaash que estaban na muralla, vendo que Naftalí era o terceiro que subira para axudar aos seus irmáns, todos fuxiron e baixaron á cidade, e Xacob e todos os seus fillos e todos os seus mozos chegaron á cidade a eles.
49 E Xudá, Dan e Naftalí baixaron da muralla á cidade e perseguiron os habitantes da cidade; e Simeón e Leví estaban fóra da cidade e non sabían que a porta estaba aberta, e subiron de alí á muralla e baixaron onde estaban os seus irmáns, á cidade.
50 E os habitantes da cidade baixaran todos á cidade, e os fillos de Xacob viñeron a eles en diferentes direccións, e a batalla librouse contra eles por diante e por detrás, e os fillos de Xacob feríronos terriblemente e mataron a uns vinte mil deles, homes e mulleres, ningún deles puido erguerse contra os fillos de Xacob.
51 E o sangue correu abundantemente pola cidade, e era coma un regato de auga, e o sangue fluíu coma un regato ata a parte exterior da cidade, e chegou ao deserto de Bet-Corín.
52 E a xente de Bet-Corin viu de lonxe o sangue que corría da cidade de Gaash, e uns setenta homes de entre eles correron para ver o sangue, e chegaron ao lugar onde estaba o sangue.
53 E seguiron o rastro do sangue e chegaron á muralla da cidade de Gaash, e viron o sangue saír da cidade, e oíron o clamor dos habitantes de Gaash, porque ascendía ao ceo, e o sangue continuaba a fluír abundantemente como un regato de auga.
54 E todos os fillos de Xacob aínda estaban a atacar os habitantes de Gaash, e estiveron ocupados en matalos ata a tarde, uns vinte mil homes e mulleres, e a xente de Corin dixo: Seguramente esta é obra dos hebreos, pois aínda seguen a guerra en todas as cidades dos amorreos.
55 E aquela xente apresurouse e correu a Betcorín, e cada un colleu as súas armas de guerra, e gritaron a todos os habitantes de Betcorín, que tamén se cinguiron as súas armas de guerra para ir loitar cos fillos de Xacob.
56 E cando os fillos de Xacob remataron de derrotar os habitantes de Gaash, percorreron a cidade para despoxar a todos os mortos, e chegando á parte máis interior da cidade e máis adiante atoparon tres homes moi poderosos, e non tiñan espada na man.
57 E os fillos de Xacob chegaron ao lugar onde estaban, e os homes poderosos fuxiron, e un deles collera a Zebulón, que viu que era un rapaz novo e de baixa estatura, e coa súa forza esmagouno contra o chan.
58 E Xacob correu cara a el coa súa espada e Xacob feriuno por debaixo dos lombos coa espada, e cortouno pola metade, e o corpo caeu sobre Zebulón.
59 E o segundo achegouse e agarrou a Xacob para derrubalo ao chan, e Xacob volveuse cara a el e gritoulle, mentres Simeón e Leví correron e golpeárono nas cadeiras coa espada e derrubárono ao chan.
60 E o home poderoso levantouse do chan con forza excitada pola ira, e Xudá achegouse a el antes de que se puxese en pé, e golpeouno na cabeza coa espada, e a súa cabeza foi rachada e morreu.
61 E o terceiro home poderoso, vendo que os seus compañeiros foran asasinados, fuxiu de diante dos fillos de Xacob, e os fillos de Xacob perseguírono na cidade; e mentres o home poderoso fuxía, atopou unha das espadas dos habitantes da cidade, e colleuna e volveuse cara aos fillos de Xacob e loitou contra eles con esa espada.
62 E o home poderoso correu a Xudá para golpealo na cabeza coa espada, e non había escudo na man de Xudá; e mentres que pretendía golpealo, Naftalí colleu apresuradamente o seu escudo e púxoo na cabeza de Xudá, e a espada do home poderoso golpeou o escudo de Naftalí e Xudá escapou da espada.
63 E Simeón e Leví correron contra o home poderoso coas súas espadas e golpeárono violentamente coas súas espadas, e as dúas espadas entraron no corpo do home poderoso e dividírono en dous, lonxitudinalmente.
64 E os fillos de Xacob derrotaron naquel momento os tres homes valentes, xunto con todos os habitantes de Gaash, e o día estaba a piques de declinar.

65 E os fillos de Xacob percorreron Gaash e levaron todo o botín da cidade, mesmo os pequenos e as mulleres, non os deixaron vivir, e os fillos de Xacob fixeron con Gaash como fixeran con Sartón e Shiloh.

CAPÍTULO 40

1 Os fillos de Xacob levaron todo o botín de Gaax e saíron da cidade de noite.
2 Saían marchando cara ao castelo de Betcorin, e os habitantes de Betcorin ían ao castelo para atopalos, e aquela noite os fillos de Xacob loitaron cos habitantes de Betcorin, no castelo de Betcorin.
3 E todos os habitantes de Betcorin eran homes poderosos, nin un só deles fuxiría de diante de mil homes, e loitaron aquela noite contra o castelo, e os seus berros ouvíronse aquela noite desde lonxe, e a terra tremeu cos seus berros.
4 E todos os fillos de Xacob tiveron medo daqueles homes, xa que non estaban afeitos a loitar na escuridade, e quedaron moi confusos, e os fillos de Xacob clamaron ao Señor, dicindo: Dános axuda, oh Señor, líbranos para que non morramos ás mans destes homes incircuncisos.
5 E o Señor escoitou a voz dos fillos de Xacob, e o Señor causou un gran terror e confusión para apoderarse do pobo de Betcorin, e loitaron entre si, uns cos outros na escuridade da noite, e golpeáronse uns aos outros en gran número.
6 E os fillos de Xacob, sabendo que o Señor trouxera un espírito de perversión entre aqueles homes, e que loitaban cada home co seu veciño, saíron de entre as bandas da xente de Betcorin e foron ata o descenso do castelo de Betcorin, e máis alá, e alí permaneceron seguros cos seus mozos aquela noite.
7 E a xente de Betcorin loitou toda a noite, un home co seu irmán e o outro co seu veciño, e berraron en todas direccións contra o castelo, e o seu clamor ouviuse a distancia, e toda a terra tremeu coa súa voz, porque eran poderosos por riba de todo o pobo da terra.
8 E todos os habitantes das cidades dos cananeos, dos hititas, dos amorreos, dos heveos e todos os reis de Canaán, e tamén os que estaban ao outro lado do Xordán, escoitaron o ruído dos berros aquela noite.
9 E dixeron: Certamente estas son as batallas dos hebreos que loitan contra as sete cidades que se achegaron a eles; e quen poderá resistir a eses hebreos?
10 E todos os habitantes das cidades dos cananeos e todos os que estaban ao outro lado do Xordán tiveron moito medo dos fillos de Xacob, porque dixeron: Velaquí que nos farán o mesmo que se lles fixo a esas cidades; porque quen poderá resistir a súa poderosa forza?
11 E os berros dos corinitas foron moi grandes aquela noite, e continuaron a aumentar; e golpeáronse uns ós outros ata a mañá, e moitos deles foron asasinados.
12 E chegou a mañá, e todos os fillos de Xacob levantáronse ao amencer e subiron ao castelo, e golpearon os que quedaban dos corinitas dun xeito terrible, e todos foron asasinados no castelo.
13 E chegou o sexto día, e todos os habitantes de Canaán viron de lonxe a toda a xente de Betcorín xacentes mortos no castelo de Betcorín, e esparexidos coma os cadáveres de cordeiros e cabras.
14 E os fillos de Xacob levaron todo o botín que tomaran de Gaash e foron a Bet-Corin, e atoparon a cidade chea de xente coma a area do mar, e loitaron con eles, e os fillos de Xacob derrotáronos alí ata a tarde.
15 E os fillos de Xacob fixeron con Bet-Corin como fixeran con Gaash e Tapnach, e como fixeran con Chazar, con Sartón e con Siloh.
16 E os fillos de Xacob levaron consigo o botín de Bet-Corín e todo o botín das cidades, e aquel día volveron para as súas casas en Xequem.
17 E os fillos de Xacob volveron á cidade de Xequem, e quedaron fóra da cidade, e logo descansaron alí da guerra, e pasaron alí toda a noite.
18 E todos os seus servos xunto con todo o botín que tomaran das cidades, saíron fóra da cidade, e non entraron na cidade, porque dixeron: Quizais haxa aínda máis guerra contra nós, e poidan vir asediarnos en Xequem.
19 E Xacob, os seus fillos e os seus servos quedaron aquela noite e o día seguinte na parte do campo que Xacob lle comprara a Hamor por cinco siclos, e todo o que capturaran estaba con eles.
20 E todo o botín que os fillos de Xacob capturaran estaba na parte do campo, inmenso coma a area da beira do mar.
21 E os habitantes da terra observáronos de lonxe, e todos os habitantes da terra tiveron medo dos fillos de Xacob que fixeran isto, porque ningún rei dos tempos antigos fixera nunca algo semellante.
22 E os sete reis dos cananeos decidiron facer a paz cos fillos de Xacob, porque temían moito polas súas vidas por mor dos fillos de Xacob.
23 E aquel día, sendo o sétimo día, Iafía, rei de Hebrón, enviou en segredo ao rei de Ai, ao rei de Gabaón, ao rei de Xalem, ao rei de Adulam, ao rei de Láquix, ao rei de Chazar e a todos os reis cananeos que estaban baixo o seu dominio, dicindo:
24 Sube comigo e véñenme a min, para que poidamos ir onde están os fillos de Xacob. Eu farei a paz con eles e farei un pacto con eles, para que non sexan destruídas todas as vosas terras polas espadas dos fillos de Xacob, como fixeron con Xequem e as cidades dos arredores, como xa oístes e vistes.
25 E cando veñas a min, non veñas con moitos homes, senón que cada rei traia os seus tres capitáns principais, e cada capitán traia tres dos seus oficiais.
26 E vide todos vós a Hebrón, e iremos xuntos aos fillos de Xacob, e suplicarémoslles que fagan un tratado de paz connosco.
27 E todos aqueles reis fixeron como o rei de Hebrón lles enviara, porque todos estaban baixo o seu consello e mando, e todos os reis de Canaán reuníronse para ir aos fillos de Xacob, para facer a paz con eles; e os fillos de Xacob volveron e foron á porción do campo que estaba en Xequem, porque non confiaban nos reis da terra.
28 E os fillos de Xacob volveron e permaneceron na parte do campo dez días, e ninguén veu facerlles a guerra.
29 E cando os fillos de Xacob viron que non había ningún sinal de guerra, reuníronse todos e foron á cidade de Xequem, e os fillos de Xacob quedaron en Xequem.
30 E ao cabo de corenta días, todos os reis dos amorreos reuníronse de todos os seus lugares e viñeron a Hebrón, a Iafía, rei de Hebrón.

31 E o número de reis que viñeron a Hebrón para facer a paz cos fillos de Xacob foi de vinte e un reis, e o número de capitáns que viñeron con eles foi de sesenta e nove, e os seus homes foron de cento oitenta e nove, e todos estes reis e os seus homes descansaron xunto ao monte Hebrón.
32 E o rei de Hebrón saíu cos seus tres capitáns e nove homes, e estes reis decidiron ir aos fillos de Xacob para facer a paz.
33 E dixéronlle ao rei de Hebrón: «Vai diante de nós cos teus homes e fala por nós cos fillos de Xacob, e nós viremos tras de ti e confirmaremos as túas palabras». E o rei de Hebrón fíxoo así.
34 E os fillos de Xacob souberon que todos os reis de Canaán se reuniran e descansaran en Hebrón, e os fillos de Xacob enviaron catro dos seus servos como espías, dicindo: Ide e espiádeos a estes reis, e buscade e examinade os seus homes se son poucos ou moitos, e se son poucos en número, contadeos a todos e volvede.
35 E os servos de Xacob foron en segredo a estes reis, e fixeron como os fillos de Xacob lles ordenaran, e aquel día volveron aos fillos de Xacob e dixéronlles: Chegamos a eses reis, e son poucos en número, e contamolos a todos, e velaquí, eran douscentos oitenta e oito, reis e homes.
36 E os fillos de Xacob dixeron: Son poucos en número, polo tanto, non sairemos todos a eles; e pola mañá levantáronse os fillos de Xacob e escolleron sesenta e dous dos seus homes, e dez dos fillos de Xacob foron con eles; e cinguiron as súas armas de guerra, porque dixeron: Veñen facer a guerra connosco, porque non sabían que viñan facer a paz con eles.
37 E os fillos de Xacob foron cos seus servos á porta de Xequem, onde estaban aqueles reis, e o seu pai Xacob estaba con eles.
38 E cando saíron, velaquí que o rei de Hebrón, os seus tres capitáns e nove homes con el viñan polo camiño contra os fillos de Xacob. Os fillos de Xacob levantaron os ollos e viron de lonxe a Iafía, rei de Hebrón, cos seus capitáns, que viña cara a eles. Os fillos de Xacob atopáronse no lugar da porta de Xequem e non seguiron adiante.
39 E o rei de Hebrón seguiu avanzando, el e os seus capitáns, ata que chegou aos fillos de Xacob, e el e os seus capitáns inclináronse ante eles ata o chan, e o rei de Hebrón sentouse cos seus capitáns diante de Xacob e dos seus fillos.
40 E os fillos de Xacob dixéronlle: Que che aconteceu, rei de Hebrón? Por que viñeches hoxe a nós? Que nos esixes? E o rei de Hebrón díxolle a Xacob: Rugoche, meu señor, que todos os reis dos cananeos viñeron hoxe facer a paz contigo.
41 E os fillos de Xacob escoitaron as palabras do rei de Hebrón, e non consentiron nas súas propostas, porque os fillos de Xacob non tiñan fe nel, pois imaxinaban que o rei de Hebrón lles falara con engano.
42 E o rei de Hebrón soubo polas palabras dos fillos de Xacob que non crían as súas palabras, e o rei de Hebrón achegouse a Xacob e díxolle: Prégoche, meu señor, que esteas seguro de que todos estes reis viñeron a ti en termos de paz, porque non viñeron con todos os seus homes, nin trouxeron consigo as súas armas de guerra, porque viñeron buscar a paz do meu señor e dos seus fillos.
43 E os fillos de Xacob responderon ao rei de Hebrón, dicindo: Envía mensaxes a todos estes reis, e se nos dis a verdade, que cada un veña individualmente diante de nós, e se veñen a nós desarmados, entón saberemos que buscan a paz de nós.
44 Iafía, rei de Hebrón, enviou un dos seus homes aos reis, e todos eles presentáronse diante dos fillos de Xacob e inclináronse ante eles ata o chan. E estes reis sentáronse diante de Xacob e dos seus fillos, e faláronlles, dicindo:
45 Ouvimos todo o que lles fixeches aos reis dos amorreos coa túa espada e co teu brazo tan poderoso, de xeito que ninguén puido resistirte. Tiñamos medo de ti por mor das nosas vidas, para que non nos aconteza o que lles aconteceu a eles.
46 Así que viñemos a ti para formar un tratado de paz entre nós, e agora, polo tanto, contrata connosco un pacto de paz e verdade, de que non te metas connosco, xa que nós non nos metemos contigo.
47 E os fillos de Xacob souberon que realmente viñeran buscarlles a paz, e os fillos de Xacob escoitáronos e fixeron un pacto con eles.
48 E os fillos de Xacob xuráronlles que non se meterían con eles, e todos os reis dos cananeos tamén lles xuraron, e os fillos de Xacob fixéronnos tributarios desde aquel día en diante.
49 E despois disto, todos os capitáns destes reis viñeron cos seus homes diante de Xacob, con agasallos nas mans para Xacob e os seus fillos, e inclináronse ante el ata o chan.
50 E estes reis entón instaron aos fillos de Xacob e rogáronlles que devolvesen todo o botín que tomaran das sete cidades dos amorreos, e os fillos de Xacob así o fixeron, e devolveron todo o que capturaran, as mulleres, os nenos, o gando e todo o botín que tomaran, e despacháronos, e foron cada un á súa cidade.
51 E todos estes reis volveron inclinarse ante os fillos de Xacob, e enviáronlles ou trouxéronlles moitos agasallos naqueles días, e os fillos de Xacob enviaron a estes reis e aos seus homes, e eles marcharon pacificamente deles ás súas cidades, e os fillos de Xacob tamén volveron ao seu fogar, a Xequem.
52 E houbo paz desde aquel día en diante entre os fillos de Xacob e os reis dos cananeos, ata que os fillos de Israel chegaron a herdar a terra de Canaán.

CAPÍTULO 41

1 E ao redor do ano, os fillos de Xacob partiron de Xequem e chegaron a Hebrón, onde estaba o seu pai Isaac, e alí viviron; pero alimentaban os seus rabaños e vacas cada día en Xequem, porque naqueles tempos había bos e abundantes pastos. Xacob, os seus fillos e toda a súa familia vivían no val de Hebrón.
2 E foi naqueles días, nese ano, sendo o ano cento seis da vida de Xacob, no décimo ano da súa chegada de Padan-Aram, que morreu Lea, a muller de Xacob; tiña cincuenta e un anos cando morreu en Hebrón.
3 Xacob e os seus fillos enterrárona na cova do campo de Macpelah, que está en Hebrón, a cova que Abraham comprara aos fillos de Het para ter posesión dun lugar de sepultura.

4 E os fillos de Xacob viviron co seu pai no val de Hebrón, e todos os habitantes da terra coñeceron a súa forza e a súa fama estendeuse por toda a terra.
5 Xosé, fillo de Xacob, e o seu irmán Benxamín, fillos de Raquel, muller de Xacob, eran aínda novos naqueles tempos e non saíron cos seus irmáns durante as súas batallas en todas as cidades dos amorreos.
6 E cando Xosé viu a forza dos seus irmáns e a súa grandeza, eloxiounos e exaltounos, pero considerouse maior ca eles e exaltounos por riba deles; e Xacob, o seu pai, tamén o amaba máis ca a calquera dos seus fillos, porque era fillo da súa vellez, e polo seu amor cara a el, fíxolle unha túnica de moitas cores.
7 E cando Xosé viu que o seu pai o amaba máis que aos seus irmáns, continuou a exaltarse por riba dos seus irmáns, e trouxo ao seu pai malos rumores sobre eles.
8 E vendo os fillos de Xacob toda a conduta de Xosé con eles, e que o seu pai o amaba máis ca a calquera deles, odiárono e non puideron falarlle en paz todo o tempo.
9 E Xosé tiña dezasete anos, e aínda se estaba engrandecendo por riba dos seus irmáns, e pensaba en exaltarse por riba deles.
10 Naquel tempo soñou un soño, e foi onde estaban os seus irmáns e contoulles o seu soño, e díxolles: Soñei un soño, e velaquí que todos estabamos atando gavillas no campo, e a miña gavilla levantouse e pousouse no chan e as vosas gavillas rodeárona e inclináronse ante ela.
11 E os seus irmáns respondéronlle e dixéronlle: Que significa este soño que soñaches? Imaxinas no teu corazón reinar ou gobernar sobre nós?
12 E aínda así chegou e contoullo a seu pai Xacob, e Xacob bicou a Xosé cando ouviu estas palabras da súa boca, e Xacob bendiciu a Xosé.
13 E cando os fillos de Xacob viron que o seu pai bendicira a Xosé e o bicara, e que o amaba moito, puxéronse celosos del e odiarono aínda máis.
14 E despois disto Xosé soñou outro soño e contoullo ao seu pai en presenza dos seus irmáns, e Xosé díxolle ao seu pai e aos seus irmáns: Velaquí, volvín soñar un soño, e velaquí o sol, a lúa e as once estrelas inclináronse ante min.
15 E o seu pai ouviu as palabras de Xosé e o seu soño, e vendo que os seus irmáns odiaban a Xosé por mor deste asunto, reprendeu entón a Xosé diante dos seus irmáns por este asunto, dicindo: Que significa este soño que soñaches, e este engrandecerte diante dos teus irmáns que son maiores ca ti?
16 Imaxinas no teu corazón que eu, a túa nai e os teus once irmáns viremos e nos postraremos ante ti, mentres que ti dis estas cousas?
17 E os seus irmáns tiveron celos del por mor das súas palabras e soños, e continuaron odiándoo, e Xacob gardou os soños no seu corazón.
18 E os fillos de Xacob foron un día a apacentar o rabaño do seu pai a Xequem, porque aínda eran pastores naqueles días; e mentres os fillos de Xacob estaban aquel día apacentando en Xequem, demoraron, e o tempo de recoller o gando pasara, e non chegaran.
19 E viu Xacob que os seus fillos se demoraban en Xequem, e dixo para si: Quizais a xente de Xequem se levantou para loitar contra eles, polo tanto, demoraron en chegar hoxe.
20 E Xacob chamou a Xosé, o seu fillo, e ordenoulle: Velaquí que os teus irmáns están pastoreando hoxe en Xequem, e aínda non volveron; vai, pois, agora e mira onde están, e tráeme novas sobre o benestar dos teus irmáns e o benestar do rabaño.
21 E Xacob enviou o seu fillo Xosé ao val de Hebrón, e Xosé foi buscar os seus irmáns a Xequem, e non os puido atopar, e Xosé percorreu o campo que estaba preto de Xequem, para ver onde se desviaran os seus irmáns, e perdeu o seu camiño no deserto, e non sabía por onde debía ir.
22 E un anxo do Señor atopouno errante no camiño cara ao campo, e Xosé díxolle ao anxo do Señor: Busco aos meus irmáns; non oíches onde están apacentando? E o anxo do Señor díxolle a Xosé: Vin aos teus irmáns apacentando aquí, e oínos dicir que irían apacentar a Dotán.
23 E Xosé escoitou a voz do anxo do Señor, e foi onde estaban os seus irmáns en Dotán, e atopounos en Dotán apacentando o rabaño.
24 E Xosé avanzou cara aos seus irmáns, e antes de que se achegase a eles, decidiran matalo.
25 E Simeón dixo aos seus irmáns: Velaquí que o home dos soños vén a nós hoxe, e agora, polo tanto, vinde e matémolo e botémolo nunha das pozas que hai no deserto, e cando o seu pai nolo busque, diremos que unha besta malvada o devorou.
26 E Rubén ouviu as palabras dos seus irmáns acerca de Xosé, e díxolles: Non deberiades facer isto, porque como podemos admirar ao noso pai Xacob? Botádeo a esta fosa para que morra alí, pero non estendede a man sobre el para derramar o seu sangue; e Rubén dixo isto para libralo da súa man, para traelo de volta ao seu pai.
27 E cando Xosé chegou aos seus irmáns, sentouse diante deles, e eles levantáronse sobre el e agarrárono e golpeárono ao chan, e quitáronlle a túnica de moitas cores que levaba posta.
28 E collérono e botárono a un pozo, e no pozo non había auga, senón serpes e escorpións. E Xosé tivo medo das serpes e dos escorpións que había no pozo. E Xosé gritou cunha voz forte, e o Señor agochou as serpes e os escorpións nos lados do pozo, e non lle fixeron ningún dano a Xosé.
29 E Xosé chamou dende o pozo aos seus irmáns e díxolles: Que vos fixen, e en que pequei? Por que non temedes ao Señor por min? Non son eu dos vosos ósos e da vosa carne, e non é Xacob o voso pai, o meu pai? Por que me facedes isto hoxe, e como poderedes admirar ao noso pai Xacob?
30 E continuou a berrar e chamar aos seus irmáns desde o pozo, e dixo: Xudá, Simeón e Leví, irmáns meus, levantádeme do lugar de escuridade no que me puxestes, e vide hoxe para ter compaixón de min, fillos do Señor e fillos do meu pai Xacob. E se pequei contra vós, non sodes vós os fillos de Abraham, Isaac e Xacob? Se vían un orfo, tiñan compaixón del; ou un que tiña fame, déronlle pan para comer; ou un que tiña sede, déronlle auga para beber; ou un que estaba espido, cubríano con roupa!
31 E como lle negarás entón compaixón ao teu irmán, porque eu son da túa carne e dos teus ósos, e se pequei contra vós, certamente farédelo por mor do meu pai!
32 E Xosé falou estas palabras desde o pozo, e os seus irmáns non puideron escoitalo, nin inclinar os seus oídos ás

palabras de Xosé, e Xosé estaba chorando e chorando no pozo.
33 E Xosé dixo: Oxalá o meu pai soubese hoxe o feito que os meus irmáns me fixeron e as palabras que hoxe me dixeron.
34 E todos os seus irmáns oíron os seus berros e prantos no pozo, e os seus irmáns foron e retiráronse do pozo, para non oír os berros de Xosé e o seu pranto no pozo.

CAPÍTULO 42

1 E foron e sentáronse no lado oposto, a unha distancia dun tiro de arco, e sentáronse alí para comer pan, e mentres comían, deliberaron sobre que facer con el, se matalo ou levalo de volta ao seu pai.
2 Estaban mantendo o consello, cando levantaron os ollos e viron, e velaquí, unha compañía de ismaelitas que viña de lonxe polo camiño de Galaad, baixando a Exipto.
3 Xudá díxolles: «Que proveito teremos se matamos o noso irmán? Quizais Deus nolo reclame. Este é, pois, o consello que se propón con respecto a el, que lle debedes facer: Velaquí esta compañía de ismaelitas que baixa a Exipto,
4 Agora, polo tanto, imos desfacernos del diante deles, e non deixemos que a nosa man estea sobre el, e eles o levarán con eles, e perderase entre a xente da terra, e non o mataremos coas nosas propias mans. E a proposta gustou aos seus irmáns e fixeron segundo a palabra de Xudá.
5 E mentres estaban a discutir sobre este asunto, e antes de que a compañía de ismaelitas se achegase a eles, pasaron sete homes mercantes de Madián, e ao pasar tiveron sede, e levantaron os ollos e viron o pozo no que Xosé estaba enterrado, e miraron, e velaquí que toda especie de paxaro estaba enriba del.
6 E estes madianitas correron ao pozo para beber auga, porque pensaban que contiña auga, e ao chegar diante do pozo ouviron a voz de Xosé chorando e lamentándose no pozo, e miraron cara abaixo dentro do pozo, e viron e velaquí que alí había un mozo de fermoso aspecto e ben feito.
7 E chamárono e dixéronlle: Quen es ti, e quen te trouxo aquí, e quen te puxo neste pozo no deserto? E todos axudaron a levantar a Xosé, e sacárono, e subírono do pozo, e levárono e seguiron a súa viaxe, pasando de largo cos seus irmáns.
8 E estes dixéronlles: Por que facedes isto, quitándonos o noso servo e marchando? Certamente metemos este rapaz na fosa porque se rebelou contra nós, e vós véstes e o trouxestedes e o levastes; agora, devólvenos o noso servo.
9 E os madianitas responderon e dixeron aos fillos de Xacob: É este o voso servo, ou este home vos serve? Quizais todos vós sexades os seus servos, pois é máis fermoso e máis ben visto ca todos vós, e por que nos falades todos mentira?
10 Agora, polo tanto, non escoitaremos as vosas palabras nin vos atenderemos, porque atopamos o rapaz na poza do deserto e levámolo; polo tanto, iremos adiante.
11 E todos os fillos de Xacob achegáronse a eles e levantáronse cara a eles e dixéronlles: Devólvenos o noso servo, e por que morreredes todos vós polo gume da espada? E os madianitas gritaron contra eles, e sacaron as súas espadas, e achegáronse para loitar cos fillos de Xacob.
12 E velaquí que Simeón levantouse do seu asento contra eles, e saltou ao chan e sacou a súa espada e achegouse aos madianitas e deu un berro terrible diante deles, de xeito que os seus berros se escoitaron a distancia, e a terra tremeu cos berros de Simeón.
13 E os madianitas estaban aterrorizados por mor de Simeón e do ruído dos seus berros, e caeron rostro en terra, e asustáronse en extremo.
14 E Simeón díxolles: De verdade, eu son Simeón, fillo de Xacob o hebreo, quen, só co meu irmán, destruín a cidade de Xequem e as cidades dos amorreos; así Deus me fará aínda máis, que se todos os vosos irmáns, o pobo de Madián, e tamén os reis de Canaán, viñesen convosco, non poderían loitar contra min.
15 Agora, pois, devólvenos o rapaz que colleches, para que non dea a túa carne ás aves do ceo e ás bestas da terra.
16 Os madianitas tiveron máis medo de Simeón e achegáronse aos fillos de Xacob con terror e medo, e con palabras patéticas, dicindo:
17 Certamente dixeches que o mozo é o teu servo, e que se rebelou contra ti, e por iso o puxeches na fosa; que farás entón cun servo que se rebela contra o seu amo? Agora, polo tanto, véndenolo, e darémosche todo o que precises por el; e o Señor agradou facer isto para que os fillos de Xacob non matasen ao seu irmán.
18 Os madianitas viron que Xosé era fermoso e de boa aparencia, e o desexaron con impaciencia e apresuráronse a mercalo de entre os seus irmáns.
19 E os fillos de Xacob escoitaron aos madianitas e vendéronlles o seu irmán Xosé por vinte moedas de prata, e Rubén, o seu irmán, non estaba con eles, e os madianitas tomaron a Xosé e continuaron a súa viaxe a Galaad.
20 Ían polo camiño, e os madianitas arrepentíronse do que fixeran ao mercar o mozo, e preguntáronse uns aos outros: «Que é isto que fixemos ao coller este rapaz dos hebreos, que é fermoso e de boa aparencia?».
21 Quizais este rapaz foi roubado da terra dos hebreos, e por que fixemos isto entón? E se o buscan e o atopan nas nosas mans, morreremos por culpa del.
22 Agora ben, homes fortes e poderosos vendérono a nós, coa forza dun dos que vistes hoxe; quizais o roubaron da súa terra coa súa forza e co seu poderoso brazo, e, polo tanto, vendérono a nós polo pequeno valor que lles demos.
23 E mentres estaban así falando xuntos, ollaron, e velaquí que a compañía de ismaelitas que viña ao principio, e que os fillos de Xacob viron, avanzaba cara aos madianitas, e os madianitas dixéronse uns aos outros: Imos, vendámoslle este mozo á compañía de ismaelitas que vén cara a nós, e tomaremos por el o pouco que demos por el, e seremos librados da súa maldade.
24 E así o fixeron, e chegaron aos ismaelitas, e os madianitas venderon a Xosé aos ismaelitas por vinte moedas de prata que lles deran por el aos seus irmáns.
25 E os madianitas seguiron o seu camiño cara a Galaad, e os ismaelitas colleron a Xosé e deixárono montar nun dos camelos, e levárono a Exipto.
26 E Xosé ouviu que os ismaelitas ían a Exipto, e Xosé lamentouse e chorou por isto, xa que ía estar tan lonxe da terra de Canaán, do seu pai, e chorou amargamente mentres cabalgaba no camelo, e un dos seus homes observouno e fíxoo baixar do camelo e camiñar a pé, e a pesar disto Xosé

continuou chorando e chorando, e dixo: Oh, pai meu, pai meu.
27 E un dos ismaelitas levantouse e golpeou a Xosé na meixela, e el seguiu chorando; e Xosé estaba cansado no camiño e non podía seguir adiante por mor da amargura da súa alma, e todos o golpearon e aflixírono no camiño, e aterrorizárono para que deixase de chorar.
28 E o Señor viu a ambición de Xosé e a súa angustia, e o Señor trouxo sobre aqueles homes escuridade e confusión, e a man de todos os que o ferían secou.
29 E dixéronse uns aos outros: «Que é isto que Deus nos fixo no camiño?». E non sabían que isto lles acontecera por mor de Xosé. E os homes seguiron o camiño e pasaron polo camiño de Efrata, onde estaba enterrada Raquel.
30 E Xosé chegou á tumba da súa nai, e Xosé apresurouse e correu á tumba da súa nai, e caeu enriba da tumba e chorou.
31 E Xosé berrou en voz alta sobre a tumba da súa nai, e dixo: Oh, nai miña, nai miña, oh, ti que me deches a luz, esperta agora, levántate e mira ao teu fillo, como foi vendido por escravo, e ninguén se compadece del.
32 Levántate e mira ao teu fillo, chora comigo polas miñas aflicións e mira o corazón dos meus irmáns.
33 Esperta a miña nai, esperta, esperta do teu sono por min, e dirixe as túas batallas contra os meus irmáns. Oh, como me quitaron a túnica, e xa me venderon dúas veces por escravo, e separáronme do meu pai, e non hai ninguén que se compadeza de min.
34 Levántate e presenta a túa causa contra eles ante Deus, e mira a quen Deus xustificará no xuízo e a quen condenará.
35 Levántate, oh nai miña, levántate, esperta do teu sono e mira a meu pai como está a súa alma comigo hoxe, e consólao e alivia o seu corazón.
36 E Xosé continuou a dicir estas palabras, e Xosé chorou en voz alta e chorou amargamente sobre a tumba da súa nai; e deixou de falar, e pola amargura do corazón quedou calado coma unha pedra sobre a tumba.
37 E Xosé ouviu unha voz que lle falaba dende debaixo da terra, a cal lle respondeu con amargura de corazón e cunha voz de pranto e oración con estas palabras:
38 Fillo meu, fillo meu Xosé, oín a voz do teu pranto e a voz da túa lamentación; vin as túas bágoas; coñezo os teus problemas, fillo meu, e iso aflixeme por ti, e abundante dor engádese á miña dor.
39 Agora, polo tanto, fillo meu, Xosé, espera no Señor, e agárrao; non temas, porque o Señor está contigo; el librarache de toda angustia.
40 Levántate, fillo meu, baixa a Exipto cos teus señores, e non temas, porque o Señor está contigo, fillo meu. E ela continuou falando estas palabras a Xosé, e ela quedou quieta.
41 E Xosé ouviu isto, e marabillouse moito disto, e continuou chorando; e despois disto un dos ismaelitas observouno chorando e chorando sobre a tumba, e a súa ira acendeuse contra el, e botouno de alí, e golpeouno e maldiciuno.
42 E Xosé díxolles aos homes: Que atope graza nos vosos ollos e me leve de volta á casa do meu pai, e el daravos abundancia de riquezas.
43 E respondéronlle, dicindo: Non es ti un escravo, e onde está o teu pai? E se tiveses un pai, non te terían vendido xa dúas veces como escravo por tan pouco valor; e a súa ira aínda estaba acesa contra el, e continuaron a golpealo e a castigalo, e Xosé chorou amargamente.
44 E o Señor viu a aflición de Xosé, e o Señor volveu ferir a estes homes e castigounos, e o Señor fixo que a escuridade os envolvese sobre a terra, e o lóstrego resoou e o trono ruxiu, e a terra tremeu coa voz do trono e do vento forte, e os homes estaban aterrorizados e non sabían onde debían ir.
45 E as bestas e os camelos detivéronse, e eles guiáronos, pero non querían ir, senón que os golpearon, e agacháronse no chan; e os homes dixéronse uns aos outros: Que é isto que Deus nos fixo? Cales son as nosas transgresións e cales son os nosos pecados para que isto nos acontecese así?
46 E un deles respondeu e díxolles: Quizais por mor do pecado de aflixir a este servo nos aconteceu isto hoxe; agora, polo tanto, implorádelle encarecidamente que nos perdoe, e entón saberemos por causa de quen nos aconteceu este mal, e se Deus ten compaixón de nós, entón saberemos que todo isto nos acontece por mor do pecado de aflixir a este servo.
47 E os homes fixeron así, e suplicáronlle a Xosé e insistíronlle para que os perdoase; e dixeron: Pecamos contra o Señor e contra ti, agora, polo tanto, dignate pedirlle ao teu Deus que elimine esta morte de entre nós, porque pecamos contra el.
48 E Xosé fixo segundo as súas palabras, e o Señor escoitou a Xosé, e o Señor apartou a praga que inflixira a aqueles homes por mor de Xosé, e as bestas levantáronse do chan e elas conducíronos, e seguiron adiante, e a furiosa tormenta amainou e a terra tranquilizouse, e os homes seguiron a súa viaxe para baixar a Exipto, e os homes souberon que este mal lles acontecera por mor de Xosé.
49 E dixéronse uns aos outros: Velaquí, sabemos que foi por mor da súa aflición que nos aconteceu este mal; agora, por que traeremos esta morte ás nosas almas? Tomemos consello sobre que facer con este escravo.
50 E un respondeu e dixo: Certamente el nos dixo que o traésemos de volta ao seu pai; agora, pois, imos, levémolo de volta e iremos ao lugar que el nos diga, e cobraremos da súa familia o prezo que demos por el e logo iremos.
51 E alguén respondeu de novo e dixo: Velaquí, este consello é moi bo, pero non podemos facelo porque o camiño está moi lonxe de nós, e non podemos saír do noso camiño.
52 E outro respondeu e díxolles: Este é o consello que debemos adoptar, non nos desviaremos del; velaquí, hoxe imos a Exipto, e cando cheguemos a Exipto, venderémolo alí a un prezo alto, e seremos librados da súa maldade.
53 E isto lles gustou aos homes, e así o fixeron, e continuaron a súa viaxe a Exipto con Xosé.

CAPÍTULO 43

1 E cando os fillos de Xacob venderon o seu irmán Xosé aos madianitas, os seus corazóns quedaron feridos por causa del, e arrepentíronse dos seus actos, e buscaron que o trouxese de volta, pero non o puideron atopar.
2 E Rubén volveu á poza na que fora posto Xosé, para sacalo e devolvelo ao seu pai, e Rubén quedou xunto á

poza, e non ouviu palabra, e chamou Xosé! Xosé! e ninguén respondeu nin pronunciou palabra.
3 E Rubén dixo: Xosé morreu de medo, ou algunha serpe causou a súa morte; e Rubén baixou ao pozo, e buscou a Xosé e non o puido atopar no pozo, e saíu de novo.
4 E Rubén rachou as súas roupas e dixo: O neno non está alí, e como reconciliarei co meu pai con el se xa está morto? E foi onde estaban os seus irmáns e atopounos tristes por mor de Xosé, e aconsellando como reconciliar co seu pai con el. E Rubén dixo aos seus irmáns: Cheguei á fosa e velaquí que Xosé non estaba alí. Que lle diremos entón ao noso pai? Porque o meu pai só me pedirá o rapaz.
5 E os seus irmáns respondéronlle dicindo: Así e así fixemos, e despois os nosos corazóns feríronnos por mor deste acto, e agora sentámonos a buscar un pretexto para reconciliarnos co noso pai.
6 E Rubén díxolles: Que fixestes para facer baixar as canas do noso pai con tristeza á tumba? Non está ben o que fixestes.
7 E Rubén sentouse con eles, e todos se levantaron e xuraron uns aos outros que non lle dirían isto a Xacob, e todos dixeron: O home que lle conte isto ao noso pai ou á súa casa, ou que o informe a algún dos fillos da terra, todos nos levantaremos contra el e matarémolo coa espada.
8 E os fillos de Xacob temíanse uns aos outros neste asunto, dende o máis novo ata o máis vello, e ninguén dicía palabra, e agochaban o asunto nos seus corazóns.
9 E despois sentáronse para determinar e inventar algo que lle dirían ao seu pai Xacob respecto de todas estas cousas.
10 Isacar díxolles: «Aquí tedes un consello, se vos parece ben facer isto: collede a túnica de Xosé, rachadea e matade un cabrito e mergulládeo no seu sangue».
11 E enviádellello ao noso pai e cando o vexa, dirá que unha besta malvada o devorou; polo tanto, rachadelle a túnica e velaquí que o seu sangue estará sobre a súa túnica, e facendo isto estaremos libres das murmuracións do noso pai.
12 E o consello de Isacar agradoulles, e escoitárono e fixeron segundo a palabra que Isacar lles aconsellara.
13 E apresuráronse e colleron a túnica de Xosé e rachárona, e mataron un cabrito e mergullaron a túnica no sangue do cabrito, e logo pisoteárono no po, e enviaron a túnica ao seu pai Xacob por man de Naftalí, e ordenáronlle que dixese estas palabras:
14 Recolléramos o gando e chegáramos ata o camiño de Xequem e máis alá, cando atopamos esta túnica no camiño do deserto mergullada en sangue e po; agora, pois, sabe se é a túnica do teu fillo ou non.
15 E Naftalí foi e volveu a seu pai, e este deulle a túnica, e díxolle todas as palabras que os seus irmáns lle mandaran.
16 E Xacob viu a túnica de Xosé e recoñeceuna e caeu de bruzos no chan, e quedou tan inmóbil coma unha pedra, e despois levantouse e berrou cunha voz forte e chorosa e dixo: É a túnica do meu fillo Xosé!
17 Xacob apresurouse e enviou un dos seus servos aos seus fillos, que foi onde estaban e atopounos viñan polo camiño co rabaño.
18 E os fillos de Xacob chegaron ao seu pai ao caer a tarde, e velaquí que as súas roupas estaban rasgadas e po nas súas cabezas, e atoparon ao seu pai chorando e chorando en voz alta.
19 E Xacob dixo aos seus fillos: «Dicídeme con verdade que mal me trouxestes hoxe de súpeto?». E responderon ao seu pai Xacob, dicindo: «Viñamos hoxe despois de que o rabaño estivera recollido, e chegamos ata a cidade de Xequem polo camiño no deserto, e atopamos esta túnica chea de sangue no chan, e soubémolo e enviámosche se o puideses saber.
20 E Xacob ouviu as palabras dos seus fillos e gritou con voz forte, e dixo: É a túnica do meu fillo, unha besta malvada devorouno; Xosé está esnaquizado, porque o enviei hoxe para ver se estabas ben contigo e se estaban ben os rabaños e para que me trouxese novas de ti, e foi como lle ordenei, e isto aconteceulle hoxe mentres eu pensaba que o meu fillo estaba contigo.
21 E os fillos de Xacob responderon e dixeron: Non veu a nós, nin o vimos desde o día en que saímos de ti ata agora.
22 E cando Xacob ouviu as súas palabras, volveu gritar en voz alta, e levantouse e rachou as súas roupas, e púxose saco sobre os seus lombos, e chorou amargamente e lamentouse e alzou a súa voz en choro e exclamou e dixo estas palabras,
23 Xosé, fillo meu, oh, fillo meu Xosé, envieite hoxe despois do benestar dos teus irmáns, e velaquí que fuches feito anacos; pola miña man aconteceu isto ao meu fillo.
24 Síntome triste por ti, Xosé, fillo meu, síntome triste por ti; que doce foras para min en vida, e agora que amarga é para min a túa morte.
25 0 que eu morrese no teu lugar, Xosé, fillo meu, porque me dóe moito por ti, fillo meu, oh fillo meu, fillo meu. Xosé, fillo meu, onde estás e onde te levaron? Levántate, levántate do teu lugar e ven e ve a miña dor por ti, oh fillo meu Xosé.
26 Ven, agora, e conta as bágoas que me corren polos ollos polas meixelas, e tráeas diante do Señor, para que a súa ira se aparte de min.
27 Ó Xosé, fillo meu, como caíches pola man daquel por quen ninguén caera desde o principio do mundo ata este día; porque fuches asasinado pola ferida dun inimigo, inflixido con crueldade, pero certamente sei que isto che aconteceu por mor da multitude dos meus pecados.
28 Levántate agora e mira o amargo que é o meu sufrimento por ti, fillo meu, aínda que eu non te criei, nin te formei, nin che dei alento nin alma, senón que foi Deus quen te formou e construíu os teus ósos e cubriunos de carne, e soprou nas túas fosas nasais o alento da vida, e despois deume.
29 Agora ben, Deus, que te deu a min, el mesmo te quitou de min, e isto aconteceu contigo
30 E Xacob continuou falando semellantes palabras con respecto a Xosé, e chorou amargamente; caeu ao chan e quedou en silencio.
31 E todos os fillos de Xacob, vendo a aflición do seu pai, arrepentironse do que fixeran, e tamén choraron amargamente.
32 E Xudá levantouse e levantou a cabeza do seu pai do chan e púxoa no seu colo, e limpou as bágoas do seu pai das súas meixelas, e Xudá chorou un pranto moi grande, mentres a cabeza do seu pai estaba reclinada no seu colo, quieta coma unha pedra.

33 E os fillos de Xacob viron a aflición do seu pai, e alzaron a voz e continuaron a chorar, e Xacob aínda estaba deitado no chan, quieto coma unha pedra.
34 E todos os seus fillos, os seus servos e os fillos do seu servo levantáronse e puxéronse arredor del para consolalo, pero el negouse a ser consolado.
35 E toda a familia de Xacob levantouse e lamentou con grande loito por mor de Xosé e da aflición do seu pai, e a noticia chegou a Isaac, fillo de Abraham, pai de Xacob, e chorou amargamente por Xosé, el e toda a súa familia, e saíu do lugar onde vivía en Hebrón, e os seus homes con el, e consolou a Xacob, o seu fillo, e negouse a ser consolado.
36 E despois disto, Xacob levantouse do chan, e as bágoas corríanlle polas meixelas, e dixo aos seus fillos: Levantádevos e tomade as vosas espadas e os vosos arcos, e saíde ao campo, e buscade se podedes atopar o corpo do meu fillo e traémo para que o poida enterrar.
37 Busca tamén, por favor, entre as bestas e cazaas, e a que chegue primeiro antes de que a apoderes e tráeme. Quizais o Señor se apiade hoxe da miña aflición e prepare diante de ti a que esnaquizou o meu fillo, e tráeme, e eu vingarei a causa do meu fillo.
38 E os seus fillos fixeron como o seu pai lles ordenara, e levantáronse cedo pola mañá, e cada un colleu a súa espada e o seu arco na man, e saíron ao campo para cazar as bestas.
39 E Xacob seguía chorando e chorando, e andando de aquí para alá pola casa, batendo as mans, dicindo: Xosé, meu fillo, Xosé, meu fillo.
40 E os fillos de Xacob foron ao deserto para capturar as bestas, e velaquí que un lobo veu cara a eles, e agarrárono, e levárono ao seu pai, e dixéronlle: Este é o primeiro que atopamos, e trouxémolo a ti como nos mandaches, e o corpo do teu fillo non puidemos atopar.
41 E Xacob colleu a besta das mans dos seus fillos, e berrou cunha voz forte e chorosa, sostendo a besta na súa man, e falou con amargura á besta: Por que devoraches ao meu fillo Xosé, e como non tivestes medo do Deus da terra, nin do meu problema polo meu fillo Xosé?
42 E devoraches o meu fillo en balde, porque non cometeu violencia, e con iso fixéchesme culpable por culpa del; polo tanto, Deus demandará ao que é perseguido.
43 E o Señor abriu a boca da besta para consolar a Xacob coas súas palabras, e respondeu a Xacob e díxolle estas palabras,
44 Como vive Deus, que nos creou na terra, e como vive a túa alma, meu señor, eu non vin o teu fillo, nin o esnaquicei, senón que dunha terra afastada tamén vin buscar o meu fillo, que se foi de min hoxe, e non sei se está vivo ou morto.
45 E vin hoxe ao campo para buscar o meu fillo, e os teus fillos atopáronme, e agarráronme e aumentaron a miña dor, e hoxe trouxéronme diante de ti, e agora che dixen todas as miñas palabras.
46 E agora, fillo do home, estou nas túas mans, e fai comigo hoxe o que che pareza ben. Mais pola vida de Deus que me creou, non vin o teu fillo, nin o esnaquicei, nin entrou carne de home na miña boca en todos os días da miña vida.
47 E cando Xacob ouviu as palabras da besta, ficou moi abraiado, e soltou a besta da súa man, e ela seguiu o seu camiño.
48 E Xacob seguía chorando e chorando por Xosé día tras día, e fixo loito polo seu fillo moitos días.

CAPÍTULO 44

1 E os fillos de Ismael, que compraran a Xosé aos madianitas, que o compraran aos seus irmáns, foron a Exipto con Xosé, e chegaron ás fronteiras de Exipto, e cando se achegaron a Exipto, atoparon catro homes dos fillos de Medán, fillo de Abraham, que saíran da terra de Exipto na súa viaxe.
2 E os ismaelitas dixéronlles: «Queredes mercarnos este escravo?». E eles dixeron: «Entréganolo». E entregáronlles a Xosé, e viron que era un mozo moi fermoso, e comprárono por vinte siclos.
3 E os ismaelitas continuaron a súa viaxe a Exipto, e os medanim tamén volveron a Exipto aquel día, e os medanim dixéronse uns aos outros: Velaquí que ouvimos que Potifar, un oficial do faraón, capitán da garda, busca un bo servo que o axude e o faga supervisor da súa casa e de todo o que lle pertence.
4 Agora, pois, vendémosllo polo que desexemos, se é que nos pode dar o que lle pedimos.
5 E estes Medanim foron e chegaron á casa de Potifar, e dixéronlle: Ouvimos que buscas un bo servo para que te sirva; velaquí temos un servo que che agradará, se nos podes dar o que desexamos, e venderémolo a ti.
6 E Potifar dixo: «Tráeo diante de min, e o verei, e se me agrada, dareiche o que poidas precisar del».
7 E os medanitas foron e trouxeron a Xosé e puxérono diante de Potifar, e el víuno, e agradoulle moito, e Potifar díxolles: Dime que precisades para este mozo?
8 E eles dixeron: Catrocentas moedas de prata queremos por el. E Potifar dixo: Dareichelas se me traes o rexistro da súa venda e me contas a súa historia, porque quizais o rouben, pois este mozo non é nin escravo nin fillo dun escravo, pero observo nel o aspecto dunha persoa boa e fermosa.
9 E os medanitas foron e trouxéronlle os ismaelitas que lles venderan, e dixéronlle: É un escravo e vendémolo a eles.
10 E Potifar ouviu as palabras dos ismaelitas cando lles deu a prata aos medanitas, e os medanitas tomaron a prata e seguiron a súa viaxe, e os ismaelitas tamén volveron para a casa.
11 E Potifar colleu a Xosé e levouno á súa casa para que o servise, e Xosé atopou o favor de Potifar, e este confiou nel, e fíxoo administrador da súa casa, e todo o que lle pertencía entregoullo nas súas mans.
12 E o Señor estaba con Xosé, e este converteuse nun home próspero; e o Señor bendiciu a casa de Potifar por mor de Xosé.
13 E Potifar deixou todo o que tiña na man de Xosé, e Xosé era un dos que facía que as cousas entrasen e saísen, e todo estaba regulado segundo o seu desexo na casa de Potifar.
14 Xosé tiña dezaoito anos, un rapaz de fermosos ollos e de fermosa aparencia, e non había outro coma el en toda a terra de Exipto.
15 Naquel tempo, mentres el estaba na casa do seu amo, entrando e saíndo da casa e servindo ao seu amo, Zelicah, a muller do seu amo, levantou os ollos cara a Xosé e

mirouno, e velaquí que era un mozo fermoso e ben parecido.
16 E ela cobizaba a súa beleza no seu corazón, e a súa alma estaba fixa en Xosé, e ela seducíao día tras día, e Zelicah persuadía a Xosé diariamente, pero Xosé non levantou os ollos para ver a muller do seu amo.
17 E Zelicah díxolle: Que fermosa é a túa aparencia e forma! En verdade, mirei todos os servos e non vin un servo tan fermoso coma ti. E Xosé díxolle: Certamente, quen me creou no ventre da miña nai creou a toda a humanidade.
18 E ela díxolle: Que fermosos son os teus ollos, cos que deslumbraches a todos os habitantes de Exipto, homes e mulleres! E el díxolle: Que fermosos son mentres estamos vivos, pero se os veses na tumba, certamente te afastarías deles.
19 E ela díxolle: Que fermosas e agradables son todas as túas palabras! Toma agora, por favor, a arpa que está na casa, toca coas túas mans e imos escoitar as túas palabras.
20 E el díxolle: Que fermosas e agradables son as miñas palabras cando falo das louvanzas do meu Deus e da súa gloria; e ela díxolle: Que fermoso é o cabelo da túa cabeza! Mira o peite de ouro que está na casa; tómao, por favor, e enrola o cabelo da túa cabeza.
21 E díxolle: «Ata cando seguirás dicindo estas palabras? Deixa de pronunciar estas palabras comigo, levántate e ocúpate dos teus asuntos domésticos».
22 E ela díxolle: Non hai ninguén na miña casa, e non hai nada que atender senón ás túas palabras e ao teu desexo; con todo, a pesar de todo isto, ela non puido traer a Xosé ata ela, nin el puxo os seus ollos nela, senón que dirixiu os seus ollos abaixo, ao chan.
23 E Zelicah desexou a Xosé no seu corazón que se deitase con ela, e no momento en que Xosé estaba sentado na casa facendo o seu traballo, Zelicah veu e sentouse diante del, e ela provocouno diariamente co seu discurso para que se deitase con ela, ou nunca a mirase, pero Xosé non a escoitou.
24 E ela díxolle: Se non fas segundo as miñas palabras, castigareite coa morte e porei enriba de ti un xugo de ferro.
25 E Xosé díxolle: Certamente Deus, que creou o home, solta as cadeas dos prisioneiros, e é El quen me librará da túa prisión e do teu xuízo.
26 E como ela non puido convencelo para persuadilo, e a súa alma aínda estaba fixada nel, o seu desexo levouna a unha grave enfermidade.
27 E todas as mulleres de Exipto viñeron visitala, e dixéronlle: Por que estás tan decadente? Ti que non che falta nada. Certamente o teu marido é un príncipe grande e estimado aos ollos do rei. ¿Carecerache algo do que desexa o teu corazón?
28 E Zelicah respondeulles, dicindo: Hoxe darase a coñecer de onde xorde este trastorno no que me vedes, e mandou ás súas criadas que preparasen comida para todas as mulleres, e fixo un banquete para elas, e todas as mulleres comeron na casa de Zelicah.
29 E deulles coitelos para pelar as cidras para comelas, e mandou que vestisen a Xosé con roupas custosas, e que aparecese diante deles, e Xosé apareceu ante os seus ollos e todas as mulleres miraron a Xosé, e non puideron apartar os ollos del, e todas cortáronse as mans cos coitelos que tiñan nas súas mans, e todas as cidras que estaban nas súas mans estaban cheas de sangue.
30 E non sabían o que fixeran, senón que continuaron contemplando a beleza de Xosé e non apartaron as súas pálpebras del.
31 E Zelica viu o que fixeran, e díxolles: Que traballo é este que fixestes? Velaquí, deivos limóns para comer e todos vos cortastes as mans.
32 E todas as mulleres viron as súas mans, e velaquí que estaban cheas de sangue, e o seu sangue corría sobre as súas roupas, e dixéronlle: Este escravo na túa casa venceunos, e non puidemos apartar as nosas pálpebras del por mor da súa beleza.
33 E ela díxolles: Seguramente isto vos aconteceu no momento en que o ollastes, e non puidestes contervos del. Como poderei, entón, conterme cando está constantemente na miña casa, e o vexo día tras día entrando e saíndo da miña casa? Como poderei entón evitar decaer ou mesmo perecer por mor disto?
34 E dixéronlle: As palabras son verdadeiras, porque quen pode ver esta fermosa forma na casa e absterse del, e non é el o teu escravo e criado na túa casa, e por que non lle dis o que está no teu corazón, e deixas que a túa alma pereza por este asunto?
35 E ela díxolles: «Estou a tentar persuadilo todos os días, e el non quere consentir nos meus desexos; e prometinlle todo o bo, e con todo non puiden obter nada a cambio del; polo tanto, estou nun estado de decadencia, como vedes.
36 E Zelicah enfermou gravemente por mor do seu desexo por Xosé, e estaba desesperadamente namorada por causa del, e toda a xente da casa de Zelicah e do seu marido non sabía nada deste asunto, que Zelicah estaba enferma por mor do seu amor por Xosé.
37 E toda a xente da súa casa preguntoulle: «Por que estás enferma e decaída, e non che falta nada?». E ela respondeu: «Non sei disto que me vai agravando cada día».
38 E todas as mulleres e as súas amigas viñan vela diariamente, e falaban con ela, e ela díxolles: Isto só pode ser polo amor de Xosé; e elas dixéronlle: Sedúceo e agárrao en segredo, quizais che escoite e afaste esta morte de ti.
39 E Zelicah empeorou polo seu amor a Xosé, e seguiu decaendo ata que apenas lle quedaron forzas para manterse en pé.
40 E un certo día, Xosé estaba facendo o traballo do seu amo na casa, e Zelicah chegou en segredo e caeu sobre el de súpeto, e Xosé levantouse contra ela, e era máis poderoso ca ela, e derrubouna ao chan.
41 E Zelica chorou polo desexo do seu corazón por el, e suplicoulle con bágoas, e as bágoas corríanlle polas meixelas, e faloulle cunha voz de súplica e con amargura de alma, dicindo:
42 Algunha vez oíches, viches ou coñeceches a unha muller tan fermosa coma min, ou mellor ca min, que che fala a diario, cae en decadencia por amor a ti, che confire toda esta honra, e aínda así non escoitas a miña voz?
43 E se é por medo ao teu señor para que non te castigue, así como o rei vive, ningún dano che virá do teu señor por isto; agora, polo tanto, por favor, escóitame e consente en aras da honra que che confirín, e adia esta morte de min, e por que debería morrer por ti? E ela deixou de falar.

44 E Xosé respondeulle, dicindo: Abstéñete de min, e deixa este asunto ao meu señor. Mira, o meu señor non sabe o que hai comigo na casa, porque todo o que lle pertence puxo nas miñas mans, e como farei estas cousas na casa do meu señor?
45 Porque tamén me honrou moito na súa casa, e tamén me puxo supervisor da súa casa, e exaltoume, e non hai ninguén máis grande ca min nesta casa, e o meu amo non me ocultou nada, agás ti, que es a súa esposa. Como entón podes dicirme estas palabras, e como podo eu facer este gran mal e pecar contra Deus e contra o teu marido?
46 Agora, polo tanto, absténte de min e non digas máis palabras coma estas, porque non escoitarei as túas palabras. Pero Zelicah non quixo escoitar a Xosé cando lle dixo estas palabras, senón que ela o tentaba diariamente para que a escoitase.
47 E foi despois disto que o regato de Exipto encheuse por riba de todos os seus lados, e todos os habitantes de Exipto saíron, e tamén o rei e os príncipes saíron con pandeiretas e danzas, porque era unha gran alegría en Exipto, e unha festa no tempo da inundación do mar Sihor, e foron alí para alegrarse todo o día.
48 E cando os exipcios saíron ao río para alegrarse, como era o seu costume, toda a xente da casa de Potifar foi con eles, pero Zelicah non quixo ir con eles, porque dixo: Estou indisposta, e ela quedou soa na casa, e non había outra persoa con ela na casa.
49 E ela levantouse e subiu ao seu templo na casa, e vestiuse con roupas principescas, e puxo sobre a súa cabeza pedras preciosas de ónix, incrustadas con prata e ouro, e embeleceu a súa cara e a pel con toda clase de líquidos purificadores de mulleres, e perfumou o templo e a casa con casia e incenso, e estendeu mirra e aloes, e despois sentou na entrada do templo, no corredor da casa, por onde Xosé pasaba para facer o seu traballo, e velaquí que Xosé viña do campo e entrou na casa para facer o traballo do seu amo.
50 E chegou ao lugar polo que tiña que pasar, e viu toda a obra de Zelicah, e volveu atrás.
51 E Zelica viu a Xosé volvendo dela, e ela chamouno, dicindo que che pasa, Xosé? Ven ao teu traballo, e velaquí que che farei espazo ata que pases ao teu asento.
52 E Xosé volveu e chegou á casa, e pasou de alí ao lugar da súa asento, e sentouse para facer o traballo do seu amo como de costume e velaquí que Zelicah achegouse a el e púxose diante del con roupas principescas, e o aroma da súa roupa estendeuse a distancia.
53 E apresurouse e agarrou a Xosé e as súas roupas, e díxolle: Polo que vive o rei, se non cumpres a miña petición, morrerás hoxe. E apresurouse e estendeu a outra man e sacou unha espada de debaixo das súas roupas, e colocouna no pescozo de Xosé, e dixo: Levántate e cumpre a miña petición, e se non, morrerás hoxe.
54 E Xosé tivo medo dela porque ela fixera isto, e levantouse para fuxir dela, e ela agarroulle a parte dianteira da roupa, e no terror da súa fuxida a roupa que Zelicah agarrou rasgouse, e Xosé deixou a roupa na man de Zelicah, e fuxiu e saíu, porque estaba con medo.
55 E cando Zelica viu que a roupa de Xosé estaba rasgada, e que a deixara na súa man e fuxira, temeu pola súa vida, non fose que o rumor se estendese sobre ela, e levantouse e actuou con astucia, e quitouse as roupas coas que estaba vestida e púxose as súas outras roupas.
56 E colleu o manto de Xosé e depositouno ao seu carón, e foi sentarse no lugar onde se sentara na súa enfermidade, antes de que a xente da súa casa saíse ao río, e chamou a un rapaz que estaba entón na casa, e ordenoulle que chamase á xente da casa.
57 E cando os viu, díxolles en voz alta e lamentándose: Mirade o que un hebreo me trouxo á casa o voso amo, pois veu hoxe para deitarse comigo.
58 Pois cando saístes, el chegou á casa e, vendo que non había ninguén na casa, achegouse a min e agarroume coa intención de deitarse comigo.
59 E agarreille as súas roupas e racheinas e gritei contra el cunha voz forte, e cando alcei a miña voz, temeu pola súa vida e deixou a súa roupa diante de min, e fuxiu.
60 E a xente da súa casa non falou nada, senón que a súa ira acendéuse moito contra Xosé, e foron ao seu amo e contáronlle as palabras da súa engano.
61 E Potifar volveu á casa enfurecido, e a súa muller gritoulle, dicindo: Que é isto que me fixeches ao traer un criado cervexeiro á miña casa, que veu a min hoxe para burlarse de min; así me fixo hoxe.
62 E Potifar escoitou as palabras da súa muller, e ordenou que Xosé fose castigado con severos azoutes, e así o fixeron con el.
63 Mentres o estaban a ferir, Xosé gritou cunha voz forte, e ergueu os ollos ao ceo, e dixo: Oh Señor Deus, ti sabes que son inocente de todas estas cousas, e por que morrerei hoxe por falsidade, á man destes homes malvados incircuncisos, que ti coñeces?
64 E mentres os homes de Potifar golpeaban a Xosé, el continuaba a berrar e chorar, e había alí un neno de once meses, e o Señor abriu a boca do neno, e falou estas palabras diante dos homes de Potifar, que estaban golpeando a Xosé, dicindo:
65 Que lle queres a este home e por que lle fas este mal? A miña nai fala mentira e di mentiras; así foi a transacción.
66 E o neno contoulles con precisión todo o que aconteceu, e declaroulles todas as palabras de Zelicah a Xosé día tras día.
67 E todos os homes escoitaron as palabras do neno e quedaron moi marabillados polas palabras do neno, e o neno deixou de falar e quedou en silencio.
68 E Potifar avergoñouse moito das palabras do seu fillo, e ordenou aos seus homes que non lle seguisen golpeando a Xosé, e os homes deixaron de golpear a Xosé.
69 E Potifar colleu a Xosé e ordenou que o levasen ante os sacerdotes, que eran xuíces pertencentes ao rei, para xulgalo sobre este asunto.
70 E Potifar e Xosé presentáronse ante os sacerdotes que eran os xuíces do rei, e el díxolles: Decidede, por favor, que xuízo lle corresponde a un servo, porque así o fixo.
71 E os sacerdotes dixéronlle a Xosé: Por que lle fixeches isto ao teu amo? E Xosé respondeulles, dicindo: Non así, meus señores, así foi o asunto. E Potifar díxolle a Xosé: Certamente confiei nas túas mans todo o que me pertencía, e non che retiven nada agás á miña muller, e como puideches facer este mal?
72 E Xosé respondeu dicindo: Non é así, meu señor, como vive o Señor e como vive a túa alma, meu señor, a palabra

que escoitaches da túa muller é falsa, porque así foi o asunto hoxe.
73 Xa pasou un ano dende que estou na túa casa. Viches en min algunha iniquidade ou cousa que che puidese levar a reclamar a miña vida?
74 E os sacerdotes dixéronlle a Potifar: «Envía, por favor, que nos traian o vestido roto de Xosé, e que vexamos o rasgón que hai nel; e se o rasgón está diante do vestido, entón a súa cara debeu estar oposta a ela, e ela debeu agarralo para vir a ela; e con engano fixo a túa esposa todo o que dixo.
75 E trouxeron a roupa de Xosé ante os sacerdotes que eran xuíces, e viron, e velaquí, o rasgón estaba diante de Xosé, e todos os sacerdotes xuíces souberon que ela o presionara, e dixeron: O xuízo de morte non se lle debe a este escravo porque non fixo nada, pero o seu xuízo é que sexa posto na prisión por mor do informe que por el saíu contra a túa esposa.
76 E Potifar ouviu as súas palabras, e meteuno na prisión, o lugar onde están confinados os prisioneiros do rei, e Xosé estivo na casa de reclusión doce anos.
77 E a pesar disto, a muller do seu amo non se apartou del, e non deixou de falarlle día tras día para escoitala, e ao cabo de tres meses Zelicah continuou indo a Xosé á casa de confinamento día tras día, e ela persuadiuno para que a escoitase, e Zelicah díxolle a Xosé: Canto tempo permanecerás nesta casa? Pero escoita agora a miña voz, e eu sacareite desta casa.
78 E Xosé respondeulle, dicindo: É mellor para min quedar nesta casa que escoitar as túas palabras, pecar contra Deus; e ela díxolle: Se non queres cumprir o meu desexo, arrincareiche os ollos, porei grilletes aos teus pés e entregareite nas mans daqueles que antes non coñecías.
79 E Xosé respondeulle e dixo: Velaquí, o Deus de toda a terra pode librarme de todo o que me poidas facer, porque abre os ollos dos cegos e solta os que están presos e preserva a todos os estranxeiros que descoñecen a terra.
80 E cando Zelicah non puido persuadir a Xosé para que a escoitase, deixou de ir seducilo; e Xosé seguía confinado na casa de confinamento. E Xacob, o pai de Xosé, e todos os seus irmáns que estaban na terra de Canaán aínda lamentaron e choraron naqueles días por Xosé, porque Xacob negouse a ser consolado polo seu fillo Xosé, e Xacob berrou en voz alta, e chorou e lamentou todos aqueles días.

CAPÍTULO 45

1 E foi naquel tempo daquel ano, que é o ano en que Xosé baixou a Exipto despois de que os seus irmáns o venderan, que Rubén, fillo de Xacob, foi a Timnah e tomou por muller a Eliuram, filla de Avi o cananeo, e veu a ela.
2 Eliuram, muller de Rubén, concibiu e deulle catro fillos: Hanoc, Palu, Quetzrón e Carmí; e o seu irmán Simeón tomou por muller a Dina, a súa irmá, e ela deulle cinco fillos: Memuel, Iamín, Ohad, Iachín e Zocar.
3 E despois chegou a Bunah, a muller cananea, que é Bunah, a quen Simeón levou cativa da cidade de Xequem, e Bunah estaba diante de Dinah e servíaa, e Simeón chegou a ela, e ela deulle a luz a Saúl.
4 E Xudá foi naquel tempo a Adulam, e chegou a un home de Adulam, que se chamaba Hira, e Xudá viu alí a filla dun home de Canaán, que se chamaba Aliyat, filla de Súa, e tomouna, e veu a ela, e Aliyat deulle a Xudá a Er, Onán e Xiloh; tres fillos.
5 E Leví e Isacar foron á terra do leste, e tomaron para si por mulleres as fillas de Jobab, fillo de Joktán, fillo de Eber; e Jobab, fillo de Joktán, tiña dúas fillas; o nome da maior era Adinah, e o nome da máis nova era Aridah.
6 E Leví tomou con Adinah, e Isacar tomou con Aridah, e chegaron á terra de Canaán, á casa do seu pai, e Adinah deulle a Leví a Guerxón, Quehat e Merarí; tres fillos.
7 Aridá deulle a Isacar catro fillos: Tolá, Púva, Xob e Shoromón; e Dan foi á terra de Moab e tomou por muller a Aflalet, filla de Hamudán o moabita, e levouna á terra de Canaán.
8 E Aflalét era estéril, non tivo descendencia, e despois Deus lembrouse de Aflalét, a muller de Dan, e ela concibiu e deu a luz un fillo, e chamoulle Cusim.
9 Gad e Naftalí foron a Harán e tomaron de alí por mulleres as fillas de Amuram, fillo de Uz e fillo de Nahor.
10 E estes son os nomes das fillas de Amuram; o nome da maior era Merimah, e o nome da máis nova era Uzit; e Naftalí tomou a Merimah, e Gad tomou a Uzit; e levounas á terra de Canaán, á casa do seu pai.
11 Merimah deulle a Naftalí catro fillos: Iacseel, Guní, Iazer e Xalem; e Uzit deulle a Gad sete fillos: Sefión, Hagui, Xuní, Ezbón, Erí, Arodí e Aralí.
12 E Aser saíu e tomou por muller a Adón, filla de Aflal, fillo de Hadad, fillo de Ismael, e levouna á terra de Canaán.
13 E morreu Adón, a muller de Aser, naqueles días; non tivo descendencia; e foi despois da morte de Adón que Aser foi para a outra banda do río e tomou por muller a Hadurah, filla de Abimael, fillo de Éber, fillo de Sem.
14 E a moza era de fermosa aparencia e muller sensata, e fora a esposa de Malkiel, fillo de Elam, fillo de Sem.
15 E Hadurah deulle unha filla a Malkiel, e chamoulle Seraq, e Malkiel morreu despois disto, e Hadurah foi e permaneceu na casa do seu pai.
16 E despois da morte da muller en Aser, foi e tomou a Hadurah por muller, e levouna á terra de Canaán, e tamén trouxo con eles a Serach, a súa filla, e ela tiña tres anos, e a moza foi criada na casa de Xacob.
17 E a moza era de fermoso aspecto, e andaba polos camiños santificados dos fillos de Xacob; non lle faltaba nada, e o Señor deulle sabedoría e entendemento.
18 Hadura, muller de Aser, concibiu e deulle catro fillos: Imná, Ixvá, Ixví e Beriá.
19 Zebulón foi a Madián e tomou por muller a Merisá, filla de Molad, fillo de Abidá, fillo de Madián, e levouna á terra de Canaán.
20 E Merushah deu a luz a Zabulón a Sered, Elón e Iachleel; tres fillos.
21 E Xacob enviou a Aram, fillo de Zobá, fillo de Térah, e tomou para o seu fillo Benjamín a Mecalía, filla de Aram, e ela chegou á terra de Canaán, á casa de Xacob; e Benjamín tiña dez anos cando tomou por esposa a Mecalía, filla de Aram.
22 Mecalía concibiu e deulle a Benjamín cinco fillos: Bela, Bequer, Axbel, Guera e Naamán; despois, Benjamín tomou por muller a Aribat, filla de Shoromón, fillo de Abraham,

ademais da súa primeira muller; tiña el dezaoito anos e Aribat deulle a Benjamín cinco fillos: Aquí, Vox, Mupim, Cupim e Ord.
23 Naqueles días Xudá foi á casa de Sem e tomou por muller para o seu primoxénito Er a Tamar, filla de Elam, fillo de Sem.
24 E Er achegouse á súa muller Tamar, e ela converteuse na súa muller, e cando se achegou a ela, destruíu exteriormente a súa descendencia, e a súa obra foi mala aos ollos do Señor, e o Señor matouno.
25 Despois da morte de Er, o primoxénito de Xudá, Xudá díxolle a Onán: «Vai á muller do teu irmán e cásate con ela como parente máis próximo, e así levantarás descendencia ao teu irmán».
26 E Onán tomou a Tamar por muller e achegouse a ela, e Onán tamén fixo como o seu irmán, e a súa obra foi mala aos ollos do Señor, e tamén o matou.
27 E cando Onán morreu, Xudá díxolle a Tamar: «Quédate na casa do teu pai ata que o meu fillo Xiló sexa maior». E Xudá xa non se agradou máis a Tamar, dándolla a Xiló, porque pensaba: «Quizais tamén morra coma os seus irmáns».
28 E Tamar levantouse e foi e ficou na casa do seu pai, e Tamar estivo na casa do seu pai por algún tempo.
29 E ao redor do ano, morreu Aliyat, a muller de Xudá; e Xudá foi consolado pola súa muller, e despois da morte de Aliyat, Xudá subiu co seu amigo Hirah a Timnah para esquilar as súas ovellas.
30 E Tamar soubo que Xudá subira a Timná para esquilar as ovellas, e que Siloh xa era maior, e Xudá non a apreciaba.
31 E Tamar levantouse e quitouse as roupas da súa viuvez, e púxose un velo sobre si, e cubriuse por completo, e foi e sentouse na rúa pública, que está no camiño de Timnah.
32 Xudá pasou e víuna, tomouna e achegouse a ela, e ela concibiu con el. No momento do parto, velaquí que tiña xemelgos no ventre; e chamou ao primeiro Pérez e ao segundo Zarah.

CAPÍTULO 46

1 Naqueles días, Xosé estaba aínda preso na prisión de Exipto.
2 Naquel momento estaban diante del os criados do faraón: o xefe dos copeiros e o xefe dos panadeiros do rei de Exipto.
3 E o maidão colleu viño e puxoo diante do rei para que bebese, e o panadeiro puxo pan diante do rei para que comese, e o rei bebeu do viño e comeu do pan, el e os seus servos e ministros que comían á mesa do rei.
4 Mentres comían e bebían, o maiordomo e o panadeiro quedaron alí, e os ministros do faraón atoparon moitas moscas no viño que trouxera o maiordomo, e atopáronse pedras de nitro no pan do panadeiro.
5 E o capitán da garda puxo a Xosé ao servizo dos oficiais do Faraón, e os oficiais do Faraón estiveron recluídos un ano.
6 E ao final do ano, ambos soñaron soños nunha noite, no lugar de confinamento onde estaban, e pola mañá Xosé foi a eles para atendelos como de costume, e víunos, e velaquí que os seus rostros estaban abatidos e tristes.
7 E Xosé preguntoulles: Por que están hoxe tristes e abatidos os vosos rostros? E eles dixéronlle: Soñamos un soño, e non hai ninguén que o interprete. E Xosé díxolles: Contádeme, por favor, o voso soño, e Deus daravos unha resposta de paz como desexades.
8 E o maiordomo contoulle o seu soño a Xosé, e dixo: Vin no meu soño, e velaquí unha gran videira diante de min, e sobre esa videira vin tres pólas, e a videira floreceu rapidamente e alcanzou unha gran altura, e os seus acios maduraron e convertéronse en uvas.
9 E collín as uvas e espremínas nunha copa, e púxenlla na man do Faraón, e el bebeu; e Xosé díxolle: Os tres sarmentos que estaban na vide son tres días.
10 Dentro de tres días, o rei ordenará que te saquen e restituirá o teu cargo, e ti darásslle ao rei o seu viño para beber como ao principio cando eras o seu copero; pero deixa que eu atope graza aos teus ollos, que te lembres de min ao Faraón cando che vaia ben, e que me fagas bondade, e que me saques desta prisión, porque fun roubado da terra de Canaán e vendido como escravo neste lugar.
11 E tamén o que che dixeron sobre a muller do meu amo é falso, porque metéronme neste calabozo por nada; e o copero respondeu a Xosé, dicindo: Se o rei me trata ben como ao principio, como me interpretaches a última vez, farei todo o que desexes e sacareite deste calabozo.
12 E o panadeiro, vendo que Xosé interpretara con exactitude o soño do copero, achegouse tamén e contoulle todo o soño a Xosé.
13 E díxolle: No meu soño vin tres cestos brancos sobre a miña cabeza. E mirei, e velaquí que no cesto de arriba había toda clase de comidas cocidas para o Faraón, e velaquí que os paxaros comíanas da miña cabeza.
14 E Xosé díxolle: Os tres cestos que viches son tres días, pero dentro de tres días o Faraón che quitará a cabeza e te colgará nunha árbore, e os paxaros comerán a túa carne de enriba de ti, como viches no teu soño.
15 Naqueles días, a raíña estaba a piques de ser nacida, e nese día deu a luz un fillo ao rei de Exipto, e proclamaron que o rei tivera o seu fillo primoxénito, e todo o pobo de Exipto, xunto cos oficiais e servos do faraón, alegrouse moito.
16 E o terceiro día do seu nacemento, o faraón fixo un banquete para os seus oficiais e servos, para os exércitos da terra de Zoar e da terra de Exipto.
17 E todo o pobo de Exipto e os servos do Faraón viñeron comer e beber co rei no banquete do seu fillo, e alegrarse coa alegría do rei.
18 E todos os oficiais do rei e os seus servos estiveron alegrándose naquel tempo durante oito días na festa, e fixeron festa con toda clase de instrumentos musicais, con pandeiros e con danzas na casa do rei durante oito días.
19 E o copero, a quen Xosé lle interpretara o soño, esqueceuse de Xosé, e non lle falou del ao rei como lle prometera, porque isto viña do Señor para castigar a Xosé por confiar no home.
20 E Xosé permaneceu despois disto na prisión dous anos, ata que cumpriu doce anos.

CAPÍTULO 47

1 Isaac, fillo de Abraham, vivía naqueles tempos na terra de Canaán; era moi vello, de cento oitenta anos, e Esaú, o seu fillo, irmán de Xacob, vivía na terra de Edom, e el e os seus fillos tiñan posesións nela entre os fillos de Seir.
2 E Esaú ouviu que o tempo da morte do seu pai estaba a chegar, e el, os seus fillos e a súa familia chegaron á terra de Canaán, á casa do seu pai. E Xacob e os seus fillos saíron do lugar onde habitaban en Hebrón, e chegaron todos ao seu pai Isaac, e atoparon a Esaú e aos seus fillos na tenda.
3 Xacob e os seus fillos sentáronse diante do seu pai Isaac, e Xacob aínda estaba de loito polo seu fillo Xosé.
4 E Isaac díxolle a Xacob: «Tráeme aquí os teus fillos e eu os bendicirei». E Xacob presentou os seus once fillos diante do seu pai Isaac.
5 E Isaac puxo as súas mans sobre todos os fillos de Xacob, e agarrounos e abrazounos, e bicounos un por un, e Isaac bendiciunos aquel día, e díxolles: Que o Deus dos vosos pais vos bendiga e aumente a vosa descendencia como as estrelas do ceo en número.
6 Isaac bendiciu tamén os fillos de Esaú, dicindo: «Que Deus vos faga ser motivo de terror e terror para todos os que vos vexan, e para todos os vosos inimigos».
7 E Isaac chamou a Xacob e aos seus fillos, e todos viñeron e sentáronse diante de Isaac, e Isaac díxolle a Xacob: O Señor Deus de toda a terra díxome: Á túa descendencia dareille esta terra en herdanza se os teus fillos gardan os meus estatutos e os meus camiños, e cumprirei con eles o xuramento que lle fixen ao teu pai Abraham.
8 Agora, polo tanto, fillo meu, ensina aos teus fillos e aos fillos dos teus fillos a temer ao Señor e a ir polo bo camiño que agradará ao Señor, o teu Deus, porque se gardas os camiños do Señor e os seus estatutos, o Señor tamén gardará contigo o seu pacto con Abraham, e fará ben a ti e á túa descendencia todos os días.
9 E cando Isaac acabou de darlles ordes a Xacob e aos seus fillos, expirou e morreu, e foi reunido co seu pobo.
10 E Xacob e Esaú prosternáronse sobre o rostro do seu pai Isaac, e choraron. E Isaac tiña cento oitenta anos cando morreu na terra de Canaán, en Hebrón, e os seus fillos levárono á cova de Macpelah, que Abraham comprara aos fillos de Het para posesión dun lugar de sepultura.
11 E todos os reis da terra de Canaán foron con Xacob e Esaú para enterrar a Isaac, e todos os reis de Canaán déronlle unha gran honra a Isaac na súa morte.
12 E os fillos de Xacob e os fillos de Esaú andaban descalzos por todas partes, camiñando e lamentándose ata chegar a Quireat-Arbá.
13 Xacob e Esaú enterraron o seu pai Isaac na cova de Macpela, que está en Quireat-Arba, en Hebrón, e enterrárono con moita honra, coma nos funerales dos reis.
14 E Xacob e os seus fillos, e Esaú e os seus fillos, e todos os reis de Canaán fixeron un loito grande e pesado, e enterrárono e chorárono moitos días.
15 E á morte de Isaac, deixou o seu gando, as súas posesións e todo o que lle pertencía aos seus fillos; e Esaú díxolle a Xacob: Velaquí, prégoche que todo o que deixou o noso pai o dividiremos en dúas partes, e eu terei a elección; e Xacob dixo: Farémolo.
16 E Xacob colleu todo o que Isaac deixara na terra de Canaán, o gando e as propiedades, e puxoas en dúas partes diante de Esaú e dos seus fillos, e díxolle a Esaú: Velaquí todo isto diante de ti; escolle para ti a metade que queiras tomar.
17 E Xacob díxolle a Esaú: Escoita, por favor, o que che direi: O Señor Deus do ceo e da terra falou aos nosos pais Abraham e Isaac, dicindo: Á túa descendencia dareille esta terra por herdanza para sempre.
18 Agora, pois, todo o que deixou o noso pai está diante de ti, e velaquí toda a terra diante de ti; escolle de entre eles o que queiras.
19 Se desexas toda a terra, tómaa para ti e os teus fillos para sempre, e eu tomarei estas riquezas, e se desexas as riquezas, tómaas para ti, e eu tomarei esta terra para min e para os meus fillos, para que a herdemos para sempre.
20 Nebaiot, fillo de Ismael, estaba entón na terra cos seus fillos, e Esaú foi aquel día e consultou con el, dicindo.
21 Así me falou Xacob e así me respondeu. Agora dános o teu consello e escoitarémosche.
22 E Nebaiot dixo: Que é isto que che dixo Xacob? Velaquí que todos os fillos de Canaán viven seguros na súa terra, e Xacob di que a herdará coa súa descendencia todos os días.
23 Vai, pois, agora e colle todas as riquezas do teu pai e deixa a Xacob, o teu irmán, na terra, como el dixo.
24 E Esaú levantouse e volveu a Xacob, e fixo todo o que Nebaiot, fillo de Ismael, lle aconsellara; e Esaú tomou todas as riquezas que Isaac deixara, as almas, os animais, o gando e as propiedades, e todas as riquezas; non deu nada ao seu irmán Xacob; e Xacob tomou toda a terra de Canaán, desde o regato de Exipto ata o río Éufrates, e tomouna en posesión perpetua, e para os seus fillos e para a súa descendencia despois del para sempre.
25 Xacob tamén lle quitou a seu irmán Esaú a cova de Macpelah, que está en Hebrón, que Abraham comprara a Efrón como posesión dun lugar de sepultura para el e a súa descendencia para sempre.
26 E Xacob escribiu todas estas cousas no libro de compra, e asinouno, e deu testemuño de todo isto con catro testemuñas fieis.
27 E estas son as palabras que Xacob escribiu no libro, dicindo: A terra de Canaán e todas as cidades dos hititas, dos heveos, dos jebuseos, dos amorreos, dos perizitas e dos guergasitas, todas as sete nacións desde o río de Exipto ata o río Éufrates.
28 E a cidade de Hebrón, Quireat-Arbá, e a cova que hai nela, comproulle Xacob todo ao seu irmán Esaú por prezo, como posesión e como herdanza para a súa descendencia despois del para sempre.
29 E Xacob tomou o libro de compra e a sinatura, o mandamento e os estatutos e o libro revelado, e colocounos nunha vasilla de barro para que permanecesen por moito tempo, e entregounos nas mans dos seus fillos.
30 Esaú colleu todo o que lle deixara seu pai despois da súa morte, do seu irmán Xacob, e todos os bens, desde homes ata animais, camelos e asnos, bois e cordeiros, prata e ouro, pedras e bedelio, e todas as riquezas que pertenceran a Isaac, fillo de Abraham; non quedou nada que Esaú non tomase para si, de todo o que deixara Isaac despois da súa morte.
31 Esaú colleu todo isto e marchou para a súa casa, á terra de Seir o horeo, lonxe do seu irmán Xacob e dos seus fillos.

32 E Esaú tivo posesións entre os fillos de Seir, e Esaú non volveu á terra de Canaán desde aquel día en diante.
33 E toda a terra de Canaán converteuse en herdanza para os fillos de Israel como herdanza perpetua, e Esaú herdou o monte de Seir con todos os seus fillos.

CAPÍTULO 48

1 Naqueles días, despois da morte de Isaac, o Señor mandou e provocou unha fame sobre toda a terra.
2 Naquel tempo, o faraón, rei de Exipto, estaba sentado no seu trono na terra de Exipto, deitado na súa cama, e tivo soños. E o faraón viu no seu soño que estaba de pé á beira do río de Exipto.
3 E mentres estaba parado, viu sete vacas gordas e fermosas que subían do río.
4 E outras sete vacas, magras e feas, subiron detrás delas, e as sete feas devoraron as bonitas, e aínda así o seu aspecto era feo coma o primeiro.
5 E espertou, e volveu durmirse e soñou unha segunda vez, e viu e velaquí sete espigas de millo xurdiron nun talo, grosas e boas, e sete espigas magras, queimadas polo vento leste, brotaron despois delas, e as espigas magras tragaron as cheas, e o faraón espertou do seu soño.
6 E pola mañá o rei lembrouse dos seus soños, e o seu espírito estaba moi preocupado por mor dos seus soños, e o rei apresurouse e mandou chamar a todos os magos de Exipto e aos sabios, e viñeron e presentáronse diante do faraón.
7 E o rei díxolles: Soñei soños, e non hai quen os interprete; e eles dixéronlle ao rei: Cóntalles os teus soños aos teus servos e déixanos escoitalos.
8 E o rei contoulles os seus soños, e todos responderon a unha soa voz ao rei: «Viva o rei para sempre; e esta é a interpretación dos teus soños».
9 As sete vacas boas que viches representan sete fillas que che nacerán nos últimos días, e as sete vacas que viches subir despois delas e as tragaron, son un sinal de que as fillas que che nacerán morrerán todas en vida do rei.
10 E o que viches no segundo soño de sete espigas de millo cheas e boas que medran nun mesmo talo, esta é a súa interpretación, que construirás para ti nos últimos días sete cidades por toda a terra de Exipto; e o que viches das sete espigas de millo queimadas que brotaron despois delas e as tragaron mentres as observabas cos teus ollos, é un sinal de que as cidades que construirás serán todas destruídas nos últimos días, en vida do rei.
11 E cando falaron estas palabras, o rei non inclinou o oído ás súas palabras, nin fixou o seu corazón nelas, porque o rei sabía na súa sabedoría que non daban unha interpretación axeitada dos soños; e cando remataron de falar diante do rei, o rei respondeulles, dicindo: Que é isto que me dixeches? Certamente dixestes falsidade e mentiras; polo tanto, agora dade a interpretación axeitada dos meus soños, para que non morrades.
12 E o rei ordenou despois disto, e mandou e chamou de novo a outros sabios, e viñeron e presentáronse diante do rei, e o rei relatoulles os seus soños, e todos lle responderon segundo a primeira interpretación, e a ira do rei acendeuse e enfureceuse moito, e o rei díxolles: Certamente dicídes mentiras e proferides falsidade no que dixestes.
13 E o rei mandou que se publicase un prego por toda a terra de Exipto, dicindo: "Decidiuse polo rei e os seus grandes homes que calquera home sabio que saiba e entenda a interpretación dos soños, e non se presente hoxe ante o rei, morrerá".
14 E ao home que lle explique ao rei a interpretación correcta dos seus soños, daráselle todo o que lle pida ao rei. E todos os sabios da terra de Exipto presentáronse ante o rei, xunto con todos os magos e bruxos que había en Exipto, en Gosén, en Ramsés, en Tacpanques, en Zoar e en todos os lugares nas fronteiras de Exipto, e todos eles presentaronse ante o rei.
15 E todos os nobres, os príncipes e os ministros do rei viñeron de todas as cidades de Exipto, e sentáronse todos diante do rei, e o rei relatou os seus soños diante dos sabios e dos príncipes, e todos os que estaban sentados diante do rei quedaron abraiados pola visión.
16 E todos os sabios que estiveron antes do rei estaban moi divididos na súa interpretación dos seus soños; algúns deles interpretáronos ao rei, dicindo: As sete vacas boas son sete reis, que da descendencia do rei xurdirán sobre Exipto.
17 E as sete vacas malas son sete príncipes que se erguerán contra elas nos últimos días e as destruirán; e as sete espigas de trigo son os sete grandes príncipes pertencentes a Exipto, que caerán nas mans dos sete príncipes menos poderosos dos seus inimigos, nas guerras do noso señor o rei.
18 E algúns deles interpretáronlle ao rei deste xeito, dicindo: As sete vacas boas son as cidades fortes de Exipto, e as sete vacas malas son as sete nacións da terra de Canaán, que virán contra as sete cidades de Exipto nos últimos días e as destruirán.
19 E o que viste no segundo soño, de sete espigas de millo boas e malas, é un sinal de que o goberno de Exipto volverá á túa descendencia como ao principio.
20 E durante o seu reinado, a xente das cidades de Exipto volverase contra as sete cidades de Canaán que son máis fortes ca elas, e destruiráas, e o goberno de Exipto volverá á túa descendencia.
21 E algúns deles dixéronlle ao rei: Esta é a interpretación dos teus soños: as sete vacas boas son sete raíñas que tomarás por esposas nos últimos días, e as sete vacas malas denotan que todas esas mulleres morrerán en vida do rei.
22 E as sete espigas de millo boas e malas que viches no segundo soño son catorce fillos, e será nos últimos días que se levantarán e loitarán entre eles, e sete deles ferirán aos sete que son máis fortes.
23 E algúns deles dixéronlle estas palabras ao rei, dicindo: As sete boas vacas denotan que che nacerán sete fillos, e matarán sete dos fillos dos teus fillos nos últimos días; e as sete boas espigas de trigo que viches no segundo soño son aqueles príncipes contra os que outros sete príncipes menos poderosos loitarán e os destruirán nos últimos días, e vingarán a causa dos teus fillos, e o goberno volverá de novo á túa descendencia.
24 E o rei escoitou todas as palabras dos sabios de Exipto e a súa interpretación dos seus soños, e ningunha delas lle gustou ao rei.

25 E o rei sabía na súa sabedoría que non falaban con total corrección en todas estas palabras, porque isto viña do Señor para frustrar as palabras dos sabios de Exipto, para que Xosé puidese saír da casa de reclusión e para que se fixese grande en Exipto.
26 E o rei viu que ningún de entre todos os sabios e magos de Exipto lle falaba correctamente, e a súa ira acendeuse, e a súa ira ardeu dentro del.
27 E o rei mandou que todos os sabios e magos saísen da súa presenza, e todos saíron da presenza do rei con vergoña e desgraza.
28 E o rei mandou que se publicase un pregón por todo Exipto para matar a todos os magos que había en Exipto, e que non se deixase vivir a ningún deles.
29 E os capitáns da garda do rei levantáronse, e cada un sacou a súa espada, e comezaron a ferir os magos e os sabios de Exipto.
30 E despois disto, Merod, maior dos copeiros do rei, veu e inclinouse diante do rei e sentou diante del.
31 E o maio díxolle ao rei: «Viva o rei para sempre, e que o seu goberno sexa exaltado no país».
32 Enfadácheste co teu servo naqueles días, hai xa dous anos, e me puxeches no cárcere, e estiven un tempo no cárcere, eu e o xefe dos panadeiros.
33 E había connosco un servo hebreo pertencente ao capitán da garda, chamado Xosé, porque o seu amo enfadouse con el e meteuno no confinamento, e alí nos servía.
34 E despois dalgún tempo, mentres estabamos no garda, soñamos soños nunha noite, eu e o xefe dos panadeiros; soñamos, cada un segundo a interpretación do seu soño.
35 E chegamos pola mañá e contámosllos a ese servo, e el interpretounos os nosos soños, a cada home segundo o seu soño, interpretouno correctamente.
36 E aconteceu que, tal como nolo interpretou, así foi o acontecemento; non caeu por terra ningunha das súas palabras.
37 E agora, polo tanto, o meu señor e rei, non mates o pobo de Exipto por nada; mirade, ese escravo aínda está confinado na casa polo capitán da garda, o seu amo, na casa de confinamento.
38 Se lle parece ben ao rei, que o mande chamar para que se presente diante de ti e el che dará a coñecer a interpretación correcta do soño que soñaches.
39 E o rei escoitou as palabras do maior dos copeiros, e ordenou que non matasen os sabios de Exipto.
40 E o rei ordenou aos seus servos que trouxesen a Xosé diante del, e o rei díxolles: Ide con el e non o asustedes, non sexa que se confunda e non saiba falar correctamente.
41 E os servos do rei foron onde Xosé, e sacárono apresuradamente do calabozo, e os servos do rei afeitárono, e el cambiou a súa roupa de prisión e presentouse ante o rei.
42 E o rei estaba sentado no seu trono real cun traxe principesco, cinguido cun efod de ouro, e o ouro fino que había nel brillaba, e o carbunclo, o rubí e a esmeralda, xunto con todas as pedras preciosas que estaban na cabeza do rei, deslumbraban a vista, e Xosé marabillouse moito do rei.
43 E o trono no que se sentaba o rei estaba cuberto de ouro e prata e de pedras de ónix, e tiña setenta chanzos.
44 E era costume en toda a terra de Exipto que todo home que viña falar co rei, se era un príncipe ou alguén estimado aos ollos do rei, subía ao trono real ata o trixésimo primeiro chanzo, e o rei descendía ata o trixésimo seis chanzo e falaba con el.
45 Se era un da xente común, subía ao terceiro chanzo, e o rei baixaba ao cuarto e falaba con el, e o seu costume era, ademais, que calquera home que entendese falar nas setenta linguas, subía os setenta chanzos, e subía e falaba ata chegar ao rei.
46 E calquera home que non puidese completar os setenta, subía tantos chanzos como linguas sabía falar.
47 E era costume naqueles tempos en Exipto que non reinase sobre eles ninguén que non soubese falar nas setenta linguas.
48 E cando Xosé chegou diante do rei, inclinouse ata o chan diante do rei, e subiu ao terceiro chanzo, e o rei sentou no cuarto chanzo e falou con Xosé.
49 E o rei díxolle a Xosé: Soñei un soño, e non hai intérprete que o interprete correctamente, e ordenei hoxe que todos os magos e os seus sabios viñesen diante de min, e relatei os meus soños con eles, e ninguén mo interpretou correctamente.
50 E despois disto oín hoxe falar de ti, que es un home sabio, e que podes interpretar correctamente todos os soños que escoitas.
51 E Xosé respondeu a Faraón, dicindo: Que Faraón conte os soños que soñou; certamente as interpretacións pertencen a Deus; e Faraón contou os seus soños a Xosé, o soño das vacas e o soño das espigas, e o rei deixou de falar.
52 E Xosé foi entón vestido co espírito de Deus diante do rei, e sabía todas as cousas que lle sucederían ao rei desde aquel día en diante, e sabía a interpretación correcta do soño do rei, e falou diante do rei.
53 E Xosé atopou graza aos ollos do rei, e o rei inclinou os seus oídos e o seu corazón, e escoitou todas as palabras de Xosé. E Xosé díxolle ao rei: Non penses que son dous soños, porque é só un soño, porque o que Deus escolleu facer en toda a terra mostroullo ao rei no seu soño, e esta é a interpretación correcta do teu soño:
54 As sete vacas boas e as espigas de millo son sete anos, e as sete vacas malas e as espigas de millo son tamén sete anos; é un só soño.
55 Velaquí que nos sete anos que veñen haberá unha gran abundancia en toda a terra, e despois diso seguiránlles sete anos de fame, unha fame moi grave; e toda a abundancia será esquecida da terra, e a fame consumirá os habitantes da terra.
56 O rei soñou un soño, e o soño foille repetido ao faraón porque a cousa está establecida por Deus, e Deus a levará a cabo en breve.
57 Agora, polo tanto, dareiche consello e librarei a túa alma e as almas dos habitantes da terra do mal da fame, para que busques por todo o teu reino un home moi discreto e sabio, que coñeza todos os asuntos do goberno, e nomealo para superintendente da terra de Exipto.
58 E que o home que puxes sobre Exipto nomee oficiais ao seu cargo, para que recollan todos os alimentos dos bos anos que virán, e que garden gran e o depositen nos teus almacéns designados.

59 E garden ese alimento para os sete anos de fame, para que sexa atopado para ti, o teu pobo e toda a túa terra, e para que ti e a túa terra non sexades exterminados pola fame.
60 Ordénalles tamén a todos os habitantes da terra que recollan, cada un, o produto do seu campo, de toda clase de alimentos, durante os sete anos bos, e que os garden nos seus almacéns, para que os atopen nos días da fame e poidan vivir del.
61 Esta é a interpretación correcta do teu soño e este é o consello dado para salvar a túa alma e as almas de todos os teus súbditos.
62 E o rei respondeu e díxolle a Xosé: Quen di e quen sabe que as túas palabras son correctas? E díxolle ao rei: Isto será un sinal para ti con respecto a todas as miñas palabras, de que son verdadeiras e de que o meu consello é bo para ti.
63 Velaquí, a túa muller está sentada hoxe no banco do parto, e darache a luz un fillo, e ti alegraraste con el; cando o teu fillo saia do ventre da súa nai, o teu fillo primoxénito que naceu hai dous anos morrerá, e ti serás consolado no neno que che nacerá hoxe.
64 E Xosé acabou de dicir estas palabras ao rei, e inclinouse ante o rei e saíu, e cando Xosé saíu da presenza do rei, aqueles sinais que Xosé lle dixera ao rei cumpríronse aquel día.
65 E a raíña deu a luz a un fillo aquel día e o rei ouviu as boas novas sobre o seu fillo, e alegrouse, e cando o relator saíu da presenza do rei, os servos do rei atoparon o fillo primoxénito do rei caído morto no chan.
66 E houbo grandes lamentos e barullo na casa do rei, e o rei oíunos, e dixo: Que barullo e lamentos son estes que oín na casa? E dixéronlle ao rei que o seu fillo primoxénito morrera; entón o rei soubo que todas as palabras que Xosé dixera eran correctas, e o rei consolouse polo seu fillo co neno que lle nacera aquel día, como Xosé dixera.

CAPÍTULO 49

1 Despois destas cousas, o rei mandou reunir todos os seus oficiais e servos, e todos os príncipes e nobres que pertencían ao rei, e todos eles presentaronse ante o rei.
2 E o rei díxolles: Velaquí que vistes e ouvistedes todas as palabras deste home hebreo, e todos os sinais que anunciou que se cumprirían, e ningunha das súas palabras caeu por terra.
3 Sabes que deu unha interpretación axeitada do soño, e que certamente se cumprirá. Agora, pois, consulta e decide o que farás e como se librará a terra da fame.
4 Busca agora e mira se hai alguén semellante, no que haxa sabedoría e coñecemento no corazón, e eu o nomearei sobre a terra.
5 Pois escoitaches o que o hebreo aconsellou respecto disto para salvar a terra da fame con el, e eu sei que a terra non se librará da fame senón co consello do hebreo, aquel que me aconsellou.
6 E todos responderon ao rei e dixeron: O consello que deu o hebreo sobre isto é bo; agora, pois, noso señor e rei, mira, toda a terra está na túa man; fai o que che pareza ben.
7 Aquele que escollas e a quen, coa túa sabedoría, coñezas que é sabio e capaz de librar o país coa súa sabedoría, a ese o rei nomeará para que estea ás súas ordes sobre o país.
8 E o rei díxolles a todos os oficiais: «Penso que, xa que Deus lle deu a coñecer ao hebreo todo o que dixo, non hai ninguén tan discreto e sabio en toda a terra coma el; se vos parece ben, o porei sobre a terra, porque salvará a terra coa súa sabedoría».
9 E todos os oficiais responderon ao rei e dixeron: Pero certamente está escrito nas leis de Exipto, e non se debe violar, que ninguén reinará sobre Exipto, nin será o segundo despois do rei, senón alguén que teña coñecemento en todas as linguas dos fillos dos homes.
10 Agora, polo tanto, noso señor e rei, este home hebreo só pode falar a lingua hebrea, e como pode entón ser sobre nós o segundo baixo o goberno, un home que nin sequera coñece a nosa lingua?
11 Agora, rogamos que o mandes chamar e que se presente diante de ti, e poñédeo a proba en todo, e fagades o que consideredes oportuno.
12 E o rei dixo: Mañá farase, e o que dixeches é bo; e todos os oficiais viñeron aquel día ante o rei.
13 E aquela noite o Señor enviou un dos seus anxos ministros, e veu á terra de Exipto a Xosé, e o anxo do Señor púxose sobre Xosé, e velaquí que Xosé estaba deitado na cama pola noite na casa do seu amo, no calabozo, porque o seu amo o volvera meter no calabozo por mor da súa muller.
14 E o anxo espertouno do seu sono, e Xosé levantouse e púxose de pé sobre as súas pernas, e velaquí que o anxo do Señor estaba de pé fronte a el; e o anxo do Señor falou con Xosé, e ensinoulle todas as linguas do home aquela noite, e chamouno Xoséf.
15 E o anxo do Señor apartouse del, e Xosé volveu e deitouse na súa cama, e Xosé quedou abraiado pola visión que vira.
16 E aconteceu que pola mañá o rei mandou chamar a todos os seus oficiais e servos, e todos viñeron e sentáronse diante do rei, e o rei ordenou que trouxesen a Xosé, e os servos do rei foron e trouxeron a Xosé diante do Faraón.
17 E o rei saíu e subiu os chanzos do trono, e Xosé falou ao rei en todas as linguas, e Xosé achegouse a el e falou ao rei ata que chegou ante o rei no chanzo setenta, e sentou diante do rei.
18 E o rei alegrouse moito por Xosé, e todos os oficiais do rei alegáronse moito co rei cando escoitaron todas as palabras de Xosé.
19 Pareceulle ben ao rei e aos oficiais nomear a Xosé segundo despois do rei sobre toda a terra de Exipto. E o rei díxolle a Xosé:
20 Agora ben, ti déchesme consello de nomear un home sabio sobre a terra de Exipto, para que coa súa sabedoría salvase a terra da fame; agora, pois, xa que Deus che deu a coñecer todo isto e todas as palabras que dixeches, non hai en toda a terra un home prudente e sabio coma ti.
21 E o teu nome non será máis Xosé, senón Safnat-Paneah será o teu nome; serás o meu segundo, e segundo a túa palabra serán todos os asuntos do meu goberno, e pola túa palabra sairá e entrará o meu pobo.
22 Tamén de debaixo da túa man os meus servos e oficiais recibirán o seu salario que lles dan mensualmente, e ante ti se inclinará todo o pobo da terra; só no meu trono serei eu máis grande ca ti.

23 E o rei quitouse o anel da man e púxoo na man de Xosé, e o rei vestiu a Xosé cun traxe principesco, e púxolle unha coroa de ouro na cabeza, e púxolle unha cadea de ouro no pescozo.
24 E o rei ordenou aos seus servos, e fixérono montar no segundo carro do rei, que ía fronte ao carro do rei, e fíxoo montar nun cabalo grande e forte dos cabalos do rei, e conducírono polas rúas da terra de Exipto.
25 E o rei ordenou que todos os que tocaban pandeiros, arpas e outros instrumentos musicais saísen con Xosé; mil pandeiros, mil mecolot e mil nebalim foron tras el.
26 E cinco mil homes, con espadas debuxadas relucindo nas súas mans, e marchaban e xogaban diante de Xosé, e vinte mil dos grandes homes do rei, cinguidos con cintos de pel cubertos de ouro, marchaban á dereita de Xosé, e vinte mil á súa esquerda, e todas as mulleres e doncelas ían aos tellados ou paraban nas rúas xogando e alegrándose con Xosé, e contemplaban a aparencia de Xosé e a súa beleza.
27 E o pobo do rei ía diante del e detrás del, perfumando o camiño con incenso e con casia, e con toda clase de perfumes finos, e esparexendo mirra e áloes polo camiño, e vinte homes proclamaron estas palabras diante del por toda a terra en voz alta:
28 Ves a este home que o rei escolleu para ser o seu segundo? Todos os asuntos do goberno serán regulados por el, e o que transgreda as súas ordes, ou o que non se incline ante el ata o chan, morrerá, porque se rebelou contra o rei e o seu segundo.
29 E cando os heraldos deixaron de proclamar, todo o pobo de Exipto inclinouse ata o chan diante de Xosé e dixo: Que viva o rei, e que viva tamén o seu segundo; e todos os habitantes de Exipto inclináronse ao longo do camiño, e cando os heraldos se achegaron a eles, inclináronse e alegráronse con toda clase de pandeiros, mecol e nebal diante de Xosé.
30 E Xosé, montado no seu cabalo, ergueu os ollos ao ceo e exclamou: «El levanta o pobre do po, levanta o necesitado do esterco. Señor dos Exércitos, feliz o home que confía en ti».
31 Xosé percorreu a terra de Exipto cos servos e oficiais do Faraón, e mostráronlle toda a terra de Exipto e todos os tesouros do rei.
32 E Xosé volveu e presentouse aquel día ante o Faraón, e o rei deulle a Xosé unha posesión na terra de Exipto, unha posesión de campos e viñas, e o rei deulle a Xosé tres mil talentos de prata e mil talentos de ouro, e pedras de ónix e bedelio e moitos agasallos.
33 E ao día seguinte o rei ordenou a todo o pobo de Exipto que trouxese a Xosé ofrendas e agasallos, e que o que violase a orde do rei debía morrer; e fixeron un lugar alto na rúa da cidade, e estenderon alí roupa, e quen lle trouxese algo a Xosé, poñíao no lugar alto.
34 E todo o pobo de Exipto fundiu algo no lugar alto, un home un pendente de ouro, e o outro aneis e pendentes, e diferentes utensilios de ouro e prata, e pedras de ónix e bedelio fundiu no lugar alto; cada un dou algo do que posuía.
35 E Xosé colleu todo isto e depositouno nos seus tesouros, e todos os oficiais e nobres pertencían ao rei exaltaron a Xosé, e déronlle moitos agasallos, vendo que o rei o elixira para ser o seu segundo.
36 E o rei enviou mensaxeiros a Potifera, fillo de Ahiram, sacerdote de On, e colleu á súa filla pequena Osnat e deulla a Xosé por muller.
37 E a moza era moi fermosa, virxe, que ningún home coñecera, e Xosé tomouna por muller; e o rei díxolle a Xosé: Eu son o Faraón, e ninguén máis se atreverá a alzar a man nin o pé para gobernar o meu pobo en toda a terra de Exipto.
38 Xosé tiña trinta anos cando se presentou diante do faraón, e saíu de diante do rei, e converteuse no segundo do rei en Exipto.
39 E o rei deulle a Xosé cen servos para que o servisen na súa casa, e Xosé tamén enviou e comprou moitos servos e permaneceron na casa de Xosé.
40 Entón Xosé construíu para si unha casa moi magnífica, semellante ás casas dos reis, diante do patio do palacio do rei, e fixo na casa un gran templo, moi elegante na aparencia e conveniente para a súa residencia; tres anos tardou Xosé en erixir a súa casa.
41 E Xosé fíxose un trono moi elegante, de abundante ouro e prata, e cubriuno con pedras de ónix e bedelio, e fixo nel a semellanza de toda a terra de Exipto, e a semellanza do río de Exipto que rega toda a terra de Exipto; e Xosé sentouse seguro no seu trono na súa casa, e o Señor aumentou a sabedoría de Xosé.
42 E todos os habitantes de Exipto, os servos do faraón e os seus príncipes amaban moito a Xosé, porque isto viña do Señor para Xosé.
43 E Xosé tiña un exército que facía a guerra, saíndo en tropas e hostes ata o número de corenta mil seiscentos homes, capaces de levar armas para axudar o rei e a Xosé contra o inimigo, ademais dos oficiais do rei e os seus servos e os habitantes de Exipto sen número.
44 E Xosé deulles aos seus homes valentes e a todo o seu exército escudos e xavelinas, gorros e cotas de malla e pedras para lanzar fondas.

CAPÍTULO 50

1 Naquel tempo, os fillos de Tarxis viñeron contra os fillos de Ismael e fixeron guerra con eles, e os fillos de Tarxis saquearon os ismaelitas durante moito tempo.
2 E os fillos de Ismael eran poucos en número naqueles días, e non puideron prevalecer sobre os fillos de Tarsis, e foron duramente oprimidos.
3 E os anciáns dos ismaelitas enviaron un rexistro ao rei de Exipto, dicindo: Envía, por favor, aos teus servos oficiais e exércitos para que nos axuden a loitar contra os fillos de Tarsis, porque levamos moito tempo consumíndonos.
4 E o faraón enviou a Xosé cos homes poderosos e o exército que estaban con el, e tamén cos seus homes poderosos da casa do rei.
5 E foron á terra de Havila, aos fillos de Ismael, para axudalos contra os fillos de Tarsis. Os fillos de Ismael loitaron cos fillos de Tarsis. Xosé derrotou os tarsisitas e someteu toda a súa terra. Os fillos de Ismael viven nela ata o día de hoxe.
6 E cando a terra de Tarxis foi sometida, todos os tarxisitas fuxiron e chegaron á fronteira dos seus irmáns, os fillos de

Xaván, e Xosé con todos os seus homes poderosos e o seu exército volveu a Exipto, sen que faltase nin un só deles.
7 E no segundo ano do reinado de Xosé sobre Exipto, o Señor deu gran abundancia por toda a terra durante sete anos, como Xosé dixera, porque o Señor bendiciu todos os produtos da terra naqueles días durante sete anos; e comeron e quedaron moi satisfeitos.
8 E Xosé tiña naquel tempo oficiais ao seu cargo, e recollían todos os alimentos dos bos anos, e amontoaban o gran ano tras ano, e depositábano nos tesouros de Xosé.
9 E en calquera momento en que recollían a comida, Xosé ordenaba que trouxesen o millo en espigas, e tamén que trouxesen con el algo da terra do campo, para que non se estragase.
10 E Xosé fixo segundo isto ano tras ano, e amontoou gran coma a area do mar en abundancia, porque as súas reservas eran inmensas e non se podían contar pola abundancia.
11 E tamén todos os habitantes de Exipto recolleron toda clase de comida nos seus almacéns en gran abundancia durante os sete anos de bos, pero non fixeron con el como fixo Xosé.
12 E toda a comida que Xosé e os exipcios recolleran durante os sete anos de abundancia, quedou gardada para a terra en reservas para os sete anos de fame, para o sustento de toda a terra.
13 E os habitantes de Exipto encheron cada un as súas tendas e os seus agochos de trigo, para sustentalos durante a fame.
14 Xosé colocou toda a comida que recollera en todas as cidades de Exipto, pechou todas as reservas e colocou sentinelas.
15 E Osnat, a muller de Xosé, filla de Potifera, deulle dous fillos, Manasés e Efraím. E Xosé tiña trinta e catro anos cando os xerou.
16 E os rapaces medraron e seguiron os seus camiños e as súas instrucións, non se desviaron do camiño que o seu pai lles ensinara, nin á dereita nin á esquerda.
17 E o Señor estaba cos rapaces, e creceron e tiveron entendemento e habilidade en toda sabedoría e en todos os asuntos do goberno, e todos os oficiais do rei e os seus grandes homes dos habitantes de Exipto exaltaron os rapaces, e foron criados entre os fillos do rei.
18 E os sete anos de abundancia que houbo en toda a terra chegaron ao seu fin, e viñeron despois deles os sete anos de fame, como Xosé dixera, e a fame estaba en toda a terra.
19 E todo o pobo de Exipto viu que a fame comezara na terra de Exipto, e todo o pobo de Exipto abriu os seus almacéns de gran porque a fame prevalecía sobre eles.
20 E atoparon toda a comida que había nos seus almacéns, chea de bichos e non apta para comer, e a fame prevaleceu por toda a terra, e todos os habitantes de Exipto viñeron e choraron diante do Faraón, porque a fame era pesada sobre eles.
21 E dixéronlle ao Faraón: «Dá comida aos teus servos, e por que morreremos de fame diante dos teus ollos, nós e os nosos pequenos?»
22 E o faraón respondeulles, dicindo: E por que clamades a min? Non ordenou Xosé que se gardase o trigo durante os sete anos de abundancia para os anos de fame? E por que non escoitastes a súa voz?
23 E o pobo de Exipto respondeu ao rei, dicindo: Polo que vive a túa alma, noso señor, os teus servos fixeron todo o que Xosé ordenou, pois os teus servos tamén recolleron toda a colleita dos seus campos durante os sete anos de abundancia e a gardaron nos almacéns ata hoxe.
24 E cando a fame prevaleceu sobre os teus servos, abrimos os nosos almacéns, e velaquí que todos os nosos produtos estaban cheos de bichos e non eran aptos para a comida.
25 E cando o rei ouviu todo o que lles acontecera aos habitantes de Exipto, o rei sentiu moito medo por mor da fame, e quedou moi aterrado; e o rei respondeu ao pobo de Exipto, dicindo: Xa que todo isto vos aconteceu, ide a Xosé, facede o que vos diga, non transgredades os seus mandamentos.
26 E todo o pobo de Exipto saíu e viñeron a Xosé, e dixéronlle: Dános comida, e por que morreremos de fame diante de ti? Porque recollemos os nosos produtos durante os sete anos como nos ordenaches, e gardámolos, e así nos aconteceu.
27 E cando Xosé ouviu todas as palabras do pobo de Exipto e o que lles acontecera, Xosé abriu todos os seus almacéns de produtos e vendeullos ao pobo de Exipto.
28 E a fame estendeuse por toda a terra, e a fame estaba en todos os países, pero na terra de Exipto había produtos para vender.
29 E todos os habitantes de Exipto viñeron a Xosé para comprar trigo, porque a fame prevalecía sobre eles, e todo o seu trigo estragouse, e Xosé vendíallo diariamente a todo o pobo de Exipto.
30 E todos os habitantes da terra de Canaán, os filisteos e os de alén do Xordán, os fillos do leste e todas as cidades das terras de lonxe e de preto ouviron que había trigo en Exipto, e todos viñeron a Exipto para mercar trigo, porque a fame os dominaba.
31 E Xosé abriu os almacéns de gran e puxo oficiais sobre eles, e eles estaban alí cada día e vendían a todos os que viñan.
32 E Xosé sabía que os seus irmáns tamén virían a Exipto para mercar trigo, porque a fame reinaba por toda a terra. E Xosé ordenou a todo o seu pobo que o fixesen proclamar por toda a terra de Exipto, dicindo:
33 É pracer do rei, do seu segundo e dos seus grandes homes, que calquera persoa que queira comprar trigo en Exipto non envíe os seus servos a Exipto para mercar, senón os seus fillos, e tamén calquera exipcio ou cananeo que veña de calquera dos almacéns para comprar trigo en Exipto, e vaia e o venda por todo o país, morrerá, porque ninguén comprará senón para o mantemento da súa familia.
34 E calquera home que guíe dúas ou tres bestas morrerá, porque cada home só guiará a súa propia besta.
35 E Xosé colocou sentinelas ás portas de Exipto e ordenoulles, dicindo: Calquera persoa que veña mercar trigo, que non o deixe entrar ata que o seu nome, o nome do seu pai e o nome do pai do seu pai estean escritos, e calquera cousa que estea escrita de día, enviádeme os seus nomes pola tarde para que eu os saiba.
36 E Xosé puxo oficiais por toda a terra de Exipto, e ordenoulles que fixesen todas estas cousas.
37 E Xosé fixo todas estas cousas, e estableceu estes estatutos, para saber cando os seus irmáns virían a Exipto

para comprar gran; e o pobo de Xosé fixo que se proclamase diariamente en Exipto segundo estas palabras e estatutos que Xosé ordenara.
38 E todos os habitantes do país do leste e do oeste, e de toda a terra, escoitaron falar dos estatutos e regulamentos que Xosé promulgara en Exipto, e os habitantes dos extremos da terra viñeron e compraron gran en Exipto día tras día, e despois marcharon.
39 E todos os oficiais de Exipto fixeron como Xosé ordenara, e todos os que viñan a Exipto para mercar trigo, os porteiros escribían os seus nomes e os nomes dos seus pais, e traíanos diariamente pola tarde diante de Xosé.

CAPÍTULO 51

1 E despois Xacob ouviu que había trigo en Exipto, e chamou aos seus fillos para que fosen a Exipto a mercar trigo, porque tamén sobre eles se apoderara a fame, e chamou aos seus fillos, dicindo:
2 Velaquí que oín que hai trigo en Exipto, e todos os pobos da terra van alí mercalo. Por que vos mostrades satisfeitos diante de toda a terra? Baixade tamén vós a Exipto e comprade para nós un pouco de trigo entre os que veñen alí, para que non morramos.
3 E os fillos de Xacob escoitaron a voz do seu pai, e levantáronse para baixar a Exipto para mercar gran entre os demais que viñan alí.
4 E o seu pai Xacob ordenoulles, dicindo: Cando entredes na cidade, non entredes xuntos por unha soa porta, por mor dos habitantes da terra.
5 E os fillos de Xacob saíron e foron a Exipto, e os fillos de Xacob fixeron todo como o seu pai lles ordenara, e Xacob non enviou a Benxamín, porque dixo: Para que non lle aconteza un accidente no camiño como o seu irmán; e dez dos fillos de Xacob saíron.
6 E mentres os fillos de Xacob ían polo camiño, arrepentíronse do que lle fixeran a Xosé, e falaron entre eles, dicindo: Sabemos que o noso irmán Xosé baixou a Exipto, e agora buscarémolo onde queira que vaiamos, e se o atopamos, quitarémolo do seu amo por un rescate, e se non, pola forza, e morreremos por el.
7 E os fillos de Xacob estiveron de acordo con isto e fortalecéronse por mor de Xosé, para libralo da man do seu amo, e os fillos de Xacob foron a Exipto; e cando chegaron preto de Exipto separáronse uns dos outros, e entraron polas dez portas de Exipto, e os porteiros escribiron os seus nomes ese día, e trouxéronllos a Xosé pola tarde.
8 E Xosé leu os nomes da man dos porteiros da cidade, e descubriu que os seus irmáns entraran polas dez portas da cidade, e Xosé mandou nese momento que se proclamase por toda a terra de Exipto, dicindo:
9 Saíde todos os gardas dos almacéns, pechade todos os almacéns de gran e deixade só un aberto, para que os que veñan poidan mercar nel.
10 E todos os oficiais de Xosé fixeron así naquel momento, e pecharon todas as tendas e deixaron só unha aberta.
11 E Xosé deulle os nomes escritos dos seus irmáns ao que estaba posto sobre o almacén aberto, e díxolle: Calquera que veña a ti para comprar gran, pregunta o seu nome, e cando homes destes nomes veñan diante de ti, agárraos e envíaos, e así o fixeron.
12 Cando os fillos de Xacob chegaron á cidade, xuntáronse nela para buscar a Xosé antes de mercar trigo.
13 E foron ás murallas das prostitutas, e buscaron a Xosé nas murallas das prostitutas durante tres días, porque pensaban que Xosé chegaría ás murallas das prostitutas, pois Xosé era moi fermoso e ben visto, e os fillos de Xacob buscaron a Xosé durante tres días, e non o puideron atopar.
14 E o home que estaba encargado da tenda buscou os nomes que Xosé lle dera, e non os atopou.
15 E mandoulle mensaxe a Xosé, dicindo: «Xa pasaron tres días e aqueles homes cuxos nomes me dixeches non viñeron; e Xosé enviou servos para buscar os homes por todo Exipto e para traelos diante de Xosé».
16 E os servos de Xosé foron e chegaron a Exipto e non os puideron atopar, e foron a Gosén e non estaban alí, e despois foron á cidade de Ramsés e non os puideron atopar.
17 E Xosé continuou enviando dezaseis servos a buscar os seus irmáns, e foron e espalláronse polos catro recunchos da cidade, e catro dos servos entraron na casa das prostitutas, e atoparon alí os dez homes buscando o seu irmán.
18 E aqueles catro homes tomáronos e trouxéronos diante del, e inclináronse ante el ata o chan, e Xosé estaba sentado no seu trono no seu templo, vestido con roupas principescas, e sobre a súa cabeza tiña unha gran coroa de ouro, e todos os homes poderosos estaban sentados arredor del.
19 E os fillos de Xacob viron a Xosé, e a súa figura, a súa beleza e a súa dignidade de rostro parecíanlles marabillosas aos seus ollos, e volveron inclinarse ante el ata o chan.
20 E Xosé viu aos seus irmáns, e recoñeceunos, pero eles non o coñeceron a el, porque Xosé era moi grande aos seus ollos, polo tanto, non o coñeceron.
21 E Xosé díxolles, dicindo: De onde védes? E todos responderon e dixeron: Os teus servos viñeron da terra de Canaán para comprar gran, porque a fame prevalece por toda a terra, e os teus servos oíron que había gran en Exipto, polo que viñeron entre os outros veciños para comprar gran para o seu sustento.
22 E Xosé respondeulles, dicindo: Se viñestes mercar como dixestes, por que entrastes polas dez portas da cidade? Só pode ser que viñestes espiar o país.
23 E todos xuntos responderon a Xosé, e dixeron: Non é así, meu señor, temos razón, os teus servos non son espías, senón que viñemos mercar gran, porque os teus servos son todos irmáns, fillos dun mesmo home na terra de Canaán, e o noso pai ordenounos, dicindo: Cando cheguedes á cidade non entredes xuntos pola mesma porta por mor dos habitantes da terra.
24 E Xosé volveu responderlles e dixo: Iso é o que vos dixen, viñestes espiar a terra, polo tanto, todos vostedes entraron polas dez portas da cidade; viñestes ver a nudez da terra.
25 Seguramente todo aquel que vén mercar trigo vai polo seu camiño, e xa levades tres días no país, e que facedes nas murallas das prostitutas onde estades estes tres días? Seguramente os espías fan cousas semellantes.
26 E dixéronlle a Xosé: Lonxe do noso señor falar así, porque somos doce irmáns, fillos do noso pai Xacob, na terra de Canaán, fillo de Isaac, fillo de Abraham, o hebreo, e velaquí, o máis novo está hoxe co noso pai na terra de

Canaán, e un non está, porque se perdeu de nós, e pensamos que quizais puidese estar nesta terra, así que o estamos buscando por toda a terra, e chegamos mesmo ás casas das prostitutas para buscalo alí.
27 E Xosé díxolles: «E buscáchelo por toda a terra, de xeito que só quedaba Exipto para que o buscases? E que faría o teu irmán nas casas das prostitutas, aínda que estivese en Exipto? Non dixeches que vós sodes dos fillos de Isaac, fillo de Abraham, e que farían entón os fillos de Xacob nas casas das prostitutas?»
28 E dixéronlle: Porque ouvimos que os ismaelitas nolo roubaron, e dixéronnos que o venderon en Exipto, e o teu servo, o noso irmán, é moi fermoso e ben visto, polo que pensamos que seguramente estaría en casas de prostitutas, polo tanto, os teus servos foron alí para buscalo e pagar un rescate por el.
29 E Xosé aínda lles respondeu, dicindo: Certamente falades falso e decides mentiras, dicindo de vós mesmos que sodes fillos de Abraham; polo ben que vive o Faraón, sodes espías, polo que viñestes ás casas das prostitutas para que non sexades coñecidos.
30 E Xosé díxolles: E agora, se o atopades, e o seu amo vos esixe un gran prezo, darédesllo? E eles dixeron: Darase.
31 E díxolles: E se o seu amo non consente en partir del por un gran prezo, que lle faredes por el? E eles respondéronlle: Se non nolo dá, matarémolo, colleremos ao noso irmán e irémonos.
32 E Xosé díxolles: Iso é o que vos dixen: sodes espías, pois viñestes para matar os habitantes da terra, pois ouvimos que dous dos vosos irmáns mataron a todos os habitantes de Xequem, na terra de Canaán, por mor da vosa irmá, e agora vés facer o mesmo en Exipto por mor do teu irmán.
33 Só neste sentido saberei que sodes homes de verdade: se enviades a alguén de vós para a casa para buscar o voso irmán máis novo de onde voso pai, e o trae aquí onde eu; e facendo isto saberei que tedes razón.
34 E Xosé chamou a setenta dos seus homes poderosos, e díxolles: Tomade estes homes e levadeos á prisión.
35 E os homes valentes colleron os dez homes, agarráronos e metéronos na garda, e estiveron na garda tres días.
36 E ao terceiro día Xosé mandounos sacar da prisión, e díxolles: Facede isto por vós mesmos se sodes homes de verdade, para que vivades. Un dos vosos irmáns estará recluído na prisión mentres vós ides e levades o gran para a vosa familia á terra de Canaán, e traede o voso irmán máis novo e traédemo aquí, para que eu saiba que sodes homes de verdade cando fagades isto.
37 E Xosé saíu deles e entrou na cámara, e chorou moito, porque a súa compaixón estaba excitada por eles, e lavou a cara, e volveu con eles de novo, e colleu a Simeón deles e ordenou que o atasen, pero Simeón non quixo que o fixesen, porque era un home moi poderoso e non o podían atar.
38 E Xosé chamou aos seus homes poderosos, e setenta homes valentes viñeron diante del con espadas desenvainadas nas súas mans, e os fillos de Xacob estaban aterrorizados con eles.
39 E Xosé díxolles: Agarrade a este home e confinadeo na prisión ata que os seus irmáns cheguen a el, e os homes valentes de Xosé apresuráronse e todos agarraron a Simeón para atalo, e Simeón deu un berro forte e terrible, e o berro ouviuse a distancia.
40 E todos os homes valentes de Xosé quedaron aterrorizados ao oír o berro, e caeron sobre os seus rostros, e tiveron moito medo e fuxiron.
41 E todos os homes que estaban con Xosé fuxiron, porque tiñan moito medo polas súas vidas, e só Xosé e Manasés, o seu fillo, quedaron alí; e Manasés, fillo de Xosé, viu a forza de Simeón, e enfadouse moito.
42 E Manasés, fillo de Xosé, levantouse contra Simeón, e Manasés deulle un forte golpe co puño na caluga, e Simeón calmou a súa ira.
43 E Manasés agarrou a Simeón e agarrouno violentamente, e atouno e levouno á casa de reclusión, e todos os fillos de Xacob quedaron abraiados polo acto do mozo.
44 E Simeón díxolles aos seus irmáns: «Ningún de vós debe dicir que esta é a morte dun exipcio, senón que é a morte da casa do meu pai».
45 E despois disto, Xosé ordenou que chamasen ao que estaba sobre o almacén, para que enchase os seus sacos de gran canto puidesen levar, e que devolvese o diñeiro de cada un no seu saco, e que lles desen provisións para o camiño; e así lles fixo.
46 E Xosé ordenoulles, dicindo: Tede coidado de non quebrantar as miñas ordes de traer o voso irmán como vos dixen, e será que cando me traiades o voso irmán, entón saberei que sodes homes honrados, e traficaredes na terra, e eu devolvereivos o voso irmán, e volveredes en paz ao voso pai.
47 E todos responderon e dixeron: Segundo o noso señor di, así o faremos; e inclináronse ante el ata o chan.
48 E cada home cargou o seu gran sobre o seu burro, e saíron para ir á terra de Canaán, a onde estaba o seu pai; e chegaron á pousada e Leví estendeu o seu saco para darlle forraxe ao seu burro, cando viu e velaquí que o seu diñeiro, en peso completo, aínda estaba no seu saco.
49 E o home tivo moito medo, e díxolles aos seus irmáns: Devolvéronme o diñeiro, e velaquí está no meu saco. E os homes tiveron moito medo, e dixeron: Que é isto que Deus nos fixo?
50 E todos dixeron: Onde está a bondade do Señor cos nosos pais, con Abraham, Isaac e Xacob, para que o Señor nos entregue hoxe nas mans do rei de Exipto para que conspirase contra nós?
51 E Xudá díxolles: Certamente somos pecadores culpables ante o Señor, o noso Deus, por vender o noso irmán, a nosa propia carne, e por que dicides: Onde está a bondade do Señor cos nosos pais?
52 Rubén respondeulles: «Non vos dixen que non pecásedes contra o rapaz, e non me quixestes facer caso? Agora Deus requíreno, e como vos atrevedes a dicir: Onde está a bondade do Señor cos nosos pais, mentres que vós pecastedes contra o Señor?»
53 E pasaron a noite nese lugar, e levantáronse cedo pola mañá e cargaron os seus burros co seu gran, e guiáronos e seguiron adiante e chegaron á casa do seu pai na terra de Canaán.
54 E Xacob e a súa familia saíron ao encontro dos seus fillos, e Xacob viu e velaquí que o seu irmán Simeón non estaba con eles, e Xacob dixo aos seus fillos: Onde está o

voso irmán Simeón, a quen non vexo? E os seus fillos contáronlle todo o que lles acontecera en Exipto.

CAPÍTULO 52

1 E entraron na súa casa, e cada home abriu a súa saca e viron, e velaquí, o feixe de diñeiro de cada un, do que eles e o seu pai quedaron moi aterrorizados.
2 E Xacob díxolles: Que é isto que me fixestes? Enviei o voso irmán Xosé para que preguntase polo voso benestar e dixéstesme: Unha besta salvaxe o devorou.
3 E Simeón foi convosco a mercar comida e dicides que o rei de Exipto o encerrou na prisión, e queredes levar a Benxamín para causarlle tamén a morte, e facer baixar as miñas canas con dor á tumba por mor de Benxamín e do seu irmán Xosé.
4 Agora, polo tanto, o meu fillo non baixará convosco, porque o seu irmán morreu e el quedou só, e pode que lle aconteza algunha desgraza no camiño que vaiades, como lle aconteceu ao seu irmán.
5 E Rubén díxolle a seu pai: Matarás os meus dous fillos se non traio o teu fillo e o poño diante de ti; e Xacob díxolles aos seus fillos: Quédate aquí e non baixes a Exipto, porque o meu fillo non baixará convosco a Exipto, nin morrerá coma o seu irmán.
6 E Xudá díxolles: "Apartadevos del ata que se acabe o trigo, e entón dirá: "Baixade ao voso irmán", cando atope a súa propia vida e a vida da súa casa en perigo por mor da fame".
7 E naqueles días a fame era grave por toda a terra, e toda a xente da terra foi e veu a Exipto para comprar comida, porque a fame prevalecía moito entre eles, e os fillos de Xacob permaneceron en Canaán un ano e dous meses ata que se lles acabou o gran.
8 E aconteceu que despois de que se acabou o seu gran, toda a casa de Xacob estaba afogada pola fame, e todos os nenos dos fillos de Xacob xuntáronse e achegáronse a Xacob, e todos o rodearon, e dixéronlle: Dános pan, e por que pereceremos todos de fame na túa presenza?
9 Xacob ouviu as palabras dos fillos do seu fillo, e chorou moito, e sentiu compaixón por eles, e Xacob chamou aos seus fillos e todos viñeron e sentáronse diante del.
10 E Xacob díxolles: «Non vistes como os vosos fillos choran hoxe por min, dicindo: Dános pan? E non o temos. Voltade, pois, e comprade para nós un pouco de comida».
11 E Xudá respondeu e díxolle ao seu pai: Se envías ao noso irmán connosco, baixaremos e compraremos gran para ti, e se non o envías, entón non baixaremos, porque certamente o rei de Exipto nos ordenou particularmente, dicindo: Non veredes a miña cara a menos que o voso irmán estea convosco, porque o rei de Exipto é un rei forte e poderoso, e velaquí, se imos a el sen o noso irmán, todos seremos condenados a morte.
12 Non sabes e non oíches que este rei é moi poderoso e sabio, e que non hai outro coma el en toda a terra? Velaquí, vimos todos os reis da terra e non vimos ningún coma ese rei, o rei de Exipto; certamente entre todos os reis da terra non hai ningún maior que Abimelec, rei dos filisteos; con todo, o rei de Exipto é maior e máis poderoso ca el, e Abimelec só pode ser comparado cun dos seus oficiais.
13 Pai, non viches o seu palacio nin o seu trono, nin a todos os seus servos de pé diante del; non viches ese rei no seu trono na súa pompa e aparencia real, vestido coas súas roupas reais cunha gran coroa de ouro na cabeza; non viches a honra e a gloria que Deus lle deu, porque non hai ninguén semellante a el en toda a terra.
14 Pai, non viches a sabedoría, o entendemento e o coñecemento que Deus lle deu no corazón, nin escoitaches a súa doce voz cando nos falou.
15 Non sabemos, pai, quen lle deu a coñecer os nosos nomes e todo o que nos aconteceu, pero tamén preguntou por ti, dicindo: Vive aínda o teu pai e está ben?
16 Non viches os asuntos do goberno de Exipto regulados por el, sen consultar ao Faraón, o seu señor; non viches o temor e o temor que imprimiu a todos os exipcios.
17 E tamén cando nos marchamos del, ameazamos con facer a Exipto como ás demais cidades dos amorreos, e estabamos moi enfadados contra todas as súas palabras que falou de nós como espías, e agora cando volvamos vir diante del, o seu terror caerá sobre todos nós, e ningún de nós poderá dicirlle nin unha cousa pequena nin grande.
18 Agora, pai, rogamos que envíes o rapaz connosco, e baixaremos e mercaremos comida para o noso sustento, e non morreremos de fame. E Xacob dixo: Por que me trataches tan mal, dicíndolle ao rei que tiñas un irmán? Que é isto que me fixeches?
19 E Xudá díxolle a Xacob, seu pai: «Dá o rapaz ao meu coidado e nós levantarémonos e baixaremos a Exipto e compraremos gran, e logo volveremos; e será que cando volvamos, se o rapaz non está connosco, entón eu levarei a túa culpa para sempre».
20 Viches a todos os nosos nenos chorando de fame por ti e non tes forza na túa man para sacialos? Agora, que a túa compaixón se esperte por eles e envía ao noso irmán connosco e iremos.
21 Pois como se manifestará contigo a bondade do Señor cos nosos antepasados cando dis que o rei de Exipto levará o teu fillo? Polo Señor que vive, non o deixarei ata que o traia e o presente diante de ti; pero roga por nós ao Señor, para que nos trate con bondade, para que nos faga ser recibidos favorablemente e con bondade ante o rei de Exipto e os seus homes, porque se non nos demorásemos, certamente agora volveríamos por segunda vez co teu fillo.
22 E Xacob díxolles aos seus fillos: Confío no Señor Deus, para que vos libre e vos dea graza aos ollos do rei de Exipto e aos ollos de todos os seus homes.
23 Agora, pois, levántate e ide onda ese home, e toma para el un agasallo do que se poida conseguir na terra e tráeo diante del, e que o Deus Todopoderoso vos conceda misericordia diante del, para que envíe convosco a Benxamín e a Simeón, os vosos irmáns.
24 E todos os homes levantáronse, e tomaron ao seu irmán Benxamín, e levaron nas súas mans un gran agasallo do mellor da terra, e tamén levaron unha dobre porción de prata.
25 E Xacob ordenoulles estritamente aos seus fillos con respecto a Benxamín, dicindo: Gardádeo no camiño por onde ides, e non vos apartedes del polo camiño, nin en Exipto.
26 E Xacob levantouse de entre os seus fillos e estendeu as mans e rezou ao Señor por eles, dicindo: Oh Señor Deus do

ceo e da terra, lembra a túa alianza co noso pai Abraham, lembra dela co meu pai Isaac e trata con bondade os meus fillos e non os entregues nas mans do rei de Exipto; faino, prégoche, oh Deus, polas túas misericordias, e redime a todos os meus fillos e líbraos do poder exipcio, e envíalles os seus dous irmáns.
27 E todas as mulleres dos fillos de Xacob e os seus fillos levantaron os ollos ao ceo e todos choraron diante do Señor, e clamaron a el para que librase os seus pais da man do rei de Exipto.
28 Xacob escribiu unha crónica para o rei de Exipto e entregouna nas mans de Xudá e nas mans dos seus fillos para o rei de Exipto, dicindo:
29 Do teu servo Xacob, fillo de Isaac, fillo de Abraham o hebreo, príncipe de Deus, ao rei poderoso e sabio, o revelador de segredos, rei de Exipto, saúdos.
30 Saiba o meu señor, o rei de Exipto, que a fame azoutaba moito a terra de Canaán, e mandei os meus fillos para que che comprasen un pouco de comida para o noso sustento.
31 Porque os meus fillos rodeáronme e eu, estando moi vello, non podo ver cos meus ollos, porque os meus ollos volvéronse moi pesados pola idade, así como polo choro diario polo meu fillo, por Xosé que se perdera diante de min, e ordenei aos meus fillos que non entrasen polas portas da cidade cando chegasen a Exipto, por mor dos habitantes da terra.
32 E tamén lles ordenei que fosen por Exipto para buscar ao meu fillo Xosé, quizais o atopasen alí, e así o fixeron, e consideráchelos por espías da terra.
33 Non ouvimos falar de ti que interpretaches o soño do faraón e que lle falaches a verdade? Como, entón, non sabes na túa sabedoría se os meus fillos son espías ou non?
34 Agora, pois, meu señor e rei, velaquí que enviei o meu fillo diante de ti, como lles dixeches aos meus fillos; prégoche que o coides ata que volva a min en paz cos seus irmáns.
35 Pois non sabes, ou non oíches o que fixo o noso Deus a Faraón cando levou á miña nai Sara, e o que fixo a Abimelec, rei dos filisteos, por mor dela, e tamén o que fixo o noso pai Abraham aos nove reis de Elam, como os derrotou a todos con poucos homes que estaban con el?
36 E tamén o que fixeron os meus dous fillos Simeón e Leví ás oito cidades dos amorreos, como as destruíron por mor da súa irmá Dina?
37 E tamén se consolaron pola perda do seu irmán Xosé, por mor do seu irmán Benxamín; que farán entón por el cando vexan que a man de calquera pobo prevalece sobre eles, por causa del?
38 Non sabes ti, oh rei de Exipto, que o poder de Deus está connosco e que Deus escoita sempre as nosas oracións e non nos abandona en todo momento?
39 E cando os meus fillos me contaron o teu trato con eles, non invoquei ao Señor por ti, porque entón perecerías cos teus homes antes de que o meu fillo Benxamín chegase diante de ti, pero pensei que como Simeón, o meu fillo, estaba na túa casa, quizais poderías tratarlle con bondade; polo tanto, non che fixen isto.
40 Agora, polo tanto, velaquí que o meu fillo Benxamín vén a ti cos meus fillos; ten coidado con el e pon os teus ollos nel, e entón Deus porá os seus ollos sobre ti e por todo o teu reino.
41 Agora xa che dixen todo o que teño no corazón, e velaquí que os meus fillos veñen a ti co seu irmán; examina a face de toda a terra por eles e envíaos de volta en paz cos seus irmáns.
42 E Xacob deu o rexistro aos seus fillos ao coidado de Xudá para que llo entregasen ao rei de Exipto.

CAPÍTULO 53

1 E os fillos de Xacob levantáronse e levaron a Benxamín e todos os agasallos, e foron e chegaron a Exipto e presentáronse diante de Xosé.
2 E Xosé viu ao seu irmán Benxamín con eles e saudounos, e estes homes chegaron á casa de Xosé.
3 E Xosé mandou ao administrador da súa casa que lles desen de comer aos seus irmáns, e así lles fixo.
4 E ao mediodía Xosé mandou chamar os homes para que viñesen diante del con Benxamín, e os homes informaron ao administrador da casa de Xosé sobre o diñeiro que devolveran nos seus sacos, e el díxolles: Irávos ben, non temades. E trouxolles o seu irmán Simeón.
5 E Simeón díxolles aos seus irmáns: «O señor dos exipcios tivo moita bondade comigo; non me tivo preso, como vistes cos vosos ollos; cando saístes da cidade, deixoume libre e tivo bondade comigo na súa casa».
6 Xudá colleu a Benxamín pola man, achegáronse a Xosé e inclináronse ante el ata o chan.
7 E os homes déronlle o agasallo a Xosé e sentáronse todos diante del, e Xosé díxolles: Estades ben, están ben os vosos fillos, está ben o voso ancián pai? E eles dixeron: Está ben. E Xudá tomou o rexistro que Xacob enviara e entregouno na man de Xosé.
8 E Xosé leu a carta e coñeceu a escritura do seu pai, e quixo chorar e entrou nunha habitación interior e chorou moito; e saíu.
9 E levantou os ollos e viu ao seu irmán Benxamín, e dixo: É este o voso irmán de quen me falastes? E Benxamín achegouse a Xosé, e Xosé puxo a man sobre a súa cabeza e díxolle: Que Deus te teña graza, fillo meu.
10 E cando Xosé viu o seu irmán, o fillo da súa nai, quixo de novo chorar, e entrou na cámara, e chorou alí, e lavou a cara, e saíu e contivo de chorar, e dixo: Prepara a comida.
11 E Xosé tiña unha copa da que bebía, e era de prata fermosamente incrustada con pedras de ónix e bedelio, e Xosé golpeou a copa á vista dos seus irmáns mentres estaban sentados a comer con el.
12 E Xosé díxolles aos homes: "Sei por esta copa que Rubén, o primoxénito, Simeón, Leví, Xudá, Isacar e Zebulón son fillos dunha mesma nai; sentádevos a comer segundo a vosa descendencia".
13 E tamén colocou os demais segundo as súas orixes, e dixo: Sei que este voso irmán máis novo non ten irmán, e eu, coma el, non teño irmán; polo tanto, que se sente a comer comigo.
14 E Benxamín subiu diante de Xosé e sentou no trono, e os homes viron os feitos de Xosé, e quedaron abraiados con eles; e os homes comeron e beberon naquel momento con Xosé, e entón el deulles agasallos, e Xosé deu un agasallo a Benxamín, e Manasés e Efraín viron os feitos do seu pai, e tamén lle deron agasallos, e Osnat deulle un agasallo, e eran cinco agasallos na man de Benxamín.

15 E Xosé trouxolles viño para beber, e eles non quixeron beber, e dixeron: Desde o día en que Xosé perdeu non bebemos viño nin comemos manxar ningún.
16 E Xosé xuroulles, e presionounos moito, e beberon abundantemente con el aquel día, e despois Xosé volveuse cara ao seu irmán Benxamín para falar con el, e Benxamín aínda estaba sentado no trono diante de Xosé.
17 E Xosé díxolle: Tiveches fillos? E el respondeu: O teu servo ten dez fillos, e estes son os seus nomes: Bela, Bequer, Axbal, Guera, Naamán, Aqui, Rosh, Mupim, Chupim e Ord, e chameilles os nomes do meu irmán, a quen non vin.
18 E ordenoulles que lle trouxesen o seu mapa das estrelas, mediante o cal Xosé coñecía todos os tempos, e Xosé díxolle a Benxamín: Oín que os hebreos están familiarizados con toda sabedoría, sabes algo disto?
19 E Benxamín dixo: O teu servo coñece tamén toda a sabedoría que meu pai me ensinou. E Xosé díxolle a Benxamín: Mira agora este instrumento e comprende onde está o teu irmán Xosé en Exipto, de quen dixeches que baixou a Exipto.
20 E Benxamín contemplou aquel instrumento co mapa das estrelas do ceo, e foi sabio e mirou nel para saber onde estaba o seu irmán, e Benxamín dividiu toda a terra de Exipto en catro divisións, e descubriu que quen estaba sentado no trono diante del era o seu irmán Xosé, e Benxamín marabillouse moito, e cando Xosé viu que o seu irmán Benxamín estaba tan abraiado, dixo a Benxamín: Que viches, e por que estás abraiado?
21 E Benxamín díxolle a Xosé: Con isto vexo que o meu irmán Xosé está sentado aquí comigo no trono, e Xosé díxolle: Eu son Xosé, o teu irmán; non lles reveles isto aos teus irmáns; velaquí, enviareite con eles cando se vaian, e mandarei que sexan traídos de volta á cidade, e levareite lonxe deles.
22 E se arriscan as súas vidas e loitan por ti, entón saberei que se arrepentiron do que me fixeron, e daréime a coñecer a eles, e se te abandonan cando te leve, entón permanecerás comigo, e eu discutirei con eles, e eles marcharán, e eu non me darán a coñecer a eles.
23 Naquel tempo, Xosé ordenou ao seu oficial que lles enchase as sacas de comida, que metese o diñeiro de cada un na súa saca, que puxese a copa na saca de Benxamín e que lles desen provisións para o camiño; e así lles fixeron.
24 E ao día seguinte os homes levantáronse cedo pola mañá, cargaron os seus burros co seu gran, e saíron con Benxamín, e foron á terra de Canaán co seu irmán Benxamín.
25 Non se afastaran lonxe de Exipto cando Xosé ordenou ao que estaba encargado da súa casa, dicindo: Levántate, persegue a estes homes antes de que se afasten demasiado de Exipto, e dilles: Por que roubaches a copa do meu señor?
26 E o oficial de Xosé levantouse e chegou a eles, e contoulles todas as palabras de Xosé; e cando escoitaron isto, enfurecéronse moito, e dixeron: Aquel con quen se atope a copa do teu señor morrerá, e nós tamén nos faremos escravos.
27 E apresuráronse e cada home baixou a súa saca do seu burro, e miraron nas súas bolsas e atopouse a copa na saca de Benxamín, e todos racharon as súas roupas e volveron á cidade, e golpearon a Benxamín no camiño, feríndoo continuamente ata que entrou na cidade, e presentáronse diante de Xosé.
28 Xudá enfureceuse e dixo: «Este home só me trouxo de volta hoxe para destruír Exipto».
29 E chegaron os homes á casa de Xosé, e atoparon a Xosé sentado no seu trono, e todos os homes poderosos de pé á súa dereita e á súa esquerda.
30 E Xosé díxolles: Que fixestes, para quitar a miña copa de prata e marchar? Mais eu sei que tomastes a miña copa para saber en que parte da terra estaba o voso irmán.
31 E Xudá preguntou: Que lle diremos ao noso señor, que falaremos e como nos xustificaremos? Deus atopou hoxe a iniquidade de todos os teus servos, por iso fixo hoxe isto connosco.
32 E Xosé levantouse e agarrou a Benxamín e arrebatouno aos seus irmáns con violencia, e chegou á casa e pechou a porta tras eles, e Xosé ordenou ao que estaba posto sobre a súa casa que lles dixese: Así di o rei: Ide en paz ao voso pai, velaquí que levei o home na man do cal se atopou a miña copa.

CAPÍTULO 54

1 Xudá viu o que Xosé facía con eles, e achegouse a el, rompeu a porta e presentouse cos seus irmáns diante de Xosé.
2 Xudá díxolle a Xosé: «Non lle pareza desagradable ao meu señor; por favor, pode o teu servo dicir unha palabra diante de ti?». Xosé respondeulle: «Fala».
3 E Xudá falou diante de Xosé, e os seus irmáns estaban alí diante deles; e Xudá díxolle a Xosé: Certamente cando viñemos por primeira vez ao noso señor para mercar comida, consideráchesnos espías da terra, e trouxemos a Benxamín diante de ti, e aínda hoxe te burlas de nós.
4 Agora, pois, que o rei escoite as miñas palabras e envíe, por favor, ao noso irmán para que vaia connosco onda o noso pai, para que non pere hoxe a túa alma xunto con todas as almas dos habitantes de Exipto.
5 Non sabes o que dous dos meus irmáns, Simeón e Leví, fixeron á cidade de Xequem e a sete cidades dos amorreos por mor da nosa irmá Dina, e tamén o que farían por mor do seu irmán Benxamín?
6 E eu, coa miña forza, que son maior e máis poderoso ca ambos, veño hoxe sobre ti e a túa terra se non estás disposto a enviar ao noso irmán.
7 Non escoitaches o que o noso Deus, que nos escolleu, fixo ao Faraón por mor da nosa nai Sara, a quen lle arrebatou ao noso pai, castigouno a el e á súa familia con graves pragas, e ata o día de hoxe os exipcios contan entre si esta marabilla? Así fará o noso Deus contigo por mor de Benxamín, que hoxe arrebataches ao seu pai, e por mor dos males que hoxe acumulas sobre nós na túa terra; porque o noso Deus lembrarase da súa alianza co noso pai Abraham e traerá o mal sobre ti, porque hoxe aflixiches a alma do noso pai.
8 Agora, polo tanto, escoita as miñas palabras que che dixen hoxe, e envía ao noso irmán para que se vaia, para que ti e o pobo da túa terra non morrades pola espada, porque non poderedes todos vós prevalecer sobre min.
9 E Xosé respondeu a Xudá, dicindo: Por que abriches a boca de par en par e por que te gabas con nós, dicindo: A

forza está contigo? Polo que vive o Faraón, se eu ordenase a todos os meus homes valentes que loiten contra vós, ti e estes teus irmáns afundiríades na lama.
10 E Xudá díxolle a Xosé: Certamente convén que ti e o teu pobo me temades; polo Señor que vive, se desenvaino a miña espada unha vez, non a volverei envaiñar ata que hoxe mate a todo Exipto, e comezarei contigo e rematarei co Faraón, o teu señor.
11 E Xosé respondeu e díxolle: Certamente a forza non pertence só a ti; eu son máis forte e máis poderoso ca ti, certamente se sacas a túa espada, poreina ao teu pescozo e ao pescozo de todos os teus irmáns.
12 E Xudá díxolle: De certo, se hoxe abro a miña boca contra ti, te tragaría para ser destruído da terra e perecer hoxe do teu reino. E Xosé dixo: De certo, se abres a túa boca, teño poder e forza para pechar a túa boca cunha pedra ata que non poidas pronunciar palabra; mira cantas pedras hai diante de nós, de verdade podo coller unha pedra e metela na túa boca e romperche as mandíbulas.
13 E Xudá dixo: Deus é testemuña entre nós de que ata agora non quixemos loitar contra ti; só dános o noso irmán e marcharemos de ti. E Xosé respondeu: Polo que vive o faraón, se todos os reis de Canaán viñesen contigo, non o quitarías da miña man.
14 Agora, pois, vai para o teu pai, e o teu irmán será para min por escravo, porque roubou a casa do rei. E Xudá dixo: Que che importa a ti ou ao carácter do rei, certamente o rei envía da súa casa, por todo o país, prata e ouro, xa sexa en agasallos ou gastos, e aínda falas da túa copa que puxeches na bolsa do noso irmán e dis que el roubou de ti?
15 Deus non queira que o noso irmán Benxamín ou calquera da descendencia de Abraham faga isto para roubarche a ti ou a calquera outro, xa sexa rei, príncipe ou calquera home.
16 Agora, polo tanto, cesa esta acusación para que toda a terra non escoite as túas palabras, dicindo: Por unha pequena cantidade de prata o rei de Exipto discutiu cos homes, e acusounos e tomou ao seu irmán por escravo.
17 E Xosé respondeu e dixo: Toma esta copa e vaite de min, e deixa ao teu irmán por escravo, porque o xuízo dun ladrón é ser escravo.
18 E Xudá dixo: Por que non te avergoñas das túas palabras, de deixar o noso irmán e tomar a túa copa? Certamente, se nos das a túa copa, ou mil veces máis, non deixaremos o noso irmán polo diñeiro que se atopa na man de alguén, para que non morramos por el.
19 E Xosé respondeu: E por que abandonaches o teu irmán e o vendiches por vinte moedas de prata ata hoxe, e por que entón non fas o mesmo con este teu irmán?
20 E Xudá dixo: «O Señor é testemuña entre min e ti de que non desexamos as túas batallas; agora, pois, dános o noso irmán e marcharémos de ti sen riñas».
21 E Xosé respondeu e dixo: Aínda que todos os reis da terra se xunten, non poderán arrebatar o teu irmán da miña man; e Xudá dixo: Que lle diremos ao noso pai, cando vexa que o noso irmán non vén connosco, e se lamente por el?
22 E Xosé respondeu e dixo: Isto é o que lle dirás a teu pai, dicíndolle: A corda foi detrás do balde.
23 E Xudá dixo: Certamente es rei, e por que falas estas cousas, dando un xuízo falso? Ai do rei que é coma ti!
24 E Xosé respondeu e dixo: Non hai xuízo falso na palabra que falei por mor do voso irmán Xosé, porque todos vós o vendistes aos madianitas por vinte moedas de prata, e todos vós llo negastes ao voso pai e dixéstesllе: Unha besta malvada devorouno, Xosé foi feito anacos.
25 E Xudá dixo: Velaquí que o lume de Sem arde no meu corazón, agora queimarei toda a túa terra con lume. E Xosé respondeu e dixo: Certamente a túa cuñada Tamar, que matou os teus fillos, apagou o lume de Sem.
26 E Xudá dixo: Se me arranco un só pelo da carne, encherei todo Exipto co seu sangue.
27 E Xosé respondeu e dixo: Así é o teu costume facer como fixeches co teu irmán, a quen vendiches, e mollaches a súa túnica en sangue e trouxéchela ao teu pai para que dixese que unha besta malvada o devorou e aquí está o seu sangue.
28 E cando Xudá ouviu isto, enfureceuse moito e a súa ira ardeu dentro del, e había diante del nese lugar unha pedra, cuxo peso era duns catrocentos siclos, e a ira de Xudá acendeuse e colleu a pedra nunha man e lanzouna ao ceo e colleuna coa man esquerda.
29 E despois púxoa debaixo das súas pernas, e sentouse enriba dela con todas as súas forzas, e a pedra converteuse en po por mor das forzas de Xudá.
30 E Xosé viu o feito de Xudá e tivo moito medo, pero ordenoulle a Manasés, o seu fillo, e el tamén fixo con outra pedra semellante ao feito de Xudá, e Xudá dixo aos seus irmáns: Que ningún de vós diga: Este home é exipcio, pero por facer isto é da familia do noso pai.
31 E Xosé dixo: Non só a vós se vos dá a forza, porque tamén somos homes poderosos, e por que vos gabades con todos nós? E Xudá díxolle a Xosé: Envía, por favor, ao noso irmán e non arruíne o teu país hoxe.
32 E Xosé respondeu e díxolles: Ide e dicídelle a voso pai que unha besta malvada o devorou, como dixestes do voso irmán Xosé.
33 Xudá díxolle ao seu irmán Naftalí: «Apresúrate, vai agora e conta todas as rúas de Exipto e ven e dime». E Simeón díxolle: «Non deixes que isto che sexa un problema. Agora irei ao monte e collerei unha gran pedra do monte e a esmagarei sobre todos os que hai en Exipto, e matarei a todos os que están nel.
34 E Xosé ouviu todas estas palabras que os seus irmáns dixeron diante del, e eles non sabían que Xosé as entendía, porque imaxinaban que non sabía falar hebreo.
35 E Xosé tivo moito medo polas palabras dos seus irmáns para que non destruísen Exipto, e ordenou ao seu fillo Manasés, dicindo: Vai, agora, apresúrate e reúne a todos os habitantes de Exipto e a todos os homes valentes xuntos, e que veñan a min agora a cabalo e a pé e con toda clase de instrumentos musicais; e Manasés foi e fíxoo.
36 E Naftalí foi como lle ordenara Xudá, porque Naftalí era lixeiro coma un dos cervos veloces, e camiñaba sobre as espigas de trigo e estas non se quebraban debaixo del.
37 E foi e contou todas as rúas de Exipto, e atopou que eran doce, e veu apresuradamente e díxollo a Xudá, e Xudá dixo aos seus irmáns: Apresúrate e poñede cada un a súa espada sobre o seu lombo e viremos sobre Exipto, e ferirémolos a todos, e non deixaremos ningún resto.
38 E Xudá dixo: Velaquí que eu destruirei tres rúas coa miña forza, e vós destruiredes unha rúa cada un; e cando

Xudá estaba falando isto, velaquí que os habitantes de Exipto e todos os homes poderosos viñeron cara a eles con toda clase de instrumentos musicais e con grandes berros.
39 E o seu número era de cincocentos xinetes e dez mil infantes, e catrocentos homes que podían loitar sen espada nin lanza, só coas mans e a forza.
40 E todos os homes poderosos viñeron con gran alboroto e berros, e todos rodearon os fillos de Xacob e aterrorizáronos, e o chan tremeu ao son dos seus berros.
41 E cando os fillos de Xacob viron estas tropas, temeron moito polas súas vidas, e Xosé fíxoo para aterrorizar os fillos de Xacob e tranquilizalos.
42 E Xudá, vendo algúns dos seus irmáns aterrorizados, díxolles: Por que tedes medo mentres a graza de Deus está connosco? E cando Xudá viu todo o pobo de Exipto rodeándoos por orde de Xosé para aterrorizalos, só Xosé lles ordenou, dicindo: Non toquedes a ningún deles.
43 Entón Xudá apresurouse e sacou a súa espada, e deu un berro forte e amargo, e golpeou coa súa espada, e saltou ao chan e continuou a berrar contra todo o pobo.
44 E cando fixo isto, o Señor fixo que o terror de Xudá e dos seus irmáns caese sobre os homes valentes e sobre toda a xente que os rodeaba.
45 E todos fuxiron ao oír os berros, e quedaron aterrorizados e caeron uns sobre os outros, e moitos deles morreron ao caer, e todos fuxiron de diante de Xudá e dos seus irmáns e de diante de Xosé.
46 E mentres fuxían, Xudá e os seus irmáns perseguíronos ata a casa do faraón, e todos escaparon, e Xudá volveu sentarse diante de Xosé e ruxiulle coma un león, e deu un berro grande e tremendo contra el.
47 E o berro ouviuse a distancia, e todos os habitantes de Sucot oírono, e todo Exipto tremeu ao son do berro, e tamén as murallas de Exipto e da terra de Gosén caeron polo tremor da terra, e o faraón tamén caeu do seu trono ao chan, e tamén todas as mulleres embarazadas de Exipto e de Gosén abortaron cando oíron o ruído do tremor, porque estaban terriblemente asustadas.
48 E Faraón mandou dicir, dicindo: Que é isto que aconteceu hoxe na terra de Exipto? E viñeron e contáronlle todas as cousas desde o principio ata o fin, e Faraón alarmouse e marabillouse e tivo moito medo.
49 E o seu medo aumentou ao ouvir todas estas cousas, e mandou dicir a Xosé: Trouxéchesme os hebreos para destruír todo Exipto; que farás con ese escravo ladrón? Despídeo e déixao ir cos seus irmáns, e non perecemos pola súa maldade, mesmo nós, vós e todo Exipto.
50 E se non desexas facer isto, rexeita todas as miñas cousas valiosas e vai con eles á súa terra, se che agrada, porque hoxe destruirán todo o meu país e matarán a todo o meu pobo; mesmo todas as mulleres de Exipto perderon o fillo por mor dos seus berros; mira o que fixeron só cos seus berros e palabras, ademais, se loitan coa espada, destruirán a terra; agora, polo tanto, escolle o que desexas, se eu ou os hebreos, se Exipto ou a terra dos hebreos.
51 E viñeron e contáronlle a Xosé todas as palabras que Faraón dixera sobre el, e Xosé tivo moito medo das palabras de Faraón e Xudá e os seus irmáns aínda estaban diante de Xosé indignados e enfurecidos, e todos os fillos de Xacob ruxiron contra Xosé, coma o ruxido do mar e as súas ondas.
52 E Xosé tiña moito medo dos seus irmáns e por mor do Faraón, e Xosé buscou un pretexto para darse a coñecer aos seus irmáns, para que non destruísen todo Exipto.
53 E Xosé ordenou ao seu fillo Manasés, e Manasés foi e achegouse a Xudá, e puxo a man sobre o seu ombreiro, e a ira de Xudá calmouse.
54 E Xudá dixo aos seus irmáns: «Que ningún de vós diga que isto é obra dun mozo exipcio, porque esta é a obra da casa do meu pai».
55 E vendo Xosé e sabendo que a ira de Xudá se acougara, achegouse para falarlle en linguaxe de suavidade.
56 E Xosé díxolle a Xudá: Certamente dis a verdade e hoxe verificaches as túas afirmacións concernentes á túa forza, e que o teu Deus, que se deleita en ti, aumente o teu benestar; pero dime con verdade por que de entre todos os teus irmáns discutes comigo por mor do rapaz, xa que ningún deles me dixo unha palabra sobre el.
57 E Xudá respondeu a Xosé, dicindo: Certamente debes saber que eu fun fiador do rapaz para o seu pai, dicíndolle: Se non o trouxese, cargaría coa súa culpa para sempre.
58 Polo tanto, achegueime a ti de entre todos os meus irmáns, porque vin que non estabas disposto a permitir que se fose de ti; agora, polo tanto, que poida atopar graza nos teus ollos para que o envíes para ir connosco, e velaquí, eu permanecerei como substituto por el, para servirte en todo o que desexes, porque onde queira que me envíes, irei para servirte con gran enerxía.
59 Envíame agora a un rei poderoso que se rebelou contra ti, e saberás o que lle farei a el e á súa terra; aínda que teña cabalería e infantería ou un pobo moi poderoso, matareinos a todos e traerei a cabeza do rei diante de ti.
60 Non sabes ou non oíches que o noso pai Abraham co seu servo Eliezer derrotou a todos os reis de Elam cos seus exércitos nunha soa noite, sen deixar ningún con vida? E desde aquel día a forza do noso pai foinos dada como herdanza, para nós e a nosa descendencia para sempre.
61 E Xosé respondeu e dixo: Dicídes a verdade, e a falsidade non está na vosa boca, porque tamén nos foi dito que os hebreos teñen poder e que o Señor o seu Deus se deleita moito neles, e quen entón poderá estar diante deles?
62 Mais con esta condición enviarei ao voso irmán: se me traedes ao seu irmán, o fillo da súa nai, de quen dixestes que marchara de vós a Exipto; e acontecerá que cando me traiades ao seu irmán, eu o tomarei no seu lugar, porque ningún de vós foi fiador del para o voso pai. E cando el veña a min, enviarei convosco ao seu irmán, de quen vós fostes fiador.
63 E a ira de Xudá acendeuse contra Xosé cando falou isto, e os seus ollos gotearon sangue de ira, e díxolles aos seus irmáns: Como busca este home hoxe a súa propia destrución e a de todo Exipto?
64 E Simeón respondeu a Xosé, dicindo: Non che dixemos ao principio que non sabiamos o lugar concreto ao que fora, nin se estaba morto ou vivo, e por que fala o meu señor así?
65 E Xosé, observando o rostro de Xudá, decatouse de que a súa ira comezou a acenderse cando lle falou, dicindo: Tráeme o teu outro irmán en lugar deste irmán.
66 E Xosé dixo aos seus irmáns: Seguramente dixestes que o voso irmán estaba morto ou perdido; agora ben, se o chamase hoxe e se presentase diante de vós, daríamolo en lugar do seu irmán?

67 E Xosé comezou a falar e a clamar: Xosé, Xosé, ven hoxe diante de min e aparecédevos aos vosos irmáns e sentade diante deles.
68 E cando Xosé falou isto diante deles, miraron cada un desde un lado diferente para ver de onde viría Xosé diante deles.
69 E Xosé observou todos os seus actos e díxolles: Por que mirades aquí e alá? Eu son Xosé, a quen vendistes a Exipto; agora, polo tanto, non vos aflixades por venderme, porque como apoio durante a fame envioume Deus diante de vós.
70 Os seus irmáns sentiron medo del ao escoitar as palabras de Xosé, e Xudá sentiu un gran medo del.
71 E cando Benxamín ouviu as palabras de Xosé, estaba diante deles na parte interior da casa, e Benxamín correu cara ao seu irmán Xosé, e abrazouno e botouse ao seu pescozo, e choraron.
72 E cando os irmáns de Xosé viron que Benxamín caera sobre o pescozo do seu irmán e chorara con el, tamén se lanzaron sobre Xosé e abrazárono, e choraron un gran pranto con Xosé.
73 E ouviuse na casa de Xosé a voz de que eran irmáns de Xosé, e agradoulle moito ao faraón, porque tiña medo deles para que non destruísen Exipto.
74 E Faraón enviou os seus servos a Xosé para felicitalo polos seus irmáns que viñeran a el, e todos os capitáns dos exércitos e tropas que estaban en Exipto viñeron a alegrarse con Xosé, e todo Exipto alegrouse moito polos irmáns de Xosé.
75 E Faraón enviou os seus servos a Xosé, dicindo: Dilles aos teus irmáns que traian todo o que lles pertence e que veñan a min, e eu colocareinos na mellor parte da terra de Exipto. E así o fixeron.
76 E Xosé mandou ao que estaba posto sobre a súa casa que trouxese aos seus irmáns agasallos e roupa, e trouxolles moitas roupas, que eran roupas da realeza e moitos agasallos, e Xosé repartiuos entre os seus irmáns.
77 E deulle a cada un dos seus irmáns unha muda de roupa de ouro e prata, e trescentas moedas de prata, e Xosé mandou que todos se vestisen con estas roupas e que fosen levados ante o faraón.
78 E vendo Faraón que todos os irmáns de Xosé eran homes valentes e de fermosa aparencia, alegrouse moito.
79 E despois saíron da presenza do Faraón para ir á terra de Canaán, a casa do seu pai, e o seu irmán Benxamín estaba con eles.
80 E Xosé levantouse e deulles once carros de parte do Faraón, e Xosé deulles o seu carro, no que montou o día da súa coroación en Exipto, para levar o seu pai a Exipto; e Xosé enviou a todos os fillos dos seus irmáns, roupas segundo o seu número, e cen moedas de prata a cada un deles, e tamén enviou roupas ás esposas dos seus irmáns das roupas das esposas do rei, e enviounas.
81 E deulle a cada un dos seus irmáns dez homes para ir con eles á terra de Canaán e servilos, para servir aos seus fillos e a todo o que lles pertencía ao chegar a Exipto.
82 E Xosé enviou por man do seu irmán Benxamín dez roupas para os seus dez fillos, unha porción por riba do resto dos fillos dos fillos de Xacob.
83 E enviou a cada un cincuenta moedas de prata e dez carros por conta do Faraón, e enviou ao seu pai dez xumentos cargados con todos os luxos de Exipto, e dez burras cargadas de gran, pan e alimento para o seu pai e para todos os que estaban con el como provisións para o camiño.
84 E envioulle á súa irmá Dina roupa de prata e ouro, incenso e mirra, áloes e adornos de muller en gran cantidade, e envioulle todo isto das mulleres do Faraón ás mulleres de Benxamín.
85 E deulles a todos os seus irmáns, e tamén ás súas mulleres, toda clase de pedras de ónix e bedelio, e de todas as cousas valiosas entre o gran pobo de Exipto, non quedou nada de todas as cousas caras, agás o que Xosé enviou á casa do seu pai.
86 E despediu aos seus irmáns, e eles foron, e enviou con eles ao seu irmán Benxamín.
87 E Xosé saíu con eles para acompañalos no camiño cara ás fronteiras de Exipto, e ordenoulles con respecto ao seu pai e á súa casa, que fosen a Exipto.
88 E díxolles: Non riñades no camiño, porque isto veu do Señor para evitar que un gran pobo morra de fame, porque aínda haberá cinco anos de fame na terra.
89 E ordenoulles, dicindo: Cando cheguedes á terra de Canaán, non vos presentedes de súpeto ante o meu pai neste asunto, senón que obrade con sabedoría.
90 E Xosé deixou de mandarlles, e volveu e volveu a Exipto, e os fillos de Xacob foron á terra de Canaán con alegría e alegría para o seu pai Xacob.
91 E chegaron aos confíns da terra, e dixéronse uns aos outros: Que faremos neste asunto diante do noso pai? Porque se vimos de súpeto a el e lle contamos o asunto, alarmarase moito polas nosas palabras e non nos crerá.
92 E seguiron ata chegaren ás súas casas, e atoparon a Serach, a filla de Aser, que saía ao seu encontro, e a moza era moi boa e sutil, e sabía tocar a arpa.
93 E chamárona e ela achegouse a eles, e bicounos, e eles tomárona e déronlle unha arpa, dicindo: Vai agora diante do noso pai, e senta diante del, e toca a arpa, e di estas palabras.
94 E mandáronlle que fose á súa casa, e ela colleu a arpa e apresurouse diante deles, e veu e sentou preto de Xacob.
95 E ela tocou ben e cantou, e pronunciou coa dozura das súas palabras: O meu tío Xosé vive, e goberna por toda a terra de Exipto, e non está morto.
96 E ela continuou repetindo e pronunciando estas palabras, e Xacob escoitou as súas palabras e foron agradables para el.
97 Escoitou mentres ela as repetía dúas e tres veces, e a alegría entrou no corazón de Xacob pola dozura das súas palabras, e o espírito de Deus estaba sobre el, e sabía que todas as súas palabras eran verdadeiras.
98 E Xacob bendiciu a Serach cando ela falou estas palabras diante del, e el díxolle: Filla miña, que a morte nunca prevaleza sobre ti, porque reviviches o meu espírito; só fala diante de min como falaches, porque me alegraches con todas as túas palabras.
99 E ela continuou cantando estas palabras, e Xacob escoitou e agradoulle, e alegrouse, e o espírito de Deus estaba sobre el.
100 Mentres aínda falaba con ela, velaquí que os seus fillos chegaron a el con cabalos e carros e roupas reais, e servos correndo diante deles.

101 E Xacob levantouse para atopalos, e viu os seus fillos vestidos con roupas reais e viu todos os tesouros que Xosé lles enviara.
102 E dixéronlle: «Sabe que o noso irmán Xosé vive, e que é el quen goberna por toda a terra de Exipto, e quen nos falou como che dixemos».
103 E Xacob ouviu todas as palabras dos seus fillos, e o seu corazón palpitou coas súas palabras, porque non podía crelas ata que viu todo o que Xosé lles dera e o que lle enviara, e todos os sinais que Xosé lles dixera.
104 E abriron diante del e mostráronlle todo o que Xosé enviara; déronlle a cada un o que Xosé lle enviara, e el soubo que dixeran a verdade, e alegrouse moito ao falar do seu fillo.
105 E dixo Xacob: «Bástame que o meu fillo Xosé aínda viva; irei velo antes de morrer».
106 E os seus fillos contáronlle todo o que lles acontecera, e Xacob dixo: Baixarei a Exipto para ver o meu fillo e a súa descendencia.
107 E Xacob levantouse e púxose as roupas que Xosé lle enviara, e despois de lavarse e raparse o cabelo, púxose na cabeza o turbante que Xosé lle enviara.
108 E toda a xente da casa de Xacob e as súas mulleres vestiron as roupas que Xosé lles enviara, e alegráronse moito por Xosé, porque aínda vivía e gobernaba en Exipto,
109 E todos os habitantes de Canaán souberon disto, e viñeron e alegráronse moito con Xacob de que aínda vivía.
110 E Xacob fixolles un banquete durante tres días, e todos os reis de Canaán e os nobres da terra comeron e beberon e alegráronse na casa de Xacob.

CAPÍTULO 55

1 E aconteceu despois disto que Xacob dixo: Irei ver o meu fillo a Exipto e logo volverei á terra de Canaán da que Deus lle falara a Abraham, porque non podo abandonar a terra do meu lugar de nacemento.
2 Velaquí que a palabra do Señor chegou a el, dicindo: Baixa a Exipto con toda a túa familia e quédate alí; non temas baixar a Exipto, porque alí farei de ti unha gran nación.
3 E dixo Xacob para si: Irei ver se o meu fillo aínda ten temor do seu Deus entre todos os habitantes de Exipto.
4 E o Señor díxolle a Xacob: Non temas por Xosé, porque aínda conserva a súa integridade para servirme, como che pareza ben; e Xacob alegrouse moito polo seu fillo.
5 Naquel tempo, Xacob ordenou aos seus fillos e á súa familia que fosen a Exipto, segundo a palabra que o Señor lle dixera. E Xacob levantouse cos seus fillos e toda a súa familia, e saíu da terra de Canaán, de Beerxeba, con alegría e ledicia de corazón, e foron á terra de Exipto.
6 E aconteceu que cando chegaron preto de Exipto, Xacob enviou a Xudá diante del a Xosé para que lle mostrase unha situación en Exipto, e Xudá fixo segundo a palabra do seu pai, e apresurouse e correu e chegou a Xosé, e asignáronlles un lugar na terra de Gosén para toda a súa familia, e Xudá volveu e veu polo camiño ata o seu pai.
7 E Xosé preparou o carro e reuniu a todos os seus homes poderosos, os seus servos e todos os oficiais de Exipto para ir atoparse co seu pai Xacob. E proclamouse en Exipto o mandato de Xosé, dicindo: «Todo o que non vaia atoparse con Xacob, morrerá».
8 E ao día seguinte Xosé saíu con todo Exipto, un exército grande e poderoso, todos vestidos con roupas de liño fino e púrpura, con instrumentos de prata e ouro e cos seus instrumentos de guerra con eles.
9 E todos eles foron ao encontro de Xacob con toda clase de instrumentos musicais, con tambores e pandeiros, espallando mirra e aloes por todo o camiño, e todos eles seguiron este camiño, e a terra tremeu cos seus berros.
10 E todas as mulleres de Exipto subiron aos tellados de Exipto e ás murallas para atoparse con Xacob, e sobre a cabeza de Xosé estaba a coroa real do faraón, porque o faraón lla enviara para que a puxese no momento en que fose atoparse co seu pai.
11 E cando Xosé chegou a cincuenta cóbados do seu pai, baixou do carro e camiñou cara a seu pai, e cando todos os oficiais de Exipto e os seus nobres viron que Xosé fora a pé cara a seu pai, tamén baixaron e camiñaron a pé cara a Xacob.
12 E cando Xacob se achegou ao campamento de Xosé, observou o campamento que viña cara a el con Xosé, e iso alegroulle, e Xacob quedou abraiado por iso.
13 E Xacob preguntou a Xudá: «Quen é ese home que vexo no campamento de Exipto, vestido con roupas reais, cun manto vermello intenso e unha coroa real na cabeza, que baixou do seu carro e vén cara a nós?». E Xudá respondeu ao seu pai: «É o teu fillo Xosé, o rei». E Xacob alegrouse ao ver a gloria do seu fillo.
14 E Xosé achegouse a seu pai e inclinouse ante el, e todos os homes do campamento inclináronse con el ata o chan diante de Xacob.
15 E velaquí que Xacob correu e apresurouse a onde estaba o seu fillo Xosé e botouse ao seu pescozo e bicouno, e eles choraron, e Xosé tamén abrazou ao seu pai e bicouno, e eles choraron e todo o pobo de Exipto chorou con eles.
16 E Xacob díxolle a Xosé: Agora morrerei feliz despois de ver a túa cara, xa que aínda estás vivo e con gloria.
17 E os fillos de Xacob, as súas mulleres, os seus fillos, os seus servos e toda a casa de Xacob choraron moito con Xosé, e bicárono e choraron moito con el.
18 E Xosé e todo o seu pobo volveron despois á súa casa a Exipto, e Xacob, os seus fillos e todos os nenos da súa casa chegaron con Xosé a Exipto, e Xosé colocounos na mellor parte de Exipto, na terra de Gosén.
19 E Xosé díxolle ao seu pai e aos seus irmáns: Subirei e lle darei conta ao Faraón, dicindo: Os meus irmáns e a casa do meu pai e todos os que lles pertencen viñeron a min, e velaquí que están na terra de Gosén.
20 E Xosé fixo así e tomou de entre os seus irmáns a Rubén, a Isacar, a Zebulón e a seu irmán Benxamín, e presentounos diante do Faraón.
21 E Xosé díxolle a Faraón, dicindo: Os meus irmáns e a casa do meu pai e todo o que lles pertence, xunto cos seus rabaños e gando, viñeron a min da terra de Canaán, para residir en Exipto; porque a fame os atormentaba.
22 E Faraón díxolle a Xosé: «Pon a teu pai e aos teus irmáns na mellor parte da terra; non lles prives de todo o que é bo, e fainos comer da graxa da terra».
23 E Xosé respondeu, dicindo: Velaquí que os coloquei na terra de Gosén, porque son pastores; polo tanto, que

permanezan en Gosén para apacentar os seus rabaños, separados dos exipcios.
24 E Faraón díxolle a Xosé: «Fai cos teus irmáns todo o que che digan». E os fillos de Xacob inclináronse ante Faraón, e saíron del en paz, e Xosé trouxo despois ao seu pai ante Faraón.
25 E chegou Xacob e inclinouse ante o Faraón, e Xacob bendiciu o Faraón, e este saíu; e Xacob, todos os seus fillos e toda a súa familia habitaron na terra de Gosén.
26 No segundo ano, é dicir, no cento trinta da vida de Xacob, Xosé alimentou o seu pai e os seus irmáns, e toda a casa do seu pai, con pan para os seus pequenos, todos os días da fame; non lles faltou nada.
27 E Xosé deulles o mellor de toda a terra; o mellor de Exipto tiveron todos os días de Xosé; e Xosé tamén lles deu a eles e a toda a casa do seu pai, roupa e roupa de vestir ano tras ano; e os fillos de Xacob permaneceron seguros en Exipto todos os días do seu irmán.
28 E Xacob comía sempre á mesa de Xosé, Xacob e os seus fillos non se apartaban da mesa de Xosé nin de día nin de noite, agás o que os fillos de Xacob comían nas súas casas.
29 E todo Exipto comeu pan durante os días da fame da casa de Xosé, porque todos os exipcios venderon todo o que tiñan por mor da fame.
30 E Xosé comprou todas as terras e campos de Exipto por pan por conta do Faraón, e Xosé abasteceu a todo Exipto de pan todos os días da fame, e Xosé recolleu toda a prata e o ouro que lle chegaba polo gran que compraban por toda a terra, e acumulou moito ouro e prata, ademais dunha inmensa cantidade de pedras de ónix, bedelio e roupas valiosas que trouxeron a Xosé de todas as partes da terra cando se gastaron os seus cartos.
31 E Xosé colleu toda a prata e o ouro que caeu na súa man, uns setenta e dous talentos de ouro e prata, e tamén pedras de ónix e bedelio en gran abundancia, e Xosé foi e escondeuos en catro partes, e escondeu unha parte no deserto preto do mar Vermello, e outra parte xunto ao río Perat, e a terceira e a cuarta parte escondeunas no deserto fronte ao deserto de Persia e Media.
32 E colleu parte do ouro e da prata que lle sobraba e deulla a todos os seus irmáns e a toda a casa do seu pai, e a todas as mulleres da casa do seu pai, e o resto levou á casa do faraón, uns vinte talentos de ouro e prata.
33 E Xosé deulle todo o ouro e a prata que lle quedaba a Faraón, e Faraón depositounos no tesouro, e os días da fame cesaron despois diso na terra, e sementaron e colleitaron en toda a terra, e obtiveron a súa cantidade habitual ano tras ano; non lles faltou nada.
34 E Xosé viviu seguro en Exipto, e toda a terra estaba baixo o seu consello, e o seu pai e todos os seus irmáns habitaron na terra de Gosén e tomaron posesión dela.
35 E Xosé era moi vello, entrado en días, e os seus dous fillos, Efraím e Manasés, permaneceron constantemente na casa de Xacob, xunto cos fillos dos fillos de Xacob, os seus irmáns, para aprender os camiños do Señor e a súa lei.
36 Xacob e os seus fillos habitaron na terra de Exipto, na terra de Gosén, e tomaron posesión dela, e foron frutíferos e multiplicáronse nela.

CAPÍTULO 56

1 E viviu Xacob na terra de Exipto dezasete anos, e os días de Xacob, e os anos da súa vida foron cento corenta e sete anos.
2 Naquel tempo, Xacob foi atacado por unha enfermidade da que morreu, e mandou chamar ao seu fillo Xosé de Exipto, e o seu fillo Xosé veu de Exipto, e Xosé volveu ao seu pai.
3 E Xacob díxolles a Xosé e aos seus fillos: Velaquí que estou morrendo, e o Deus dos vosos antepasados vos visitará e vos traerá de volta á terra que o Señor xurou darvos a vós e aos vosos fillos despois de vós. Agora, pois, cando eu estea morto, enterrádeme na cova que está en Macpelah, en Hebrón, na terra de Canaán, preto dos meus antepasados.
4 E Xacob fixo xurar aos seus fillos que o enterrarían en Macpela, en Hebrón, e os seus fillos xuráronlle sobre este asunto.
5 E ordenoulles, dicindo: Servide ao Señor, o voso Deus, porque aquel que librou os vosos pais tamén vos librará de toda angustia.
6 E dixo Xacob: Chama a todos os teus fillos a min. E viñeron todos os fillos dos fillos de Xacob e sentáronse diante del, e Xacob bendiciunos, e díxolles: O Señor Deus dos vosos pais vos concederá mil veces máis e vos bendirá, e que vos dea a bendición do voso pai Abraham; e todos os fillos dos fillos de Xacob saíron aquel día despois de que os bendiciu.
7 E ao día seguinte, Xacob volveu chamar aos seus fillos, e todos se reuniron e viñeron a el e sentáronse diante del, e aquel día Xacob bendiciu aos seus fillos antes da súa morte, bendiciu a cada home segundo a súa bendición; velaquí, está escrito no libro da lei do Señor relativo a Israel.
8 E Xacob díxolle a Xudá: «Sei, fillo meu, que es un home poderoso para os teus irmáns; reina sobre eles, e os teus fillos reinarán sobre os seus fillos para sempre».
9 Só ensina aos teus fillos o arco e todas as armas de guerra, para que poidan loitar nas batallas do seu irmán que gobernará sobre os seus inimigos.
10 E Xacob volveu ordenar aos seus fillos aquel día, dicindo: Velaquí, hoxe serei reunido co meu pobo; levádeme de Exipto e enterrádeme na cova de Macpela, como vos ordenei.
11 Porén, tede coidado, por favor, de que ningún dos vosos fillos me leve, senón só vós mesmos. E así é como faredes comigo cando levedes o meu corpo para ir con el á terra de Canaán para enterrarme,
12 Xudá, Isacar e Zebulón levarán o meu cadaleito polo lado oriental; Rubén, Simeón e Gad polo sur; Efraín, Manasés e Benxamín polo oeste; Dan, Aser e Neftalí polo norte.
13 Non deixes que Leví leve contigo, porque el e os seus fillos levarán a arca da alianza do Señor cos israelitas no campamento; nin que o meu fillo Xosé a leve, porque como un rei, así sexa a súa gloria; con todo, Efraín e Manasés estarán no seu lugar.
14 Así farás comigo cando me leves; non descoides nada de todo o que che mando; e acontecerá que cando fagas isto comigo, o Señor lembrarase de ti e dos teus fillos despois de ti para sempre.

15 E vós, fillos meus, honrade cada un ao seu irmán e ao seu parente, e mandade aos vosos fillos e aos fillos dos vosos fillos despois de vós que sirvan ao Señor, Deus dos vosos antepasados, todos os días.
16 Para que poidas prolongar os teus días na terra, ti, os teus fillos e os fillos dos teus fillos para sempre, se fas o que é bo e recto aos ollos do Señor, o teu Deus, andando en todos os seus camiños.
17 E ti, Xosé, fillo meu, perdoa, por favor, as ofensas dos teus irmáns e todas as súas malas accións no dano que che causaron, porque Deus pretendía que fose para o teu beneficio e o dos teus fillos.
18 E, oh, fillo meu, non deixes aos teus irmáns aos habitantes de Exipto, nin ferirás os seus sentimentos, porque velaquí, eu os entrego á man de Deus e na túa man para gardalos dos exipcios; e os fillos de Xacob responderon ao seu pai dicindo: Oh, pai noso, todo o que nos mandaches, así o faremos; que só Deus estea connosco.
19 E dixo Xacob aos seus fillos: Que Deus estea convosco cando gardedes todos os seus camiños; non vos desviedes dos seus camiños nin á dereita nin á esquerda, facendo o que é bo e recto aos seus ollos.
20 Porque sei que moitas e graves aflicións vos acontecerán nos últimos días na terra; si, aos vosos fillos e aos fillos dos vosos fillos; servide só ao Señor, e el vos salvará de toda aflición.
21 E acontecerá que cando vaias tras Deus para servilo e ensines aos teus fillos despois de ti, e aos fillos dos teus fillos, a coñecer o Señor, entón o Señor suscitarache para ti e para os teus fillos un servo de entre os teus fillos, e o Señor librarache pola súa man de toda aflición, e sacarache de Exipto e traerache de volta á terra dos teus pais para herdala con seguridade.
22 E Xacob deixou de darlles ordes aos seus fillos, e meteu os pés na cama, morreu e foi reunido co seu pobo.
23 E Xosé caeu sobre o seu pai e berrou e chorou por el e bicouno, e exclamou cunha voz amarga, e dixo: Oh, meu pai, meu pai.
24 E as mulleres dos seus fillos e toda a súa familia viñeron e botáronse sobre Xacob, e choraron por el, e gritaron a voces moi altas por Xacob.
25 E levantáronse xuntos todos os fillos de Xacob, e racharon as súas roupas, e todos se puxeron saco nas costas, e caeron sobre os seus rostros, e botaron po sobre as súas cabezas cara aos ceos.
26 E o asunto foille contado a Osnat, a muller de Xosé, e ela levantouse e puxo un saco enriba, e ela e todas as mulleres exipcias con ela viñeron e lamentaron e choraron por Xacob.
27 E todo o pobo de Exipto que coñecía a Xacob veu aquel día cando oíron isto, e todo Exipto chorou durante moitos días.
28 E tamén da terra de Canaán chegaron a Exipto as mulleres cando souberon que Xacob morrera, e choraron por el en Exipto durante setenta días.
29 E aconteceu despois disto que Xosé ordenou aos seus servos, os médicos, que embalsamasen ao seu pai con mirra e incenso e toda clase de incenso e perfume, e os médicos embalsamaron a Xacob como Xosé lles ordenara.
30 E todo o pobo de Exipto, os anciáns e todos os habitantes da terra de Gosén choraron e lamentaron por Xacob, e todos os seus fillos e os fillos da súa casa lamentaron e lamentaron polo seu pai Xacob moitos días.
31 E despois de que pasaran os días do seu pranto, ao cabo de setenta días, Xosé díxolle a Faraón: Subirei e enterrarei a meu pai na terra de Canaán, como me fixo xurar, e despois volverei.
32 E Faraón enviou a Xosé, dicindo: Sube e enterra ao teu pai, como dixo e como te fixo xurar. E Xosé levantouse con todos os seus irmáns para ir á terra de Canaán para enterrar ao seu pai Xacob, como lles ordenara.
33 E o faraón mandou que se publicase por todo Exipto, dicindo: Quen non suba con Xosé e os seus irmáns á terra de Canaán para enterrar a Xacob, morrerá.
34 E todo Exipto ouviu a proclamación do Faraón, e todos se levantaron xuntos, e todos os servos do Faraón, e os anciáns da súa casa, e todos os anciáns da terra de Exipto subiron con Xosé, e todos os oficiais e nobres do Faraón subiron como os servos de Xosé, e foron enterrar a Xacob na terra de Canaán.
35 E os fillos de Xacob levaron o cadaleito sobre o que xacía; segundo todo o que o seu pai lles ordenou, así fixeron os seus fillos con el.
36 E o féretro era de ouro puro, e estaba incrustado arredor con pedras de ónix e de bedelio; e a cuberta do féretro era de ouro tecido, unido con fíos, e enriba deles había ganchos de pedras de ónix e de bedelio.
37 E Xosé puxo sobre a cabeza do seu pai Xacob unha gran coroa de ouro, e púxolle un cetro de ouro na man, e rodearon o cadaleito como era costume dos reis durante as súas vidas.
38 E todas as tropas de Exipto ían diante del nesta formación, ao principio todos os homes poderosos do Faraón e os homes poderosos de Xosé, e despois deles o resto dos habitantes de Exipto; e todos eles estaban ceñidos con espadas e equipados con cotas de malla, e as armaduras da guerra estaban sobre eles.
39 E todos os que choraban e os que estaban en lamento ían lonxe fronte ao cadaleito, indo, chorando e lamentándose, e o resto do pobo ía tras o cadaleito.
40 E Xosé e a súa familia foron xuntos preto do cadaleito descalzos e chorando, e o resto dos servos de Xosé ían arredor del; cada home tiña os seus adornos enriba, e todos estaban armados coas súas armas de guerra.
41 E cincuenta dos servos de Xacob ían diante do cadaleito, e espallaban polo camiño mirra e áloe, e toda clase de perfumes, e todos os fillos de Xacob que levaban o cadaleito camiñaban sobre o perfumeiro, e os servos de Xacob ían diante deles espallando o perfume polo camiño.
42 E Xosé subiu cun campamento numeroso, e fixeron deste xeito todos os días ata que chegaron á terra de Canaán, e chegaron á eira de Atad, que estaba ao outro lado do Xordán, e fixeron un loito moi grande e pesado nese lugar.
43 E todos os reis de Canaán souberon isto e saíron todos, cada un da súa casa, trinta e un reis de Canaán, e todos eles viñeron cos seus homes para lamentar e chorar por Xacob.
44 E todos estes reis viron o cadaleito de Xacob, e velaquí que a coroa de Xosé estaba nel, e tamén puxeron as súas coroas sobre o cadaleito e rodeárono con coroas.
45 E todos estes reis fixeron naquel lugar un grande e pesado loito cos fillos de Xacob e Exipto por Xacob,

porque todos os reis de Canaán coñecían o valor de Xacob e dos seus fillos.
46 E chegou a Esaú a nova: «Xacob morreu en Exipto, e os seus fillos e todo Exipto o levan á terra de Canaán para enterralo».
47 E Esaú ouviu isto, e estaba habitando no monte Seir, e levantouse cos seus fillos e todo o seu pobo e toda a súa casa, un pobo moi grande, e viñeron lamentar e chorar por Xacob.
48 E aconteceu que, cando chegou Esaú, fixo loito polo seu irmán Xacob, e todo Exipto e toda Canaán levantáronse de novo e fixeron un gran loito con Esaú por Xacob naquel lugar
49 Xosé e os seus irmáns trouxeron o seu pai Xacob daquel lugar, e foron a Hebrón para enterrar a Xacob na cova xunto aos seus pais.
50 E chegaron a Quireat-Arbá, á cova, e ao chegaren, Esaú púxose cos seus fillos fronte a Xosé e os seus irmáns como un obstáculo na cova, dicindo: Xacob non será enterrado nela, porque pertence a nós e ao noso pai.
51 E Xosé e os seus irmáns escoitaron as palabras dos fillos de Esaú, e enfadáronse moito, e Xosé achegouse a Esaú, dicindo: Que é isto que dixeron? Certamente o meu pai Xacob comprouche por grandes riquezas despois da morte de Isaac, hai vinte e cinco anos, e tamén toda a terra de Canaán comprouche a ti e aos teus fillos, e á túa descendencia despois de ti.
52 E Xacob comprouna para os seus fillos e a súa descendencia despois del como herdanza perpetua, e por que falas estas cousas hoxe?
53 Esaú respondeu: «Dices mentira e dis mentiras, porque eu non vendín nada meu en toda esta terra, como dis, nin o meu irmán Xacob comprou nada meu nesta terra».
54 E Esaú falou estas cousas para enganar a Xosé coas súas palabras, porque Esaú sabía que Xosé non estaba presente naqueles días cando Esaú vendeu a Xacob todo o que tiña na terra de Canaán.
55 E Xosé díxolle a Esaú: Certamente meu pai introduciu estas cousas contigo no acta de compra, e testemuñou o acta con testemuñas, e velaquí que está connosco en Exipto.
56 E Esaú respondeu, dicíndolle: Trae o rexistro; todo o que atopes no rexistro, así o faremos.
57 E Xosé chamou a Naftalí, o seu irmán, e díxolle: Apresúrate, non te deteñas, e corre, por favor, a Exipto e trae todos os rexistros: o rexistro da compra, o rexistro selado e o rexistro aberto, e tamén todos os primeiros rexistros nos que están escritas todas as transaccións do dereito de primoxenitura, trae ti.
58 E traerásnos aquí, para que poidamos saber por eles todas as palabras que Esaú e os seus fillos dixeron hoxe.
59 E Naftalí escoitou a voz de Xosé e apresurouse e correu para baixar a Exipto, e Naftalí era máis lixeiro de pés que calquera dos cervos que había no deserto, porque ía sobre espigas de millo sen esmagalas.
60 E cando Esaú viu que Naftalí fora buscar os rexistros, el e os seus fillos aumentaron a súa resistencia contra a cova, e Esaú e todo o seu pobo levantáronse contra Xosé e os seus irmáns para loitar.
61 E todos os fillos de Xacob e o pobo de Exipto loitaron contra Esaú e os seus homes, e os fillos de Esaú e o seu pobo foron derrotados diante dos fillos de Xacob, e os fillos de Xacob mataron corenta homes do pobo de Esaú.
62 E Cusim, fillo de Dan e fillo de Xacob, estaba nese momento cos fillos de Xacob, pero estaba a uns cen cóbados do lugar da batalla, porque permaneceu cos fillos dos fillos de Xacob xunto ao cadaleito de Xacob para gardalo.
63 E Chushim era mudo e xordo, pero aínda así entendía a voz da consternación entre os homes.
64 E preguntou, dicindo: Por que non enterrades os mortos, e cal é esta gran consternación? E respondéronlle as palabras de Esaú e dos seus fillos; e correu cara a Esaú no medio da batalla, e matou a Esaú cunha espada, e cortoulle a cabeza, e saltou lonxe, e Esaú caeu entre a xente da batalla.
65 E cando Cushim fixo isto, os fillos de Xacob prevaleceron sobre os fillos de Esaú, e os fillos de Xacob enterraron ao seu pai Xacob pola forza na cova, e os fillos de Esaú vírono.
66 E Xacob foi enterrado en Hebrón, na cova de Macpelah, que Abraham comprara aos fillos de Het para posesión dun lugar de sepultura, e foi enterrado con roupas moi custosas.
67 E ningún rei recibiu tanta honra como a que Xosé lle deu ao seu pai á súa morte, porque o enterrou con gran honra, coma no enterro dos reis.
68 E Xosé e os seus irmáns fixeron un loito de sete días polo seu pai.

CAPÍTULO 57

1 E foi despois disto que os fillos de Esaú libraron unha guerra cos fillos de Xacob, e os fillos de Esaú loitaron cos fillos de Xacob en Hebrón, e Esaú aínda xacía morto e sen enterrar.
2 E a batalla foi feroz entre eles, e os fillos de Esaú foron derrotados diante dos fillos de Xacob, e os fillos de Xacob mataron dos fillos de Esaú oitenta homes, e ningún morreu do pobo dos fillos de Xacob; e a man de Xosé prevaleceu sobre todo o pobo dos fillos de Esaú, e levou cativos a Sefo, fillo de Elifaz, fillo de Esaú, e a cincuenta dos seus homes, e atounos con cadeas de ferro, e entregounos na man dos seus servos para levalos a Exipto.
3 E aconteceu que cando os fillos de Xacob levaron cativos a Zefo e ao seu pobo, todos os que quedaron tiveron moito medo polas súas vidas da casa de Esaú, por medo de que eles tamén fosen levados cativos, e todos fuxiron con Elifaz, fillo de Esaú, e o seu pobo, co corpo de Esaú, e seguiron o seu camiño cara ao monte Seir.
4 E chegaron ao monte Seir e enterraron a Esaú en Seir, pero non trouxeran a súa cabeza con eles a Seir, porque estaba enterrada no lugar onde se librara a batalla en Hebrón.
5 E aconteceu que cando os fillos de Esaú fuxiron de diante dos fillos de Xacob, os fillos de Xacob perseguíronos ata as fronteiras de Seir, pero non mataron a ningún home de entre eles cando os perseguiron, porque o corpo de Esaú que levaban con eles provocou a súa confusión, así que fuxiron e os fillos de Xacob deron a volta e chegaron ao lugar onde estaban os seus irmáns en Hebrón, e permaneceron alí aquel día e ao día seguinte ata que descansaron da batalla.

6 E aconteceu que ao terceiro día reuniron todos os fillos de Seir o horeo, e reuniron todos os fillos do leste, unha multitude de pobos coma a area do mar, e foron e baixaron a Exipto para loitar contra Xosé e os seus irmáns, para librar os seus irmáns.
7 E Xosé e todos os fillos de Xacob ouviron que os fillos de Esaú e os fillos do leste viñeran contra eles para loitar e librar os seus irmáns.
8 E Xosé, os seus irmáns e os homes fortes de Exipto saíron e loitaron na cidade de Ramsés, e Xosé e os seus irmáns inflixiron unha tremenda derrota aos fillos de Esaú e aos fillos do leste.
9 E mataron seiscentos mil homes deles, e mataron entre eles a todos os homes valentes dos fillos de Seir o horeo; só quedaron uns poucos deles, e tamén mataron a un gran número dos fillos do leste e dos fillos de Esaú; e Elifaz, fillo de Esaú, e os fillos do leste fuxiron todos diante de Xosé e dos seus irmáns.
10 E Xosé e os seus irmáns perseguíronos ata chegaren a Sucot, e aínda mataron deles en Sucot trinta homes, e os demais escaparon e fuxiron cada un á súa cidade.
11 E Xosé, os seus irmáns e os homes poderosos de Exipto volveron deles con alegría e alegría de corazón, porque derrotaran a todos os seus inimigos.
12 E Sefo, fillo de Elifaz, e os seus homes aínda eran escravos en Exipto para os fillos de Xacob, e as súas dores aumentaron.
13 E cando os fillos de Esaú e os fillos de Seir volveron á súa terra, viron os fillos de Seir que todos caeran nas mans dos fillos de Xacob e do pobo de Exipto por mor da batalla dos fillos de Esaú.
14 E os fillos de Seir dixeron aos fillos de Esaú: Vós vistes, e por iso sabedes que este campamento foi por vosa causa, e non queda ningún home poderoso nin experto en guerra.
15 Agora, polo tanto, saíde da nosa terra, ide de nós á terra de Canaán, á terra onde moran os vosos pais; por que herdarán os vosos fillos os bens dos nosos fillos nos últimos días?
16 E os fillos de Esaú non escoitaron aos fillos de Seir, e os fillos de Seir pensaron en facerlles a guerra.
17 Os fillos de Esaú enviaron mensaxes en segredo a Anxeas, rei de África, chamado Dinhabah, dicindo:
18 Envíanos algúns dos teus homes e que veñan a nós, e loitaremos xunto cos fillos de Seir o horeo, porque decidiron loitar contra nós para botarnos lonxe da terra.
19 E Anxeas, rei de Dinhabah, fixo así, porque naqueles días era amigo dos fillos de Esaú, e Anxeas enviou cincocentos valentes soldados de infantería aos fillos de Esaú e oitocentos xinetes.
20 E os fillos de Seir enviaron mensaxe aos fillos do leste e aos fillos de Madián, dicindo: "Vestes viron o que nos fixeron os fillos de Esaú, por causa dos cales fomos case todos destruídos, na súa batalla cos fillos de Xacob".
21 Agora, polo tanto, vide a nós e axudádenos, e loitaremos contra eles xuntos, e botarémolos da terra e vingarémonos pola causa dos nosos irmáns que morreron por eles na súa batalla cos seus irmáns, os fillos de Xacob.
22 E todos os fillos do leste escoitaron aos fillos de Seir, e viñeron a eles uns oitocentos homes con espadas desenvainadas, e os fillos de Esaú loitaron cos fillos de Seir naquel tempo no deserto de Paran.
23 E os fillos de Seir prevaleceron entón sobre os fillos de Esaú, e os fillos de Seir mataron aquel día dos fillos de Esaú naquela batalla a uns douscentos homes do pobo de Angueas, rei de Dinhabah.
24 E o segundo día os fillos de Esaú volveron para loitar por segunda vez cos fillos de Seir, e a batalla foi feroz contra os fillos de Esaú esta segunda vez, e preocupounos moito por mor dos fillos de Seir.
25 Cando os fillos de Esaú viron que os fillos de Seir eran máis poderosos ca eles, algúns homes dos fillos de Esaú viráronse e axudaron os fillos de Seir, os seus inimigos.
26 E aínda caeron cincuenta e oito homes do pobo de Esaú na segunda batalla, xunto a Enxeas, rei de Dinhabah.
27 E ao terceiro día os fillos de Esaú souberon que algúns dos seus irmáns se apartaran deles para loitar contra eles na segunda batalla; e os fillos de Esaú lamentáronse ao oír isto.
28 E dixeron: Que faremos cos nosos irmáns que se apartaron de nós para axudar os fillos de Seir, os nosos inimigos? E os fillos de Esaú volveron enviar mensaxe a Anxeas, rei de Dinhabah, dicindo:
29 Envíanos de novo outros homes para que con eles loitemos contra os fillos de Seir, porque xa foron dúas veces máis pesados ca nós.
30 E Anxeas enviou de novo aos fillos de Esaú uns seiscentos homes valentes, e viñeron axudar aos fillos de Esaú.
31 E dez días despois, os fillos de Esaú volveron a librar a guerra cos fillos de Seir no deserto de Paran, e a batalla foi moi dura contra os fillos de Seir, e os fillos de Esaú prevaleceron nesta ocasión sobre os fillos de Seir, e os fillos de Seir foron derrotados diante dos fillos de Esaú, e os fillos de Esaú mataron deles uns dous mil homes.
32 E todos os homes valentes dos fillos de Seir morreron nesta batalla, e só quedaron os seus fillos pequenos que quedaron nas súas cidades.
33 E todos os madianitas e os fillos do leste puxéronse en fuga da batalla, e abandonaron os fillos de Seir e fuxiron cando viron que a batalla era dura contra eles, e os fillos de Esaú perseguiron a todos os fillos do leste ata que chegaron á súa terra.
34 E os fillos de Esaú mataron aínda deles uns douscentos cincuenta homes, e do pobo dos fillos de Esaú caeron naquela batalla uns trinta homes, pero este mal veu sobre eles por mor de que os seus irmáns se apartaran deles para axudar aos fillos de Seir o horeo, e os fillos de Esaú volveron escoitar das malas accións dos seus irmáns, e volveron lamentarse por mor deste feito.
35 E aconteceu que despois da batalla, os fillos de Esaú volveron e volveron á casa de Seir, e os fillos de Esaú mataron aos que quedaran na terra dos fillos de Seir; tamén mataron ás súas mulleres e aos seus pequenos, non deixando viva ningunha alma, agás cincuenta rapaces e mozas novos aos que deixaron vivir, e os fillos de Esaú non os mataron, e os rapaces convertéronse nos seus escravos, e as mozas tomaron por mulleres.
36 E os fillos de Esaú habitaron en Seir no lugar dos fillos de Seir, e herdaron a súa terra e tomaron posesión dela.
37 E os fillos de Esaú tomaron todo o que pertencía á terra dos fillos de Seir, tamén os seus rabaños, os seus bois e os seus bens, e todo o que pertencía aos fillos de Seir, os fillos de Esaú tomaron, e os fillos de Esaú habitaron en Seir no

lugar dos fillos de Seir ata o día de hoxe, e os fillos de Esaú dividiron a terra en porcións para os cinco fillos de Esaú, segundo as súas familias.
38 E aconteceu naqueles días que os fillos de Esaú resolveron coroar un rei sobre eles na terra que tomaran posesión. E dixéronse uns aos outros: Non é así, porque el reinará sobre nós na nosa terra, e estaremos baixo o seu consello e el librará as nosas batallas contra os nosos inimigos, e así o fixeron.
39 E todos os fillos de Esaú xuraron, dicindo: Que ningún dos seus irmáns reinaría nunca sobre eles, senón un home estraño que non é dos seus irmáns, porque as almas de todos os fillos de Esaú estaban amargadas cada home contra o seu fillo, irmán e amigo, por mor do mal que sufriron dos seus irmáns cando loitaron cos fillos de Seir.
40 Polo tanto, os fillos de Esaú xuraron, dicindo: Desde aquel día en diante non escollerían rei de entre os seus irmáns, senón un dunha terra allea ata hoxe.
41 E había alí un home do pobo de Angeas, rei de Dinhabah; o seu nome era Bela, fillo de Beor, que era un home moi valente, fermoso e atractivo e sabio en toda sabedoría, e un home sensato e conselleiro; e non había ningún do pobo de Angeas coma el.
42 E todos os fillos de Esaú o colleron e unxírono e coroárono como rei, e inclináronse ante el, e dixéronlle que viva o rei, que viva o rei.
43 E estenderon o sábano, e trouxéronlle cada un pendentes de ouro e prata, ou aneis ou brazaletes, e fixérono moi rico en prata e en ouro, en pedras de ónix e en bedelio, e fixéronlle un trono real, e puxéronlle unha coroa real na cabeza, e construíronlle un palacio e habitou nel, e converteuse en rei sobre todos os fillos de Esaú.
44 E o pobo de Angeas recibiu o seu salario pola súa batalla dos fillos de Esaú, e foron e volveron nese momento ao seu amo en Dinhabah.
45 E Bela reinou sobre os fillos de Esaú trinta anos, e os fillos de Esaú habitaron na terra en lugar dos fillos de Seir, e habitaron seguros no seu lugar ata o día de hoxe.

CAPÍTULO 58

1 E aconteceu que no ano trinta e dous da baixada dos israelitas a Exipto, é dicir, no ano setenta e un da vida de Xosé, morreu nese ano o faraón, rei de Exipto, e o seu fillo Magrón reinou no seu lugar.
2 E o faraón ordenoulle a Xosé, antes da súa morte, que fose pai para o seu fillo Magrón, e que Magrón estivese baixo o coidado de Xosé e baixo o seu consello.
3 E todo Exipto consentiu nisto, que Xosé fose rei sobre eles, porque todos os exipcios amaban a Xosé como antes; só Magrón, fillo do faraón, sentouse no trono do seu pai, e converteuse en rei naqueles días no lugar do seu pai.
4 Magrón tiña corenta e un anos cando comezou a reinar, e corenta anos reinou en Exipto, e todo Exipto chamoulle Faraón, polo nome do seu pai, como era costume facer en Exipto con cada rei que reinaba sobre eles.
5 E aconteceu que cando o faraón reinou no lugar do seu pai, puxo as leis de Exipto e todos os asuntos do goberno na man de Xosé, como lle ordenara o seu pai.
6 E Xosé converteuse en rei de Exipto, porque supervisaba todo Exipto, e todo Exipto estaba baixo o seu coidado e baixo o seu consello, porque todo Exipto inclinouse por Xosé despois da morte do Faraón, e o amaban moito para que reinase sobre eles.
7 Mais había entre eles algunhas persoas que non o querían, dicindo: «Ningún estraño reinará sobre nós». Con todo, todo o goberno de Exipto recaeu naqueles días sobre Xosé, despois da morte do faraón, sendo el o regulador, facendo o que lle pedía en toda a terra sen que ninguén interferise.
8 E todo Exipto estaba baixo o coidado de Xosé, e Xosé fixo guerra a todos os seus inimigos circundantes, e someteunos; tamén someteu Xosé toda a terra e a todos os filisteos, ata as fronteiras de Canaán, e estaban todos baixo o seu poder e déronlle un tributo anual a Xosé.
9 E o faraón, rei de Exipto, sentou no seu trono no lugar do seu pai, pero estaba baixo o control e o consello de Xosé, como ao principio estaba baixo o control do seu pai.
10 E non reinou senón na terra de Exipto, baixo o consello de Xosé, senón que Xosé reinou sobre todo o país naquel tempo, desde Exipto ata o gran río Perat.
11 E Xosé tivo éxito en todos os seus camiños, e o Señor estaba con el, e o Señor deulle a Xosé máis sabedoría, honra, gloria e amor por el nos corazóns dos exipcios e en toda a terra, e Xosé reinou sobre todo o país corenta anos.
12 E todos os países dos filisteos, Canaán, Sidón e o outro lado do Xordán trouxéronlle agasallos a Xosé durante todos os seus días, e todo o país estaba na man de Xosé, e traíanlle un tributo anual segundo o regulamento, porque Xosé loitara contra todos os seus inimigos circundantes e os sometera, e todo o país estaba na man de Xosé, e Xosé sentábase con seguridade no seu trono en Exipto.
13 E tamén todos os seus irmáns, os fillos de Xacob, viviron seguros na terra, todos os días de Xosé, e foron frutíferos e multiplicáronse moito na terra, e serviron ao Señor todos os seus días, como o seu pai Xacob lles ordenara.
14 E aconteceu que ao cabo de moitos días e anos, cando os fillos de Esaú vivían tranquilamente na súa terra con Bela, o seu rei, os fillos de Esaú foron frutíferos e multiplicáronse na terra, e resolveron ir loitar contra os fillos de Xacob e todo Exipto, e liberar o seu irmán Zefo, fillo de Elifaz, e os seus homes, porque aínda eran naqueles días escravos de Xosé.
15 E os fillos de Esaú enviaron mensaxe a todos os fillos do leste, e fixeron a paz con eles, e todos os fillos do leste viñeron a eles para ir cos fillos de Esaú a Exipto á batalla.
16 E tamén viñeron a eles do pobo de Anxeas, rei de Dinhabah, e tamén enviaron mensaxe aos fillos de Ismael, e estes tamén viñeron a eles.
17 E todo este pobo reuniuse e chegou a Seir para axudar os fillos de Esaú na súa batalla, e este campamento era moi grande e ateigado de xente, numeroso coma a area do mar, uns oitocentos mil homes, infantería e cabalería, e todas estas tropas baixaron a Exipto para loitar contra os fillos de Xacob, e acamparon xunto a Ramsés.
18 E Xosé saíu cos seus irmáns cos homes valentes de Exipto, uns seiscentos homes, e loitaron contra eles na terra de Ramsés; e os fillos de Xacob volveron loitar naquel tempo cos fillos de Esaú, no ano cincuenta da baixada dos fillos de Xacob a Exipto, é dicir, o ano trinta do reinado de Bela sobre os fillos de Esaú en Seir.

19 E o Señor entregou a todos os homes poderosos de Esaú e os fillos do leste nas mans de Xosé e dos seus irmáns, e o pobo dos fillos de Esaú e os fillos do leste foron derrotados diante de Xosé.
20 E do pobo de Esaú e dos fillos do leste que foron asasinados, caeron diante dos fillos de Xacob uns douscentos mil homes, e o seu rei Bela, fillo de Beor, caeu con eles na batalla. E cando os fillos de Esaú viron que o seu rei caera na batalla e estaba morto, as súas mans débiles no combate.
21 E Xosé, os seus irmáns e todo Exipto aínda estaban a atacar o pobo da casa de Esaú, e todo o pobo de Esaú tiña medo dos fillos de Xacob e fuxiu deles.
22 E Xosé, os seus irmáns e todo Exipto perseguíronos durante unha xornada de viaxe, e mataron aínda deles uns trescentos homes, continuando a ferilos no camiño; e despois volvéronse atrás.
23 Xosé e todos os seus irmáns volveron a Exipto, e non lles faltou nin un só, pero dos exipcios morreron doce homes.
24 E cando Xosé volveu a Exipto, ordenou que Zefo e os seus homes fosen atados adicionalmente, e atáronos con ferros e aumentaron a súa dor.
25 E todo o pobo dos fillos de Esaú e os fillos do leste volveron avergoñados, cada un á súa cidade, porque todos os homes valentes que estaban con eles caeran na batalla.
26 E cando os fillos de Esaú viron que o seu rei morrera na batalla, apresuráronse e tomaron un home do pobo dos fillos do leste; o seu nome era Jobab, fillo de Zarach, da terra de Botzrah, e fixérono reinar sobre eles en lugar de Bela, o seu rei.
27 E Jobab sentou no trono de Bela como rei no seu lugar, e Jobab reinou en Edom sobre todos os fillos de Esaú dez anos, e os fillos de Esaú non volveron loitar contra os fillos de Xacob desde aquel día en diante, porque os fillos de Esaú coñecían o valor dos fillos de Xacob, e tiveron moito medo deles.
28 Pero desde aquel día en diante os fillos de Esaú odiaron os fillos de Xacob, e o odio e a inimizade foron moi fortes entre eles todos os días, ata o día de hoxe.
29 E aconteceu despois disto, ao cabo de dez anos, morreu Jobab, fillo de Zarach, de Botzrah, e os fillos de Esaú tomaron un home chamado Cusham, da terra de Temán, e fixérono rei sobre eles en lugar de Jobab, e Cusham reinou en Edom sobre todos os fillos de Esaú durante vinte anos.
30 E Xosé, rei de Exipto, e os seus irmáns, e todos os fillos de Israel vivían seguros en Exipto naqueles días, xunto con todos os fillos de Xosé e os seus irmáns, sen ter ningún obstáculo nin accidente malo e a terra de Exipto estaba nese tempo en repouso da guerra nos días de Xosé e os seus irmáns.

CAPÍTULO 59

1 E estes son os nomes dos fillos de Israel que habitaron en Exipto, que viñeran con Xacob; todos os fillos de Xacob chegaron a Exipto, cada un coa súa familia.
2 Os fillos de Lea foron Rubén, Simeón, Leví, Xudá, Isacar, Zebulón e a súa irmá Dina.
3 E os fillos de Raquel foron Xosé e Benxamín.
4 E os fillos de Zilpah, serva de Lea, foron Gad e Aser.
5 E os fillos de Bilhah, serva de Raquel, foron Dan e Naftalí.
6 E estes foron os seus descendentes que lles naceron na terra de Canaán, antes de chegaren a Exipto co seu pai Xacob.
7 Os fillos de Rubén foron Hanoc, Palú, Quetzrón e Carmí.
8 E os fillos de Simeón foron Iemuel, Iamín, Ohad, Iaquín, Zocar e Saúl, fillo da muller cananea.
9 E os fillos de Leví foron Guerxón, Quehat e Merarí, e a súa irmá Ioquebed, que lles naceu cando baixaron a Exipto.
10 E os fillos de Xudá foron Er, Onán, Xelah, Pérez e Zarac.
11 E Er e Onán morreron na terra de Canaán; e os fillos de Pérez foron Quezrón e Camul.
12 E os fillos de Isacar foron Tola, Púvah, Xob e Shoromón.
13 E os fillos de Zebulón foron Séred, Elón e Xacleel, e o fillo de Dan foi Cusim.
14 E os fillos de Naftalí foron Iacseel, Guní, Ietzer e Xilam.
15 E os fillos de Gad foron Sifión, Hagui, Xuní, Esbón, Eri, Arodí e Arelí.
16 E os fillos de Aser foron Jimná, Ixvá, Ixví, Beriá e a súa irmá Serach; e os fillos de Beriá foron Queber e Malquiel.
17 E os fillos de Benxamín foron Bela, Béquer, Axbel, Guera, Naamán, Aquí, Rosh, Mupim, Chupim e Ord.
18 Os fillos que lle naceron a Xosé en Exipto foron Manasés e Efraím.
19 E todas as almas que saíron dos lombos de Xacob foron setenta almas; estas son as que viñeron con Xacob, o seu pai, a Exipto para vivir alí; e Xosé e todos os seus irmáns viviron seguros en Exipto, e comeron do mellor de Exipto todos os días da vida de Xosé.
20 E Xosé viviu na terra de Exipto noventa e tres anos, e reinou sobre todo Exipto oitenta anos.
21 E cando se achegaban os días da morte de Xosé, mandou chamar aos seus irmáns e a toda a familia do seu pai, e todos se xuntaron e sentáronse diante del.
22 E Xosé díxolles aos seus irmáns e a toda a casa do seu pai: Velaquí que eu morro, e Deus certamente vos visitará e vos fará subir desta terra á terra que xurou aos vosos pais que lles daría.
23 E cando Deus vos visite para facervos subir de aquí á terra dos vosos pais, entón traede os meus ósos convosco de aquí.
24 E Xosé fixo xurar os fillos de Israel pola súa descendencia despois deles, dicindo: Deus certamente vos visitará e traerás os meus ósos de aquí convosco.
25 E aconteceu despois disto que Xosé morreu nese ano, o ano setenta e un da baixada dos israelitas a Exipto.
26 E Xosé tiña cento dez anos cando morreu na terra de Exipto, e todos os seus irmáns e todos os seus servos levantáronse e embalsamárono, como era o seu costume, e os seus irmáns e todo Exipto choraron por el durante setenta días.
27 E meteron a Xosé nun cadaleito cheo de especias e toda clase de perfumes, e enterrárono á beira do río, que é Sihor, cos seus fillos e todos os seus irmáns, e toda a casa do seu pai fixo un loito por el de sete días.
28 E aconteceu que despois da morte de Xosé, todos os exipcios comezaron naqueles días a gobernar sobre os fillos de Israel, e o faraón, rei de Exipto, que reinou no

lugar do seu pai, tomou todas as leis de Exipto e dirixiu todo o goberno de Exipto baixo o seu consello, e reinou con seguridade sobre o seu pobo.

CAPÍTULO 60

1 E cando chegou o ano setenta e dous desde que os israelitas baixaron a Exipto, despois da morte de Xosé, Sefo, fillo de Elifaz, fillo de Esaú, fuxiu de Exipto, el e os seus homes, e marcharon.
2 E chegou a África, que é Dinhabah, a Anxeas, rei de África, e Anxeas recibiunos con gran honra, e fixo a Zepho capitán do seu exército.
3 E Zefo atopou o favor de Anxeas e do seu pobo, e Zefo foi capitán do exército de Anxeas, rei de África, durante moitos días.
4 E Zefo persuadiu a Anxeas, rei de África, para que reunise todo o seu exército e fose loitar contra os exipcios e contra os fillos de Xacob, e para vingarse deles a causa dos seus irmáns.
5 Pero Anxeas non quixo escoitar a Zefo para facer isto, porque Anxeas coñecía a forza dos fillos de Xacob e o que lle fixeran ao seu exército na súa guerra cos fillos de Esaú.
6 E Zefo era naqueles días moi grande aos ollos de Anxeas e aos ollos de todo o seu pobo, e continuamente os tentaba a facer guerra contra Exipto, pero eles non o quixeron.
7 E aconteceu que naqueles días había na terra de Quitim un home na cidade de Puzimna, chamado Uzu, e foi dexenerado polos fillos de Quitim, e o home morreu e non tivo fillo, só unha filla cuxo nome era Jania.
8 E a moza era extremadamente fermosa, simpática e intelixente; non se vía ninguén coma ela en beleza e sabedoría en toda a terra.
9 E o pobo de Angeas, rei de África, víuna e viñeron e loárona ante el, e Angeas enviou mensaxes aos fillos de Chittim, e pediu tomala para si por esposa, e o pobo de Chittim consentiu en dala por esposa.
10 E cando os mensaxeiros de Anxeas saían da terra de Quitim para emprender a súa viaxe, velaquí que os mensaxeiros de Turno, rei de Bibentu, chegaron a Quitim, porque Turno, rei de Bibentu, tamén enviou os seus mensaxeiros para pedirlle a Jania que tomase para si por esposa, porque todos os seus homes tamén a eloxiaran diante del, polo que enviou todos os seus servos a ela.
11 E os servos de Turno chegaron a Quitim e pediron a Jania para que a levasen por esposa a Turno, o seu rei.
12 E o pobo de Quitim díxolles: Non podemos dala, porque Anxeas, rei de África, quixo que a tomase por esposa antes de que chegasedes, e que nós lla deramos a el; e agora, polo tanto, non podemos facer isto de privar a Anxeas da moza para dala a Turno.
13 Porque temos moito medo de Anxeas, non sexa que veña en batalla contra nós e nos destrúa, e Turno, o voso señor, non poida librarnos da súa man.
14 E cando os mensaxeiros de Turno escoitaron todas as palabras dos fillos de Quitim, volveron ao seu señor e contáronlle todas as palabras dos fillos de Quitim.
15 E os fillos de Quitim enviaron un memorial a Anxeas, dicindo: Mira, Turno mandou chamar a Jania para que a tome por esposa, e así lle respondemos; e soubemos que reuniu todo o seu exército para ir á guerra contra ti, e ten a intención de pasar polo camiño de Sardunia para loitar contra o teu irmán Lucus, e despois diso virá loitar contra ti.
16 E Anxeas ouviu as palabras dos fillos de Quitim que lle enviaran na crónica, e a súa ira acendeuse e levantouse e reuniu todo o seu exército e veu polas illas do mar, o camiño a Sardunia, ao seu irmán Lucus, rei de Sardunia.
17 E Niblos, fillo de Lucus, ouviu que o seu tío Anxeas viña, e saíu ao seu encontro cun exército pesado, e bicouno e abrazouno, e Niblos díxolle a Anxeas: Cando lle preguntes ao meu pai polo seu benestar, cando vaia contigo a loitar contra Turno, pídelle que me faga capitán do seu exército, e Anxeas fíxoo, e foi onde estaba o seu irmán e o seu irmán foi ao seu encontro, e preguntoulle polo seu benestar.
18 E Anxeas preguntoulle ao seu irmán Lucus polo seu benestar, e que fixese ao seu fillo Niblos capitán do seu exército, e Lucus fíxoo, e Anxeas e o seu irmán Lucus levantáronse e foron contra Turnus para a batalla, e había con eles un gran exército e un pobo corpulento.
19 E chegou en barcos, e chegaron á provincia de Axtorash, e velaquí que Turno se dirixía cara a eles, porque saíu a Sardunia e pretendía destruíla e despois pasar de alí a Anxeas para loitar con el.
20 E Anxeas e o seu irmán Luco encontráronse con Turno no val de Canopia, e a batalla entre eles foi forte e poderosa nese lugar.
21 E a batalla foi dura contra Lucus, rei de Sardunia, e todo o seu exército caeu, e Niblos, o seu fillo, tamén caeu naquela batalla.
22 E o seu tío Anxeas ordenou aos seus servos que fixesen un cadaleito de ouro para Niblos e o meteran nel, e Anxeas volveu librar batalla contra Turnus, e Anxeas era máis forte ca el, e matouno, e feriu a todo o seu pobo co gume da espada, e Anxeas vingou a causa de Niblos, fillo do seu irmán, e a causa do exército do seu irmán Lucus.
23 E cando Turno morreu, as mans dos que sobreviviran á batalla debilitáronse e fuxiron de Anxeas e do seu irmán Luco.
24 E Anxeas e o seu irmán Lucus perseguíronos ata o camiño principal, que está entre Alphanu e Romah, e mataron todo o exército de Turnus co gume da espada.
25 E Lucus, rei de Sardunia, ordenou aos seus servos que fixesen un cadaleito de bronce e que colocasen nel o corpo do seu fillo Niblos, e enterrárono nese lugar.
26 E construíron nela unha torre alta alí, no camiño principal, e chamáronlle o nome de Niblos ata o día de hoxe, e tamén enterraron alí a Turno, rei de Bibentu, nese lugar con Niblos.
27 E velaquí, na estrada principal entre Alphanu e Romah, a tumba de Niblos está a un lado e a tumba de Turnus ao outro, e un pavimento entre elas ata o día de hoxe.
28 E cando Niblos foi enterrado, o seu pai Lucus volveu co seu exército á súa terra Sardunia, e o seu irmán Anxeas, rei de África, foi co seu pobo á cidade de Bibentu, que é a cidade de Turnus.
29 E os habitantes de Bibentu ouviron a súa fama e tiveron moito medo del, e saíron ao seu encontro con choros e súplicas, e os habitantes de Bibentu suplicaron a Angeas que non os matase nin destruíse a súa cidade; e el fíxoo, porque Bibentu era naqueles días considerada unha das

cidades dos fillos de Quitim; polo tanto, non destruíu a cidade.
30 Pero desde aquel día en diante as tropas do rei de África foron a Quitim para saqueala e saqueala, e sempre que ían, Zefo, o capitán do exército de Anxeas, ía con elas.
31 E foi despois disto que Anxeas volveu co seu exército e chegaron á cidade de Puzimna, e Anxeas tomou de alí a Jania, a filla de Uzu, por esposa e levouna á súa cidade en África.

CAPÍTULO 61

1 E aconteceu que naquel tempo o faraón, rei de Exipto, ordenou a todo o seu pobo que lle construísen un palacio forte en Exipto.
2 E tamén ordenou aos fillos de Xacob que axudasen aos exipcios na construción, e os exipcios fixeron un fermoso e elegante palacio para morada real, e el habitou nel e renovou o seu goberno e reinou con seguridade.
3 E Zebulón, fillo de Xacob, morreu nese ano, que é o ano setenta e dous da baixada dos israelitas a Exipto, e Zebulón morreu aos cento catorce anos, e foi posto nun cadaleito e entregado nas mans dos seus fillos.
4 E no ano setenta e cinco morreu o seu irmán Simeón, tiña cento vinte anos cando morreu, e tamén foi posto nun cadaleito e entregado nas mans dos seus fillos.
5 E Zefo, fillo de Elifaz, fillo de Esaú, capitán do exército de Anxeas, rei de Dinhabah, aínda estaba a instigar diariamente a Anxeas para que se preparase para a batalla contra os fillos de Xacob en Exipto, e Anxeas non estaba disposto a facer isto, porque os seus servos lle relataran todo o poder dos fillos de Xacob, o que lles fixeran na súa batalla contra os fillos de Esaú.
6 E Zefo estaba naqueles días tentando diariamente a Anxeas para que loitase cos fillos de Xacob naqueles días.
7 E despois dalgún tempo, Anxeas escoitou as palabras de Zefo e consentiu en que loitase cos fillos de Xacob en Exipto, e Anxeas puxo en orde a todo o seu pobo, un pobo numeroso como a area que hai na beira do mar, e formulou a súa resolución de ir a Exipto para a batalla.
8 E entre os servos de Anxeas había un mozo de quince anos, chamado Balaam, fillo de Beor, e o mozo era moi sabio e entendía a arte da bruxería.
9 E Anxeas díxolle a Balaam: «Conxura por nós, por favor, coa bruxería, para que saibamos quen prevalecerá nesta batalla á que agora imos proceder».
10 E Balaam ordenou que lle trouxesen cera, e fixo con ela a semellanza de carros e xinetes que representaban o exército de Anxeas e o exército de Exipto, e púxoos nas augas astutamente preparadas que tiña para ese propósito, e tomou na súa man as pólas de mirtos, e exerceu a súa astucia, e xuntounas sobre a auga, e alí aparecéronlle na auga as imaxes semellantes dos exércitos de Anxeas caendo diante das imaxes semellantes dos exipcios e dos fillos de Xacob.
11 E Balaam contoulle isto a Anxeas, e Anxeas desesperou e non se armou para baixar a Exipto á batalla, e permaneceu na súa cidade.
12 E cando Zefo, fillo de Elifaz, viu que Anxeas desesperaba de ir á batalla contra os exipcios, Zefo fuxiu de Anxeas desde África, e foi e chegou a Quitim.
13 E todo o pobo de Quitim recibiuno con gran honra, e contratárono para loitar nas súas batallas todos os días, e Zefo fíxose extremadamente rico naqueles días, e as tropas do rei de África aínda se estendían naqueles días, e os fillos de Quitim reuníronse e foron ao monte Cuptizia por mor das tropas de Anxeas, rei de África, que avanzaban contra eles.
14 E foi un día que Zefo perdeu unha xovenca, e foi buscala, e ouviuna muxir arredor do monte.
15 E Zefo foi e viu, e velaquí que había unha gran cova ao pé da montaña, e había alí unha gran pedra na entrada da cova, e Zefo rachou a pedra e entrou na cova e mirou, e velaquí que un gran animal estaba devorando o boi; de medio para arriba parecía un home, e de medio para abaixo parecía un animal, e Zefo levantouse contra o animal e matouno coas súas espadas.
16 E os habitantes de Quitim souberon isto, e alegráronse moito, e dixeron: Que lle faremos a este home que matou este animal que devorou o noso gando?
17 E todos eles reuníronse para consagrarlle un día do ano, e puxéronlle o nome de Zefo polo seu nome, e trouxéronlle libacións ano tras ano ese día, e trouxéronlle ofrendas.
18 Naquel tempo, Jania, filla de Uzu, esposa do rei Anxeas, enfermou, e a súa enfermidade foi moi sentida por Anxeas e os seus oficiais, e Anxeas dixo aos seus sabios: Que lle farei a Jania e como a curarei da súa enfermidade? E os seus sabios dixéronlle: Porque o aire do noso país non é como o aire da terra de Chittim, e a nosa auga non é como a súa auga, por iso enfermou a raíña.
19 Porque enfermou pola mudanza do aire e da auga, e tamén porque no seu país só bebía a auga que viña de Purmah, que os seus antepasados trouxeran con pontes.
20 E Anxeas ordenou aos seus servos, e trouxéronlle en vasos as augas de Purmah pertencentes a Chittim, e pesaron esas augas con todas as augas da terra de África, e atoparon que esas augas eran máis lixeiras que as augas de África.
21 E Anxeas viu isto, e ordenou a todos os seus oficiais que reunisen os canteiros en miles e decenas de miles, e labraron pedra sen número, e viñeron os construtores e construíron unha ponte extremadamente forte, e levaron a fonte de auga da terra de Chittim a África, e esas augas eran para Jania a raíña e para todos os seus asuntos, para beber e cocer, lavarse e bañarse con elas, e tamén para regar con elas toda semente da que se pode obter alimento, e todo froito da terra.
22 E o rei mandou que trouxesen terra de Quitim en grandes barcos, e tamén trouxeron pedras para construír con ela, e os construtores construíron palacios para a raíña Jania, e a raíña curou da súa enfermidade.
23 E na revolución do ano as tropas de África continuaron chegando á terra de Quitim para saquear como de costume, e Zefó, fillo de Elifaz, ouviu o seu informe, e deu ordes respecto deles e loitou con eles, e fuxiron diante del, e librou a terra de Quitim deles.
24 E os fillos de Quitim viron o valor de Zefo, e decidiron facer de Zefo rei sobre eles, e el converteuse en rei sobre eles. E mentres reinaba, foron someter os fillos de Tubal e todas as illas circundantes.
25 E o seu rei Zefo foi á súa cabeza e fixeron guerra a Tubal e ás illas, e sometéronas, e cando regresaron da

batalla renovaron o seu goberno para el, e construíron para el un palacio moi grande para a súa morada e sede real, e fixeron un gran trono para el, e Zefo reinou sobre toda a terra de Quitim e sobre a terra de Italia cincuenta anos.

CAPÍTULO 62

1 Naquel ano, sendo o ano setenta e nove da baixada dos israelitas a Exipto, morreu Rubén, fillo de Xacob, na terra de Exipto. Rubén tiña cento vinte e cinco anos cando morreu, e metérono nun cadaleito, e foi entregado nas mans dos seus fillos.
2 E no ano oitenta morreu o seu irmán Dan; tiña cento vinte anos cando morreu, e tamén foi posto nun cadaleito e entregado nas mans dos seus fillos.
3 E nese ano morreu Cusam, rei de Edom, e despois del reinou Hadad, fillo de Bedad, durante trinta e cinco anos; e no ano oitenta e un morreu Isacar, fillo de Xacob, en Exipto, e Isacar tiña cento vinte e dous anos cando morreu, e foi posto nun cadaleito en Exipto e entregado nas mans dos seus fillos.
4 E no ano oitenta e dous morreu o seu irmán Aser, tiña cento vinte e tres anos cando morreu, e foi colocado nun cadaleito en Exipto, e entregado nas mans dos seus fillos.
5 E no ano oitenta e tres morreu Gad, tiña cento vinte e cinco anos cando morreu, e foi posto nun cadaleito en Exipto, e entregado nas mans dos seus fillos.
6 E aconteceu que no ano oitenta e catro, que é o ano cincuenta do reinado de Hadad, fillo de Bedad, rei de Edom, Hadad reuniu a todos os fillos de Esaú, e preparou todo o seu exército, uns catrocentos mil homes, e dirixiuse á terra de Moab, e foi loitar contra Moab e facelos tributarios.
7 E os fillos de Moab escoitaron isto, e tiveron moito medo, e enviaron aos fillos de Madián para que os axudasen na loita contra Hadad, fillo de Bedad, rei de Edom.
8 Hadad chegou á terra de Moab, e Moab e os fillos de Madián saíron ao seu encontro, e dispuxéronse en orde de batalla contra el no campo de Moab.
9 Hadad loitou contra Moab, e morreron moitos dos fillos de Moab e dos fillos de Madián, uns douscentos mil homes.
10 E a batalla foi moi dura contra Moab, e cando os fillos de Moab viron que a batalla era feroz contra eles, debilitaron as súas mans e deron as costas, e deixaron que os fillos de Madián continuasen a batalla.
11 E os fillos de Madián non coñecían as intencións de Moab, senón que se fortaleceron na batalla e loitaron contra Hadad e todo o seu exército, e todo Madián caeu diante del.
12 Hadad feriu a todos os madianitas cunha forte malleira, e matounos a fío de espada; non deixou con vida a ninguén dos que viñeran axudar a Moab.
13 E cando todos os fillos de Madián morreron na batalla, e os fillos de Moab escaparon, Hadad fixo que todos os de Moab fosen tributarios para el, e quedaron baixo o seu poder, e pagaron un tributo anual segundo estaba ordenado, e Hadad volveu á súa terra.
14 E ao remate do ano, cando o resto do pobo de Madián que estaba no país soubo que todos os seus irmáns caeran na batalla contra Hadad por mor de Moab, porque os fillos de Moab deran as costas na batalla e deixaran a Madián loitar, entón cinco dos príncipes de Madián decidiron cos outros irmáns que quedaran no seu país loitar contra Moab para vingarse da causa dos seus irmáns.
15 E os fillos de Madián enviaron a todos os seus irmáns, os fillos do leste, e a todos os seus irmáns, todos os fillos de Queturah viñeron para axudar a Madián na loita contra Moab.
16 E os fillos de Moab ouviron isto, e tiveron moito medo de que todos os fillos do leste se reuniran contra eles para a batalla. E os fillos de Moab enviaron un memorial á terra de Edom a Hadad, fillo de Bedad, dicindo:
17 Vinde agora a nós e axudádenos, e derrotaremos a Madián, porque todos eles se reuniron e viñeron contra nós con todos os seus irmáns, os fillos do leste, para loitar e vingar a causa de Madián, que caeu na batalla.
18 Hadad, fillo de Bedad, rei de Edom, saíu con todo o seu exército e foi á terra de Moab para loitar contra Madián. Madián e os fillos do leste loitaron contra Moab no campo de Moab, e a batalla foi moi feroz entre eles.
19 Hadad feriu a todos os fillos de Madián e aos fillos do leste co gume da espada, e Hadad librou naquel tempo a Moab da man de Madián, e os que quedaron de Madián e dos fillos do leste fuxiron diante de Hadad e do seu exército, e Hadad perseguiunos ata a súa terra, e feriunos cunha matanza moi dura, e os mortos caeron no camiño.
20 E Hadad librou a Moab da man de Madián, porque todos os fillos de Madián caeran polo gume da espada; e Hadad volveu á súa terra.
21 E desde aquel día, os fillos de Madián odiaron os fillos de Moab, porque caeran na batalla por eles, e houbo unha grande e poderosa inimizade entre eles todos os días.
22 E todos os madianitas que se atoparon no camiño da terra de Moab pereceron pola espada de Moab, e todos os moabititas que se atoparon no camiño da terra de Madián pereceron pola espada de Madián; así fixo Madián a Moab e Moab a Madián durante moitos días.
23 E aconteceu nese tempo que Xudá, fillo de Xacob, morreu en Exipto, no ano oitenta e seis da baixada de Xacob a Exipto, e Xudá tiña cento vinte e nove anos cando morreu, e embalsamárono e metérono nun cadaleito, e foi entregado nas mans dos seus fillos.
24 E no ano oitenta e nove morreu Naftalí, tiña cento trinta e dous anos, e foi posto nun cadaleito e entregado nas mans dos seus fillos.
25 E aconteceu que no ano noventa e un da baixada dos israelitas a Exipto, é dicir, no ano trinta do reinado de Sefo, fillo de Elifaz, fillo de Esaú, sobre os fillos de Quitim, os fillos de África achegáronse aos fillos de Quitim para saquealos como de costume, pero non os atacaran durante estes trece anos.
26 E chegaron a eles aquel ano, e Zefo, fillo de Elifaz, saíu a eles con algúns dos seus homes e derrotounos desesperadamente, e as tropas de África fuxiron de diante de Zefo e os mortos caeron diante del, e Zefo e os seus homes perseguíronos, avanzando e feríndoos ata que estiveron preto de África.
27 E Anxeas, rei de África, ouviu o que fixera Zefo, e iso aflixiuno moito, e Anxeas tivo medo de Zefo todos os días.

CAPÍTULO 63

1 E no ano noventa e tres morreu Leví, fillo de Xacob, en Exipto, e Leví tiña cento trinta e sete anos cando morreu, e metérono nun cadaleito e foi entregado nas mans dos seus fillos.
2 E aconteceu que despois da morte de Leví, cando todo Exipto viu que os fillos de Xacob, irmáns de Xosé, estaban mortos, todos os exipcios comezaron a aflixir os fillos de Xacob e a amargarlles a vida desde aquel día ata o día da súa saída de Exipto, e quitáronlles das mans todas as viñas e os campos que Xosé lles dera, e todas as casas elegantes nas que vivía o pobo de Israel, e toda a graxa de Exipto, os exipcios quitáronllo todo aos fillos de Xacob naqueles días.
3 E a man de todo Exipto volveuse máis dura naqueles días contra os fillos de Israel, e os exipcios prexudicaron os israelitas ata que os fillos de Israel se cansaron das súas vidas por mor dos exipcios.
4 E aconteceu naqueles días, no ano cento dous da baixada de Israel a Exipto, que morreu o faraón, rei de Exipto, e reinou no seu lugar o seu fillo Melol; e morreron naqueles días todos os homes poderosos de Exipto e toda a xeración que coñecera a Xosé e aos seus irmáns.
5 E levantouse no seu lugar outra xeración, que non coñecera os fillos de Xacob nin todo o ben que lles fixeran, nin todo o seu poder en Exipto.
6 Polo tanto, todo Exipto comezou desde aquel día a amargarlles a vida aos fillos de Xacob e a oprimilos con toda clase de traballos duros, porque non coñeceran os seus antepasados, que os liberaran nos días da fame.
7 E isto tamén viña do Señor para os fillos de Israel, para beneficialos nos seus últimos días, a fin de que todos os fillos de Israel coñecesen ao Señor, o seu Deus.
8 E para coñecer os sinais e os poderosos prodixios que o Señor faría en Exipto por mor do seu pobo Israel, para que os fillos de Israel temesen o Señor, Deus dos seus antepasados, e andasen en todos os seus camiños, eles e a súa descendencia despois deles, todos os días.
9 Melol tiña vinte anos cando comezou a reinar, e reinou noventa e catro anos, e todo Exipto chamouno Faraón, polo nome do seu pai, como era costume facer con todos os rei que reinaban sobre eles en Exipto.
10 Naquel tempo, todas as tropas de Anxeas, rei de África, saíron a espallarse pola terra de Quitim, como de costume, para saquear.
11 E Sefo, fillo de Elifaz, fillo de Esaú, ouviu o seu informe, e saíu ao seu encontro co seu exército, e loitou contra eles alí no camiño.
12 E Zefo feriu as tropas do rei de África co gume da espada, e non deixou a ninguén con vida, e nin sequera un volveu ao seu señor en África.
13 E Anxeas ouviu o que Zefo, fillo de Elifaz, fixera a todas as súas tropas, que as destruíra, e Anxeas reuniu todas as súas tropas, todos os homes da terra de África, un pobo numeroso como a area á beira do mar.
14 E Anxeas enviou mensaxe ao seu irmán Lucus, dicindo: Ven a min con todos os teus homes e axúdame a derrotar a Zefo e a todos os fillos de Quitim que destruíron os meus homes, e Lucus veu con todo o seu exército, unha forza moi grande, para axudar ao seu irmán Anxeas a loitar contra Zefo e os fillos de Quitim.
15 E Zefo e os fillos de Quitim escoitaron isto, e tiveron moito medo e un gran terror caeu sobre os seus corazóns.
16 E Zefo tamén enviou unha carta á terra de Edom a Hadad, fillo de Bedad, rei de Edom, e a todos os fillos de Esaú, dicindo:
17 Oín que Anxeas, rei de África, vén contra nós co seu irmán para loitar contra nós, e témolo moito, porque o seu exército é moi grande, sobre todo porque vén contra nós co seu irmán e o seu exército tamén.
18 Agora, polo tanto, sube tamén vós comigo e axúdame, e loitaremos xuntos contra Anxeas e o seu irmán Luco, e salvarásnos das súas mans; pero se non, sabede que todos morreremos.
19 E os fillos de Esaú enviaron unha carta aos fillos de Quitim e a Sefo, o seu rei, dicindo: Non podemos loitar contra Anxeas e o seu pobo porque hai moitos anos que hai entre nós un pacto de paz, desde os días de Bela, o primeiro rei, e desde os días de Xosé, fillo de Xacob, rei de Exipto, con quen loitamos ao outro lado do Xordán cando enterrou ao seu pai.
20 E cando Zefo ouviu as palabras dos seus irmáns, os fillos de Esaú, abstívose delas, e Zefo tivo moito medo de Anxeas.
21 E Anxeas e o seu irmán Lucus dispuxeron todas as súas forzas, uns oitocentos mil homes, contra os fillos de Quitim.
22 E todos os fillos de Quitim dixéronlle a Zefó: «Reza por nós ao Deus dos teus antepasados, quizais nos libre da man de Anxeas e do seu exército, porque ouvimos que é un gran Deus e que libera a todos os que confían nel».
23 E Zefo ouviu as súas palabras, e Zefo buscou ao Señor e dixo:
24 0 Señor Deus de Abraham e de Isaac, os meus antepasados, hoxe sei que ti es un Deus verdadeiro, e que todos os deuses das nacións son vans e inútiles.
25 Lémbrate hoxe da túa alianza con Abraham, o noso pai, que os nosos antepasados nos relataron, e faime hoxe ben por mor de Abraham e Isaac, os nosos antepasados, e sálvame a min e aos fillos de Quitim da man do rei de África que vén contra nós para a batalla.
26 E o Señor escoitou a voz de Zefo, e tivo consideración por el por mor de Abraham e Isaac, e o Señor librou a Zefo e os fillos de Quitim da man de Angeas e do seu pobo.
27 E Zefo loitou contra Anxeas, rei de África, e todo o seu pobo aquel día, e o Señor entregou todo o pobo de Anxeas nas mans dos fillos de Quitim.
28 E a batalla foi dura contra Anxeas, e Zefo feriu a todos os homes de Anxeas e a Lucus, o seu irmán, co gume da espada, e caeron deles ata a tarde dese día uns catrocentos mil homes.
29 E cando Anxeas viu que todos os seus homes pereceran, enviou unha carta a todos os habitantes de África para que viñesen a el e o axudasen na batalla, e escribiu na carta: Que veñan a min todos os que se atopen en África, de dez anos en diante; que veñan todos a min, e velaquí que se non vén, morrerá, e todo o que ten, con toda a súa casa, o rei tomará.
30 E todos os demais habitantes de África quedaron aterrorizados polas palabras de Anxeas, e saíron da cidade uns trescentos mil homes e rapaces, de dez anos en adiante, e viñeron a Anxeas.
31 E ao cabo de dez días, Anxeas renovou a batalla contra Zefo e os fillos de Quitim, e a batalla entre eles foi moi grande e forte.

32 E do exército de Anxeas e Lucus, Zepho enviou moitos dos feridos á súa man, uns dous mil homes, e Sosiphtar, o capitán do exército de Anxeas, caeu naquela batalla.
33 E cando caeu Sosiphtar, as tropas africanas deron as costas para fuxir, e fuxiron, e Anxeas e o seu irmán Lucus estaban con elas.
34 E Zefo e os fillos de Quitim perseguíronos, e aínda os golpearon duramente no camiño, uns douscentos homes, e perseguiron a Azdrúbal, fillo de Anxeas, que fuxira co seu pai, e mataron a vinte dos seus homes no camiño, e Azdrúbal escapou dos fillos de Quitim, e non o mataron.
35 E Anxeas e o seu irmán Lucus fuxiron co resto dos seus homes, e escaparon e chegaron a África con terror e consternación, e Anxeas temeu todos os días que Zefo, fillo de Elifaz, fose á guerra con el.

CAPÍTULO 64

1 Balaam, fillo de Beor, estaba nese momento con Anxeas na batalla, e cando viu que Sefo prevalecía sobre Anxeas, fuxiu de alí e chegou a Quitim.
2 E Zefo e os fillos de Quitim recibírono con gran honra, porque Zefo coñecía a sabedoría de Balaam, e Zefo deulle a Balaam moitos agasallos e el permaneceu con el.
3 E cando Zefo volveu da guerra, mandou que se contasen todos os fillos de Quitim que foran á batalla con el, e velaquí que non faltaba ningún.
4 E Zefo alegrouse disto, e renovou o seu reino, e fixo un banquete para todos os seus súbditos.
5 Mais Zefó non se lembrou do Señor nin considerou que o Señor o axudara na batalla, nin que o librara a el e ao seu pobo da man do rei de África, senón que aínda andou polos camiños dos fillos de Quitim e dos malvados fillos de Esaú, para servir a outros deuses que os seus irmáns, os fillos de Esaú, lle ensinaran; por iso dise: Dos malvados sae a maldade.
6 E Zefo reinou sobre todos os fillos de Quitim con seguridade, pero non coñecía o Señor que o librara a el e a todo o seu pobo da man do rei de África; e as tropas de África non volveron máis a Quitim para saquear como de costume, porque sabían do poder de Zefo que os ferira a todos a fío da espada, polo que Anxeas tivo medo de Zefo, fillo de Elifaz, e dos fillos de Quitim todos os días.
7 Naquel tempo, cando Zefo volveu da guerra e viu como prevalecera sobre todos os pobos de África e os derrotara en batalla a fío de espada, entón Zefo aconsellou cos fillos de Quitim ir a Exipto para loitar contra os fillos de Xacob e contra o faraón, rei de Exipto.
8 Porque Zefo ouviu que os homes poderosos de Exipto morreran, e que Xosé e os seus irmáns, os fillos de Xacob, morreran, e que todos os seus fillos, os fillos de Israel, permanecían en Exipto.
9 E Zefó considerou ir loitar contra eles e contra todo Exipto, para vingarse da causa dos seus irmáns, os fillos de Esaú, aos que Xosé cos seus irmáns e todo Exipto derrotara na terra de Canaán, cando subiron para enterrar a Xacob en Hebrón.
10 E Sefo enviou mensaxeiros a Hadad, fillo de Bedad, rei de Edom, e a todos os seus irmáns, os fillos de Esaú, dicíndolle:
11 Non dixeches que non loitarías contra o rei de África porque é membro da túa alianza? Velaquí, loitei contra el e derroteino a el e a todo o seu pobo.
12 Agora, polo tanto, teño decidido loitar contra Exipto e os fillos de Xacob que están alí, e vingarei deles o que Xosé, os seus irmáns e os seus antepasados nos fixeron na terra de Canaán cando subiron para enterrar o seu pai en Hebrón.
13 Agora, se queres vir a min para axudarme na loita contra eles e contra Exipto, entón vingamos a causa dos nosos irmáns.
14 E os fillos de Esaú escoitaron as palabras de Zefo, e os fillos de Esaú reuníronse, un pobo moi numeroso, e foron axudar a Zefo e aos fillos de Quitim na batalla.
15 E Zefo enviou palabras semellantes a todos os fillos do leste e a todos os fillos de Ismael, e reuníronse e viñeron axudar a Zefo e aos fillos de Quitim na guerra contra Exipto.
16 E todos estes reis, o rei de Edom e os fillos do leste, e todos os fillos de Ismael, e Sefo, rei de Quitim, saíron e dispuxeron todos os seus exércitos en Hebrón.
17 E o campamento era moi pesado, estendéndose en lonxitude unha distancia de tres días de viaxe, un pobo numeroso coma a area na beira do mar, que non se pode contar.
18 E todos estes reis e os seus exércitos baixaron e viñeron en batalla contra todo Exipto, e acamparon xuntos no val de Patros.
19 E todo Exipto ouviu o seu informe, e tamén se reuniron, todo o pobo da terra de Exipto, e de todas as cidades pertencentes a Exipto, uns trescentos mil homes.
20 E os homes de Exipto tamén enviaron mensaxe aos fillos de Israel que estaban naqueles días na terra de Gosén, para que viñesen a eles e loitasen contra estes reis.
21 Os homes de Israel reuníronse, e eran uns cento cincuenta homes, e saíron á batalla para axudar os exipcios.
22 E saíron os homes de Israel e de Exipto, uns trescentos mil homes e cento cincuenta homes, e foron á batalla contra estes reis, e colocáronse fóra da terra de Gosén, fronte a Patros.
23 E os exipcios non crían en Israel para ir xuntos con eles nos seus campamentos para a batalla, porque todos os exipcios dicían: Quizais os fillos de Israel nos entreguen nas mans dos fillos de Esaú e Ismael, porque son os seus irmáns.
24 E todos os exipcios dixeron aos fillos de Israel: "Permanecede aquí xuntos no voso posto, e iremos loitar contra os fillos de Esaú e Ismael. Se estes reis prevalecen sobre nós, entón viñede todos contra eles e axudádenos". E así o fixeron os fillos de Israel.
25 E Sefo, fillo de Elifaz, fillo de Esaú, rei de Quitim, e Hadad, fillo de Bedad, rei de Edom, e todos os seus campamentos, e todos os fillos do leste, e os fillos de Ismael, un pobo numeroso coma a area, acamparon xuntos no val de Patros fronte a Tacpanques.
26 Balaam, fillo de Beor o sirio, estaba alí no campamento de Sefo, porque viña cos fillos de Quitim á batalla; e Balaam era un home moi honrado aos ollos de Sefo e dos seus homes.
27 E Zefo díxolle a Balaam: «Próbao adiviñar, para que saibamos quen prevalecerá na batalla, nós ou os exipcios».

28 E Balaam levantouse e probou a arte da adiviñación, e era hábil no seu coñecemento, pero ficou confuso e a obra foi destruída nas súas mans.
29 E intentouno de novo, pero non tivo éxito, e Balaam desesperou e abandonouno e non o completou, porque isto viña do Señor, para facer que Zefo e o seu pobo caesen nas mans dos fillos de Israel, que confiaran no Señor, o Deus dos seus antepasados, na súa guerra.
30 E Sefo e Hadad puxeron en orde de batalla os seus exércitos, e todos os exipcios foron sós contra eles, uns trescentos mil homes, e non había ningún home de Israel con eles.
31 E todos os exipcios loitaron contra estes reis fronte a Patros e Tacpanques, e a batalla foi dura contra os exipcios.
32 E os reis foron máis fortes que os exipcios naquela batalla, e arredor de cento oitenta homes de Exipto caeron aquel día, e arredor de trinta homes das forzas dos reis, e todos os homes de Exipto fuxiron de diante dos reis, así que os fillos de Esaú e Ismael perseguiron os exipcios, continuando a ferilos ata o lugar onde estaba o campamento dos fillos de Israel.
33 E todos os exipcios gritaron aos fillos de Israel, dicindo: Apresúrate a chegar a nós, axudádenos e salvádenos da man de Esaú, de Ismael e dos fillos de Quitim.
34 E os cento cincuenta homes dos fillos de Israel correron desde o seu posto aos campamentos destes reis, e os fillos de Israel clamaron ao Señor, o seu Deus, para que os librase.
35 E o Señor escoitou a Israel, e o Señor entregou a todos os homes dos reis nas súas mans, e os fillos de Israel loitaron contra estes reis, e os fillos de Israel derrotaron a uns catro mil homes dos reis.
36 E o Señor sementou unha gran consternación no campamento dos reis, de xeito que o medo caeu sobre os fillos de Israel.
37 E todos os exércitos dos reis fuxiron de diante dos fillos de Israel, e os fillos de Israel perseguíronos, derrotándoos ata as fronteiras da terra de Cux.
38 E os fillos de Israel mataron aínda dous mil homes no camiño, e non morreu ningún dos fillos de Israel.
39 Cando os exipcios viron que os fillos de Israel loitaran contra os reis con tan poucos homes, e que a batalla era tan feroz contra eles,
40 Todos os exipcios tiveron moito medo polas súas vidas por mor da forte batalla, e todo Exipto fuxiu, cada home agochándose das forzas aliñadas, e agocháronse no camiño, e deixaron que os israelitas loitasen.
41 E os fillos de Israel inflixiron un golpe terrible aos homes do reis, e estes volveron deles despois de que os expulsaran ata a fronteira da terra de Cux.
42 E todo Israel soubo o que lles fixeran os exipcios, que fuxiran deles na batalla e os deixaran loitar sós.
43 Así que os fillos de Israel tamén actuaron con astucia, e cando os fillos de Israel volvían da batalla, atoparon algúns exipcios no camiño e alí os derrotaron.
44 E mentres os mataban, dixéronlles estas palabras:
45 Por que nos abandonastes e nos deixastes, sendo un pobo pequeno, para loitar contra estes reis que tiñan un pobo numeroso para derrotarnos, para que así puidesedes librar as vosas propias almas?
46 E dalgúns que os israelitas atoparon no camiño, os fillos de Israel falaron uns ós outros, dicindo: "Feride, feride, porque é ismaelita, ou edomita, ou dos fillos de quitim". E puxéronse enriba del e matárono, e souberon que era exipcio.
47 E os fillos de Israel fixeron estas cousas con astucia contra os exipcios, porque os abandonaran na batalla e fuxiran deles.
48 E os fillos de Israel mataron deste xeito no camiño uns douscentos homes de Exipto, arredor deles.
49 E todos os homes de Exipto viron o mal que os fillos de Israel lles fixeran, polo que todo Exipto temeu moito aos fillos de Israel, porque viran o seu gran poder, e que ningún deles caera.
50 Así que todos os fillos de Israel volveron con alegría polo seu camiño cara a Gosén, e o resto de Exipto volveu cada home ao seu lugar.

CAPÍTULO 65

1 Despois destas cousas, reuníronse todos os conselleiros do faraón, rei de Exipto, e todos os anciáns de Exipto, e presentáronse ante o rei, postráronse ata o chan e sentáronse diante del.
2 Os conselleiros e os anciáns de Exipto dixéronlle ao rei:
3 Velaquí que o pobo dos fillos de Israel é maior e máis poderoso ca nós, e ti coñeces todo o mal que nos fixeron no camiño cando volvemos da batalla.
4 E tamén viches o seu forte poder, porque este poder vénlles dos seus pais, porque só uns poucos homes se levantaron contra un pobo numeroso como a area, e ferironos a filo da espada, e deles mesmos non caeu ningún, de xeito que se fosen numerosos, entón destruiríanos completamente.
5 Agora, pois, dános consello sobre que facer con eles, ata que os eliminemos gradualmente de entre nós, para que non se fagan demasiado numerosos para nós na terra.
6 Porque se os fillos de Israel se multiplicasen na terra, converteríanse nun obstáculo para nós, e se acontecese algunha guerra, coa súa gran forza uniríanse ao noso inimigo contra nós, e loitarían contra nós, destruírannos da terra e marcharían dela.
7 Entón o rei respondeu aos anciáns de Exipto e díxolles: Este é o plan tramado contra Israel, do cal non nos apartaremos,
8 Velaquí que no país hai Pitom e Ramsés, cidades sen fortificar para a batalla; convén a vós e a nós reconstruílas e fortificalas.
9 Agora, pois, vai ti tamén, compórtate con astucia contra eles e fai que o rei chegue a proclamar en Exipto e en Gosén, dicindo:
10 Todos vós, homes de Exipto, Gosén, Patros e todos os seus habitantes! O rei mandounos que construamos Pitom e Ramsés, e que as fortifiquemos para a batalla; calquera de vós de todo Exipto, dos fillos de Israel e de todos os habitantes das cidades, que estea disposto a construír connosco, recibirá o seu salario diario segundo a orde do rei; así que ide vós primeiro e facede astucia, e reunídevos e vide a Pitom e Ramsés para construír.

11 Mentres esteas construíndo, fai que se publique un prego deste tipo en todo Exipto todos os días por orde do rei.
12 E cando algúns dos fillos de Israel veñan a edificar contigo, pagaráslles o seu salario diario durante uns poucos días.
13 E despois de que teñan construído convosco polo seu salario diario, afastádevos deles diariamente un por un en segredo, e entón erguerédesvos e converterédevos nos seus capataces e oficiais, e deixarédeos despois para que construan sen salario, e se se negan, entón obrigádeos con todas as vosas forzas a construír.
14 E se facedes isto, será bo para nós fortalecer a nosa terra contra os fillos de Israel, porque por mor da fatiga da construción e do traballo, os fillos de Israel diminuirán, porque os privaredes das súas mulleres día tras día.
15 E todos os anciáns de Exipto escoitaron o consello do rei, e o consello pareceulles ben aos seus ollos, aos ollos dos servos do faraón e aos ollos de todo Exipto, e fixeron segundo a palabra do rei.
16 E todos os servos marcharon de diante do rei, e fixeron que se fixese un prego en todo Exipto, en Tacpanques e en Gosén, e en todas as cidades que rodeaban Exipto, dicindo:
17 Viches o que nos fixeron os fillos de Esaú e de Ismael, que viñeron á guerra contra nós e quixeron destruírnos.
18 Polo tanto, o rei ordenounos que fortificasemos a terra, que construxésemos as cidades de Pitom e Ramsés, e que as fortificasemos para a batalla, se volven vir contra nós.
19 Calquera de vós, de todo Exipto e dos fillos de Israel, que veña a construír connosco, recibirá o seu salario diario dado polo rei, tal como nos manda.
20 Cando Exipto e todos os fillos de Israel escoitaron todo o que dixeran os servos do faraón, viñeron algúns exipcios e os fillos de Israel para construír cos servos do faraón, Pitom e Ramsés; pero ningún dos fillos de Leví veu cos seus irmáns para construír.
21 E todos os servos do Faraón e os seus príncipes viñeron ao principio con engano para construír con todo Israel como traballadores asalariados diarios, e ao principio déronlle a Israel o seu salario diario.
22 E os servos do faraón construíron con todo Israel, e estiveron traballando nesa obra con Israel durante un mes.
23 E ao final do mes, todos os servos do faraón comezaron a retirarse en segredo do pobo de Israel cada día.
24 E Israel continuou co traballo naquel tempo, pero entón recibía o seu salario diario, porque algúns dos homes de Exipto aínda estaban a traballar con Israel naquel tempo; polo tanto, os exipcios déronlle a Israel o seu salario naqueles días, para que eles, os exipcios os seus compañeiros de traballo, tamén puidesen recibir o pago polo seu traballo.
25 E ao cabo dun ano e catro meses todos os exipcios se retiraron de diante dos fillos de Israel, de xeito que os fillos de Israel quedaron sós ocupados no traballo.
26 E despois de que todos os exipcios se retiraran dos fillos de Israel, volveron e convertéronse en opresores e oficiais sobre eles, e algúns deles puxéronse sobre os fillos de Israel como capataces, para recibir deles todo o que lles daban polo pago do seu traballo.
27 E os exipcios facían deste xeito cos fillos de Israel día tras día, para aflixilos no seu traballo.
28 E todos os fillos de Israel estaban sós ocupados no traballo, e os exipcios abstivéronse de darlles ningún salario aos fillos de Israel desde aquela época en diante.
29 E cando algúns dos homes de Israel se negaron a traballar por mor de que non lles daban os salarios, entón os exactores e os servos do Faraón oprimíronos e golpeáronos con fortes golpes, e obrigáronos a volver pola forza, para traballar cos seus irmáns; así fixeron todos os exipcios cos fillos de Israel todos os días.
30 E todos os fillos de Israel tiveron moito medo dos exipcios neste asunto, e todos os fillos de Israel volveron e traballaron sós sen paga.
31 E os fillos de Israel reconstruíron Pitom e Ramsés, e todos os fillos de Israel fixeron o traballo, algúns facendo ladrillos e outros construíndo, e os fillos de Israel reconstruíron e fortificaron toda a terra de Exipto e as súas murallas, e os fillos de Israel estiveron ocupados no traballo durante moitos anos, ata que chegou o tempo en que o Señor se lembrou deles e os sacou de Exipto.
32 Mais os fillos de Leví non estiveron empregados no traballo cos seus irmáns de Israel, desde o principio ata o día da súa saída de Exipto.
33 Porque todos os fillos de Leví sabían que os exipcios lles dixeran todas estas palabras con engano aos israelitas, polo tanto os fillos de Leví abstivéronse de achegarse ao traballo cos seus irmáns.
34 E os exipcios non se preocuparon de facer traballar os fillos de Leví despois, xa que non estiveran cos seus irmáns ao principio, polo que os exipcios deixáronos sós.
35 E as mans dos homes de Exipto dirixíronse con continua severidade contra os fillos de Israel nese traballo, e os exipcios fixeron traballar os fillos de Israel con rigor.
36 E os exipcios amargaron a vida dos fillos de Israel con traballo duro, en argamasa e ladrillos, e tamén con toda clase de traballo no campo.
37 E os fillos de Israel chamaron a Melol, rei de Exipto, "Meror, rei de Exipto", porque nos seus días os exipcios amargaran as súas vidas con toda clase de traballo.
38 E todo o traballo que os exipcios fixeron traballar aos fillos de Israel, esixírono con rigor, para aflixir os fillos de Israel; pero canto máis os aflixían, máis medraban e medraban, e os exipcios estaban tristes por mor dos fillos de Israel.

CAPÍTULO 66

1 Naquel tempo morreu Hadad, fillo de Bedad, rei de Edom, e reinou no seu lugar Samlah, de Mesrecah, do país dos fillos do leste.
2 No ano trece do reinado do faraón, rei de Exipto, que foi o ano cento vinte e cinco da baixada dos israelitas a Exipto, Samlah reinara sobre Edom dezaoito anos.
3 E cando reinou, convocou os seus exércitos para ir loitar contra Sefo, fillo de Elifaz, e os fillos de Quitim, porque fixeran guerra contra Anxeas, rei de África, e destruíran todo o seu exército.
4 Pero non se enfrontou a el, porque os fillos de Esaú o impediron, dicindo: Era o seu irmán. Entón Samlah escoitou a voz dos fillos de Esaú e volveu con todas as súas forzas á terra de Edom, e non procedeu a loitar contra Sefo, fillo de Elifaz.

5 E o Faraón, rei de Exipto, ouviu isto, dicindo: Samlah, rei de Edom, decidiu loitar contra os fillos de Quitim, e despois virá loitar contra Exipto.
6 E cando os exipcios escoitaron este asunto, aumentaron o traballo sobre os fillos de Israel, para que os israelitas non lles fixesen como lles fixeran na súa guerra contra os fillos de Esaú nos días de Hadad.
7 Entón os exipcios dixeron aos fillos de Israel: Apresúrate e fai o teu traballo, e remata a túa tarefa, e fortalece a terra, para que os fillos de Esaú, os teus irmáns, non veñan loitar contra nós, porque por mor de ti virán contra nós.
8 E os fillos de Israel fixeron o traballo dos homes de Exipto día tras día, e os exipcios aflixiron os fillos de Israel para diminuílos na terra.
9 Mais a medida que os exipcios aumentaban o traballo dos fillos de Israel, así medraban e se multiplicaban os fillos de Israel, e todo Exipto enchíase dos fillos de Israel.
10 E no ano cento vinte e cinco da baixada de Israel a Exipto, todos os exipcios viron que o seu consello non prosperaba contra Israel, senón que se multiplicaban e medraban, e a terra de Exipto e a terra de Gosén estaban cheas dos fillos de Israel.
11 Entón, todos os anciáns de Exipto e os seus sabios achegáronse ao rei, postráronse ante el e sentáronse diante del.
12 E todos os anciáns de Exipto e os seus sabios dixeron ao rei: "Viva o rei para sempre; ti aconsellaches o consello contra os fillos de Israel, e fixemos con eles segundo a palabra do rei".
13 Mais en proporción ao aumento do traballo, así aumentan e medran na terra, e velaquí que todo o país está cheo deles.
14 Agora, pois, señor noso e rei, os ollos de todo Exipto están postos en ti para que lles des consello coa túa sabedoría, coa cal poidan persuadir a Israel para destruílo ou diminuílo da terra; e o rei respondeulles dicindo: Démosvos consello neste asunto para que poidamos saber que facer con eles.
15 Un oficial, un dos conselleiros do rei, chamado Xob, de Mesopotamia, na terra de Uz, respondeu ao rei, dicindo:
16 Se lle parece ben ao rei, que escoite o consello do seu servo; e o rei díxolle: Fala.
17 E Xob falou diante do rei, dos príncipes e de todos os anciáns de Exipto, dicindo:
18 Velaquí que o consello do rei, que aconsellou anteriormente con respecto ao traballo dos fillos de Israel, é moi bo, e non debes apartarte dos que traballan para sempre.
19 Mais este é o consello que se aconsella para diminuílos, se lle parece ben ao rei aflixilos.
20 Velaquí que tememos a guerra durante moito tempo, e dixemos: Cando Israel sexa fecundo na terra, botarannos da terra se se produce unha guerra.
21 Se lle parece ben ao rei, que se publique un decreto real, e que se escriba nas leis de Exipto, que sexa irrevocable, que todo fillo varón nacido dos israelitas teña o sangue derramado pola terra.
22 E facendo isto, cando todos os fillos varóns de Israel morran, cesará a maldade das súas guerras; que o rei o faga e mande chamar a todas as parteiras hebreas e lles ordene que o executen neste asunto; e a cousa gustoulle ao rei e aos príncipes, e o rei fixo segundo a palabra de Xob.
23 E o rei mandou chamar ás parteiras hebreas, das cales o nome dunha era Sefra e o nome da outra Púa.
24 E as parteiras foron diante do rei e presentaronse na súa presenza.
25 E o rei díxolles: Cando fagades de parteiras ás mulleres hebreas e as vexades sobre os seus escanos, se é un neno, matarédelo; pero se é unha filla, que viva.
26 Pero se non fas isto, entón queimareite a ti e a todas as túas casas no lume.
27 Mais as parteiras temían a Deus e non escoitaron ao rei de Exipto nin ás súas palabras. E cando as mulleres hebreas lle daban a luz á parteira un fillo ou unha filla, a parteira facía todo o necesario polo neno e deixábao vivir; así facían as parteiras todos os días.
28 E isto foi comunicado ao rei, e mandou chamar ás parteiras e díxolles: Por que fixestes isto e salvastes os nenos con vida?
29 E as parteiras responderon e falaron xuntas diante do rei, dicindo:
30 Non pense o rei que as mulleres hebreas son coma as exipcias, porque todos os fillos de Israel son sans, e antes de que a parteira chegue a eles, xa dan a luz. E en canto a nós, as túas servas, hai moitos días que ningunha muller hebrea deu a luz entre nós, porque todas as mulleres hebreas son as súas propias parteiras, porque son sans.
31 E Faraón escoitou as súas palabras e creulles neste asunto, e as parteiras afastáronse do rei, e Deus tratou ben con elas, e o pobo multiplicouse e medrou moito.

CAPÍTULO 67

1 Había na terra de Exipto un home da descendencia de Leví, chamado Amram, fillo de Quehat, fillo de Leví, fillo de Israel.
2 E este home foi e tomou por muller a Ioquébed, filla de Leví, irmá do seu pai, e ela tiña cento vinte e seis anos, e el achegouse a ela.
3 E a muller concibiu e deu a luz unha filla, e chamoulle Miriam, porque naqueles días os exipcios amargaran a vida dos fillos de Israel.
4 E concibiu de novo e deu a luz un fillo, e chamoulle Aarón, porque nos días da súa concepción, o faraón comezou a derramar o sangue dos fillos varóns de Israel.
5 Naqueles días morreu Sefo, fillo de Elifaz, fillo de Esaú, rei de Quitim, e Ianeás reinou no seu lugar.
6 E o tempo que reinou Zefo sobre os fillos de Quitim foi cincuenta anos, e morreu e foi enterrado na cidade de Nabná, na terra de Quitim.
7 E Ianeás, un dos homes poderosos dos fillos de Quitim, reinou despois del, e reinou cincuenta anos.
8 Despois da morte do rei de Quitim, Balaam, fillo de Beor, fuxiu da terra de Quitim e foi a Exipto, onde estaba o faraón, rei de Exipto.
9 E o faraón recibiuno con grandes honras, porque ouvira falar da súa sabedoría, e deulle agasallos e fíxoo conselleiro, e engrandeceuno.
10 Balaam viviu en Exipto, en honra con todos os nobres do rei, e os nobres o exaltaron, porque todos cobizaban aprender a súa sabedoría.

11 E no ano cento trinta da baixada de Israel a Exipto, o faraón soñou que estaba sentado no seu trono real, e levantou os ollos e viu un ancián de pé diante del, e había nas mans do ancián unhas balanzas, como as que usan os comerciantes.
12 E o ancián colleu a balanza e colgouna diante do faraón.
13 E o ancián colleu a todos os anciáns de Exipto, a todos os seus nobres e grandes homes, atounos e púxoos nunha mesma balanza.
14 E colleu un cabrito de leite e meteuno na outra balanza, e o cabrito predominou sobre todos.
15 E o faraón quedou abraiado por esta terrible visión, por que o cabrito predominaba sobre todos, e o faraón espertou e velaquí que era un soño.
16 E o faraón levantouse cedo pola mañá e chamou a todos os seus servos e contoulles o soño, e os homes tiveron moito medo.
17 E o rei díxolles a todos os seus sabios: «Interpretádeme, por favor, o soño que soñei, para que o poida coñecer».
18 E Balaam, fillo de Beor, respondeu ao rei e díxolle: Isto non significa outra cousa que un gran mal que xurdirá contra Exipto nos últimos días.
19 Porque nacerá a Israel un fillo que destruirá todo Exipto e os seus habitantes, e sacará os israelitas de Exipto cunha man poderosa.
20 Agora, pois, oh rei, toma consello sobre este asunto, para destruír a esperanza dos fillos de Israel e a súa expectativa, antes de que este mal se levante contra Exipto.
21 E o rei preguntou a Balaam: E que faremos con Israel? Certamente, dun xeito determinado, ao principio, aconsellamos contra eles, e non puidemos prevalecer sobre eles.
22 Agora, polo tanto, dáche tamén consello contra eles para que poidamos vencelos.
23 E Balaam respondeu ao rei, dicindo: Envía agora e chama os teus dous conselleiros, e veremos cal é o seu consello sobre este asunto; despois o teu servo falará.
24 E o rei mandou chamar aos seus dous conselleiros, a Reuel o madianita e a Xob o uzita, e viñeron e sentáronse diante do rei.
25 E o rei díxolles: Velaquí que xa escoitastes o soño que eu soñei e a súa interpretación; agora, pois, consultade e coñecede o que se lles debe facer aos fillos de Israel, para que poidamos vencerlos antes de que a súa maldade se apodere de nós.
26 E Reuel o madianita respondeu ao rei, e dixo: Que viva o rei, que viva o rei para sempre.
27 Se lle parece ben ao rei, que se desvíe dos hebreos e os deixe, e que non estenda a súa man contra eles.
28 Pois estes son os que o Señor escolleu nos días antigos, e tomou como sorte a súa herdanza de entre todas as nacións da terra e os reis da terra; e quen é o que estendeu a súa man contra eles impunemente, dos que o seu Deus non foi vingado?
29 Certamente sabes que cando Abraham baixou a Exipto, o Faraón, o antigo rei de Exipto, viu a Sara, a súa muller, e tomouna por muller, porque Abraham dixo: Ela é a miña irmá; porque tiña medo de que os exipcios o matasen por mor da súa muller.
30 E cando o rei de Exipto levou a Sara, Deus castigouno a el e á súa familia con graves pragas, ata que lle devolveu a Abraham a súa esposa Sara; entón curou.
31 E Deus castigou a Abimelec o xerarita, rei dos filisteos, por mor de Sara, muller de Abraham, ao tapar todos os ventres, desde o home ata a besta.
32 Cando o seu Deus apareceu a Abimélec nun soño nocturno e o aterrou para devolverlle a Abraham a Sara, a quen tomara, e despois todo o pobo de Guerar foi castigado por mor de Sara, e Abraham rezou ao seu Deus por eles, e este foi suplicado por el, e curounos.
33 E Abimélec temeu todo este mal que lle viña sobre el e o seu pobo, e volveu a Abraham, a súa muller Sara, e deulle con ela moitos agasallos.
34 Fixo o mesmo con Isaac cando o botou de Guerar, e Deus fixo cousas marabillosas con el, que todos os cursos de auga de Guerar secáronse, e as súas árbores froiteiras non deron froito.
35 Ata que Abimélec de Guerar, Ahuzat, un dos seus amigos, e Picol, capitán do seu exército, foron a el e inclináronse e postráronse diante del ata o chan.
36 E pedíronlle que suplicase por eles, e el rezou ao Señor por eles, e o Señor imploroulle e curounos.
37 Xacob, o home sinxelo, foi liberado pola súa integridade da man do seu irmán Esaú e da man de Labán o sirio, irmán da súa nai, que buscara a súa vida; así mesmo, da man de todos os reis de Canaán que se xuntaran contra el e os seus fillos para destruílos, e o Señor librounos das súas mans, de xeito que se volveron contra eles e os golpearon, pois quen estendera algunha vez a súa man contra eles con impunidade?
38 Certamente o Faraón anterior, o pai de teu pai, exaltou a Xosé, fillo de Xacob, por riba de todos os príncipes da terra de Exipto, cando viu a súa sabedoría, pois coa súa sabedoría librou da fame a todos os habitantes da terra.
39 Despois diso, ordenou a Xacob e aos seus fillos que baixasen a Exipto, para que, mediante a súa virtude, a terra de Exipto e a terra de Gosén se librasen da fame.
40 Agora, polo tanto, se che parece ben, deixa de destruír os fillos de Israel; pero se non é a túa vontade que habiten en Exipto, envíaos de aquí para que vaian á terra de Canaán, a terra onde os seus antepasados peregrinaron.
41 E cando o Faraón ouviu as palabras de Ietró, enfadouse moito con el, de xeito que se levantou avergoñado da presenza do rei e foi a Madián, a súa terra, e levou consigo o bastón de Xosé.
42 E o rei preguntoulle a Xob o uzita: Que dis ti, Xob, e cal é o teu consello respecto dos hebreos?
43 Entón Xob díxolle ao rei: Velaquí que todos os habitantes da terra están no teu poder; que o rei faga o que lle pareza ben.
44 E o rei preguntoulle a Balaam: «Que dis, Balaam? Di a túa palabra para que a escoitemos».
45 E Balaam respondeu ao rei: «De todo o que o rei aconsellou contra os hebreos, serán librados, e o rei non poderá prevalecer sobre eles con ningún consello».
46 Porque se pensas que os podes menoscabar co lume das lapas, non poderás prevalecer sobre eles, porque certamente o seu Deus librou a Abraham, o seu pai, de Ur dos caldeos; e se pensas que os podes destruír cunha

espada, certamente Isaac, o seu pai, foi librado dela, e un carneiro foi posto no seu lugar.
47 E se con traballo duro e rigoroso pensas diminuílos, non prevalecerás nin sequera nisto, porque o seu pai Xacob serviu a Labán en toda clase de traballo duro, e prosperou.
48 Agora, polo tanto, oh rei, escoita as miñas palabras, porque este é o consello que se aconsella contra eles, polo cal prevalecerás sobre eles e do cal non debes apartarte.
49 Se lle parece ao rei, que ordene que todos os seus fillos que nazan desde este día en diante sexan botados á auga, porque con isto podes borrar o seu nome, pois ningún deles nin dos seus pais foi xulgado deste xeito.
50 E o rei escoitou as palabras de Balaam, e a cousa gustoulles ao rei e aos príncipes, e o rei fixo segundo a palabra de Balaam.
51 E o rei mandou que se promulgase un prego e que se establecese unha lei en toda a terra de Exipto, dicindo: Todo neno varón que naza aos hebreos desde este día en diante será botado á auga.
52 E Faraón chamou a todos os seus servos, dicindo: Ide, agora, e buscade por toda a terra de Gosén onde están os fillos de Israel, e vede que todo fillo varón nacido dos hebreos será botado ao río, pero todas as fillas deixaredes con vida.
53 E cando os fillos de Israel escoitaron esta cousa que o Faraón ordenara botar os seus fillos varóns ao río, algúns do pobo separáronse das súas mulleres e outros adheríronse a elas.
54 E desde aquel día en diante, cando chegou o tempo do parto ás mulleres de Israel que permaneceran cos seus maridos, foron ao campo para parir alí, e deron a luz no campo, e deixaron os seus fillos no campo e volveron para a casa.
55 E o Señor, que xurara aos seus antepasados multiplicalos, enviou un dos seus anxos ministros que están no ceo para lavar a cada neno en auga, para unxilo e envolvelo e para poñerlle nas mans dúas pedras lisas, dunha das cales chupaba leite e da outra mel, e fixo que lle crecese o pelo ata os xeonllos, co que se puidese cubrir; para consolalo e para aferrarse a el, a través da súa compaixón por el.
56 E cando Deus tivo compaixón deles e desexou multiplicalos sobre a face da terra, ordenou á súa terra que os recibise para seren preservados nela ata o tempo de que crecesen, despois do cal a terra abriu a súa boca e vomitounos e brotaron da cidade como a herba da terra e a herba do bosque, e volveron cada un á súa familia e á casa do seu pai, e permaneceron con eles.
57 E os nenos dos fillos de Israel eran sobre a terra coma a herba do campo, pola graza que Deus lles deu.
58 Cando todos os exipcios viron isto, saíron cada un para o seu campo coa súa xunta de bois e o seu arado, e araron o campo coma se ara a terra na sementeira.
59 E cando araban non podían ferir os nenos dos fillos de Israel, polo que o pobo medrou e medrou moito.
60 E Faraón ordenou aos seus oficiais que fosen diariamente a Gosén para buscar os nenos dos fillos de Israel.
61 E cando buscaron e atoparon un, colleuno do seo da súa nai pola forza e botárono ao río, pero a nena deixárono coa súa nai; así fixeron os exipcios cos israelitas todos os días.

CAPÍTULO 68

1 E foi nese momento que o espírito de Deus estaba sobre Miriam, filla de Amram, irmá de Aarón, e ela saíu e profetizou sobre a casa, dicindo: Velaquí, esta vez nacerános un fillo do meu pai e da miña nai, e el salvará a Israel das mans de Exipto.
2 E cando Amram ouviu as palabras da súa filla, foi e levou á súa muller de volta á casa, despois de botala fóra no momento en que o faraón ordenou que todos os fillos varóns da casa de Xacob fosen lanzados á auga.
3 Así que Amram tomou á súa muller Ioquébed, tres anos despois de botala, e veu a ela e ela concibiu.
4 E ao cabo de sete meses desde a súa concepción, deu a luz un fillo, e toda a casa encheuse dunha gran luz, coma a luz do sol e da lúa no momento do seu brillo.
5 Cando a muller viu que o neno era bo e agradable á vista, escondeuno durante tres meses nunha habitación interior.
6 Naqueles días os exipcios conspiraron para exterminar a todos os hebreos que había alí.
7 E as mulleres exipcias foron a Gosén, onde estaban os fillos de Israel, e levaron aos seus ombreiros os seus fillos pequenos, os seus meniños que aínda non podían falar.
8 Naqueles días, cando as mulleres dos fillos de Israel daban a luz, cada unha escondía o seu fillo diante dos exipcios, para que os exipcios non soubesen que estaban dando a luz e non os exterminasen da terra.
9 E as mulleres exipcias chegaron a Gosén e os seus fillos, que non podían falar, estaban sobre os seus ombreiros, e cando unha muller exipcia entrou na casa dunha muller hebrea, o seu bebé comezou a chorar.
10 E cando chorou, o neno que estaba na habitación interior respondeu, e as mulleres exipcias foron e déronllo a noticia á casa do faraón.
11 E o faraón enviou os seus oficiais para coller os nenos e matalos; así fixeron os exipcios coas mulleres hebreas todos os días.
12 E foi nese tempo, uns tres meses despois de que Ioquébed agochara o seu fillo, que o asunto se soubo na casa do faraón.
13 A muller apresurouse a levar o seu fillo antes de que chegasen os gardas, e colleu para el unha caixa de xuncos, e untouna con limo e brea, e meteu o neno dentro, e deitouna entre as lousas á beira do río.
14 E a súa irmá Miriam quedou lonxe para ver que lle farían e que sería das súas palabras.
15 E Deus enviou naquel tempo unha calor terrible na terra de Exipto, que queimou a carne do home coma o sol no seu circuíto, e oprimiu gravemente aos exipcios.
16 E todos os exipcios baixaron ao río para bañarse, por mor da calor abrasadora que lles queimaba a carne.
17 E Batía, a filla do faraón, foi tamén bañarse no río, debido á calor abrasadora, e as súas doncelas camiñaron pola beira do río, e tamén todas as mulleres de Exipto.
18 E Batía levantou os ollos cara ao río, e viu a arca sobre a auga, e mandou á súa criada a buscala.
19 E ela abriuna e viu o neno, e velaquí que o meniño choraba, e tivo compaixón del, e dixo: Este é un dos nenos hebreos.

20 E todas as mulleres de Exipto que camiñaban pola beira do río desexaban darlle o peito, pero el non o facía, porque isto viña do Señor, para devolvelo ao peito da súa nai.
21 E Miriam, a súa irmá, estaba naquel tempo entre as mulleres exipcias á beira do río, e viu isto e díxolle á filla do faraón: "Debería ir buscar unha aia de entre as mulleres hebreas para que che dea o neno?"
22 E a filla do faraón díxolle: «Vai». E a moza foi e chamou á nai do neno.
23 E a filla do faraón díxolle a Ioquébed: «Leva este neno e dálle o peito, e eu pagareiche o teu salario, dúas moedas de prata diarias». E a muller colleu o neno e deulle o peito.
24 E ao cabo de dous anos, cando o neno creceu, ela levouno á filla do Faraón, e foi para ela coma un fillo, e chamouno Moisés, porque dixo: Porque o saquei da auga.
25 E o seu pai Amram chamouno Cabar, porque dixo: Foi por el que se asociou coa súa muller, á que se afastara.
26 E a súa nai Ioquébed chamouno Xecutiel, porque dixo: «Teño a esperanza del no Todopoderoso, e Deus devolveuno a min».
27 E Miriam, a súa irmá, chamouno Xéred, porque baixou tras del ata o río para saber cal sería o seu fin.
28 E o seu irmán Aarón chamouno Abi Zanuch, dicindo: Meu pai deixou a miña nai e volveu a ela por causa del.
29 E Quehat, pai de Amram, chamouno Abigdor, porque por mor del Deus reparou a fenda da casa de Xacob, de xeito que xa non podían botar os seus fillos varóns á auga.
30 E a súa aia chamouno Abi Soco, dicindo: Estivo agochado no seu tabernáculo durante tres meses, por mor dos fillos de Ham.
31 E todo Israel puxéronlle Semaías, fillo de Natanael, porque dixeron: Nos seus días Deus escoitou os seus clamores e librounos dos seus opresores.
32 E Moisés estivo na casa do Faraón, e foi para Batía, filla do Faraón, como un fillo, e Moisés creceu entre os fillos do rei.

CAPÍTULO 69

1 E o rei de Edom morreu naqueles días, no dezaoitavo ano do seu reinado, e foi enterrado no templo que construíra para si como residencia real na terra de Edom.
2 E os fillos de Esaú enviaron a Petor, que está xunto ao río, e trouxeron de alí un mozo de fermosos ollos e aspecto, chamado Saúl, e constituírono rei sobre eles no lugar de Samlah.
3 E Saúl reinou sobre todos os fillos de Esaú na terra de Edom durante corenta anos.
4 Cando o faraón, rei de Exipto, viu que o consello que Balaam dera con respecto aos fillos de Israel non prosperaba, senón que aínda así eran fecundos, multiplicáronse e medraban por toda a terra de Exipto,
5 Entón o faraón ordenou naqueles días que se publicase un prego por todo Exipto para os fillos de Israel, dicindo: Ninguén diminuirá nada do seu traballo diario.
6 E o home que sexa deficiente no seu traballo diario, xa sexa en argamasa ou en ladrillos, será substituído polo seu fillo máis novo.
7 E o traballo de Exipto fortaleceuse sobre os fillos de Israel naqueles días, e velaquí que se un ladrillo faltaba no traballo diario de calquera home, os exipcios tomaban á forza o seu fillo máis novo da súa nai e metíano no edificio no lugar do ladrillo que lle faltara ao seu pai.
8 E os homes de Exipto fixeron así con todos os fillos de Israel día tras día, todos os días durante moito tempo.
9 Mais a tribo de Leví non traballou naquel tempo cos israelitas, os seus irmáns, desde o principio, porque os fillos de Leví coñecían a astucia que os exipcios exerceran ao principio contra os israelitas.

CAPÍTULO 70

1 E no terceiro ano desde o nacemento de Moisés, o faraón estaba sentado nun banquete, cando a raíña Alparanit estaba sentada á súa dereita e Batía á súa esquerda, e o neno Moisés estaba deitado sobre o seu peito, e Balaam, fillo de Beor, cos seus dous fillos, e todos os príncipes do reino estaban sentados á mesa na presenza do rei.
2 E o rapaz estendeu a man sobre a cabeza do rei, colleu a coroa da cabeza do rei e púxoa na súa propia cabeza.
3 E cando o rei e os príncipes viron o traballo que o rapaz fixera, o rei e os príncipes quedaron aterrorizados, e un home expresoulle ao seu veciño o seu asombro.
4 E o rei preguntoulles aos príncipes que estaban diante del á mesa: «Que dicides vós, e que dicides, príncipes, neste asunto, e cal será o xuízo contra o rapaz por mor deste acto?»
5 E Balaam, fillo de Beor, o mago, respondeu diante do rei e dos príncipes, e dixo: Lembra agora, meu señor e meu rei, o soño que soñaches hai moitos días e o que che interpretou o teu servo.
6 Agora, pois, este é un neno de entre os fillos hebreos, no que está o espírito de Deus, e que non pense o meu señor o rei que este rapaz fixo isto sen coñecemento.
7 Porque é un neno hebreo, e sabedoría e entendemento están con el, aínda que é un neno, e con sabedoría fixo isto e escolleu para si o reino de Exipto.
8 Porque este é o costume de todos os hebreos de enganar os reis e os seus nobres, facendo todas estas cousas con astucia, para facer tremer os reis da terra e os seus homes.
9 Certamente sabes que Abraham, o seu pai, actuou así, enganou o exército de Nimrod, rei de Babel, e Abimelec, rei de Guerar, e que se apoderou da terra dos fillos de Het e de todos os reinos de Canaán.
10 E que baixou a Exipto e dixo de Sara, a súa muller, que era a miña irmá, para enganar a Exipto e ao seu rei.
11 O seu fillo Isaac tamén fixo o mesmo cando foi a Guerar e alí se estableceu, e a súa forza prevaleceu sobre o exército de Abimélec, rei dos filisteos.
12 Tamén pensou en facer tropezar o reino dos filisteos, dicindo que Rebeca, a súa muller, era a súa irmá.
13 Xacob tamén tratou con traizón ao seu irmán, e quitoulle da man o seu dereito de primoxenitura e a súa bendición.
14 Foi entón a Padan-Aram, á casa de Labán, irmán da súa nai, e con astucia rouboulle a súa filla, o seu gando e todo o que lle pertencía, e fuxiu e volveu á terra de Canaán, onde estaba o seu pai.
15 Os seus fillos venderon o seu irmán Xosé, que baixou a Exipto e se converteu en escravo, e foi metido na cadea durante doce anos.

16 Ata que o anterior faraón tivo soños, e o sacou da prisión, e o engrandeceu por riba de todos os príncipes de Exipto por terlle interpretado os seus soños.
17 E cando Deus causou unha fame por toda a terra, mandou chamar e trouxo ao seu pai e a todos os seus irmáns, e a toda a casa do seu pai, e mantivoos sen prezo nin recompensa, e comprou aos exipcios como escravos.
18 Agora, pois, meu señor, rei, este neno levantouse no seu lugar en Exipto, para facer segundo as súas obras e para xogar con todo rei, príncipe e xuíz.
19 Se lle parece ben ao rei, derramemos o seu sangue pola terra, para que non medre e che quite o goberno das mans, e a esperanza de Exipto pereza despois de que reine.
20 E Balaam dixo ao rei: "Chamemos, ademais, a todos os xuíces de Exipto e aos seus sabios, e fáganos saber se este rapaz é condenado á morte, como dixeches, e entón matarémolo".
21 E o faraón mandou chamar a todos os sabios de Exipto, e presentaronse ante o rei. E un anxo do Señor apareceu entre eles, coma un dos sabios de Exipto.
22 E o rei dixo aos sabios: Seguramente xa oístes o que fixo este rapaz hebreo que está na casa, e así xulgou Balaam no asunto.
23 Agora xulgade tamén vós e vede o que lle corresponde ao rapaz polo acto que cometeu.
24 E o anxo, que parecía un dos sabios do faraón, respondeu e dixo o seguinte, diante de todos os sabios de Exipto, diante do rei e dos príncipes:
25 Se lle parece ao rei, que o rei envíe homes que lle traian unha pedra de ónix e un carbón aceso, e que os coloquen diante do neno; e se o neno estende a man e colle a pedra de ónix, entón saberemos que o mozo fixo todo o que fixo con sabedoría, e debemos matalo.
26 Mais se estende a man sobre o carbón, saberemos que non fixo isto con coñecemento, e vivirá.
27 E a cousa pareceu ben aos ollos do rei e dos príncipes, e o rei fixo segundo a palabra do anxo do Señor.
28 E o rei mandou que trouxesen a pedra de ónix e o carbón e que os puxesen diante de Moisés.
29 E colocaron o rapaz diante deles, e o rapaz intentou estender a man cara á pedra de ónix, pero o anxo do Señor colleulle a man e colocouna sobre o carbón, e o carbón apagouse na súa man, e el levantouno e meteuno na boca, e queimou parte dos seus beizos e parte da súa lingua, e púxose pesado na boca e na lingua.
30 E cando o rei e os príncipes viron isto, souberon que Moisés non actuara con sabedoría ao quitarlle a coroa da cabeza ao rei.
31 Entón o rei e os príncipes abstivéronse de matar o neno, polo que Moisés permaneceu na casa do Faraón, crecendo, e o Señor estaba con el.
32 E mentres o rapaz estaba na casa do rei, estaba vestido de púrpura e medraba entre os fillos do rei.
33 E cando Moisés creceu na casa do rei, Batía, filla do faraón, considerouno coma un fillo, e toda a casa do faraón honrouno, e todos os homes de Exipto tiñan medo del.
34 E saía e viña cada día á terra de Gosén, onde estaban os seus irmáns, os fillos de Israel, e Moisés víaos cada día con falta de aire e traballo duro.
35 E Moisés preguntoulles, dicindo: Por que se vos impón este traballo día a día?
36 E contáronlle todo o que lles acontecera e todas as ordes que o faraón lles impuxera antes do seu nacemento.
37 E contáronlle todos os consellos que Balaam, fillo de Beor, aconsellara contra eles, e o que tamén aconsellara contra el para matalo despois de quitarlle a coroa da cabeza ao rei.
38 E cando Moisés ouviu estas cousas, a súa ira acendeuse contra Balaam, e procurou matalo, e estaba emboscado contra el día tras día.
39 E Balaam tivo medo de Moisés, e el e os seus dous fillos levantáronse e saíron de Exipto, e fuxiron e salvaron as súas almas e foron á terra de Cux a Quikianos, rei de Cux.
40 Moisés estaba na casa do rei, entrando e saíndo. O Señor deulle graza aos ollos do Faraón, de todos os seus servos e de todo o pobo de Exipto; e eles amaban moito a Moisés.
41 E chegou o día en que Moisés foi a Gosén para ver os seus irmáns, que viu os fillos de Israel nas súas cargas e traballo duro, e Moisés tristeuse por mor deles.
42 Moisés volveu a Exipto e chegou á casa do faraón, e presentouse ante o rei, e Moisés inclinouse ante o rei.
43 E Moisés díxolle a Faraón: "Rógoche, meu señor, vin facerche unha pequena petición; non me volvas a mirar en branco". E Faraón díxolle: "Fala".
44 E Moisés díxolle a Faraón: «Déixalles aos teus servos, os fillos de Israel que están en Gosén, un día para descansar alí do seu traballo».
45 E o rei respondeu a Moisés e dixo: Velaquí que teño a miña disposición nisto para conceder a túa petición.
46 E o faraón mandou que se publicase un prego en todo Exipto e en Gosén, dicindo:
47 A vós, todos os fillos de Israel, así di o rei: Durante seis días faredes o voso traballo e o voso traballo, pero o sétimo día descansaredes e non faredes ningún traballo; así faredes todos os días, como o rei e Moisés, fillo de Batía, mandaron.
48 E Moisés alegrouse desta cousa que o rei lle concedera, e todos os fillos de Israel fixeron como Moisés lles ordenou.
49 Porque isto viña do Señor para os fillos de Israel, pois o Señor comezara a lembrarse dos fillos de Israel para salvalos por mor dos seus pais.
50 E o Señor estaba con Moisés e a súa sona estendeuse por todo Exipto.
51 Moisés fíxose grande aos ollos de todos os exipcios e aos ollos de todos os fillos de Israel, buscando o ben do seu pobo Israel e pronunciándolles palabras de paz ao rei.

CAPÍTULO 71

1 E cando Moisés tiña dezaoito anos, desexou ver ao seu pai e á súa nai e foi con eles a Gosén, e cando Moisés se achegou a Gosén, chegou ao lugar onde os fillos de Israel estaban traballando, e observou as súas cargas, e viu a un exipcio ferindo a un dos seus irmáns hebreos.
2 E cando o home que fora golpeado viu a Moisés, correu cara a el en busca de axuda, porque o home Moisés era moi respectado na casa do Faraón, e díxolle: Meu señor, escóitame. Este exipcio entrou na miña casa de noite, atoume e achegouse á miña muller na miña presenza, e agora busca quitarme a vida.

3 E cando Moisés ouviu esta cousa malvada, a súa ira acendeuse contra o exipcio, e virouse dun lado para outro, e cando viu que non había ninguén alí, feriu o exipcio e escondeuno na area, e librou o hebreo da man do que o ferira.
4 E o hebreo foi para a súa casa, e Moisés volveu para a súa casa, e saíu e volveu para a casa do rei.
5 E cando o home volveu á casa, pensou en repudiar a súa muller, porque non estaba ben na casa de Xacob que ningún home se achegase á súa muller despois de que ela fora contaminada.
6 E a muller foi e contoullo aos seus irmáns, e os irmáns da muller procuraron matalo, e el fuxiu para a súa casa e escapou.
7 E o segundo día Moisés saíu onde estaban os seus irmáns, e viu, e velaquí, dous homes estaban discutindo, e díxolle ao malvado: Por que feres ao teu veciño?
8 E el respondeulle e díxolle: Quen te puxo por príncipe e xuíz sobre nós? ¿Pensas matarme como mataches o exipcio? Moisés tivo medo e dixo: Certamente o asunto xa se sabe?
9 E o faraón soubo deste asunto e ordenou que matasen a Moisés; entón Deus enviou o seu anxo, e apareceu ao faraón na semellanza dun capitán da garda.
10 E o anxo do Señor colleu a espada da man do xefe da garda e cortoulle a cabeza con ela, porque a semellanza do xefe da garda se convertera na semellanza de Moisés.
11 E o anxo do Señor colleu a Moisés pola man dereita, sacouno de Exipto e colocouno fóra das fronteiras de Exipto, a unha distancia de corenta días de viaxe.
12 Só o seu irmán Aarón quedou na terra de Exipto, e profetizou aos fillos de Israel, dicindo:
13 Así di o Señor, Deus dos vosos antepasados: «Que cada home tire as abominacións que lle parecen aos seus ollos e non se contamine cos ídolos de Exipto.
14 E os fillos de Israel rebeláronse e non escoitaron a Aarón naquel momento.
15 E o Señor pensou en destruílos, se non fose porque o Señor se lembrara da alianza que fixera con Abraham, Isaac e Xacob.
16 Naqueles días, a man do faraón continuou sendo dura contra os fillos de Israel, e esmagounos e oprimiunos ata o momento en que Deus enviou a súa palabra e tivo en conta a súa situación.

CAPÍTULO 72

1 Naqueles días houbo unha gran guerra entre os fillos de Cux e os fillos do leste e de Aram, e rebeláronse contra o rei de Cux, nas cuxas mans estaban.
2 Entón, Quikianos, rei de Cux, saíu con todos os fillos de Cux, un pobo numeroso coma a area, e foi loitar contra Aram e os fillos do leste, para someteros.
3 E cando Quikianos saíu, deixou a Balaam o mago, cos seus dous fillos, para gardar a cidade, e á clase máis baixa da xente da terra.
4 Entón, Quiciano saíu contra Aram e os fillos do leste, e loitou contra eles e derrotounos, e todos caeron feridos ante Quiciano e o seu pobo.
5 E levou a moitos deles cativos e someteunos como ao principio, e acampou na súa terra para cobrarlles tributo como de costume.
6 E Balaam, fillo de Beor, cando o rei de Cux o deixou para gardar a cidade e os pobres da cidade, levantouse e aconsellou á xente da terra que se rebelasen contra o rei Quikianos, para que non o deixasen entrar na cidade cando volvese á casa.
7 E o pobo da terra escoitouno, e xuráronlle e o fixeron rei sobre eles, e aos seus dous fillos por capitáns do exército.
8 Entón levantáronse e ergueron as murallas da cidade nos dous recantos, e construíron un edificio moi forte.
9 E no terceiro ángulo cavaron gabias sen número, entre a cidade e o río que rodeaba toda a terra de Cux, e fixeron brotar alí as augas do río.
10 No cuarto recuncho recolleron numerosas serpes cos seus encantamentos e encantamentos, e fortificaron a cidade e habitaron nela, e ninguén saíu nin entrou diante deles.
11 E Quikiano loitou contra Aram e os fillos do leste e someteunos como antes, e déronlle o seu tributo habitual, e el foi e volveu á súa terra.
12 E cando Quikianos, o rei de Cux, se achegou á súa cidade e todos os capitáns das forzas con el, levantaron os ollos e viron que as murallas da cidade estaban reconstruídas e moi elevadas, polo que os homes quedaron abraiados por isto.
13 E dixéronse uns aos outros: «Veron que estabamos atrasados na batalla e tiñan moito medo de nós; por iso fixeron isto: ergueron as murallas da cidade e fortificáronas para que os reis de Canaán non puidesen entrar en guerra contra eles».
14 Entón o rei e as tropas achegáronse á porta da cidade e miraron cara arriba e viron que todas as portas da cidade estaban pechadas, e chamaron aos sentinelas, dicindo: Abrídenos para que poidamos entrar na cidade.
15 Mais os sentinelas negáronse a abrirlles por orde de Balaam, o mago, o seu rei, e non lles deixaron entrar na súa cidade.
16 Entón iniciaron unha batalla contra eles fronte á porta da cidade, e cento trinta homes do exército de Cikianos caeron aquel día.
17 E ao día seguinte continuaron loitando e loitaron á beira do río; intentaron pasar pero non puideron, polo que algúns deles afundíronse nos pozos e morreron.
18 Entón o rei ordenoulles que cortasen árbores para facer balsas, nas que poderían pasar ata eles, e así o fixeron.
19 E cando chegaron ao lugar das gabias, as augas xiraban con muíños, e douscentos homes en dez balsas afogáronse.
20 E ao terceiro día viñeron loitar ao lado onde estaban as serpes, pero non puideron achegarse alí, porque as serpes mataron deles cento setenta homes, e deixaron de loitar contra Cux, e asediaron Cux durante nove anos, ninguén saíu nin entrou.
21 Naquel tempo, cando a guerra e o asedio contra Cux estaban, Moisés fuxiu de Exipto, diante do faraón, que buscaba matalo por matar o exipcio.
22 E Moisés tiña dezaoito anos cando fuxiu de Exipto da presenza do Faraón, e fuxiu e escapou ao campamento de Quikianos, que naquel tempo estaba asediando Cux.
23 E Moisés estivo nove anos no campamento de Quikianos, rei de Cux, todo o tempo que estiveron asediando Cux, e Moisés saíu e entrou con eles.

24 E o rei, os príncipes e todos os guerreiros amaban a Moisés, porque era grande e digno, a súa estatura era coma a dun nobre león, a súa cara coma o sol e a súa forza coma a dun león, e era conselleiro do rei.
25 E ao cabo de nove anos, Quiciano caeu nunha enfermidade mortal, e a súa doenza prevaleceu sobre el, e morreu ao sétimo día.
26 Os seus servos embalsárono, levárono e enterrárono fronte á porta da cidade, que está ao norte da terra de Exipto.
27 E construíron sobre el un edificio elegante, forte e alto, e colocaron debaixo grandes pedras.
28 E os escribas do rei gravaron sobre aquelas pedras todo o poder do seu rei Cikiano, e todas as batallas que librara; velaquí que están escritas alí hoxe.
29 Despois da morte de Quikiano, rei de Cux, os seus homes e tropas sentiron unha grande tristeza por mor da guerra.
30 Entón dixéronse uns aos outros: Dádenos consello sobre o que debemos facer neste momento, xa que levamos nove anos residindo no deserto lonxe dos nosos fogares.
31 Se dicimos que loitaremos contra a cidade, moitos de nós caeremos feridos ou mortos, e se permanecemos aquí no asedio, tamén morreremos.
32 Pois agora todos os reis de Aram e dos fillos do leste oirán que o noso rei morreu, e atacaránnos de súpeto dun xeito hostil, e loitarán contra nós e non deixarán ningún remanente de nós.
33 Agora, pois, imos e nomeemos un rei sobre nós, e permanezamos no asedio ata que a cidade nos sexa entregada.
34 E desexaban elixir aquel día un home do exército de Quiciano para rei, e non atoparon ningún obxecto da súa elección como Moisés para reinar sobre eles.
35 E apresuráronse e quitáronse cada un as súas roupas e botáronos por terra, e fixeron un gran montón e puxeron a Moisés enriba.
36 Levantáronse e tocaron trompetas, gritando diante del, dicindo: «¡Viva o rei, viva o rei!».
37 E todo o pobo e os nobres xuráronlle que lle darían por esposa a Adonías, a raíña cuxita, esposa de Quikianos, e nomearon rei sobre eles aquel día a Moisés.
38 E todo o pobo de Cux publicou unha declaración aquel día, dicindo: «Cada home debe darlle a Moisés algo do que ten na súa posesión».
39 E estenderon unha sábana sobre o montón, e cada home botou nela algo do que tiña, un un pendente de ouro e o outro unha moeda.
40 Os fillos de Cux botáronlle tamén pedras de ónix, de bedelio, de perlas e de mármore a Moisés, enriba do montón, e prata e ouro en gran cantidade.
41 Moisés colleu toda a prata e o ouro, todos os utensilios, as pedras de bedelio e de ónix que lle deran todos os fillos de Cux, e colocounos entre os seus tesouros.
42 E Moisés reinou sobre os fillos de Cux nese día, no lugar de Quikianos, rei de Cux.

CAPÍTULO 73

1 No ano cincuenta e cinco do reinado do faraón, rei de Exipto, é dicir, no ano cento cincuenta e sete da baixada dos israelitas a Exipto, reinou Moisés en Cux.
2 Moisés tiña vinte e sete anos cando comezou a reinar sobre Cux, e reinou corenta anos.
3 E o Señor concedeu a Moisés favor e graza aos ollos de todos os fillos de Cux, e os fillos de Cux o amaban moito, polo que Moisés foi favorecido polo Señor e polos homes.
4 E no sétimo día do seu reinado, reuníronse todos os fillos de Cux e viñeron diante de Moisés e inclináronse ante el ata o chan.
5 E todos os nenos falaron xuntos na presenza do rei, dicindo: Dános consello para ver que debemos facer con esta cidade.
6 Porque xa levamos nove anos asediando a cidade e non vimos os nosos fillos nin as nosas mulleres.
7 Entón o rei respondeulles, dicindo: Se escoitades a miña voz en todo o que vos mandei, entón o Señor entregará a cidade nas nosas mans e someterémola.
8 Pois se loitamos contra eles como na batalla anterior que tivemos con eles antes da morte de Cikiano, moitos de nós caeremos feridos como antes.
9 Agora, pois, velaquí o consello que tes neste asunto: se escoitas a miña voz, a cidade será entregada nas nosas mans.
10 Entón todo o exército respondeu ao rei, dicindo: Todo o que o noso señor mande, iso faremos.
11 E Moisés díxolles: «Pasade e proclamade por todo o campamento a todo o pobo, dicindo:
12 Así di o rei: «Ide ao bosque e traede convosco crías de cegoña, cada un cunha cría na man».
13 Calquera que desobedeza a orde do rei e non traia o seu fillo pequeno, morrerá, e o rei tomará todo o que ten.
14 E cando os traias, estarán ao teu coidado, criaraos ata que medren e ensinarásslles a lanzarse cara a eles, como fan as crías do falcón.
15 E todos os fillos de Cux escoitaron as palabras de Moisés, e levantáronse e fixeron que se publicase un pregón por todo o campamento, dicindo:
16 A vós, fillos de Cux, a orde do rei é que vaiades todos xuntos ao bosque e que alí collades as cegoñas novas, cada un na súa man, e que as levedes para a casa.
17 Calquera persoa que viole a orde do rei morrerá, e o rei tomará todo o que lle pertence.
18 E todo o pobo fixo así, e saíron ao bosque e subiron aos abetos e colleron, cada home unha cría na man, todas as crías das cegoñas, e leváronas ao deserto e criáronas por orde do rei, e ensináronlles a lanzarse como dardos, semellantes aos falcóns novos.
19 E despois de que as cegoñas novas foran criadas, o rei ordenou que tivesen fame durante tres días, e todo o pobo así o fixo.
20 E ao terceiro día, o rei díxolles: Fortalecédevos e convertídevos en homes valentes, e poñédevos cada un a súa armadura e cínguevos a súa espada, e montade cada un o seu cabalo e tomade cada un a súa cegoña na man.
21 E nós levantarémonos e loitaremos contra a cidade no lugar onde están as serpes; e todo o pobo fixo como o rei ordenara.

22 E colleron cada un a súa cría na man e marcharon, e cando chegaron ao lugar das serpes, o rei díxolles: «Mandade cada un a súa cría sobre as serpes».
23 E enviaron cada home a súa cegoña nova por orde do rei, e as cegoñas novas correron sobre as serpes e devoráronas a todas e destruíronas daquel lugar.
24 E cando o rei e o pobo viron que todas as serpes foran destruídas naquel lugar, todo o pobo deu un gran berro.
25 E achegáronse e loitaron contra a cidade, e tomárona e sometérona, e entraron na cidade.
26 E morreron aquel día mil cen homes da xente da cidade, todos os que habitaban a cidade, pero non morreu ningún do pobo que sitiaba.
27 Así que todos os fillos de Cux volveron cada un para a súa casa, para a súa muller, os seus fillos e todo o que lle pertencía.
28 E Balaam, o mago, cando viu que a cidade fora tomada, abriu a porta e fuxiu el, os seus dous fillos e os seus oito irmáns e volveu a Exipto, ao faraón, rei de Exipto.
29 Son os bruxos e magos que se mencionan no libro da lei, que se opoñeron a Moisés cando o Señor trouxo as pragas sobre Exipto.
30 Así que Moisés tomou a cidade coa súa sabedoría, e os fillos de Cux puxérono no trono en lugar de Quikiano, rei de Cux.
31 E puxéronlle a coroa real sobre a cabeza e déronlle por esposa a Adonías, a raíña cuxita, esposa de Quikianos.
32 Moisés temía o Señor, Deus dos seus pais, e non se achegaba a ela nin volvía os seus ollos cara a ela.
33 Porque Moisés lembrouse de como Abraham fixera xurar ao seu servo Eliezer, dicíndolle: Non tomarás muller de entre as fillas de Canaán para o meu fillo Isaac.
34 Tamén o que fixo Isaac cando Xacob fuxiu do seu irmán, cando lle ordenou, dicindo: Non tomarás muller de entre as fillas de Canaán, nin farás alianza con ningún dos fillos de Ham.
35 Porque o Señor, o noso Deus, deu a Ham, fillo de Noé, aos seus fillos e a toda a súa descendencia como servos aos fillos de Sem e aos fillos de Iafet, e á súa descendencia despois deles por servos para sempre.
36 Polo tanto, Moisés non volveu o seu corazón nin os seus ollos á muller de Quikianos en todo o tempo que reinou sobre Cux.
37 Moisés temeu ao Señor, o seu Deus, toda a súa vida, e camiñou diante do Señor con verdade, con todo o seu corazón e con toda a súa alma; non se desviou do camiño recto en todos os días da súa vida; non se desviou do camiño que andaron Abraham, Isaac e Xacob, nin á dereita nin á esquerda.
38 Moisés afianzouse no reino dos fillos de Cux, guiou os fillos de Cux coa súa sabedoría habitual, e Moisés prosperou no seu reino.
39 E naquel tempo Aram e os fillos do leste souberon que morrera Quikianos, rei de Cux, e Aram e os fillos do leste rebeláronse contra Cux naqueles días.
40 Moisés reuniu a todos os fillos de Cux, un pobo moi poderoso, uns trinta mil homes, e saíu a loitar contra Aram e os fillos do leste.
41 E foron primeiro aos fillos do leste, e cando os fillos do leste escoitaron o seu informe, foron ao seu encontro e entablaron batalla con eles.
42 A guerra foi feroz contra os fillos do leste, e o Señor entregou todos os fillos do leste nas mans de Moisés, e caeron mortos uns trescentos homes.
43 E todos os fillos do leste volveron a súa marcha e retiraronse, e Moisés e os fillos de Cux seguironos e sometéronos, e impuxéronlles un tributo, como era o seu costume.
44 Moisés e todo o pobo que ía con el partiron de alí para a terra de Aram para a batalla.
45 E o pobo de Aram tamén foi ao seu encontro, e loitou contra eles, e o Señor entregounos nas mans de Moisés, e moitos dos homes de Aram caeron feridos.
46 E Aram tamén foi sometida por Moisés e o pobo de Cux, e tamén pagou o seu tributo habitual.
47 Moisés someteu a Aram e aos fillos do leste aos fillos de Cux, e Moisés e todo o pobo que estaba con el volveron á terra de Cux.
48 Moisés afianzouse no reino dos fillos de Cux, e o Señor estaba con el, e todos os fillos de Cux tiñan medo del.

CAPÍTULO 74

1 Ao cabo duns anos morreu Saúl, rei de Edom, e reinou no seu lugar Baal-Canán, fillo de Acbor.
2 No dezaseis anos do reinado de Moisés sobre Cux, Baal Hanán, fillo de Acbor, reinou na terra de Edom sobre todos os fillos de Edom durante trinta e oito anos.
3 Nos seus días, Moab rebelouse contra o poder de Edom, xa que estivera sometido a Edom desde os días de Hadad, fillo de Bedad, que os venceu a eles e a Madián, e someteu a Moab a Edom.
4 Cando Baal Hanán, fillo de Acbor, reinou sobre Edom, todos os fillos de Moab retiraron a súa lealdade a Edom.
5 E Anxeas, rei de África, morreu naqueles días, e o seu fillo Azdrúbal reinou no seu lugar.
6 Naqueles días morreu Janeas, rei dos fillos de Quitim, e enterrárono no templo que construíra para si mesmo na chaira de Canopia para residencia, e Latino reinou no seu lugar.
7 No ano vixésimo segundo do reinado de Moisés sobre os fillos de Cux, Latino reinou sobre os fillos de Quitim corenta e cinco anos.
8 E tamén construíu para si unha torre grande e poderosa, e construíu nela un templo elegante para a súa residencia, para dirixir o seu goberno, como era costume.
9 No terceiro ano do seu reinado mandou que se fixese unha proclamación a todos os seus homes habilidosos, que construíron moitos barcos para el.
10 E Latino reuniu todas as súas forzas, e viñeron en barcos, e foron neles para loitar contra Azdrúbal, fillo de Anxeas, rei de África, e chegaron a África e enfrontáronse en batalla contra Azdrúbal e o seu exército.
11 E Latino prevaleceu sobre Azdrúbal, e Latino arrebatoulle o acueduto que o seu pai lle trouxera aos fillos de Quitim, cando este tomara por esposa a Janiah, a filla de Uzi, e Latino derrubou a ponte do acueduto e asestoulle un duro golpe a todo o exército de Azdrúbal.
12 E os homes fortes que quedaban de Azdrubal fortalecéronse, e os seus corazóns enchíronse de envexa, e buscaron a morte, e volveron enfrontarse a Latino, rei de Chittim.

13 E a batalla foi dura contra todos os homes de África, e todos caeron feridos ante Latino e o seu pobo, e o rei Azdrúbal tamén caeu naquela batalla.
14 E o rei Azdrúbal tiña unha filla moi fermosa, chamada Ushpezena, e todos os homes de África bordaron a súa semellanza nas súas roupas, por mor da súa gran beleza e atractivo aspecto.
15 E os homes de Latino viron a Ushpezena, a filla de Azdrúbal, e eloxiárona ante Latino, o seu rei.
16 E Latino ordenou que a trouxesen, e Latino tomou a Ushpezena por esposa, e volveu de camiño a Quitim.
17 E foi despois da morte de Azdrúbal, fillo de Anxeas, cando Latino volveu á súa terra despois da batalla, que todos os habitantes de África se levantaron e tomaron a Aníbal, fillo de Anxeas, irmán máis novo de Azdrúbal, e fixérono rei no seu lugar sobre toda a terra de África.
18 E cando reinou, decidiu ir a Quitim para loitar contra os fillos de Quitim, para vingar a causa do seu irmán Azdrúbal e a causa dos habitantes de África, e así o fixo.
19 E construíu moitos barcos, e chegou alí con todo o seu exército, e foi a Quitim.
20 Entón Anibal loitou cos fillos de Quitim, e os fillos de Quitim caeron feridos ante Anibal e o seu exército, e Anibal vingouse da causa do seu irmán.
21 E Aníbal continuou a guerra durante dezaoito anos cos fillos de Quitim, e Aníbal habitou na terra de Quitim e acampou alí durante moito tempo.
22 Anibal feriu os fillos de Quitim con moita severidade, e matou os seus grandes homes e príncipes, e do resto do pobo feriu uns oitenta mil homes.
23 E ao cabo dos días e dos anos, Aníbal volveu á súa terra de África, e reinou con seguridade no lugar do seu irmán Azdrúbal.

CAPÍTULO 75

1 Naquel tempo, no ano cento oitenta da baixada dos israelitas a Exipto, saíron de Exipto trinta mil homes valentes de pé, dos fillos de Israel, todos da tribo de Xosé, dos fillos de Efraím, fillo de Xosé.
2 Pois dixeron que se cumprira o período que o Señor lles asignara aos fillos de Israel nos tempos antigos, o cal lle falara a Abraham.
3 E estes homes ciñéronse, e puxeron cada un a súa espada ao costado, e cada un a súa armadura sobre si, e confiaron na súa forza, e saíron xuntos de Exipto cunha man poderosa.
4 Pero non trouxeron provisións para o camiño, só prata e ouro, nin sequera pan para aquel día nas súas mans, porque pensaban en obter as súas provisións a cambio dun pago dos filisteos, e se non, tomaríanas pola forza.
5 E estes homes eran moi poderosos e valentes, un home podía perseguir a mil e dous podían derrotar a dez mil, polo que confiaron na súa forza e foron xuntos como estaban.
6 E dirixiron o seu camiño cara á terra de Gat, e baixaron e atoparon os pastores de Gat alimentando o gando dos fillos de Gat.
7 E dixéronlles aos pastores: «Dádenos algunhas das ovellas para que poidamos comer, porque temos fame, porque hoxe non comemos pan».
8 E os pastores dixeron: «Son as nosas ovellas ou vacas, para que chos debamos dar aínda que sexa por un soldo?». Entón os fillos de Efraím achegáronse para levalas á forza.
9 E os pastores de Gat berraron por eles, de xeito que o seu clamor se ouviu de lonxe, e todos os fillos de Gat saíron a eles.
10 Cando os fillos de Gat viron as maldades dos fillos de Efraím, volveron e reuniron os homes de Gat, e puxeron cada un a súa armadura e saíron á batalla contra os fillos de Efraím.
11 E loitaron contra eles no val de Gat, e a batalla foi cruel, e derrotaron uns ós outros a moitísimos aquel día.
12 E o segundo día, os fillos de Gat enviaron mensaxes a todas as cidades dos filisteos para que os axudasen, dicindo:
13 Subíde a nós e axudádenos, para que poidamos derrotar os fillos de Efraím, que saíron de Exipto para roubar o noso gando e loitar contra nós sen motivo.
14 As almas dos fillos de Efraím estaban esgotadas de fame e sede, porque non comeran pan durante tres días. E corenta mil homes saíron das cidades dos filisteos para axudar os homes de Gat.
15 E estes homes estiveron en guerra cos fillos de Efraím, e o Señor entregou os fillos de Efraím nas mans dos filisteos.
16 E derrotaron a todos os fillos de Efraím, a todos os que saíran de Exipto; non quedou ninguén máis que dez homes que fuxiran do combate.
17 Porque este mal veu do Señor contra os fillos de Efraím, porque transgrediron a palabra do Señor ao saír de Exipto, antes de que chegase o prazo que o Señor nos tempos antigos fixara a Israel.
18 E tamén caeron moitos dos filisteos, uns vinte mil homes, e os seus irmáns leváronos e enterráronos nas súas cidades.
19 E os mortos dos fillos de Efraím permaneceron abandonados no val de Gat durante moitos días e anos, e non foron levados para o enterro, e o val estaba cheo de ósos de homes.
20 E os homes que escaparan da batalla chegaron a Exipto e contaron a todos os fillos de Israel todo o que lles acontecera.
21 E o seu pai Efraím chorou por eles durante moitos días, e os seus irmáns viñeron consolalo.
22 E chegou á súa muller, e ela deu a luz un fillo, e chamouno Beriah, porque era desafortunada na súa casa.

CAPÍTULO 76

1 Moisés, fillo de Amram, era aínda rei na terra de Cux naqueles días, e prosperou no seu reino, e dirixiu o goberno dos fillos de Cux con xustiza, rectitude e integridade.
2 E todos os fillos de Cux amaron a Moisés todo o tempo que reinou sobre eles, e todos os habitantes da terra de Cux tiveron moito medo del.
3 No ano corenta do reinado de Moisés sobre Cux, Moisés estaba sentado no trono real, mentres a raíña Adonías estaba diante del, e todos os nobres estaban sentados arredor del.
4 E a raíña Adonías dixo diante do rei e dos príncipes: «Que é isto que vós, fillos de Cux, levades facendo tanto tempo?

5 Seguramente sabes que este home leva corenta anos reinar sobre Cux e non se achegou a min nin serviu aos deuses dos fillos de Cux.
6 Agora, polo tanto, escoitade, fillos de Cux, e non deixedes que este home reine máis sobre vós, xa que non é da nosa carne.
7 Velaquí que o meu fillo Menacro xa é maior; que reine sobre vós, porque mellor é servir ao fillo do teu señor que servir a un estraño, escravo do rei de Exipto.
8 E todo o pobo e os nobres dos fillos de Cux escoitaron as palabras que a raíña Adonías lles dixera aos oídos.
9 E todo o pobo estivo preparándose ata a tarde, e pola mañá levantáronse cedo e nomearon rei sobre eles a Menacro, fillo de Quiciano.
10 E todos os fillos de Cux tiveron medo de estender a man contra Moisés, porque o Señor estaba con Moisés, e os fillos de Cux lembráronse do xuramento que lle fixeran a Moisés, polo que non lle fixeron ningún dano.
11 Mais os fillos de Cux déronlle moitos agasallos a Moisés, e enviárono de parte deles con gran honra.
12 Entón Moisés saíu da terra de Cux e volveu para a casa e deixou de reinar sobre Cux. Moisés tiña sesenta e seis anos cando saíu da terra de Cux, porque a cousa viña do Señor, pois chegara o tempo que el designara nos días antigos, para sacar a Israel da aflición dos fillos de Ham.
13 Moisés foi entón a Madián, porque tiña medo de volver a Exipto por mor do Faraón, e foi e sentouse xunto a un pozo de auga en Madián.
14 E as sete fillas de Reuel o madianita saíron a apacentar o rabaño do seu pai.
15 E chegaron ao pozo e sacaron auga para dar de beber o rabaño do seu pai.
16 Entón chegaron os pastores de Madián e os botaron lonxe, e Moisés levantouse e axudounos e deu de beber o rabaño.
17 E volveron á casa, onde estaba o seu pai Reuel, e contáronlle o que Moisés fixera por eles.
18 E dixeron: Un exipcio librounos das mans dos pastores, sacounos auga e deu de beber o rabaño.
19 E Reuel preguntoulles ás súas fillas: Onde está el? Por que deixastes o home?
20 E Reuel mandouno buscar e trouxoo para a casa, e comeu pan con el.
21 E Moisés relatou a Reuel que fuxira de Exipto e que reinou corenta anos sobre Cux, e que despois lle arrebataran o goberno e o despediran en paz con honras e agasallos.
22 E cando Reuel ouviu as palabras de Moisés, Reuel dixo para si: "Meterei a este home na prisión, onde me conciliarei cos fillos de Cux, porque fuxiu deles".
23 E levárono e metérono na prisión, e Moisés estivo na prisión dez anos, e mentres Moisés estaba na prisión, Séfora, filla de Reuel, tivo compaixón del e sustentouno con pan e auga todo o tempo.
24 E todos os fillos de Israel estaban aínda na terra de Exipto servindo aos exipcios en toda clase de traballo duro, e a man de Exipto continuou con severidade sobre os fillos de Israel naqueles días.
25 Naquel tempo, o Señor feriu ao Faraón, rei de Exipto, e este caeu nunha praga da lepra desde a planta do pé ata a coroa da cabeza; debido ao cruel trato que lle daban aos fillos de Israel, esta praga foi daquela do Señor sobre o Faraón, rei de Exipto.
26 Porque o Señor escoitara a oración do seu pobo, os fillos de Israel, e o seu clamor chegou ata el por mor do seu traballo duro.
27 Pero a súa ira non se apartou deles, e a man do faraón seguía estendida contra os fillos de Israel. O faraón endureceu o seu pescozo diante do Señor, e aumentou o seu xugo sobre os fillos de Israel, e amargoulles a vida con toda clase de traballo duro.
28 E cando o Señor infrinxiu a praga sobre o Faraón, rei de Exipto, pediu aos seus sabios e bruxos que o curasen.
29 E os seus sabios e meigos dixéronlle: Que se se puxese sangue de nenos pequenos nas feridas, curaríase.
30 E o Faraón escoitounos e enviou os seus ministros a Gosén, onde estaban os fillos de Israel, para levar os seus fillos pequenos.
31 E os ministros do faraón foron e colleron pola forza os nenos dos fillos de Israel dos seos das súas nais, e leváronos ao faraón cada día, un neno cada día, e os médicos matáronos e aplicáronos á peste; así fixeron todos os días.
32 E o número dos nenos que matou o faraón foi trescentos setenta e cinco.
33 Mais o Señor non escoitou os médicos do rei de Exipto, e a praga seguiu aumentando moito.
34 E o faraón estivo dez anos aflixido pola praga, pero o corazón do faraón endureceuse aínda máis contra os fillos de Israel.
35 E ao cabo de dez anos, o Señor continuou a aflixir o Faraón con pragas devastadoras.
36 E o Señor feriuno cun tumor grave e unha náusea no estómago, e a praga converteuse nun furúnculo grave.
37 Naquel tempo, os dous ministros do faraón viñeron da terra de Gosén, onde estaban todos os fillos de Israel, e foron á casa do faraón e dixéronlle: Vimos os fillos de Israel preguiceiros no seu traballo e neglixentes no seu traballo.
38 E cando o Faraón ouviu as palabras dos seus ministros, a súa ira acendeuse enormemente contra os fillos de Israel, porque estaba moi aflixido pola súa dor corporal.
39 E el respondeu e dixo: Agora que os fillos de Israel saben que estou enfermo, volvense e burlanse de nós. Agora, polo tanto, aparella o meu carro para min, e eu irei a Gosén e verei o burlo dos fillos de Israel co que se burlan de min; e os seus servos aparellaron o carro para el.
40 E collérono e fixérono montar nun cabalo, porque non podía montar por si só;
41 Levou consigo dez xinetes e dez homes de a pé e foi onde estaban os fillos de Israel, a Gosén.
42 E cando chegaron á fronteira de Exipto, o cabalo do rei pasou por un lugar estreito, elevado na parte oca da viña, valado por ambos os dous lados, estando a terra baixa e chaira do outro lado.
43 E os cabalos correron rapidamente naquel lugar e apremáronse uns aos outros, e os outros cabalos presionaron o cabalo do rei.
44 E o cabalo do rei caeu na chaira baixa mentres o rei cabalgaba nel, e cando caeu, o carro virouse sobre o rostro do rei e o cabalo caeu enriba do rei, e o rei gritou, porque a súa carne estaba moi dorida.

45 E a carne do rei foille arrincada, e os seus ósos foron quebrados e non puido cabalgar, porque isto viña do Señor para el, porque o Señor ouvira os clamores do seu pobo, os fillos de Israel, e a súa aflición.
46 E os seus servos levárono aos seus ombreiros, pouco a pouco, e levárono de volta a Exipto, e os xinetes que estaban con el tamén volveron a Exipto.
47 E puxérono na súa cama, e o rei soubo que chegara o seu fin para morrer, entón Aparanit, a raíña, a súa esposa, veu e chorou diante do rei, e o rei chorou un gran pranto con ela.
48 E todos os seus nobres e servos viñeron aquel día e viron o rei naquela aflición, e choraron moito con el.
49 E os príncipes do rei e todos os seus conselleiros aconsellaron ao rei que fixese reinar no seu lugar na terra a quen elixise de entre os seus fillos.
50 E o rei tiña tres fillos e dúas fillas que lle dera Aparanit, a raíña, a súa muller, ademais dos fillos que o rei tivo das súas concubinas.
51 E estes eran os seus nomes: o primoxénito Othri, o segundo Adikam e o terceiro Morion; e as súas irmás, o nome da maior Bathia e o da outra Acuzi.
52 E Otri, o primoxénito do rei, era un idiota, precipitado e apresurado nas súas palabras.
53 Pero Adikam era un home astuto e sabio, coñecedor de toda a sabedoría de Exipto, pero de aspecto desagradable, corpulento e moi baixo de estatura; a súa altura era dun cóbado.
54 E cando o rei viu a Adikam, o seu fillo, intelixente e sabio en todas as cousas, decidiu que el sería rei no seu lugar despois da súa morte.
55 E tomou para si por muller a Gedudá, filla de Abilot, e tiña dez anos, e ela lle deu catro fillos.
56 E despois foi e tomou tres esposas e procreou oito fillos e tres fillas.
57 E a desorde prevaleceu sobre o rei, e a súa carne fedeu coma a carne dun cadáver botado no campo no verán, durante a calor do sol.
58 E cando o rei viu que a súa enfermidade se agravara moito sobre el, ordenou que lle trouxesen ao seu fillo Adikam, e o fixeron rei sobre a terra no seu lugar.
59 E ao cabo de tres anos, o rei morreu, cheo de vergoña, desgraza e noxo, e os seus servos levárono e enterrárono no sepulcro dos reis de Exipto en Zoán-Mizraim.
60 Pero non o embalsamaron como era costume cos reis, porque a súa carne estaba pútrida e non se podían achegar para embalsamalo por mor do fedor, así que o enterraron ás présas.
61 Porque este mal viña del do Señor, porque o Señor lle devolvera o mal polo mal que fixera a Israel nos seus días.
62 E morreu con terror e con vergoña, e o seu fillo Adikam reinou no seu lugar.

CAPÍTULO 77

1 Adicam tiña vinte anos cando reinou sobre Exipto, e reinou catro anos.
2 No ano douscentos seis da baixada de Israel a Exipto, reinou Adikam sobre Exipto, pero non continuou tanto tempo no seu reinado sobre Exipto como os seus pais continuaran os seus reinados.
3 Porque o seu pai Melol reinou noventa e catro anos en Exipto, pero estivo enfermo dez anos e morreu, porque fora malvado diante do Señor.
4 E todos os exipcios chamaron a Adikam, faraón, como o nome dos seus pais, como era costume facer en Exipto.
5 E todos os sabios do faraón puxéronlle o nome a Adikam Ahuz, porque abreviado chámase Ahuz na lingua exipcia.
6 E Adikam era extremadamente feo, e medía un cóbado e unha palma e tiña unha gran barba que lle chegaba ás plantas dos pés.
7 E o faraón sentouse no trono do seu pai para reinar sobre Exipto, e dirixiu o goberno de Exipto coa súa sabedoría.
8 E mentres reinou, superou en maldade ao seu pai e a todos os reis precedentes, e aumentou o seu xugo sobre os fillos de Israel.
9 E foi cos seus servos a Gosén, aos fillos de Israel, e reforzou o traballo sobre eles e díxolles: Completade o voso traballo, a tarefa de cada día, e non deixedes que as vosas mans se desanimen do noso traballo desde este día en diante como fixestes nos días do meu pai.
10 E puxo sobre eles oficiais de entre os fillos de Israel, e sobre estes oficiais puxo capataces de entre os seus servos.
11 E púxolles sobre si unha medida de ladrillos para que fixesen segundo ese número, día tras día, e volveu e foi a Exipto.
12 Naquel tempo, os capataces do faraón deron ordes aos oficiais dos fillos de Israel, segundo o mandato do faraón, dicindo:
13 Así di o faraón: "Fai o teu traballo cada día, remata a túa tarefa e garda a medida diaria de ladrillos; non diminúas nada".
14 E acontecerá que se che faltan os ladrillos de cada día, poñerei os teus fillos pequenos no seu lugar.
15 E os capataces de Exipto fixeron naqueles días como lles ordenara o faraón.
16 E sempre que se atopaba algunha deficiencia na medida diaria de ladrillos dos fillos de Israel, os capataces do faraón ían ás mulleres dos fillos de Israel e collían os nenos dos fillos de Israel ata o número de ladrillos que faltaba, quitábanos á forza do colo das súas nais e metíanos no edificio en lugar dos ladrillos;
17 Mentres os seus pais e as súas nais choraban e choraban por eles, ao oír as voces dos seus fillos que choraban na parede do edificio.
18 E os capataces persuadían a Israel, para que os israelitas colocasen os seus fillos no edificio, de xeito que cada home colocaba o seu fillo no muro e botaba argamas enriba del, mentres os seus ollos choraban por el, e as súas bágoas corrían sobre o seu fillo.
19 E os capataces de Exipto fixeron así cos nenos de Israel durante moitos días, e ninguén tivo compaixón nin compaixón dos nenos dos fillos de Israel.
20 E o número de todos os nenos que morreron no edificio foi douscentos setenta, algúns dos cales construíran en lugar dos ladrillos que lles faltaran aos seus pais, e outros que sacaran mortos do edificio.
21 E o traballo imposto aos fillos de Israel nos días de Adikam excedía en dificultade o que realizaran nos días do seu pai.
22 E os fillos de Israel suspiraban todos os días por mor do seu traballo pesado, porque dixeran para si mesmos:

Velaquí, cando morra o faraón, o seu fillo levantarase e alixeirará o noso traballo!
23 Pero aumentaron esta última obra máis que a primeira, e os fillos de Israel suspiraron por isto e o seu clamor subiu a Deus por mor do seu traballo.
24 E Deus ouviu a voz dos fillos de Israel e o seu clamor naqueles días, e lembrouse con eles da súa alianza que fixera con Abraham, Isaac e Xacob.
25 E Deus viu a carga dos fillos de Israel, e o seu duro traballo naqueles días, e decidiu libralos.
26 E Moisés, fillo de Amram, estaba aínda recluído no calabozo naqueles días, na casa de Reuel o madianita, e Séfora, filla de Reuel, sustentábao con comida en segredo día tras día.
27 E Moisés estivo recluído no calabozo da casa de Reuel durante dez anos.
28 E ao cabo de dez anos, que foi o primeiro ano do reinado do faraón sobre Exipto, no lugar do seu pai,
29 Séfora díxolle a seu pai Reuel: «Ninguén pregunta nin busca polo hebreo a quen prendiches na cadea hai dez anos».
30 Agora, se che parece ben, mandemos ver se vive ou morreu, pero o pai dela non sabía que ela o mantivera.
31 E o seu pai Reuel respondeu e díxolle: Sucedeu algunha vez tal cousa que un home estivese encerrado nun cárcere sen comida durante dez anos, e logo vivise?
32 E Séfora respondeu a seu pai, dicindo: Certamente xa escoitaches que o Deus dos hebreos é grande e terrible, e fai marabillas por eles en todo momento.
33 El foi quen librou a Abraham de Ur dos caldeos, a Isaac da espada do seu pai e a Xacob do anxo do Señor que loitou con el no vao de Iabúc.
34 Tamén fixo moitas cousas con este home, librouno do río de Exipto e da espada do faraón e dos fillos de Cux, así tamén o pode librar da fame e facelo vivir.
35 E a cousa pareceulle ben aos ollos de Reuel, e fixo segundo a palabra da súa filla, e enviou ao calabozo para saber que foi de Moisés.
36 E viu, e velaquí que o home Moisés vivía no calabozo, de pé, louvando e orando ao Deus dos seus antepasados.
37 E Reuel mandou que sacasen a Moisés do calabozo, así que o raparon e el cambiou as súas roupas de prisión e comeu pan.
38 E despois Moisés foi ao xardín de Reuel, que estaba detrás da casa, e alí rezou ao Señor, o seu Deus, que fixera grandes marabillas por el.
39 E aconteceu que mentres oraba, mirou cara a el, e velaquí unha vara de zafiro colocada na terra, que estaba plantada no medio do xardín.
40 E achegouse ao pau e mirou, e velaquí que o nome do Señor Deus dos Exércitos estaba gravado nel, escrito e desenvolvido no pau.
41 E leuno, estendeu a man e arrincouno coma unha árbore do bosque, co pau na man.
42 E este é o pau co que se realizaron todas as obras do noso Deus, despois de crear o ceo e a terra, e todo o seu exército, mares, ríos e todos os seus peixes.
43 E cando Deus botou a Adán do xardín do Edén, colleu o pau na man e foi labrar a terra da que fora tomado.
44 E o pau baixou a Noé e foille dado a Sem e aos seus descendentes, ata que chegou ás mans de Abraham o hebreo.
45 E despois de lle dar todo o que tiña ao seu fillo Isaac, deulle tamén este pau.
46 E cando Xacob fuxiu a Padan-Aram, tomouno nas súas mans, e cando volveu a seu pai non o deixara atrás.
47 Cando baixou a Exipto, colleu a terra e deulla a Xosé, unha porción máis ca os seus irmáns, porque Xacob a arrebatara á forza ao seu irmán Esaú.
48 E despois da morte de Xosé, os nobres de Exipto entraron na casa de Xosé, e o pau chegou á man de Reuel o madianita, e cando saíu de Exipto, colleuno na súa man e plantouno no seu xardín.
49 E todos os homes poderosos dos cineastas intentaron arrebatalo cando tentaron facerse con Séfora, a súa filla, pero non tiveron éxito.
50 Así que aquel pau permaneceu plantado no xardín de Reuel, ata que veu quen tiña dereito sobre el e o tomou.
51 E cando Reuel viu o bastón na man de Moisés, quedou abraiado por el, e deulle a súa filla Séfora por muller.

CAPÍTULO 78

1 Naquel tempo morreu Baal Hanán, fillo de Acbor, rei de Edom, e foi enterrado na súa casa, no país de Edom.
2 Despois da súa morte, os fillos de Esaú enviaron mensaxeiros á terra de Edom, e colleron de alí un home que estaba en Edom, chamado Hadad, e constituírono rei sobre eles no lugar de Baal Hanán, o seu rei.
3 Hadad reinou sobre os fillos de Edom corenta e oito anos.
4 E cando reinou, decidiu loitar contra os fillos de Moab, para someteros ao poder dos fillos de Esaú como eran antes, pero non foi capaz, porque os fillos de Moab escoitaron isto, e levantáronse e apresuráronse a elixir un rei sobre eles de entre os seus irmáns.
5 E despois reuniron un gran pobo e enviaron aos fillos de Amón os seus irmáns para pedir axuda para loitar contra Hadad, rei de Edom.
6 Hadad ouviu o que fixeran os fillos de Moab, e tivo moito medo deles, e desistiu de loitar contra eles.
7 Naqueles días, Moisés, fillo de Amram, en Madián, tomou por muller a Séfora, filla de Reuel o madianita.
8 E Séfora andou polos camiños das fillas de Xacob, non era menos que a xustiza de Sara, Rebeca, Raquel e Lea.
9 E Sipora concibiu e deu a luz un fillo, e chamouno Guerxom, porque dixo: «Fun un estranxeiro en terra estranxeira». Mais non lle circuncidou o prepucio, por orde do seu sogro Reuel.
10 E concibiu de novo e deu a luz un fillo, pero circuncidoulle o prepucio e chamouno Eliezer, porque dixo Moisés: "O Deus dos meus pais foi a miña axuda e libroume da espada do faraón".
11 E o faraón, rei de Exipto, aumentou moito o traballo dos fillos de Israel naqueles días, e continuou a facer máis pesado o seu xugo sobre os fillos de Israel.
12 E mandou que se fixese un prego en Exipto, dicindo: Non lle deades máis palla ao pobo para facer ladrillos; que vaian recoller a palla que poidan atopar.

13 Tamén a cantidade de ladrillos que fagan, que a dean cada día, e non lles quiten nada, porque son ociosos no seu traballo.
14 E os fillos de Israel oíron isto, e lamentáronse e suspiraron, e clamaron ao Señor por mor da amargura das súas almas.
15 E o Señor ouviu os clamores dos fillos de Israel e viu a opresión con que os exipcios os oprimían.
16 E o Señor tivo celos do seu pobo e da súa herdanza, e escoitou a súa voz, e resolveu sacalas da aflición de Exipto, para darlles a terra de Canaán en posesión.

CAPÍTULO 79

1 Naqueles días, Moisés estaba apacentando o rabaño de Reuel o madianita, o seu sogro, alén do deserto de Sin, e tiña na man o pau que lle quitara ao seu sogro.
2 E aconteceu que un día un cabrito se desviou do rabaño, e Moisés perseguiuno, e chegou ao monte de Deus, a Horeb.
3 Cando chegou a Horeb, apareceulle alí o Señor na silva, e atopou a silva ardendo en lume, pero o lume non tiña poder sobre a silva para consumila.
4 E Moisés ficou moi abraiado con esta visión, polo que a sarza non se consumiu, e achegouse para ver esta cousa poderosa, e o Señor chamou a Moisés do medio do lume e ordenoulle que baixase a Exipto, ao Faraón, rei de Exipto, para enviar os fillos de Israel do seu servizo.
5 E o Señor díxolle a Moisés: Vai, volve a Exipto, porque todos aqueles homes que buscaban a túa vida xa morreron. E ti falaráslle ao Faraón para que deixe saír os fillos de Israel da súa terra.
6 E o Señor mostroulle que facía sinais e marabillas en Exipto diante dos ollos do Faraón e dos ollos dos seus súbditos, para que cresen que o Señor o enviara.
7 E Moisés escoitou todo o que o Señor lle mandara, e volveu ao seu sogro e contoulle o asunto, e Reuel díxolle: Vai en paz.
8 Moisés levantouse para ir a Exipto, levando consigo á súa muller e aos seus fillos. Estaba nunha pousada no camiño e baixou un anxo de Deus e buscou unha ocasión contra el.
9 E quixo matalo por mor do seu fillo primoxénito, porque non o circuncidara e violara a alianza que o Señor fixera con Abraham.
10 Porque Moisés escoitara as palabras que o seu sogro lle dixera, de non circuncidar o seu fillo primoxénito, polo tanto non o circuncidou.
11 E Séfora viu o anxo do Señor buscando unha ocasión contra Moisés, e soubo que isto se debía a que non circuncidara o seu fillo Guerxom.
12 E Séfora apresurouse e colleu unhas pedras afiadas que había alí, e circuncidou o seu fillo, e librou o seu marido e o seu fillo da man do anxo do Señor.
13 Aarón, fillo de Amram e irmán de Moisés, estaba aquel día en Exipto, camiñando pola beira do río.
14 E o Señor aparecéuselle nese lugar, e díxolle: Vai, pois, onde estaba Moisés no deserto. El foi e atopouno no monte de Deus, e bicouno.
15 Aarón ergueu os ollos e viu a Séfora, a muller de Moisés, e os seus fillos, e preguntoulle a Moisés: «Quen son estes para ti?
16 E Moisés díxolle: "Son a miña muller e os meus fillos, que Deus me deu en Madián." E isto aflixiu a Aarón por mor da muller e dos seus fillos.
17 E Aarón díxolle a Moisés: «Deixa marchar á muller e aos seus fillos para que vaian á casa do seu pai». E Moisés escoitou as palabras de Aarón e fixo así.
18 E Séfora volveu cos seus fillos, e foron á casa de Reuel, e permaneceron alí ata que chegou o tempo en que o Señor visitou o seu pobo, e os sacou de Exipto da man do Faraón.
19 Moisés e Aarón chegaron a Exipto, á comunidade dos fillos de Israel, e faláronlles de todas as palabras do Señor, e o pobo alegrouse con moita alegría.
20 E Moisés e Aarón levantáronse cedo ao día seguinte, e foron á casa do Faraón, e levaron nas súas mans o bastón de Deus.
21 E cando chegaron á porta do rei, dous leóns novos estaban alí presos con instrumentos de ferro, e ninguén saía nin entraba diante deles, agás aqueles aos que o rei ordenara vir, cando chegaron os adiviños e retiraron os leóns cos seus encantamentos, e isto levounos ao rei.
22 E Moisés apresurouse e levantou o bastón sobre os leóns, e soltounos, e Moisés e Aarón entraron na casa do rei.
23 Os leóns viñeron con eles cheos de alegría, e seguíronos e alegráronse coma un can se alegra polo seu amo cando volve do campo.
24 E cando o faraón viu isto, ficou abraiado e aterrorizado ao oír o informe, porque o seu aspecto era coma o aspecto dos fillos de Deus.
25 E Faraón preguntoulle a Moisés: Que queres? E eles respondéronlle: O Señor, Deus dos hebreos, enviounos a ti para dicirche: Envía o meu pobo para que me sirva.
26 E cando o Faraón ouviu as súas palabras, quedou moi aterrado diante deles, e díxolles: Ide hoxe e volvede a min mañá. E fixeron segundo a palabra do rei.
27 E cando marcharon, o Faraón mandou chamar a Balaam o mago, a Jannes e Jambres, os seus fillos, e a todos os magos, adiviños e conselleiros que pertencían ao rei; e todos eles viñeron e sentáronse diante do rei.
28 E o rei contoulles todas as palabras que lle dixeran Moisés e o seu irmán Aarón, e os magos dixéronlle ao rei: «Como viñeron eses homes a ti, por mor dos leóns que estaban presos na porta?»
29 E o rei dixo: Porque alzaron a súa vara contra os leóns e soltáronos, e viñeron a min, e os leóns tamén se alegraron con eles como un can se alegra de atoparse co seu amo.
30 E Balaam, fillo de Beor o mago, respondeu ao rei, dicindo: Estes non son máis que magos coma nós.
31 Agora, pois, mandade chamalos, e que veñan e poñémolos a proba, e o rei así o fixo.
32 Pola mañá, o faraón mandou chamar a Moisés e a Aarón para que se presentasen ante o rei. Estes colleron a vara de Deus e, viñendo ao rei, dixéronlle:
33 Así dixo o Señor, Deus dos hebreos: «Envía o meu pobo para que me sirva».
34 E o rei díxolles: Pero quen vos crerá que sodes os mensaxeiros de Deus e que videdes a min por orde súa?
35 Agora, pois, da un prodixio ou un sinal neste asunto, e entón serán credas as palabras que digas.
36 Aarón apresurouse a botar a vara da súa man diante do Faraón e dos seus servos, e a vara converteuse nunha serpe.

37 E os bruxos viron isto e lanzaron cada home a súa vara ao chan e convertéronse en serpes.
38 E a serpe da vara de Aarón ergueu a cabeza e abriu a boca para tragar as varas dos magos.
39 E Balaam, o mago, respondeu e dixo: Isto xa é cousa dos tempos antigos, que a serpe traga a súa compañeira, e que os seres vivos se devoran uns aos outros.
40 Agora, polo tanto, devólveo a unha vara como era ao principio, e nós tamén devolveremos as nosas varas como eran ao principio, e se a túa vara tragar as nosas varas, entón saberemos que o espírito de Deus está en ti, e se non, só es un artífice semellante a nós.
41 E Aarón apresurouse e estendeu a man e agarrou a cola da serpe, e converteuse nunha vara na súa man; e os bruxos fixeron o mesmo coas súas varas, e agarraron cada un a cola da súa serpe, e convertéronse en varas como ao principio.
42 E cando volveron ás varas, a vara de Aarón tragou as súas varas.
43 E cando o rei viu isto, mandou que trouxesen o libro das crónicas que se refería aos reis de Exipto, e trouxeron o libro das crónicas, as crónicas dos reis de Exipto, no que estaban inscritos todos os ídolos de Exipto, porque pensaron en atopar nel o nome de Xehová, pero non o atoparon.
44 E Faraón díxolles a Moisés e Aarón: Mirade, non atopei o nome do voso Deus escrito neste libro, e o seu nome non o coñezo.
45 E os conselleiros e os sabios responderon ao rei: «Oímos que o Deus dos hebreos é fillo de sabios, fillo de reis antigos».
46 E Faraón volveuse cara a Moisés e Aarón e díxolles: Non coñezo o Señor a quen declarastes, nin enviarei o seu pobo.
47 E responderon e dixéronlle ao rei: O Señor Deus dos deuses é o seu nome, e proclamou o seu nome sobre nós desde os días dos nosos antepasados, e enviounos, dicindo: Ide a Faraón e dille: Envía ao meu pobo para que me sirva.
48 Agora, pois, mándanos facer unha viaxe de tres días polo deserto e ofrecerlle alí sacrificios, porque desde os días que baixamos a Exipto non aceptou das nosas mans nin holocausto, nin ofrenda, nin sacrificio. Se non nos envías, a súa ira arderá contra ti e ferirá Exipto coa peste ou coa espada.
49 E Faraón díxolles: Dime agora o seu poder e a súa forza; e eles dixéronlle: El creou o ceo e a terra, os mares e todos os seus peixes, formou a luz, creou a escuridade, fixo chover sobre a terra e regouna, e fixo xermolar a herba e a herba, creou o home e os animais e os animais do bosque, as aves do ceo e os peixes do mar, e pola súa boca viven e morren.
50 Certamente el te creou no ventre da túa nai, e puxo en ti o alento da vida, e crioute e colocoute no trono real de Exipto, e tomarache o alento e a alma, e devolverate á terra de onde fuches tomado.
51 E a ira do rei acendeuse polas súas palabras, e díxolles: Pero quen de entre todos os deuses das nacións pode facer isto? O meu río é meu, e eu o fixen para min.
52 E expulsounos de si, e ordenou que o traballo sobre Israel fose máis severo que o de onte e o de antes.
53 Moisés e Aarón saíron da presenza do rei e viron os fillos de Israel nun mal estado, porque os capataces lles fixeran o traballo extremadamente pesado.
54 Moisés volveu ao Señor e dixo: «Por que maltrataches o teu pobo? Desde que vin falarlle ao Faraón para o que me enviaches, tratou moi mal os fillos de Israel.
55 E o Señor díxolle a Moisés: Velaquí que verás que cunha man estendida e con graves pragas, o Faraón enviará os fillos de Israel fóra da súa terra.
56 Moisés e Aarón habitaron entre os seus irmáns, os fillos de Israel, en Exipto.
57 E en canto aos fillos de Israel, os exipcios amargaronlles a vida cos traballos pesados que lles impuxeron.

CAPÍTULO 80

1 E ao cabo de dous anos, o Señor volveu enviar a Moisés ao Faraón para sacar os fillos de Israel e envialos fóra da terra de Exipto.
2 E Moisés foi e chegou á casa de Faraón, e faloulle as palabras do Señor que o enviara, pero Faraón non quixo escoitar a voz do Señor, e Deus despertou o seu poder en Exipto sobre Faraón e os seus súbditos, e Deus feriu a Faraón e ao seu pobo con pragas moi grandes e dolorosas.
3 E o Señor mandou por medio de Aarón e converteu en sangue todas as augas de Exipto, con todos os seus regatos e ríos.
4 E cando un exipcio chegou a beber e sacar auga, mirou dentro do seu cántaro, e velaquí que toda a auga se convertera en sangue; e cando veu beber da súa copa, a auga da copa converteuse en sangue.
5 E cando unha muller amasaba a súa masa e cociñaba os seus manxares, o seu aspecto volvíase ao de sangue.
6 E o Señor volveu enviar e fixo que todas as súas augas producisen ras, e todas as ras entraron nas casas dos exipcios.
7 E cando os exipcios bebían, as súas barrigas enchíanse de ras e bailaban nas súas barrigas coma bailan cando están no río.
8 E toda a súa auga potable e de cociña convertíase en ras, e cando se deitaban nas súas camas, a súa suor xeraba ras.
9 A pesar de todo isto, a ira do Señor non se apartou deles, e a súa man estendeuse contra todos os exipcios para ferilos con toda clase de pragas graves.
10 E mandou e feriu o seu po ata convertelo en piollos, e os piollos chegaron a Exipto ata a altura de dous cóbados sobre a terra.
11 Os piollos tamén eran moi numerosos, na carne de homes e animais, en todos os habitantes de Exipto, tamén sobre o rei e a raíña enviou o Señor os piollos, e Exipto aflixiu enormemente por mor dos piollos.
12 A pesar diso, a ira do Señor non se acougou, e a súa man seguía estendida sobre Exipto.
13 E o Señor enviou a Exipto toda clase de bestas do campo, e viñeron e destruíron todo Exipto, homes e bestas, e árbores, e todo o que había en Exipto.
14 E o Señor enviou serpes de lume, escorpións, ratos, donicelas, sapos e outras bestas que se arrastraban polo po.
15 Moscas, avespas, pulgas, chinches e mosquitos, cada un enxame segundo a súa especie.

16 E todo tipo de réptiles e animais alados viñeron a Exipto, e causaron unha grande tristeza aos exipcios.
17 E as pulgas e as moscas entraron nos ollos e nos oídos dos exipcios.
18 E a avespa veu sobre eles e espantounos, e eles retiráronse dela para os seus aposentos interiores, e perseguiunos.
19 E cando os exipcios se agocharon por mor da multitude de animais, pecharon as portas tras deles, e Deus ordenou aos sulanuth que estaban no mar que subisen e entrasen en Exipto.
20 E tiña brazos longos, dez cóbados de lonxitude, coma os cóbados dun home.
21 E subiu aos tellados e descubriu as vigas e o chan e cortounos, e estendeu o brazo cara á casa e quitou o peche e o ferrollo, e abriu as casas de Exipto.
22 Despois entraron enxames de animais nas casas de Exipto, e acabaron cos exipcios, o que lles causou moita mágoa.
23 Malia isto, a ira do Señor non se apartou dos exipcios, e a súa man seguía estendida contra eles.
24 E Deus enviou a peste, e a pestilencia estendeuse por Exipto, nos cabalos e nos asnos, nos camelos, nas mandas de bois e de ovellas e nos homes.
25 E cando os exipcios se levantaron cedo pola mañá para levar o seu gando a pastar, atoparon todo o seu gando morto.
26 E do gando dos exipcios só quedou un de cada dez, e do gando pertencente a Israel en Gosén non morreu nin un.
27 E Deus enviou unha ardor na carne dos exipcios, que lles rebentou a pel, e converteuse nunha comezón forte en todos os exipcios desde as plantas dos pés ata a coroa das cabezas.
28 E tiñan moitas furúnculas na carne, que se consumían ata que se pudriron e se pudriron.
29 Malia isto, a ira do Señor non se acougou, e a súa man seguía estendida sobre todo Exipto.
30 E o Señor enviou unha sarabia moi forte, que feriu as súas vides e quebraba as súas árbores froiteiras e secábaas, de xeito que caían sobre elas.
31 Tamén toda herba verde secou e pereceu, porque un lume mesturado descendeu no medio da sarabia, polo que a sarabia e o lume consumírono todo.
32 Tamén homes e bestas que se atopaban fóra morreron polas chamas do lume e da sarabia, e todos os leóns novos quedaron exhaustos.
33 E o Señor enviou e trouxo a Exipto numerosas lagostas, lagostas de toda especie, lagostas de Chasel, Salom, Chargol e Chagolé, que devoraron todo o que deixara a sarabia.
34 Entón os exipcios alegáronse polas lagostas, aínda que estas consumían os produtos do campo, e as pescaron en abundancia e as salgaron para alimentarse.
35 E o Señor fixo que un vento forte soprase do mar, que levou todas as lagostas, mesmo as que estaban salgadas, e botounas no Mar Vermello; non quedou nin unha lagosta dentro dos límites de Exipto.
36 E Deus enviou escuridade sobre Exipto, de xeito que toda a terra de Exipto e Patros quedaron escuras durante tres días, de xeito que un home non podía ver a man cando a levaba á boca.
37 Naquel tempo morreron moitos do pobo de Israel que se rebelaran contra o Señor e que non escoitaran a Moisés e Aarón, e non crían neles que Deus os enviara.
38 E quen dixera: Non sairemos de Exipto para non perecer de fame nun deserto desolado? E quen non quixo escoitar a voz de Moisés.
39 E o Señor castigounos durante tres días de escuridade, e os israelitas enterráronos naqueles días, sen que os exipcios soubesen deles nin se alegrasen por eles.
40 E a escuridade foi moi grande en Exipto durante tres días, e calquera persoa que estaba de pé cando chegou a escuridade, permaneceu de pé no seu lugar, e o que estaba sentado permaneceu sentado, e o que estaba deitado continuou deitado no mesmo estado, e o que camiñaba permaneceu sentado no chan no mesmo lugar; e isto aconteceu con todos os exipcios, ata que a escuridade pasou.
41 E pasaron os días de escuridade, e o Señor enviou a Moisés e Aarón aos fillos de Israel, dicindo: Celebrade a vosa festa e facede a vosa Pascua, porque velaquí que eu veño no medio da noite entre todos os exipcios, e ferirei a todos os seus primoxénitos, desde o primoxénito do home ata o primoxénito do animal, e cando vexa a vosa Pascua, pasarei de largo de vós.
42 E os fillos de Israel fixeron conforme a todo o que o Señor lles ordenara a Moisés e Aarón; así o fixeron aquela noite.
43 E aconteceu que no medio da noite, o Señor saíu polo medio de Exipto e feriu a todos os primoxénitos exipcios, desde o primoxénito do home ata o primoxénito do animal.
44 E o faraón levantouse pola noite, el e todos os seus servos e todos os exipcios, e houbo un gran clamor por todo Exipto aquela noite, porque non había casa na que non houbese un cadáver.
45 Tamén as imaxes dos primoxénitos de Exipto, que estaban esculpidas nas paredes das súas casas, foron destruídas e caeron ao chan.
46 Mesmo os ósos dos seus primoxénitos que morreran antes diso e que enterraran nas súas casas, foron recollidos polos cans de Exipto aquela noite e arrastrados diante dos exipcios e lanzados diante deles.
47 E todos os exipcios viron este mal que lles viña de súpeto, e todos os exipcios berraron a gran voz.
48 E todas as familias de Exipto choraron aquela noite, cada home polo seu fillo e cada home pola súa filla, sendo a primoxénita, e o tumulto de Exipto ouviuse a distancia aquela noite.
49 E Batía, a filla do faraón, saíu co rei aquela noite para buscar a Moisés e a Aarón nas súas casas, e atopáronos nas súas casas, comendo e bebendo e alegrándose con todo Israel.
50 E Batía díxolle a Moisés: «É esta a recompensa polo ben que che fixen, que te criei e te estendei, e trouxeches este mal sobre min e a casa do meu pai?»
51 Moisés díxolle: «Dez pragas trouxo o Señor sobre Exipto; algunha delas che aconteceu algún mal? Algunha delas afectouche?». Ela respondeu: «Non».
52 E Moisés díxolle: Aínda que es a primoxénita da túa nai, non morrerás, e ningún mal te alcanzará no medio de Exipto.

53 E ela dixo: Que proveito teño eu de ver o rei, o meu irmán, toda a súa casa e os seus súbditos neste mal, cuxos primoxénitos perecen con todos os primoxénitos de Exipto?
54 E Moisés díxolle: Certamente o teu irmán e a súa casa, e os seus súbditos, as familias de Exipto, non escoitaron as palabras do Señor, por iso veu sobre eles este mal.
55 E o faraón, rei de Exipto, achegouse a Moisés e Aarón, e a algúns dos fillos de Israel que estaban con eles nese lugar, e rezoulles, dicindo:
56 Levántate e colle os teus irmáns, todos os fillos de Israel que están no país, coas súas ovellas e bois, e todo o que lles pertence; non deixen nada con vida; só roga por min ao Señor, o teu Deus.
57 E Moisés díxolle a Faraón: Velaquí, aínda que es o primoxénito da túa nai, non temas, porque non morrerás, porque o Señor mandou que vivas, para mostrarche o seu gran poder e o seu forte brazo estendido.
58 E Faraón ordenou que os fillos de Israel fosen enviados, e todos os exipcios se animaron a envialos, porque dixeron: Todos estamos perecendo.
59 E todos os exipcios enviaron os israelitas con grandes riquezas, ovellas e bois e cousas preciosas, segundo o xuramento do Señor entre el e o noso pai Abraham.
60 Os fillos de Israel tardaron en saír de noite, e cando os exipcios viñeron a eles para sacárllelos, dixéronlles: "¿Somos ladróns, para saír de noite?"
61 E os fillos de Israel pediron aos exipcios utensilios de prata e utensilios de ouro e roupa, e os fillos de Israel desposuíron aos exipcios.
62 E Moisés apresurouse e levantouse e foi ao río de Exipto, e trouxo de alí o cadaleito de Xosé e levouno consigo.
63 Os fillos de Israel trouxeron tamén consigo o cadaleito do seu pai e os cadaleitos da súa tribo.

CAPÍTULO 81

1 Os fillos de Israel partiron de Ramsés para Sucot, uns seiscentos mil homes a pé, sen contar os nenos e as súas mulleres.
2 Tamén subiu con eles unha multitude mixta, e rabaños e manadas, e mesmo moito gando.
3 E a estadía dos fillos de Israel na terra de Exipto con traballos forzados foi de douscentos dez anos.
4 E ao cabo de douscentos dez anos, o Señor sacou os fillos de Israel de Exipto cunha man forte.
5 Os fillos de Israel partiron de Exipto, de Gosén e de Ramsés, e acamparon en Sucot o día quince do primeiro mes.
6 E os exipcios enterraron a todos os primoxénitos que o Señor ferira, e todos os exipcios enterraron os seus mortos durante tres días.
7 E os fillos de Israel partiron de Sucot e acamparon en Ethom, ao final do deserto.
8 E o terceiro día despois de que os exipcios enterrasen o seu primoxénito, moitos homes saíron de Exipto e seguiron a Israel para facelos volver a Exipto, porque se arrepentiron de ter deixado os israelitas fóra da súa servidume.
9 E un home díxolle ao seu veciño: Certamente Moisés e Aarón dixéronlle ao Faraón, dicindo: Iremos unha viaxe de tres días polo deserto e ofreceremos sacrificios ao Señor, o noso Deus.
10 Agora, polo tanto, levántmonos cedo pola mañá e fagámolos volver, e será que se volven connosco a Exipto, aos seus amos, entón saberemos que hai fe neles; pero se non volven, entón loitaremos contra eles e faremos que volvan con gran poder e man forte.
11 E todos os nobres do faraón levantáronse pola mañá, e con eles uns setecentos mil homes, e saíron de Exipto aquel día, e chegaron ao lugar onde estaban os fillos de Israel.
12 E todos os exipcios viron, e velaquí que Moisés, Aarón e todos os fillos de Israel estaban sentados diante de Pi-hahirot, comendo e bebendo e celebrando a festa do Señor.
13 E todos os exipcios responderon aos fillos de Israel: Certamente dixestes: Faremos unha viaxe de tres días polo deserto, ofreceremos sacrificios ao noso Deus e volveremos.
14 Polo tanto, hoxe fanse cinco días desde que partistes. Por que non volvedes para os vosos señores?
15 Moisés e Aarón respondéronlles: «O Señor, o noso Deus, deu testemuño en nós, dicindo: Non volveredes máis a Exipto, senón que iremos a unha terra que mana leite e mel, como o Señor, o noso Deus, xurou aos nosos antepasados que nolo daría».
16 Cando os nobres de Exipto viron que os fillos de Israel non os escoitaban para volver a Exipto, preparáronse para loitar contra Israel.
17 E o Señor fortaleceu os corazóns dos fillos de Israel contra os exipcios, de xeito que lles deron unha dura malleira, e a batalla foi feroz contra os exipcios, e todos os exipcios fuxiron diante dos fillos de Israel, porque moitos deles pereceron ás mans de Israel.
18 E os nobres do faraón foron a Exipto e dixéronlle a Faraón, dicindo: Os fillos de Israel fuxiron e non volverán máis a Exipto; e deste xeito nos falaron Moisés e Aarón.
19 E o Faraón ouviu isto, e o seu corazón e os corazóns de todos os seus súbditos volvéronse contra Israel, e arrepentironse de ter enviado a Israel; e todos os exipcios aconsellaron ao Faraón que perseguise aos fillos de Israel para facelos volver ás súas cargas.
20 E dixéronlle cada un ao seu irmán: «Que é isto que fixemos, para deixar a Israel fóra da nosa servidume?
21 E o Señor fortaleceu os corazóns de todos os exipcios para perseguir os israelitas, porque o Señor desexaba derrotar os exipcios no Mar Vermello.
22 E o faraón levantouse e preparou o seu carro, e ordenou que se reunisen todos os exipcios, non quedando nin un só home, agás os nenos e as mulleres.
23 E todos os exipcios saíron co faraón para perseguir os fillos de Israel, e o campamento de Exipto era un campamento moi grande e pesado, arredor de dezcentos mil homes.
24 E todo este campamento foi e perseguiu os fillos de Israel para levalos de volta a Exipto, e chegaron ata eles acampando xunto ao Mar Vermello.
25 E os fillos de Israel levantaron os ollos e viron que todos os exipcios os perseguían, e os fillos de Israel sentiron un grande medo por eles, e os fillos de Israel clamaron ao Señor.

26 E por mor dos exipcios, os fillos de Israel dividíronse en catro partes, e estaban divididos nas súas opinións, porque tiñan medo dos exipcios, e Moisés falou con cada un deles.
27 A primeira división foi a dos fillos de Rubén, Simeón e Isacar, e decidiron lanzarse ao mar, porque tiñan un gran medo dos exipcios.
28 E Moisés díxolles: Non temades, paradevos e vede a salvación que o Señor vos operará hoxe.
29 A segunda división era a dos fillos de Zebulón, Benxamín e Naftalí, e decidiron volver a Exipto cos exipcios.
30 E Moisés díxolles: Non teñades medo, porque así como vistes os exipcios hoxe, así non os veredes máis para sempre.
31 A terceira división era a dos fillos de Xudá e Xosé, e decidiron ir ao encontro dos exipcios para loitar contra eles.
32 Moisés díxolles: «Estade nos vosos lugares, porque o Señor loitará por vós; vós gardaredes silencio».
33 E a cuarta división era a dos fillos de Leví, Gad e Aser, e decidiron ir ao medio dos exipcios para confundilos, e Moisés díxolles: Permanecede nos vosos postos e non temades, só invocade ao Señor para que vos salve das súas mans.
34 Despois disto, Moisés levantouse do medio do pobo e rezou ao Señor, dicindo:
35 Oh Señor, Deus de toda a terra, salva agora o teu pobo que sacaches de Exipto, e non deixes que os exipcios se vanaglorien de que o seu poder e a súa forza son seus.
36 Entón o Señor díxolle a Moisés: «Por que clamas a min? Dilles aos fillos de Israel que saian. Ti estende a túa vara sobre o mar e divídeo, para que os fillos de Israel pasen por el».
37 E Moisés fixo así, e levantou a súa vara sobre o mar e dividiuno.
38 E as augas do mar dividíronse en doce partes, e os fillos de Israel pasaron a pé, con zapatos, coma un home atravesaría un camiño preparado.
39 E o Señor manifestou aos fillos de Israel as súas marabillas en Exipto e no mar por medio de Moisés e Aarón.
40 E cando os fillos de Israel entraron no mar, os exipcios viñeron tras eles, e as augas do mar volveron sobre eles, e todos afundíronse na auga, e non quedou un só home excepto o Faraón, que deu grazas ao Señor e creu nel; polo tanto, o Señor non o fixo perecer naquel momento cos exipcios.
41 E o Señor ordenou a un anxo que o levase de entre os exipcios, que o lanzou sobre a terra de Nínive e reinou nela durante moito tempo.
42 E aquel día o Señor salvou a Israel da man de Exipto, e todos os fillos de Israel viron que os exipcios pereceran, e contemplaron a gran man do Señor, no que fixera en Exipto e no mar.
43 Entón Moisés e os fillos de Israel cantaron este cántico ao Señor, o día en que o Señor fixo caer os exipcios diante deles.
44 E todo Israel cantou ao unísono, dicindo: Cantarei ao Señor porque El é moi exaltado; o cabalo e o seu xinete lanzou ao mar; velaquí está escrito no libro da lei de Deus.
45 Despois disto, os fillos de Israel seguiron a súa viaxe e acamparon en Marah. O Señor deulles aos fillos de Israel estatutos e xuízos nese lugar de Marah, e mandoulles aos fillos de Israel que andasen en todos os seus camiños e que o servisen.
46 Partiron de Marah e chegaron a Elim, onde había doce fontes de auga e setenta dátiles; e os nenos acamparon alí xunto ás augas.
47 Partiron de Elim e chegaron ao deserto de Sin o día quince do segundo mes despois da súa saída de Exipto.
48 Naquel tempo, o Señor deulles o maná aos fillos de Israel para que comesen, e o Señor fixo chover comida do ceo para os fillos de Israel día tras día.
49 E os fillos de Israel comeron o maná durante corenta anos, todos os días que estiveron no deserto, ata que chegaron á terra de Canaán para posuíla.
50 E partiron do deserto de Sin e acamparon en Alus.
51 Partiron de Alús e acamparon en Refidim.
52 E cando os fillos de Israel estaban en Refidim, Amalec, fillo de Elifaz, fillo de Esaú e irmán de Sefo, veu loitar contra Israel.
53 E trouxo consigo oitocentos mil homes, magos e adiviños, e preparouse para a batalla contra Israel en Refidim.
54 E libraron unha grande e dura batalla contra Israel, e o Señor entregou a Amalec e ao seu pobo nas mans de Moisés e dos fillos de Israel, e nas mans de Xosué, fillo de Nun, o efrateo, servo de Moisés.
55 E os fillos de Israel derrotaron a Amalec e ao seu pobo a gume de espada, pero a batalla foi moi feroz contra os fillos de Israel.
56 E o Señor díxolle a Moisés: Escribe isto nun libro como memorial para ti e pono na man de Xosué, fillo de Nun, o teu servo, e mandarás aos fillos de Israel, dicindo: Cando chegues á terra de Canaán, borrarás por completo a lembranza de Amalec debaixo do ceo.
57 Moisés fixo así, e colleu o libro e escribiu nel estas palabras, dicindo:
58 Lembra o que che fixo Amalec no camiño cando saíches de Exipto.
59 Quen che atopou no camiño e feriu as túas costas, mesmo os que ían débiles detrás de ti cando estabas esgotado e cansado.
60 Polo tanto, cando o Señor, o teu Deus, che dea descanso de todos os teus inimigos de arredor na terra que o Señor, o teu Deus, che dá por herdanza para posuíla, borrarás a memoria de Amalec de debaixo do ceo; non a esquecerás.
61 E o rei que teña piedade de Amalec, ou da súa memoria ou da súa descendencia, velaquí, eu llo demandarei e o cortarei de entre o seu pobo.
62 E Moisés escribiu todas estas cousas nun libro, e ordenou aos fillos de Israel con respecto a todos estes asuntos.

CAPÍTULO 82

1 Os fillos de Israel partiron de Refidim e acamparon no deserto do Sinaí, no terceiro mes despois de saír de Exipto.
2 Naquel tempo chegou Reuel o madianita, sogro de Moisés, con Séfora, a súa filla, e os seus dous fillos, porque ouvira falar das marabillas que o Señor fixera con Israel, librandoos da man de Exipto.

3 E Reuel chegou a Moisés ao deserto, onde estaba acampado, onde estaba o monte de Deus.
4 Moisés saíu ao encontro do seu sogro con gran honra, e todo Israel estaba con el.
5 Reuel e os seus fillos permaneceron entre os israelitas durante moitos días, e Reuel coñeceu ao Señor desde aquel día en diante.
6 E no terceiro mes despois da saída dos fillos de Israel de Exipto, o sexto día, o Señor deulle a Israel os dez mandamentos no monte Sinaí.
7 E todo Israel escoitou todos estes mandamentos, e todo Israel alegrouse moito no Señor aquel día.
8 E a gloria do Señor pousouse sobre o monte Sinaí, e chamou a Moisés, e Moisés veu no medio dunha nube e subiu ao monte.
9 E Moisés estivo no monte corenta días e corenta noites; non comeu pan nin bebeu auga, e o Señor instruíuno nos estatutos e xuízos para ensinar aos fillos de Israel.
10 E o Señor escribiu os dez mandamentos que lles dera aos fillos de Israel en dúas táboas de pedra, as cales deu a Moisés para que lles mandase aos fillos de Israel.
11 E ao cabo de corenta días e corenta noites, cando o Señor acabou de falar con Moisés no monte Sinaí, o Señor deulle a Moisés as táboas de pedra, escritas co dedo de Deus.
12 Cando os fillos de Israel viron que Moisés tardaba en baixar do monte, reuníronse arredor de Aarón e dixeron: «En canto a este home, Moisés, non sabemos que lle foi».
13 Levántate, pois, e fainos un deus que vaia diante de nós, para que non morras.
14 Aarón tivo moito medo do pobo, e ordenoulles que lle trouxesen ouro, e fixo un becerro de fundición para o pobo.
15 E o Señor díxolle a Moisés, antes de baixar do monte: Baixa, porque o teu pobo, que sacaches de Exipto, corrompeuse.
16 Fixeron para si un becerro de fundición e inclináronse ante el; agora, pois, deixádeme, para que os destrua da terra, porque son un pobo de dura cerviz.
17 E Moisés implorou a presenza do Señor, e orou ao Señor polo pobo por mor do becerro que fixeran, e despois baixou do monte e nas súas mans estaban as dúas táboas de pedra, que Deus lle dera para mandar aos israelitas.
18 Cando Moisés se achegou ao campamento e viu o becerro que fixera o pobo, Moisés enfureceuse e rompeu as táboas debaixo do monte.
19 E Moisés chegou ao campamento e colleu o becerro e queimouno no lume, e moeuno ata que se converteu en po fino, e esparexeuno sobre a auga e deulla aos israelitas para beber.
20 E morreron do pobo, polas espadas uns dos outros, uns tres mil homes que fixeran o becerro.
21 E ao día seguinte, Moisés díxolle ao pobo: «Subirei ao Señor, quizais poida expiar os vosos pecados que cometestes contra o Señor».
22 Moisés subiu de novo ao Señor, e permaneceu co Señor corenta días e corenta noites.
23 E durante os corenta días Moisés suplicou ao Señor en favor dos fillos de Israel, e o Señor escoitou a oración de Moisés, e o Señor foi suplicado por el en favor de Israel.
24 Entón o Señor díxolle a Moisés que tallase dúas táboas de pedra e que as subise ao Señor, para que escribise nelas os dez mandamentos.
25 Moisés fixo así, e baixou e tallou as dúas táboas e subiu ao monte Sinaí, onde estaba o Señor, e o Señor escribiu os dez mandamentos nas táboas.
26 E Moisés permaneceu aínda co Señor corenta días e corenta noites, e o Señor instruíulle en estatutos e xuízos para impartir a Israel.
27 E o Señor ordenoulle con respecto aos fillos de Israel que fixesen un santuario para o Señor, para que o seu nome residise nel, e o Señor mostroulle a semellanza do santuario e a semellanza de todos os seus utensilios.
28 E ao cabo dos corenta días, Moisés baixou do monte e as dúas táboas estaban na súa man.
29 Moisés achegouse aos fillos de Israel e faloulles de todas as palabras do Señor, e ensinoulles as leis, os estatutos e os xuízos que o Señor lle ensinara.
30 Moisés comunicoulles aos fillos de Israel a palabra do Señor, que lle farían un santuario para que habitase entre os fillos de Israel.
31 E o pobo alegrouse moito de todo o ben que o Señor lles dixera por medio de Moisés, e dixeron: Faremos todo o que o Señor che dixo.
32 E o pobo levantouse coma un só home e fixeron ofrendas xenerosas para o santuario do Señor, e cada home trouxo a ofrenda do Señor para a obra do santuario e para todo o seu servizo.
33 E todos os fillos de Israel trouxeron cada un de todo o que atopou na súa posesión para a obra do santuario do Señor: ouro, prata, bronce e todo o que servía para o santuario.
34 E viñeron todos os homes sabios que estaban afeitos á obra e fixeron o santuario do Señor, segundo todo o que o Señor mandara, cada un na obra na que estivera afeito; e todos os homes sabios de corazón fixeron o santuario, os seus ornamentos e todos os utensilios para o servizo santo, como o Señor lle mandara a Moisés.
35 A obra do santuario do tabernáculo rematou ao cabo de cinco meses, e os fillos de Israel fixeron todo o que o Señor lle ordenara a Moisés.
36 E trouxéronlle o santuario e todos os seus adornos a Moisés; segundo a representación que o Señor lle mostrara a Moisés, así fixeron os fillos de Israel.
37 E Moisés viu a obra, e velaquí que a fixeron como o Señor lle ordenara, e Moisés bendiciunos.

CAPÍTULO 83

1 E no duodécimo mes, o día vinte e tres do mes, Moisés tomou a Aarón e aos seus fillos, vestiunos coas súas roupas, unxiunos e fixo con eles como o Señor lle ordenara, e Moisés trouxo todas as ofrendas que o Señor lle ordenara aquel día.
2 Despois Moisés tomou a Aarón e aos seus fillos e díxolles: «Sete días permaneceredes á porta do tabernáculo, porque así me foi ordenado».
3 Aarón e os seus fillos fixeron todo o que o Señor lles ordenara por medio de Moisés, e permaneceron sete días á porta do tabernáculo.

4 O día oitavo, que era o primeiro día do primeiro mes, no segundo ano da saída dos israelitas de Exipto, Moisés erixiu o santuario, e colocou todos os adornos do tabernáculo e todos os adornos do santuario, e fixo todo o que o Señor lle mandara.
5 Moisés chamou a Aarón e aos seus fillos, e trouxeron o holocausto e o sacrificio polo pecado por si mesmos e polos fillos de Israel, como o Señor lle ordenara a Moisés.
6 Naquel día, os dous fillos de Aarón, Nadab e Abihú, tomaron lume estraño e presentárono diante do Señor, que non lles ordenara, e saíu un lume da diante do Señor e consumiunos, e morreron diante do Señor aquel día.
7 O día que Moisés acabou de erixir o santuario, os príncipes dos fillos de Israel comezaron a presentar as súas ofrendas diante do Señor para a dedicación do altar.
8 E traían as súas ofrendas cada príncipe por un día, un príncipe por día durante doce días.
9 E todas as ofrendas que trouxeron, cada un no seu día, unha bandexa de prata de cento trinta siclos de peso, unha cunca de prata de setenta siclos, segundo o siclo do santuario, ambas cheas de flor de fariña amasada con aceite para unha ofrenda de comida.
10 Unha culler de ouro, chea de incenso, que pesaba dez siclos.
11 Un boi novo, un carneiro e un cordeiro dun ano para holocausto.
12 E un cabrito como ofrenda polo pecado.
13 E para sacrificio de paz, dous bois, cinco carneiros, cinco machos cabríos e cinco cordeiros dun ano.
14 Así facían os doce príncipes de Israel día tras día, cada un no seu día.
15 E foi despois disto, o día trece do mes, que Moisés ordenou aos fillos de Israel que celebrasen a Pascua.
16 Os fillos de Israel celebraron a Pascua no seu tempo, o día catorce do mes, como o Señor lle ordenara a Moisés; así fixeron os fillos de Israel.
17 E no segundo mes, o primeiro día do mesmo mes, o Señor falou a Moisés, dicindo:
18 Conta os xefes de todos os homes dos fillos de Israel, de vinte anos para arriba, ti, o teu irmán Aarón e os doce príncipes de Israel.
19 E Moisés fixo así, e Aarón veu cos doce príncipes de Israel, e contaron os fillos de Israel no deserto do Sinaí.
20 E o censo dos fillos de Israel segundo as casas dos seus pais, de vinte anos para arriba, foi de seiscentos tres mil cincocentos cincuenta.
21 Mais os fillos de Leví non foron contados entre os seus irmáns, os fillos de Israel.
22 E o número de todos os homes dos fillos de Israel, dende un mes para arriba, foi de vinte e dous mil douscentos setenta e tres.
23 E o número dos fillos de Leví, dende un mes para arriba, era de vinte e dous mil.
24 Moisés puxo os sacerdotes e os levitas, cada un no seu servizo e na súa carga para servir no santuario do tabernáculo, como o Señor lle ordenara a Moisés.
25 E o día vinte do mes, a nube retirouse de sobre o tabernáculo do testemuño.
26 Naquel tempo, os fillos de Israel continuaron a súa viaxe desde o deserto do Sinaí, e fixeron unha viaxe de tres días, e a nube pousouse sobre o deserto de Parán; alí a ira do Señor acendeuse contra Israel, porque provocaran ao Señor pedíndolle carne para comer.
27 E o Señor escoitou a súa voz e deulles carne, que comeron durante un mes.
28 Mais despois disto a ira do Señor acendeuse contra eles, e feriunos cunha gran matanza, e foron enterrados alí nese lugar.
29 E os fillos de Israel chamaron a aquel lugar Kebrot Hataavah, porque alí enterraron a xente que desexaba carne.
30 Partiron de Kebrot-Hataava e acamparon en Hazerot, que está no deserto de Paran.
31 Mentres os fillos de Israel estaban en Hazerot, a ira do Señor acendeuse contra Miriam por mor de Moisés, e ela volveuse leprosa, branca coma a neve.
32 E estivo recluída fóra do campamento durante sete días, ata que foi recibida de volta despois da súa lepra.
33 Os fillos de Israel partiron despois de Hazerot e acamparon no extremo do deserto de Parán.
34 Naquel tempo, o Señor díxolle a Moisés que enviase doce homes dos fillos de Israel, un home por cada tribo, para que fosen explorar a terra de Canaán.
35 E Moisés enviou os doce homes, e viñeron á terra de Canaán para explorala e examinala, e exploraron toda a terra desde o deserto de Sin ata Recob, onde chegas a Camot.
36 E ao cabo de corenta días viñeron a Moisés e Aarón, e trouxéronlle a noticia tal como estaba nos seus corazóns, e dez dos homes trouxeron un mal informe aos fillos de Israel, da terra que exploraran, dicindo: É mellor para nós volver a Exipto que ir a esta terra, unha terra que consome os seus habitantes.
37 Pero Xosué, fillo de Nun, e Caleb, fillo de Iefuneh, que eran dos que exploraran a terra, dixeron: A terra é moi boa.
38 Se o Señor se agrada de nós, entón levaranos a esta terra e daranola, porque é unha terra que mana leite e mel.
39 Mais os fillos de Israel non os escoitaron, e escoitaron as palabras dos dez homes que trouxeran un mal informe sobre a terra.
40 E o Señor ouviu as murmuracións dos fillos de Israel, e enfadouse e xurou, dicindo:
41 Seguramente ningún home desta xeración malvada verá a terra de vinte anos para arriba, agás Caleb, fillo de Iefuneh, e Xosué, fillo de Nun.
42 Mais certamente esta xeración malvada perecerá neste deserto, e os seus fillos virán á terra e posuirana; así que a ira do Señor acendeuse contra Israel, e fíxoos vagar polo deserto durante corenta anos ata o fin daquela xeración malvada, porque non seguiron ao Señor.
43 E o pobo habitou no deserto de Parán moito tempo, e despois procederon ao deserto polo camiño do Mar Vermello.

CAPÍTULO 84

1 Naquel tempo, Coré, fillo de Ietzer, fillo de Quehat, fillo de Leví, tomou moitos homes dos fillos de Israel, e estes levantáronse e discutían con Moisés, Aarón e toda a congregación.
2 E o Señor enfadouse con eles, e a terra abriu a súa boca e tragounos, coas súas casas e todo o que lles pertencía, e todos os homes pertencían a Coré.

3 E despois disto Deus fixo que o pobo percorrese o camiño do monte Seir durante moito tempo.
4 Naquel tempo, o Señor díxolle a Moisés: «Non provoques guerra contra os fillos de Esaú, porque non che darei nada deles, nin o que poida pisar a planta do pé, porque lle dei a Esaú o monte Seir en herdanza».
5 Por iso, os fillos de Esaú loitaron contra os fillos de Seir noutros tempos, e o Señor entregou os fillos de Seir nas mans dos fillos de Esaú e exterminounos diante deles; e os fillos de Esaú habitaron no seu lugar ata o día de hoxe.
6 Polo tanto, o Señor díxolles aos fillos de Israel: Non loites contra os fillos de Esaú, vosos irmáns, porque nada do que hai na súa terra vos pertence. Podedes mercarlles comida por diñeiro e comela, e podedes mercarlles auga por diñeiro e bebela.
7 E os fillos de Israel fixeron segundo a palabra do Señor.
8 E os fillos de Israel percorreron o deserto, rodeando o camiño do monte Sinaí durante moito tempo, e non tocaron os fillos de Esaú, e permaneceron naquela rexión durante dezanove anos.
9 Naquel tempo morreu Latino, rei dos fillos de Quitim, no ano corenta e cinco do seu reinado, que é o decimocuarto ano da saída dos fillos de Israel de Exipto.
10 E enterrárono no lugar que el construíra para si mesmo na terra de Quitim, e Abimnás reinou no seu lugar durante trinta e oito anos.
11 E os fillos de Israel pasaron os límites dos fillos de Esaú naqueles días, ao cabo de dezanove anos, e chegaron e pasaron o camiño do deserto de Moab.
12 E o Señor díxolle a Moisés: Non sities Moab nin loites contra eles, porque non che darei nada da súa terra.
13 E os fillos de Israel percorreron o camiño do deserto de Moab durante dezanove anos, e non loitaron contra eles.
14 E no ano trinta e seis da saída dos fillos de Israel de Exipto, o Señor feriu o corazón de Sihón, rei dos amorreos, e este emprendeu a guerra e saíu a loitar contra os fillos de Moab.
15 E Sihón enviou mensaxeiros a Beor, fillo de Ianeás, fillo de Balaam, conselleiro do rei de Exipto, e a Balaam, fillo deste, para maldicir a Moab, a fin de que fose entregado nas mans de Sihón.
16 E os mensaxeiros foron e trouxeron a Beor, fillo de Janeas, e a Balaam, o seu fillo, desde Petor en Mesopotamia. Así que Beor e Balaam, o seu fillo, chegaron á cidade de Sihón e maldiciron a Moab e ao seu rei en presenza de Sihón, rei dos amorreos.
17 Entón Sihón saíu con todo o seu exército e foi a Moab, loitou contra eles e someteunos. O Señor entregounos nas súas mans, e Sihón matou o rei de Moab.
18 E Sihón tomou todas as cidades de Moab na batalla; tamén tomoulles Hexbón, porque Hexbón era unha das cidades de Moab, e Sihón colocou os seus príncipes e os seus nobres en Hexbón, e Hexbón pertencía a Sihón naqueles días.
19 Polo tanto, os parábolarios Beor e o seu fillo Balaam pronunciaron estas palabras, dicindo: Vinde a Hesbón, a cidade de Sihón será reconstruída e establecida.
20 Ai de ti, Moab! Perdicheste, pobo de Kemosh! Velaquí que está escrito no libro da lei de Deus.
21 E cando Sihón conquistou Moab, colocou gardas nas cidades que tomara de Moab, e un número considerable dos fillos de Moab caeron en batalla nas mans de Sihón, e fixo unha gran captura deles, fillos e fillas, e matou o seu rei; e Sihón volveu á súa terra.
22 Sihón deulles a Beor e ao seu fillo Balaam numerosos agasallos de prata e ouro, e despediunos, e eles foron a Mesopotamia, á súa casa e ao seu país.
23 Naquel tempo todos os fillos de Israel deixaron o camiño do deserto de Moab e volveron, rodeando o deserto de Edom.
24 Así que toda a congregación chegou ao deserto de Sin no primeiro mes do corenta ano desde a súa saída de Exipto, e os fillos de Israel habitaron alí en Cades, no deserto de Sin, e Miriam morreu alí e foi enterrada alí.
25 Naquel tempo, Moisés enviou mensaxeiros a Hadad, rei de Edom, dicindo: «Así di o teu irmán Israel: Déixame pasar pola túa terra; non pasaremos por campos nin por viñas, nin beberemos auga do pozo; iremos polo camiño real».
26 E Edom díxolle: «Non pasarás polo meu país». E Edom saíu ao encontro dos fillos de Israel cun pobo poderoso.
27 E os fillos de Esaú negáronse a deixar pasar os fillos de Israel pola súa terra, polo que os israelitas afastáronse deles e non loitaron contra eles.
28 Porque antes disto o Señor lles ordenara aos fillos de Israel, dicindo: Non loitaredes contra os fillos de Esaú; por iso os israelitas afastáronse deles e non loitaron contra eles.
29 Os fillos de Israel partiron de Cades e todo o pobo chegou ao monte Hor.
30 Naquel tempo, o Señor díxolle a Moisés: «Dille a teu irmán Aarón que alí morrerá, porque non entrará na terra que lles dei aos fillos de Israel».
31 E Aarón subiu, por orde do Señor, ao monte Hor, no ano corenta, no mes quinto, o primeiro día do mes.
32 Aarón tiña cento vinte e tres anos cando morreu no monte Hor.

CAPÍTULO 85

1 O rei Arad, o cananeo, que habitaba no sur, soubo que os israelitas viñeran polo camiño dos espías e dispuxo as súas forzas para loitar contra os israelitas.
2 Os fillos de Israel tiveron moito medo del, porque tiña un exército grande e pesado, polo que decidiron volver a Exipto.
3 E os fillos de Israel volveron unha distancia duns tres días de camiño ata Maserath Beni Jaakon, porque estaban moi aterrados por mor do rei Arad.
4 E os fillos de Israel non quixeron volver aos seus lugares de residencia, polo que permaneceron en Beni Jaakon durante trinta días.
5 Cando os fillos de Leví viron que os fillos de Israel non se retiraban, sentiron celos por amor do Señor, e levantáronse e loitaron contra os israelitas, os seus irmáns, e mataron a un gran número deles, e obrigáronos a volver ao seu lugar, o monte Hor.
6 E cando volveron, o rei Arad aínda estaba preparando o seu exército para a batalla contra os israelitas.
7 E Israel fixo unha promesa, dicindo: Se entregas este pobo na miña man, destruirei por completo as súas cidades.

8 E o Señor escoitou a voz de Israel, e entregou os cananeos nas súas mans, e destruíunos por completo a eles e ás súas cidades, e chamou o nome do lugar Hormah.
9 E os fillos de Israel partiron do monte Hor e acamparon en Obot, e partiron de Obot e acamparon en Ije-Abarim, na fronteira de Moab.
10 E os fillos de Israel enviaron a Moab, dicindo: Déixanos pasar pola túa terra ata o noso lugar. Pero os fillos de Moab non deixaron que os fillos de Israel pasasen pola súa terra, porque os fillos de Moab tiñan moito medo de que os fillos de Israel lles fixesen o que lles fixera Sihón, rei dos amorreos, que tomara a súa terra e matara a moitos deles.
11 Por iso, Moab non lles permitiu aos israelitas pasar pola súa terra, e o Señor ordenoulles aos fillos de Israel que non loitasen contra Moab. Así que os israelitas marcharon de Moab.
12 Os fillos de Israel partiron da fronteira de Moab e chegaron ao outro lado de Arnón, a fronteira de Moab, entre Moab e os amorreos, e acamparon na fronteira de Sihón, rei dos amorreos, no deserto de Quedemot.
13 Os fillos de Israel enviaron mensaxeiros a Sihón, rei dos amorreos, para dicirlle:
14 Déixanos pasar pola túa terra; non nos desviaremos polos campos nin polas viñas; iremos polo camiño real ata que pasemos os teus límites. Pero Sihón non lles permitiu pasar aos israelitas.
15 Entón Sihón reuniu a todo o pobo dos amorreos e saíu ao deserto para atoparse cos fillos de Israel, e loitou contra Israel en Iahaz.
16 E o Señor entregou a Sihón, rei dos amorreos, nas mans dos fillos de Israel, e Israel feriu a todo o pobo de Sihón a gume da espada e vingouse da causa de Moab.
17 E os fillos de Israel tomaron posesión da terra de Sihón, desde Aram ata Iabuc, e ata os fillos de Amón, e levaron todo o botín das cidades.
18 Israel tomou todas estas cidades, e habitou en todas as cidades dos amorreos.
19 E todos os fillos de Israel decidiron loitar contra os fillos de Amón, para tomar tamén a súa terra.
20 Entón o Señor díxolles aos fillos de Israel: Non sitiedes os fillos de Amón nin lles propoñades guerra, porque non vos darei nada da súa terra. E os fillos de Israel escoitaron a palabra do Señor e non loitaron contra os fillos de Amón.
21 Os fillos de Israel viraron e subiron polo camiño de Basán, á terra de Og, rei de Basán. E Og, rei de Basán, saíu á batalla contra os israelitas, levando consigo moitos homes valentes e un exército moi forte do pobo dos amorreos.
22 E Og, rei de Basán, era un home moi poderoso, pero Naarón, o seu fillo, era extremadamente poderoso, aínda máis forte ca el.
23 E Og dixo no seu corazón: Velaquí que agora todo o campamento de Israel ocupa un espazo de tres parsá; agora os ferirei de contado, sen espada nin lanza.
24 E Og subiu ao monte Iahaz, e colleu de alí unha pedra grande, de tres parsas de lonxitude, e púxoa na súa cabeza, e resolveu lanzala sobre o campamento dos fillos de Israel, para ferir a todos os israelitas con aquela pedra.
25 E o anxo do Señor veu e perforou a pedra sobre a cabeza de Og, e a pedra caeu sobre o pescozo de Og, que Og caeu á terra por mor do peso da pedra sobre o seu pescozo.
26 Naquel tempo, o Señor díxolles aos fillos de Israel: «Non lle teñades medo, porque o entreguei nas vosas mans a el, a todo o seu pobo e a toda a súa terra; farédelle como fixestes con Sihón».
27 E Moisés baixou a el cun pequeno número dos fillos de Israel, e Moisés feriu a Og cun pau nos nocellos dos seus pés e matouno.
28 Despois, os fillos de Israel perseguiron os fillos de Og e todo o seu pobo, e vencéronos e destruíronos ata que non quedou ningún resto deles.
29 Despois diso, Moisés enviou algúns dos fillos de Israel a explorar Iazer, porque Iazer era unha cidade moi famosa.
30 E os espías foron a Iazer e explorárona, e os espías confiaron no Señor, e loitaron contra os homes de Iazer.
31 Estes homes tomaron Iazer e as súas aldeas, e o Señor entregounos nas súas mans, e botaron fóra os amorreos que alí estaban.
32 E os fillos de Israel tomaron a terra dos dous reis dos amorreos, sesenta cidades que estaban ao outro lado do Xordán, desde o regato de Arnón ata o monte Hermán.
33 Os fillos de Israel partiron e chegaron á chaira de Moab, que está de aquí ao Xordán, xunto a Xericó.
34 Os fillos de Moab ouviron todo o mal que os fillos de Israel lles fixeran aos dous reis dos amorreos, a Sihón e a Og, e todos os homes de Moab tiveron moito medo dos israelitas.
35 E os anciáns de Moab dixeron: Velaquí que os dous reis dos amorreos, Sihón e Og, que eran máis poderosos que todos os reis da terra, non puideron resistir aos fillos de Israel. Como, entón, poderemos resistirlles?
36 Certamente xa nos enviaron unha mensaxe antes para pasar pola nosa terra no seu camiño, e non os toleramos; agora volveranse contra nós coas súas espadas pesadas e destruírános; e Moab estaba angustiado por mor dos fillos de Israel, e tiveron moito medo deles, e aconsellaron entre si o que se debía facer cos fillos de Israel.
37 E os anciáns de Moab decidiron e tomaron a un dos seus homes, Balak, fillo de Sipor o moabita, e constituírono rei sobre eles naquel tempo. E Balak era un home moi sabio.
38 Os anciáns de Moab levantáronse e enviaron mensaxeiros aos fillos de Madián para facer a paz con eles, porque naqueles tempos houbera unha grande batalla e inimizade entre Moab e Madián, desde os días de Hadad, fillo de Bedad, rei de Edom, que derrotou a Madián no campo de Moab, ata hoxe.
39 E os fillos de Moab enviaron aos fillos de Madián, e fixeron a paz con eles, e os anciáns de Madián viñeron á terra de Moab para facer a paz en favor dos fillos de Madián.
40 Os anciáns de Moab deron consello cos anciáns de Madián sobre que facer para salvar as súas vidas de Israel.
41 E todos os fillos de Moab dixéronlles aos anciáns de Madián: «Agora, polo tanto, os fillos de Israel lamen todo o que está ao noso redor, coma o boi lame a herba do campo, porque así fixeron cos dous reis dos amorreos, que son máis fortes ca nós».
42 E os anciáns de Madián dixéronlle a Moab: «Oímos que cando Sihón, rei dos amorreos, loitou contra vós e se apoderou da vosa terra, enviou mensaxes de Mesopotamia

a Beor, fillo de Janías, e a Balaam, o seu fillo, que viñeron e vos maldixeron; por iso, a man de Sihón prevaleceu sobre vós e se apoderou da vosa terra.
43 Agora, polo tanto, envía tamén a Balaam, o seu fillo, porque aínda está na súa terra, e dálle o seu salario, para que veña e maldiga a todo o pobo do que tes medo; e os anciáns de Moab escoitaron isto, e pareceulles ben enviar a Balaam, fillo de Beor.
44 Entón Balak, fillo de Sipor, rei de Moab, enviou mensaxeiros a Balaam, dicíndolle:
45 Velaquí un pobo que saíu de Exipto, que cobre a face da terra e habita diante de min.
46 Agora, pois, ven e maldí este pobo por min, porque son demasiado fortes para min; quizais eu poida loitar contra eles e expulsalos. Pois oín que bendito é aquel a quen ti bendices, e maldito é aquel a quen ti maldices.
47 Entón os mensaxeiros de Balak foron onda Balaam e trouxeron a Balaam para maldicir o pobo e loitar contra Moab.
48 Balaam foi a Balak para maldicir a Israel, e o Señor díxolle a Balaam: Non maldigas a este pobo, porque é bendito.
49 E Balak instábao a Balaam día tras día para que maldicise a Israel, pero Balaam non escoitou a Balak por mor da palabra que o Señor lle dixera a Balaam.
50 E cando Balak viu que Balaam non accedería ao seu desexo, levantouse e volveu para a casa, e Balaam tamén volveu á súa terra e foi de alí a Madián.
51 Os fillos de Israel partiron da chaira de Moab e acamparon xunto ao Xordán, desde Bet-Xesimot ata Abel-Xitim, no extremo da chaira de Moab.
52 E cando os fillos de Israel habitaban na chaira de Xitim, comezaron a prostituírse coas fillas de Moab.
53 E os fillos de Israel achegáronse a Moab, e os fillos de Moab acamparon fronte ao campamento dos fillos de Israel.
54 E os fillos de Moab tiveron medo dos fillos de Israel, e os fillos de Moab tomaron todas as súas fillas e as súas mulleres de fermoso aspecto e aparencia, e vestíronas con ouro e prata e roupas costosas.
55 E os fillos de Moab sentaron a esas mulleres á entrada das súas tendas, para que os fillos de Israel as visen e se volvesen cara a elas, e non loitasen contra Moab.
56 E todos os fillos de Moab fixeron isto cos fillos de Israel, e cada home puxo a súa muller e a súa filla á porta da súa tenda, e todos os fillos de Israel viron o acto dos fillos de Moab, e os fillos de Israel volvéronse ás fillas de Moab e cobizáronas, e foron a elas.
57 E aconteceu que cando un hebreo chegaba á porta da tenda de Moab, e vía unha filla de Moab e a desexaba no seu corazón, e falaba con ela á porta da tenda o que desexaba, mentres falaban entre eles, os homes da tenda saían e falaban ao hebreo estas palabras:
58 Seguramente sabedes que somos irmáns, todos somos descendentes de Lot e descendentes de Abraham, o seu irmán; por que entón non queredes permanecer connosco, e por que non queredes comer o noso pan e o noso sacrificio?
59 E cando os fillos de Moab o abrumaran cos seus discursos e o enganaran coas súas palabras aduladoras, sentárono na tenda e cociñaron e ofreceron sacrificios por el, e el comeu do seu sacrificio e do seu pan.
60 Déronlle entón viño e bebeu e emborrachouse, e puxéronlle diante unha fermosa moza, e fixo con ela o que quixo, porque non sabía o que facía, xa que bebera viño en abundancia.
61 Así fixeron os fillos de Moab con Israel naquel lugar, na chaira de Xitim, e a ira do Señor acendeuse contra Israel por mor deste asunto, e enviou unha pestilencia contra eles, e morreron alí vinte e catro mil homes dos israelitas.
62 Había un home dos fillos de Simeón chamado Zimrí, fillo de Salú, que se puxo de acordo co madianita Cosbí, filla de Sur, rei de Madián, á vista de todos os fillos de Israel.
63 E Finees, fillo de Elazer, fillo de Aarón o sacerdote, viu esta cousa inicua que Zimri fixera, e colleu unha lanza e levantouse e foi tras eles, e perforounos a ambos e matounos, e a pestilencia cesou dos fillos de Israel.

CAPÍTULO 86

1 Naquel tempo, despois da pestilencia, o Señor díxolles a Moisés e a Elazer, fillo do sacerdote Aarón:
2 Enumera os xefes de toda a comunidade dos fillos de Israel, dende os vinte anos para arriba, todos os que saíron ao exército.
3 Moisés e Elazer contaron os fillos de Israel segundo as súas familias, e o número de todo Israel foi setecentos mil setecentos trinta.
4 E o número dos fillos de Leví, dende un mes para arriba, era de vinte e tres mil, e entre eles non había ningún dos contados por Moisés e Aarón no deserto do Sinaí.
5 Porque o Señor lles dixera que morrerían no deserto, e morreron todos, e non quedou ningún deles, agás Caleb, fillo de Iefuneh, e Xosué, fillo de Nun.
6 E foi despois disto que o Señor díxolle a Moisés: Dilles aos fillos de Israel que se vinguen de Madián pola causa dos seus irmáns, os fillos de Israel.
7 E Moisés fixo así, e os fillos de Israel escolleron de entre eles doce mil homes, mil por tribo, e foron a Madián.
8 E os fillos de Israel loitaron contra Madián, e mataron a todos os homes, tamén aos cinco príncipes de Madián, e a Balaam, fillo de Beor, mataron coa espada.
9 E os fillos de Israel levaron cativas as mulleres de Madián, cos seus pequenos, o seu gando e todo o que lles pertencía.
10 E levaron todo o botín e toda a presa, e levárono a Moisés e a Elazer ás chairas de Moab.
11 Moisés, Elazer e todos os príncipes da congregación saíron a recibilos con alegría.
12 E repartiron todo o botín de Madián, e os fillos de Israel vingáranse de Madián pola causa dos seus irmáns, os fillos de Israel.

CAPÍTULO 87

1 Naquel tempo, o Señor díxolle a Moisés: «Velaquí que os teus días se achegan ao seu fin. Toma, pois, a Xosué, fillo de Nun, o teu servo, e colócao no tabernáculo, e eu lle darei ordes». E Moisés fíxoo.
2 E o Señor apareceu no tabernáculo nunha columna de nube, e a columna de nube parou á entrada do tabernáculo.

3 E o Señor ordenou a Xosué, fillo de Nun, e díxolle: Sê forte e valente, porque ti levarás os fillos de Israel á terra que xurei darlles, e eu estarei contigo.
4 E Moisés díxolle a Xosué: «Sé forte e valente, porque farás que os fillos de Israel herden a terra; e o Señor estará contigo; non te abandonará nin te abandonará; non teñas medo nin te desanimes».
5 Moisés chamou a todos os fillos de Israel e díxolles: «Vós vistes todo o ben que o Señor, o voso Deus, fixo por vós no deserto.
6 Agora, pois, gardade todas as palabras desta lei e andade polo camiño do Señor, o voso Deus; non vos desviedes do camiño que o Señor vos mandou, nin á dereita nin á esquerda.
7 Moisés ensinoulles aos fillos de Israel estatutos, xuízos e leis para que fixesen na terra o que o Señor lle mandara.
8 E ensinoulles o camiño do Señor e as súas leis; velaquí, están escritas no libro da lei de Deus que deu aos fillos de Israel por medio de Moisés.
9 E Moisés acabou de darlles ordes aos fillos de Israel, e o Señor díxolle: «Sube ao monte Abarim e morre alí, e xúntate co teu pobo, como se xuntou o teu irmán Aarón».
10 Moisés subiu, como lle mandara o Señor, e morreu alí na terra de Moab, por orde do Señor, no ano corenta desde que os israelitas saíron da terra de Exipto.
11 E os fillos de Israel choraron por Moisés nas chairas de Moab durante trinta días, e cumpríronse os días de pranto e loito por Moisés.

CAPÍTULO 88

1 Despois da morte de Moisés, o Señor díxolle a Xosué, fillo de Nun:
2 Levántate e pasa o Xordán cara á terra que lles dei aos fillos de Israel, e faralles herdar a terra aos fillos de Israel.
3 Todo lugar que pisen os vosos pés será voso; desde o deserto do Líbano ata o gran río, o río de Perat, será o voso límite.
4 Ninguén se erguerá contra ti todos os días da túa vida; como estiven con Moisés, así estarei contigo; só tes forza e coraxe para cumprir toda a lei que Moisés che ordenou; non te desvíes do camiño nin á dereita nin á esquerda, para que prosperes en todo o que empregues.
5 E Xosué ordenoulles aos oficiais de Israel, dicindo: Pasade polo campamento e ordenade ao pobo, dicindo: Preparade provisións, porque dentro de tres días pasaredes o Xordán para tomar posesión da terra.
6 E os oficiais dos fillos de Israel fixeron así, e deron ordes ao pobo, e fixeron todo o que Xosué ordenara.
7 E Xosué enviou dous homes para espiar a terra de Xerusalén, e os homes foron e exploraron Xerusalén.
8 E ao cabo de sete días chegaron a Xosué ao campamento e dixéronlle: «O Señor entregou toda a terra nas nosas mans, e os seus habitantes están abraiados de medo por mor de nós».
9 E aconteceu despois diso, que Xosué levantouse pola mañá e todo Israel con el, e partiron de Xitim, e Xosué e todo Israel con el pasaron o Xordán; e Xosué tiña oitenta e dous anos cando pasou o Xordán con Israel.
10 E o pobo subiu do Xordán o día dez do primeiro mes e acampou en Guilgal, no extremo oriental de Xerusalén.
11 Os fillos de Israel celebraron a Pascua en Guilgal, nas chairas de Xericó, o día catorce do mes, como está escrito na Lei de Moisés.
12 E o maná cesou naquel tempo, o día seguinte da Pascua, e non houbo máis maná para os fillos de Israel, e comeron dos produtos da terra de Canaán.
13 Xericó estaba completamente pechada aos fillos de Israel, ninguén saía nin entraba.
14 E foi no segundo mes, o primeiro día do mes, que o Señor díxolle a Xosué: Levántate, velaquí que entreguei Xericó na túa man con todo o seu pobo; e todos os teus homes de guerra rodearán a cidade, unha vez ao día; así farás durante seis días.
15 Os sacerdotes tocarán as trompetas, e cando oiades o son da trompeta, todo o pobo dará unha gran berración, e as murallas da cidade caerán; todo o pobo subirá cada home contra o seu inimigo.
16 E Xosué fixo segundo todo o que o Señor lle ordenara.
17 E o sétimo día deron a volta á cidade sete veces, e os sacerdotes tocaron as trompetas.
18 E na sétima rolda, Xosué díxolle ao pobo: «Gritade, porque o Señor entregou toda a cidade nas nosas mans».
19 Só a cidade e todo o que contén serán malditas ao Señor, e gardadevos do anatema, para que non convertades o campamento de Israel en anatema e o perturbedes.
20 Mais toda a prata, o ouro, o bronce e o ferro serán consagrados ao Señor, entrarán no tesouro do Señor.
21 E o pobo tocou as trompetas e deu unha gran berración, e as murallas de Xerusalén caeron, e todo o pobo subiu, cada home diante del, e tomaron a cidade e destruíron completamente todo o que había nela, homes e mulleres, mozos e vellos, bois, ovellas e burros, a gume da espada.
22 E prenderon lume a toda a cidade; só os utensilios de prata, de ouro, de bronce e de ferro, puxéronos no tesouro do Señor.
23 E Xosué xurou naquel tempo, dicindo: Maldito sexa o home que edifique Xericó; poñerá os seus alicerces no seu primoxénito e establecerá as súas portas no seu fillo máis novo.
24 E Acán, fillo de Carmí, fillo de Zabdí, fillo de Zérah, fillo de Xudá, actuou con traizón no anatema, e colleu algo do anatema e escondeuno na tenda, e a ira do Señor acendeuse contra Israel.
25 E foi despois disto, cando os fillos de Israel volveron de incendiar Xericó, que Xosué enviou homes para espiar tamén Ai e para loitar contra ela.
26 Os homes subiron e exploraron Ai, e volveron e dixeron: «Non suba todo o pobo contigo a Ai; só suban uns tres mil homes e ataquen a cidade, porque os seus homes son poucos».
27 E Xosué fixo así, e subiron con el uns tres mil homes dos fillos de Israel, e loitaron contra os homes de Ai.
28 A batalla foi feroz contra Israel, e os homes de Ai derrotaron a trinta e seis homes de Israel, e os fillos de Israel fuxiron diante dos homes de Ai.
29 E cando Xosué viu isto, rachou as súas roupas e prostrouse rostro en terra diante do Señor, el e os anciáns de Israel, e botaron po sobre as súas cabezas.
30 E Xosué preguntou: Por que, oh Señor, fixeches que este pobo cruzase o Xordán? Que direi despois de que os israelitas lle deran as costas aos seus inimigos?

31 Agora, polo tanto, todos os cananeos, habitantes da terra, escoitarán isto, e nos rodearán e cortarán o noso nome.
32 E o Señor díxolle a Xosué: Por que te prostras cara a terra? Levántate e vai, porque os israelitas pecaron e tomaron do anatema. Non estarei máis con eles se non o destruen de entre eles.
33 E Xosué levantouse e reuniu o pobo, e trouxo o Urim por orde do Señor, e a tribo de Xudá foi escollida, e Acán, fillo de Carmi, foi escollido.
34 E Xosué díxolle a Acán: «Dime, fillo meu, que fixeches?». E Acán respondeu: «Vin entre o botín unha fermosa roupa de Sinar, douscentos siclos de prata e unha peza de ouro de cincuenta siclos de peso; cobicéinos e collínos, e velaquí que están todos agochados na terra, no medio da tenda».
35 E Xosué enviou homes que foron e os recolleron da tenda de Acán, e trouxéronllos a Xosué.
36 E Xosué colleu a Acán e estes utensilios, e aos seus fillos e fillas e todo o que lle pertencía, e leváronos ao val de Acor.
37 E Xosué queimounos alí con lume, e todos os israelitas apedrearon a Acán con pedras, e levantaron sobre el un montón de pedras, por iso chamou a aquel lugar o val de Acor, así a ira do Señor aplacouse, e Xosué despois chegou á cidade e loitou contra ela.
38 E o Señor díxolle a Xosué: Non temas nin te acovardes. Velaquí que entreguei nas túas mans a Ai, o seu rei e o seu pobo, e farás con eles como fixeches con Xerusalén e o seu rei; só que o botín e o seu gando levaredes como presa para vós; tende unha emboscada contra a cidade por detrás dela.
39 Xosué fixo segundo a palabra do Señor, escolleu trinta mil homes valentes entre os guerreiros e enviounos, para que puxesen emboscadas contra a cidade.
40 E ordenoulles, dicindo: Cando nos vexades, fuxiremos diante deles con astucia, e eles perseguiránnos; entón sairedes da emboscada e tomaredes a cidade. E así o fixeron.
41 E Xosué loitou, e os homes da cidade saíron cara a Israel, sen saber que estaban emboscados detrás da cidade.
42 E Xosué e todos os israelitas finxiron estar cansos diante deles, e fuxiron polo camiño do deserto con astucia.
43 Os homes de Ai reuniron a toda a xente que estaba na cidade para perseguir os israelitas; estes saíron e afastáronse da cidade, sen que quedase ninguén. Deixaron a cidade aberta e perseguiron os israelitas.
44 E os que estaban na emboscada levantáronse dos seus lugares e apresuráronse a chegar á cidade, tomárona e prendéronlle lume. Os homes de Ai volveron as costas e viron como o fume da cidade subía aos ceos, e non tiñan xeito de retirarse nin dun lado nin doutro.
45 E todos os homes de Ai estaban no medio de Israel, uns dun lado e outros do outro, e os derrotaron de tal xeito que non quedou ningún deles.
46 Os fillos de Israel colleron vivo a Melos, rei de Ai, e levárono a Xosué, quen o colgou nun mato, e morreu.
47 E os fillos de Israel volveron á cidade despois de incendiala, e mataron a todos os que había nela co gume da espada.
48 E o número dos que caeran dos homes de Ai, homes e mulleres, foi doce mil; só levaron para si o gando e o botín da cidade, segundo a palabra do Señor a Xosué.
49 E todos os reis de esta beira do Xordán, todos os reis de Canaán, souberon do mal que os fillos de Israel fixeran a Xericó e a Ai, e reuníronse para loitar contra Israel.
50 Só os habitantes de Gabaón tiñan moito medo de loitar contra os israelitas por medo de perecer, polo que actuaron con astucia e foron a Xosué e a todo Israel, e dixéronlles: Vimos dunha terra afastada; agora, polo tanto, facede un pacto connosco.
51 E os habitantes de Gabaón abusaron dos fillos de Israel, e os fillos de Israel fixeron un pacto con eles, e fixeron a paz con eles, e os príncipes da congregación xuráronlles, pero despois os fillos de Israel souberon que eran veciños deles e que vivían entre eles.
52 Mais os fillos de Israel non os mataron, porque lles xuraran polo Señor, e convertéronse en cortadores de leña e en tractores de auga.
53 E Xosué díxolles: Por que me enganastes, facéndonos isto? E eles respondéronlle: Porque lles contaron aos teus servos todo o que fixeras con todos os reis dos amorreos, e tivemos moito medo polas nosas vidas, e fixemos isto.
54 E Xosué designounos aquel día para cortar leña e sacar auga, e repartiunos en servos a todas as tribos de Israel.
55 Cando Adonisédec, rei de Xerusalén, soubo todo o que os fillos de Israel fixeran a Xericó e a Ai, enviou mensaxes a Hoham, rei de Hebrón, a Piram, rei de Iarmut, a Iafía, rei de Láquix, e a Deber, rei de Eglón, dicindo:
56 Subíde a min e axudádeme, para que poidamos derrotar os fillos de Israel e os habitantes de Gabaón que fixeron a paz cos fillos de Israel.
57 E reuníronse, e subiron os cinco reis dos amorreos con todos os seus campamentos, un pobo poderoso e numeroso coma a area da beira do mar.
58 E todos estes reis viñeron e acamparon diante de Gabaón, e comezaron a loitar contra os habitantes de Gabaón, e todos os homes de Gabaón enviaron a Xosué, dicindo: Sube axiña a nós e axúdanos, porque todos os reis dos amorreos se reuniron para loitar contra nós.
59 E Xosué e todo o pobo de guerra subiron de Guilgal, e Xosué chegou de súpeto contra eles, e feriu estes cinco reis cunha gran matanza.
60 E o Señor confundiunos diante dos fillos de Israel, que os feriron cunha terrible matanza en Gabaón e os perseguiu polo camiño que sobe a Bet-Horón ata Maqueda, e fuxiron de diante dos fillos de Israel.
61 E mentres fuxían, o Señor enviou sobre eles pedras de sarabia do ceo, e morreron máis deles polas pedras de sarabia que pola matanza dos fillos de Israel.
62 E os fillos de Israel perseguíronos, e seguiron a golpealos no camiño, avanzando e feríndoos.
63 E mentres estaban a ferir, o día ía declinando cara á tarde, e Xosué dixo á vista de todo o pobo: Sol, detente sobre Gabaón, e lúa no val de Ajalón, ata que a nación se vingue dos seus inimigos.
64 E o Señor escoitou a voz de Xosué, e o sol parou no medio do ceo, e parou trinta e seis momentos, e a lúa tamén se parou e non se apresurou a poñerse un día enteiro.
65 E non houbo día coma aquel, nin antes nin despois, no que o Señor escoitase a voz dun home, porque o Señor loitaba por Israel.

CAPÍTULO 89

1 Entón Xosué recitou este cántico, o día en que o Señor entregou os amorreos nas mans de Xosué e dos fillos de Israel, e dixo en presenza de todo Israel:
2 Fixeches cousas poderosas, oh Señor, realizaches grandes fazañas; quen é coma ti? Os meus beizos cantarán o teu nome.
3 Meu ben e miña fortaleza, miña torre alta, cantareiche un cántico novo, con louvanza cantareiche; ti es a forza da miña salvación.
4 Todos os reis da terra te loarán, os príncipes do mundo cantarán para ti, os fillos de Israel alegraranse na túa salvación, cantarán e louvarán o teu poder.
5 En ti, oh Señor, confiamos; dicimos que ti es o noso Deus, porque ti eras o noso refuxio e a nosa torre forte contra os nosos inimigos.
6 A ti clamamos e non nos avergoñamos, en ti confiamos e fomos liberados; cando clamamos a ti, escoitaches a nosa voz, libraches as nosas almas da espada, mostráchesnos a túa graza, déchesnos a túa salvación, alegraches os nosos corazóns coa túa forza.
7 Saíches para a nosa salvación, co teu brazo redimiches o teu pobo; respondíchesnos desde os ceos da túa santidade, salvounos de dez milleiros de pobos.
8 O sol e a lúa detivéronse no ceo, e ti erguícheste na túa ira contra os nosos opresores e ordenaches os teus xuízos sobre eles.
9 Todos os príncipes da terra levantáronse, os reis das nacións reuníronse; non se conmovían á túa presenza, desexaban as túas batallas.
10 Levantácheste contra eles na túa ira e descargaches a túa ira sobre eles; destruíchelos na túa ira e cortáchelos no teu corazón.
11 As nacións foron consumidas pola túa furia, os reinos decaeron por mor da túa ira; feriches reis no día da túa ira.
12 Verteches sobre eles a túa furia, a túa ira apoderouse deles; volvéchesslles a súa iniquidade e cortáchelos pola súa maldade.
13 Estenderon unha trampa, caeron nela, esconderon a rede, e o seu pé quedou atrapado.
14 A túa man estaba lista contra todos os teus inimigos que dicían: Coa súa espada posuíron a terra, co seu brazo habitaron a cidade; enchíaslles as caras de vergoña, derrubaches os seus cornos por terra, aterrorizáchelos na túa ira e destruíchelos na túa ira.
15 A terra tremeu e tremeu ao son da túa treboada sobre eles, non lles gardaches as almas da morte e baixaches as súas vidas á tumba.
16 Perseguichesos na túa tormenta, consumíchesos no teu remuíño, converteches a súa choiva en sarabia, caeron en pozos profundos para que non puidesen erguerse.
17 Os seus cadáveres eran coma lixo tirado no medio das rúas.
18 Foron consumidos e destruídos na túa ira, salvaches o teu pobo co teu poder.
19 Polo tanto, os nosos corazóns alégranse en ti, as nosas almas exultan pola túa salvación.
20 As nosas linguas contarán o teu poder, cantaremos e louvaremos as túas marabillas.
21 Porque nos salvaches dos nosos inimigos, libráchesnos dos que se levantaron contra nós, destruíchelos diante de nós e oprimíchelos baixo os nosos pés.
22 Así perecerán todos os teus inimigos, oh Señor, e os malvados serán coma palla levada polo vento, e os teus amados serán coma árbores plantadas xunto ás augas.
23 Entón Xosué e todo Israel con el volveron ao campamento de Guilgal, despois de derrotar a todos os reis, de xeito que non quedou ningún deles.
24 E os cinco reis fuxiron sós a pé da batalla e agocháronse nunha cova. Xosué buscounos no campo de batalla e non os atopou.
25 E despois foille contado a Xosué, dicindo: Os reis foron atopados e velaquí que están agochados nunha cova.
26 E Xosué dixo: «Pon homes para que estean á entrada da cova, para que as garden, para que non se leven». E os fillos de Israel fixeron así.
27 E Xosué chamou a todo Israel e díxolles aos oficiais de batalla: «Poñede os vosos pés sobre o pescozo destes reis». E Xosué dixo: «Así fará o Señor a todos os vosos inimigos».
28 E Xosué mandou despois que matasen os reis e os botasen na cova, e que puxesen grandes pedras na boca da cova.
29 E Xosué foi despois con todo o pobo que estaba con el aquel día a Maqueda, e pasouna a fío de espada.
30 E destruíu por completo as almas e todo o que pertencía á cidade, e fixo co rei e co seu pobo como fixera con Xericó.
31 E pasou de alí a Libnah e loitou contra ela, e o Señor entregouna nas súas mans, e Xosué a derrotou a fío da espada, e a todas as almas dela, e fixo con ela e co seu rei como fixera con Xerusalén.
32 E de alí pasou a Láquix para loitar contra ela, e Horam, rei de Gaza, subiu para axudar os homes de Láquix, e Xosué derrotouno a el e ao seu pobo ata que non lle quedou ninguén.
33 E Xosué tomou Láquix e todo o seu pobo, e fixo con ela como fixera con Libnah.
34 E Xosué pasou de alí a Eglón, e tomou tamén aquela, e derrotouna a ela xunto con todo o seu pobo a gume da espada.
35 E de alí pasou a Hebrón e loitou contra ela, tomouna e destruíuna por completo; e de alí volveu con todo Israel a Debir, loitou contra ela e derrotouna a fío de espada.
36 E destruíu a toda alma que había nela, non deixou a ninguén con vida, e fixo con ela e co seu rei como fixera con Xericó.
37 Xosué derrotou a todos os reis dos amorreos desde Cades-Barnea ata Azah, e apoderouse do seu país de contado, porque o Señor loitara por Israel.
38 E Xosué chegou ao campamento de Guilgal con todo Israel.
39 Naquel tempo, cando Iabín, rei de Hazor, soubo todo o que Xosué lles fixera aos reis dos amorreos, enviou mensaxes a Iobat, rei de Madián, a Labán, rei de Ximrón, a Iefal, rei de Acxaf, e a todos os reis dos amorreos, dicindo:
40 Vén axiña a nós e axúdanos, para que poidamos derrotar os fillos de Israel, antes de que nos veñan e nos fagan como fixeron cos outros reis dos amorreos.

41 E todos estes reis escoitaron as palabras de Iabín, rei de Hazor, e saíron con todos os seus campamentos, dezasete reis, e o seu pobo era tan numeroso como a area na beira do mar, xunto con cabalos e carros innumerables, e viñeron e acamparon xuntos nas augas de Merom, e reuníronse para loitar contra Israel.
42 E o Señor díxolle a Xosué: Non lles teñas medo, porque mañá a estas horas entregareinos a todos mortos diante de ti; cortarás os seus cabalos e queimarás os seus carros con lume.
43 E Xosué con todos os homes de guerra atopounos de súpeto e derrotounos, e caeron nas súas mans, porque o Señor os entregara nas mans dos fillos de Israel.
44 Así que os fillos de Israel perseguiron a todos estes reis cos seus campamentos, e derrotáronos ata que non quedou ningún deles, e Xosué fixo con eles como o Señor lle dixera.
45 E Xosué volveu naquel tempo a Hazor e a derrotou coa espada e destruíu a toda alma que había nela e queimouna con lume, e de Hazor, Xosué pasou a Ximrón e a derrotou e a destruíu por completo.
46 De alí pasou a Acsaf e fixo con ela o mesmo que fixera con Ximrón.
47 De alí pasou a Adulam e derrotou a todo o pobo que había nela, e fixo con Adulam como fixera con Acsaf e con Ximrón.
48 E pasou deles a todas as cidades dos reis que derrotara, e feriu a todo o pobo que quedaba deles e exterminounos por completo.
49 Os israelitas só tomaron para si o botín e o gando, pero mataron a todo ser humano, non deixaron vivir nin unha soa persoa.
50 Tal como o Señor lle ordenara a Moisés, así o fixeron Xosué e todo Israel; non fallaron en nada.
51 Así que Xosué e todos os fillos de Israel atacaron toda a terra de Canaán, como o Señor lles ordenara, e derrotaron a todos os seus reis, que eran trinta e un reis, e os fillos de Israel tomaron todo o seu país.
52 Ademais dos reinos de Sihón e Og, que están ao outro lado do Xordán, dos cales Moisés derrotara moitas cidades, e Moisés deullas aos rubenitas, aos gaditas e á media tribo de Manasés.
53 E Xosué derrotou a todos os reis que estaban de esta banda do Xordán, ao oeste, e deullos en herdanza ás nove tribos e á media tribo de Israel.
54 Durante cinco anos Xosué levou a guerra contra estes reis, e deu as súas cidades aos israelitas, e a terra quedou tranquila pola batalla en todas as cidades dos amorreos e dos cananeos.

CAPÍTULO 90

1 Naquel tempo, no quinto ano despois de que os fillos de Israel pasaran o Xordán, despois de que os fillos de Israel descansaran da súa guerra cos cananeos, xurdiron grandes e cruentas batallas entre Edom e os fillos de Quitim, e os fillos de Quitim loitaron contra Edom.
2 E Abián, rei de Quitim, saíu aquel ano, é dicir, no ano trinta e un do seu reinado, e un gran exército con el dos homes poderosos dos fillos de Quitim, e foi a Seir para loitar contra os fillos de Esaú.
3 Hadad, rei de Edom, soubo do seu falecemento e saíu ao seu encontro cun pobo numeroso e un exército poderoso, e emprendeu batalla contra el no campo de Edom.
4 E a man de Quitim prevaleceu sobre os fillos de Esaú, e os fillos de Quitim mataron vinte e dous mil homes dos fillos de Esaú, e todos os fillos de Esaú fuxiron diante deles.
5 E os fillos de Quitim perseguíronos e chegaron a Hadad, rei de Edom, que corría diante deles, e collérono vivo e levárono a Abián, rei de Quitim.
6 E Abián ordenou que o matasen, e Hadad, rei de Edom, morreu no ano corenta e oitavo do seu reinado.
7 E os fillos de Quitim continuaron a súa persecución de Edom, e feríronos cunha gran matanza, e Edom quedou sometido aos fillos de Quitim.
8 E os fillos de Quitim gobernaron Edom, e Edom quedou baixo o poder dos fillos de Quitim e converteuse nun só reino desde aquel día.
9 E desde aquela época non puideron máis erguer a cabeza, e o seu reino converteuse nun só cos fillos de Quitim.
10 E Abiano puxo oficiais en Edom e todos os fillos de Edom convertéronse en súbditos e tributarios de Abiano, e Abiano volveu á súa propia terra, Quitim.
11 E cando volveu, renovou o seu goberno e construíu para si un palacio espazoso e fortificado para residencia real, e reinou con seguridade sobre os fillos de Quitim e sobre Edom.
12 Naqueles tempos, despois de que os fillos de Israel expulsaran a todos os cananeos e amorreos, Xosué era vello e entrado en anos.
13 E o Señor díxolle a Xosué: «Es vello, xa es de idade avanzada, e aínda queda unha gran parte da terra por posuír.
14 Agora, polo tanto, divide esta terra en herdanza ás nove tribos e á media tribo de Manasés. E Xosué levantouse e fixo como o Señor lle dixera.
15 E repartiu toda a terra ás tribos de Israel como herdanza segundo as súas divisións.
16 Pero á tribo de Leví non lle deu herdanza; as ofrendas do Señor son a súa herdanza, como o Señor lles dixera por medio de Moisés.
17 E Xosué deulle a Caleb, fillo de Iefuneh, o monte Hebrón, unha porción por riba dos seus irmáns, como o Señor lle dixera por medio de Moisés.
18 Polo tanto, Hebrón converteuse en herdanza para Caleb e os seus fillos ata o día de hoxe.
19 E Xosué repartiu toda a terra por sortes a todo Israel como herdanza, como lle ordenara o Señor.
20 Os fillos de Israel déronlles cidades da súa herdanza aos levitas, e pastos para o seu gando e propiedades, como o Señor lle ordenara a Moisés, así fixeron os fillos de Israel, e dividiron a terra por sortes, sexa grande ou pequeno.
21 E foron para herdar a terra segundo os seus límites, e os fillos de Israel déronlle a Xosué, fillo de Nun, unha herdanza entre eles.
22 Pola palabra do Señor déronlle a cidade que el requiría, Timnat-Serac, no monte de Efraím; e el reconstruíu a cidade e habitou nela.
23 Estas son as herdanzas que o sacerdote Elazer, Xosué, fillo de Nun, e os xefes das familias das tribos repartiron aos fillos de Israel por sorte en Xiloh, diante do Señor, á porta do tabernáculo, e deixaron de repartir a terra.

24 E o Señor deulles a terra aos israelitas, e eles posesionárona, tal como o Señor lles dixera e como o Señor xurara aos seus antepasados.
25 E o Señor deu aos israelitas descanso de todos os seus inimigos arredor deles, e ninguén se lles levantou, e o Señor entregou todos os seus inimigos nas súas mans, e non fallou nin unha soa cousa de todo o ben que o Señor lles dixera aos fillos de Israel, si, o Señor cumpriu todo.
26 E Xosué chamou a todos os fillos de Israel e bendiciunos, e ordenoulles que servisen ao Señor, e despois despediunos, e foron cada un á súa cidade e cada un á súa herdanza.
27 E os fillos de Israel serviron ao Señor todos os días de Xosué, e o Señor deulles descanso de todo arredor, e habitaron seguros nas súas cidades.
28 E aconteceu naqueles días que morreu Abián, rei de Quitim, no ano trinta e oito do seu reinado, é dicir, o sétimo ano do seu reinado sobre Edom, e enterrárono no lugar que el construíra para si mesmo, e Latino reinou no seu lugar cincuenta anos.
29 E durante o seu reinado sacou á luz un exército, e foi e loitou contra os habitantes de Britania e Kernania, os fillos de Eliseo, fillo de Xaván, e prevaleceu sobre eles e fíxoos tributarios.
30 Entón soubo que Edom se rebelara contra o dominio de Quitim, e Latino foi contra eles e derrotounos e someteunos, e puxoos baixo o poder dos fillos de Quitim, e Edom converteuse nun só reino cos fillos de Quitim todos os días.
31 E durante moitos anos non houbo rei en Edom, e o seu goberno estivo cos fillos de Quitim e co seu rei.
32 E foi no ano vixésimo seis despois de que os fillos de Israel pasaran o Xordán, é dicir, o ano sesenta e seis despois de que os fillos de Israel saíran de Exipto, que Xosué era vello, avanzado en anos, tendo naqueles tempos cento oito anos.
33 E Xosué chamou a todo Israel, aos seus anciáns, aos seus xuíces e aos seus oficiais, despois de que o Señor lles dera a todos os israelitas descanso de todos os seus inimigos arredor, e Xosué díxolles aos anciáns de Israel e aos seus xuíces: Velaquí que eu son vello, entrado en anos, e vós vistes o que o Señor fixo a todas as nacións que expulsou de diante de vós, porque é o Señor quen loitou por vós.
34 Agora, pois, esforzadevos en gardar e cumprir todas as palabras da lei de Moisés, sen desviarvos dela nin á dereita nin á esquerda, nin en vir entre as nacións que quedan no país; nin mencionaredes o nome dos seus deuses, senón que vos apegades ao Señor, o voso Deus, como fixestes ata hoxe.
35 E Xosué exhortou moito os fillos de Israel a servir ao Señor todos os seus días.
36 E todos os israelitas dixeron: Serviremos ao Señor, o noso Deus, todos os nosos días, nós, os nosos fillos, os fillos dos nosos fillos e a nosa descendencia para sempre.
37 E Xosué fixo unha alianza co pobo aquel día, e despediu os fillos de Israel, e foron cada un á súa herdanza e á súa cidade.
38 E foi naqueles días, cando os fillos de Israel habitaban seguros nas súas cidades, que enterraron os cadaleitos das tribos dos seus antepasados, que trouxeran de Exipto, cada un na herdanza dos seus fillos, os doce fillos de Xacob foron enterrados os fillos de Israel, cada un na posesión dos seus fillos.
39 E estes son os nomes das cidades onde enterraron os doce fillos de Xacob, que os fillos de Israel trouxeran de Exipto.
40 E enterraron a Rubén e Gad alén do Xordán, en Romía, que Moisés lles dera aos seus fillos.
41 E enterraron a Simeón e a Leví na cidade de Mauda, que el lles dera aos fillos de Simeón, e o arrabalde da cidade era para os fillos de Leví.
42 E enterraron a Xudá na cidade de Benxamín, fronte a Belén.
43 E enterraron os ósos de Isacar e Zebulón en Sidón, na parte que lles correspondeu aos seus fillos.
44 Dan foi enterrado na cidade dos seus fillos, en Extael; e a Naftalí e a Aser enterráronos en Cades-Naftalí, cada un no lugar que lles dera aos seus fillos.
45 E enterraron os ósos de Xosé en Xequem, na parte do campo que Xacob lle comprara a Hamor e que se converteu en herdanza de Xosé.
46 E enterraron a Benxamín en Xerusalén fronte ao jebuseo, que fora dado aos fillos de Benxamín; os fillos de Israel enterraron os seus pais, cada un na cidade dos seus fillos.
47 E ao cabo de dous anos, morreu Xosué, fillo de Nun, con cento dez anos de idade. O tempo que Xosué xulgou a Israel foi de vinte e oito anos. Israel serviu ao Señor todos os días da súa vida.
48 E os outros asuntos de Xosué, as súas batallas e as súas reprimendas coas que reprendeu a Israel, e todo o que lles ordenara, e os nomes das cidades que os fillos de Israel posuíron nos seus días, velaquí que están escritos no libro das palabras de Xosué aos fillos de Israel e no libro das guerras do Señor, que escribiran Moisés, Xosué e os fillos de Israel.
49 E os fillos de Israel enterraron a Xosué nos límites da súa herdanza, en Timnat-Serac, que lle fora dada no monte de Efraím.
50 E Elazer, fillo de Aarón, morreu naqueles días, e enterrárono nun outeiro que pertencía a Finees, o seu fillo, que lle fora dado no monte de Efraím.

CAPÍTULO 91

1 Naquel tempo, despois da morte de Xosué, os fillos dos cananeos aínda estaban no país, e os israelitas decidiron expulsalos.
2 Os fillos de Israel preguntaron ao Señor: «Quen subirá primeiro contra os cananeos para loitar contra eles?». O Señor respondeu: «Subirá Xudá».
3 E os fillos de Xudá dixéronlle a Simeón: «Sube connosco á nosa sorte, e loitaremos contra os cananeos; e nós tamén subiremos contigo, á túa sorte». Así que os fillos de Simeón foron cos fillos de Xudá.
4 Os fillos de Xudá subiron e loitaron contra os cananeos, e o Señor entregou os cananeos nas mans dos fillos de Xudá, que os derrotaron en Bézec, dez mil homes.
5 E loitaron contra Adonibézec en Bézec, e el fuxiu deles, e perseguiuno e atrapárono, e agarrárono e cortáronlle os polgares e os dedos gordos dos pés.

6 E Adonibezec dixo: Setenta e dez reis, cos dedos polgares e gordos dos pés cortados, xuntaban a súa comida debaixo da miña mesa, como eu fixen, así Deus me pagou, e levárono a Xerusalén e morreu alí.
7 E os fillos de Simeón foron cos fillos de Xudá, e derrotaron os cananeos a gume da espada.
8 E o Señor estaba cos fillos de Xudá, e eles posesionaron o monte; e os fillos de Xosé subiron a Betel, que é Luz, e o Señor estaba con eles.
9 E os fillos de Xosé exploraron Betel, e os gardas viron un home que saía da cidade, e atrapárono e dixéronlle: Móstranos agora a entrada da cidade e mostrarémosche bondade.
10 E aquel home mostroulles a entrada da cidade, e os fillos de Xosé viñeron e golpearon a cidade co gume da espada.
11 E despediron ao home coa súa familia, e foi aos hititas e construíu unha cidade, e chamoulle Luz, así que todos os israelitas habitaron nas súas cidades, e os fillos de Israel habitaron nas súas cidades, e os fillos de Israel serviron ao Señor todos os días de Xosué, e todos os días dos anciáns, que prolongaran os seus días despois de Xosué, e viron a gran obra que o Señor realizara por Israel.
12 E os anciáns xulgaron a Israel despois da morte de Xosué durante dezasete anos.
13 E todos os anciáns tamén loitaron nas batallas de Israel contra os cananeos, e o Señor expulsou os cananeos diante dos fillos de Israel, para asentar os israelitas na súa terra.
14 E cumpriu todas as palabras que lles dixera a Abraham, Isaac e Xacob, e o xuramento que fixera, de darlles a eles e aos seus fillos a terra dos cananeos.
15 E o Señor deulles aos fillos de Israel toda a terra de Canaán, como xurara aos seus antepasados, e o Señor deulles descanso dos que os rodeaban, e os fillos de Israel viviron seguros nas súas cidades.
16 Bendito sexa o Señor por sempre, amén e amén.
17 Fortalecedevos, e que os corazóns de todos vós que confíades no Señor sexan de bo ánimo. Fin.